

AŞIQ ŞƏMŞİR

SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ

M.F.Əmədiyev adına
Azərbaycan MİBİ
Kütüphanəsi

“AVRASİYA PRESS”
BAKI-2006

*Bu kitab "Aşiq Şəmşir. Seçilmiş əsərləri" (Bakı, Azər nəşr, 1973),
"Aşiq Şəmşir. Şeirlər" (Bakı, Yazıçı, 1980) və "Aşiq Şəmşir. O Kürün,
Arazın Tərtəriyəm mən" (Bakı, Sabah, 2004) nəşrləri əsasında
təkrar nəşrə hazırlanmışdır*

894.3611-dc22

AZE

Aşiq Şəmşir. Seçilmiş əsərləri. Bakı, "Avrasiya press", 2006, 400 səh.

Sazımızın və sözümlüğün böyük yaradıcılarından olan əməkdar mədəniyyət xadimi Aşiq Şəmşirin bu nəşrində unudulmaz sənətkarın zəngin irsindən seçmə bir güldəstə araya-ərsəyə getirilmişdir. Burada uzun ömür və keşməkeşli həyat yaşamış ünlü ozanımızın dürlü-dürlü sənət ovqatları və onun həssaslıqla misra sığalma getirdiyi ölməz könül çırpıntıları ilə qarşılaşacaqsınız.

ISBN10 9952-421-62-X

ISBN13 978-9952-421-62-0

© "AVRASİYA PRESS", 2006

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

İLHAM ƏLİYEVİN

**"Azərbaycan dilində latın qrafikası
ilə kütləvi nəşrlərin həyata
keçirilməsi haqqında"**

12 yanvar 2004-cü il tarixli sərəncamı
ilə nəşr olunur və ölkə kitabxanalarına
hədiyyə edilir

EL NƏGMƏKARI

Qədim zamanlarda ozanlar, sonrakı dövrlərdə aşuqlar elin ən hörmətli ağsaçqalı, məsləhətçisi, dostu sayılmışlar. Onlar həmişə el içində yaşamış, öz dövrlərinin, mühitlərinin bilikli, məlumath, xeyrixah adamı, istedadlı, müdrik sənətkarları olmuşlar. El aşuqları həmişə camaatın xeyrində-şərində yaxından iştirak etdiklərindən, onun dardına-azarına yaxşı bələd olmuşlar. Onlar köhnə dünyada hökm sürən ictimai haqsızlıqları öz gözələri ilə görmüşlər. Zəhmətkeş xalqın qoluzortular, kətxudalar, koxalar, pristavlar, müxtəlif çimli çar məmurları tərəfindən dönə-dönə amansızcasına döyüldüklərinin, söyüldüklərinin, təhqir edildiklərinin şahidi olmuşlar...

Məlum olduğu kimi, aşuqlar cürbəcür olurlar: yaradıcı aşuqlar, ifaçı aşuqlar. Bunların hər birinin özünə xas məziyyətləri vardır. Yaradıcı aşuqlar ifaçı aşuqlara nisbətən sənətə (xüsusən şərə) aid daha çox bilik, məlumat və təcrübə sahibi olmalıdır. Böyük fitri istedadla malik yaradıcı aşuqlar yeni söz (şeyr), yeni havacat yaradan, həm də yazdıqlarını məclislərdə, camaat qarşısında məharətlə ifa edə bilən ustad aşuqlardır. Əlbəttə, yaradıcı aşuqlar bütün bu keyfiyyətlərə çox nadir hallarda müvəffəq olurlar. Bu sifətlərin hamısı eyni zamanda, eyni sənətkarın simasında toplanma bilmir. Ustad aşuqların sözləri, yaratdıqları havacat sazların simlərində ötüb nəsilədən-nəslə keçir. Bununla belə, musiqi əsərlərinin və müəlliflərinin adları qoşma, gəraylı və müxəmməslərdə gördüyümüz kimi, musiqi əsərlərinin bir yerində yazılmadığından və deyilmədiyindən həmin saz havalarının müəlliflərinin adları, hətta havaların adları getdikcə unudulur, bəzən də başqa adlarla əvəz olunur. Biza "Kərəmi", "Koroğlu", "Dilqəm", "Keşişoğlu", "Ürfani" ("Ruhani" də deyilir) və i.a. kimi hava adları məlumdur. Ancaq əslində bu havaları kim yaratmışdır, yuxarıda adları çəkilən şəxslərimi, yoxsa başqalarını. Bu cəhət hələ öyrənilməmişdir. Bəzən elə olur ki, müəyyən qədim bir hava üstündə yeni, təsirli bir söz – şeyr, havanın əsil adını əlindən alır, onu öz üstünə götürür. Zaman keçdikcə havanın əsil adı unudulur, nəhayət, itib gedir. Yeri gəlmişkən demək lazımdır ki, qocaman Aşuq Şəmşir 70-dən çox havanı ustahqla ifa edə bilir. Aşuq havalarının və müəlliflərinin adlarının itib-batmaması üçün Şəmşir kimi təcrübəli aşuqlardan öyrənmək lazımdır.

Şəmşir 1893-cü ildə sabiq Cavanşir mahalının Dəmirçidam kəndində aşuq ailəsində anadan olmuşdur. O, savadı və ilk aşuqlıq dərslərini öz atasından – Aşuq Qurbandan almışdır. Ona görə də Şəmşir "Bildim" rədifli tənisinin bir yerində deyir:

Gedirəm yoluyla düz həqiqətin,
Halalca oğluyam atamın, bildim.

Aşuq Şəmşir hələ gəncliyində məşhur Aşuq Ahi, Aşuq Ələsgər, Aşuq Qurban kimi ustad aşuqların – yaradıcı aşuqların əsərləri ruhunda, Göyçə, Kəlbəcər aşuq məktəbi ruhunda tərbiyə almış, yetişmişdir. İllər keçdikcə cavan aşuq daha da pıxtələşmiş, sonralar özü yazıb-yaratmış, çalıb-çağırılmış, el içində tanınmışdır...

Sənətkarın tərcümeyi-halını onun bioqrafik əsərləri ilə yanaşı, uzun illər sinəsində pərvəriş tapdığı torpağa, gözdiyi ellərə, obalara, yaxınlıq etdiyi, ülfət bağladığı adamlara həsr etdiyi şeirlərlə də müəyyən etmək olar. Bu cəhətdən aşuğun "Çilgöz", "Ərgünəş", "Kəlbəcərdi", "Bu yerdə", "Qonurun", "Oğluyam", "A dağlar" kimi şeirləri daha seçiyyəvidir. Şairin torpağa, xalqa bağlı olan bu şeirləri daha təbii, daha səmimidir:

Qartal düşüncəli, şair xəyalı,
Tərhan yuva salan dağlar oğluyam.
Anam İstisudur, atam Dəli dağ
Murov, Lilpar, Qonur, Qoşqar oğluyam.

Bu sayaq şeirlərdən aydın görünür ki, Aşuq Şəmşir qucağında yaşadığı bərəkətli torpağı, onun zirvəsi qarlı uca dağlarını, buz bulaqlı göy yaylaqlarını, güllü-çiçəklili oylaqlarını ürəkdan sevir. O yaşadığı, gözdiyi, gördüyü yerlərin vurgunudur. Bununla belə, "Vətən" məfhumu onun üçün yalnız bu dağlar-dərələr, bu mənzərələr deyildir, daha böyük, daha genişdir.

Şairin məhəbbət lirikasına həsr edilmiş "Görünmür", "Gözəldi", "Olarmı", "Yətər", "Amandı" kimi qoşmaları, "Keçdi", "Gülə-gülə", "Gözələrinə", "Gəlin", "Ay qız" kimi gəraylıları və "Bu il", "Tutu", "Qocalıq" və i.a. kimi müxəmməsləri var. Göründüyü üzrə, məhəbbət lirikası Şəmşirin müxtəlif növlü, müxtəlif şəkili əsərlərində öz ifadəsini tapmışdır. Ancaq bu həqiqətdir ki, məhəbbət mövzuları üzrə yazılmış əsərləri – aşuqanə şeirləri müəllif tərəfindən qoşma şəklində çox doqıq, solıqəli və zərif işləndiyindən daha lətif, daha şirindir. Şairin "Görünmür" rədifli qoşmasına nəzər yetirin:

Pərilər pərisi, hurilər xası,
Gözəllər sultanı hanı görünmür?
Duruşu, baxışı dağlar qəlbimi,
O düzlər ceyranı hanı, görünmür.

Gərdənində çin-çin edib saçını,
Hüsni heyran edən Çini-Maçını,
Qoşqarın şahbazı, Murov laçını,
Kəpəzin tərhanı hanı, görünmür.

Yazılı ədəbiyyatımızda (eləcə də poeziyamızda) satiranın güclü nümunələri vardır. Aşuqlarımızdan satirik şeirlər yazanlar olmuş və indi də yazırlar. Müasir aşuq şeirinin, eləcə də satirasının siyasi istiqaməti başqadır. Bu satira, yumor öz şəkli və tərz xüsusiyyətləri, dili, ruhu etibarilə klassik ədəbiyyatımızda gördüyümüz satirik şeirlərdən müəyyən dərəcədə seçilir. Aşuq Şəmşirin "Qaldı", "Bax", "İnsaf eyle", "Vaxtını" və i.a. kimi bir sıra satirik-

yumoristik, tənqidi şeirləri vardır. Mövzularından asılı olaraq bu şeirlərin hər birində şairin bədii ifadə vasitələri dəyişir. Bəzi şeirlərin dili nisbətən mülayim, yumşaq, halim olduğu halda, bəzi şeirlərin də dili kəskin və "acıdır".

Həyatımızda müşahidə olunan, təsadüf edilən bəzi qüsurlar aşığın "Gədə", "Olur", "Onda" və s. şeirlərində tənqid olunmuşdur.

Müxtəlif şəkili, müxtəlif tərzli, zərif və şirin şeirlərin, xüsusən mürək-kəb və mənalı tənqidlərin müdrik ustadnamələrin misilsiz ustadı Aşıq Ələsgərdən sonra ustadnamə yazmaq nəinki böyük istedad, həm də böyük cürət və cəsarət istəyir. Axı şeri Aşıq Ələsgər kimi zərgər dəqiqliyi, zərifliyi ilə işləmək çox çətindir. Aşıq Şəmşir "Yaxşıdır", "Ola bilməz", "Aşıq", "Desəm olmaz", "Yoxdur", "Olarsan", "Gərək" kimi ustadnamələrin müellifidir. Aşığın "Eylə" redifli ustadnaməsindən bir parçaya diqqət yetirək:

Sadiq ol, dünyada sən dolandır göz,
Guşinə girməsin fitnə, yalan söz,
Düşəndə bir bərəkə polad kimi döz,
Heç qorxub çəkinmə, dəyanət eylə.

Sən yaxşıya can de, xaini dağla,
İlqarsız adamın nitqini bağla,
Əlacın olanda ele gün ağla –
Yoxsula əl uzat, nəzarət eylə.

Şairin əsərləri içərisində insanları düzlüyə, sədaqətə, hünərə, cəsarətə, dostluğa, qardaşlığa çağıran humanist ruhlu, müdrik ustadnamələri ilə yanaşı, səthi işlənmiş ustadnamələri də vardır. Lakin onun bir sıra güclü, dərin mənalı ustadnamələri sevile-sevile oxunur.

Aşıq Şəmşirin müxtəlif şeir şəkillərində yazılmış "Məni", "Yara yaz", "A lələ", "Bu dərdi" kimi iyirmidən çox tənqidi var. Məlum olduğu kimi, tənqidlər özlərinin əriş-argac cinaslı sözlərin toxunuşu ilə oxucunu heyran qoyur. Tənqidi şerin çox mürək-kəb və çətin formasıdır. Aşıq Şəmşir bu imtahanından da hünərlə çıxmışdır... Onun şeirlərində bu günün güclü nəfəsi hiss edilməkdədir, müasirlik hissi, müasirlik eşqi, həvəsi hakimdir.

Bədii, obrazlı dil şerin ayrılmaz hissəsidir. Zəif və kobud dillə yaxşı şeir yazmaq mümkün deyildir. Yaxşı şeir zəngin dildən bacarıqla istifadə etməyin məhsuludur.

Aşıq Şəmşirin şeir dili çox sadə, bədii və şirindir. Onun dilinin lüğət tərkibini canlı xalq dili, folklorumuzdan (klassik aşıq şerindən), qismən də yazılı ədəbiyyatımızdan gələn sözlər təşkil edir. Şairin təbiət və insan gözəlliyinə həsr edilmiş şeirləri çoxdur. O xüsusən dağlar, gözəllər, gözlər kimi mövzulara onlarca şeir yazmışdır...

Osman Sarıvəlli

1973

DÜNYANIN

Ayağı görünməz, başı görünməz,
Uzanır hər yana, qolu dünyanın.
Tarixi bilinməz, yaşı bilinməz,
Hüsnü cavan, özü ulu dünyanın.

Hey boşalır, dolur, bu köhnə izdi,
İnanmayan kəsin qəlbi filizdi.
Hər yanı ümmandı, dərya, dənizdi,
Azı quru, çoxu sulu dünyanın.

Davam varmı məndə, yainki səndə,
Ziyankar fitnədən dolanaq gəndə.
Aldadır nakəsi, salır kəməndə, –
Özündən şirindi pulu dünyanın.

Hədər yazılmayıb yazılan dastan,
Birdən novbahardı, birdən zimistan.
Qoy ürəyi döyünməsin hər azdan
Bu azad ölkəsi dolu dünyanın.

Ahu-zar çəkməsin heç bir kimsənə,
Bəlkə eldən hiylə-fitnə tərginə.
Minsin Qıratını Koroğlu yenə,
Ona çatıb zərli çulu dünyanın.

Haqqın düz yolunda Şəmşirdi uçan,
Bəd olan hallara qoşular haçan?!
Halala yönələn, haramdan qaçan
Mən olmuşam aciz çulu dünyanın.

İsanı asilər çəkdiilər dara,
Bu sitəm eyandı pərvərdigara.
Bu adil Peyğəmbər tapmadı çara,
Hiylə qurdu o vicdansız mürtəti?

Rəsuli-Əkrəm mindi ıldırım Buraq,
Cəbrayıl bələdçi olubdur ancaq.
Haqq onu Meraca çağırıb qonaq,
Əlbəttə, mövlaya var məhəbbəti.

Birinci gedişdə cənnəti gördü,
Bildiyi, bələd oldu, dağıldı dərdi.
İsrafil çiyindən ona yol verdi,
İldırım Burağın vardı hikməti.

Cəbrayıl dayandı, Məhəmməd getdi,
Yeddinci göylərin sirrinə yetdi.
Xaliqi-ləmyəzəl çox sual etdi,
Əhmədi-Muxtarla oldu söhbəti.

Üç dəfə qayıtdı, düşdü səcdəyə,
İltimas elədi bəri-rəbbəyə.
Dedi: Xudam, şəfaət qıl bəndəyə,
Haqq yolunda əfsun oldu hörməti.

Musa o cənabı həddə yetirdi,
Mustafa o gözəl sözü götürdü,
On yeddi rükəti töhfə gətirdi,
Şadi-xürrəm etdi cəmi hümməti.

Savab da, günah da gördü o yerdə,
Hüccabın evində asıldı pərdə.
Salam gəldi, kim göründü nəzərdə?..
Əli bu salanı verdi xəlvəti.

Əvvəl-axır adı Heydəri-kərrar,
Sənə özü verdi bir pərvərdigar.
Məhəmməddən çatdı sənə Zülfüqar,
Coşa gəldi şahı-Mərdan qeyrəti.

Meracdan Məhəmməd qayıtdı geri,
Ürəkdən şad etdi istəyənləri.
Dillərdə əzbərdi o vaxtdan bəri,
Kaş biz də görəydik o ziyarəti.

Min bir olan adı səsləyirəm mən,
Qəlbimdə məhəbbət bəsləyirəm mən.
Günahkar Şəmsirəm, istəyirəm mən
Mehriban Allahdan rəhi-nüsrəti.

AMANDI

Bir səndən savayı kimə yalvarım?
Yerin-göyün yaradanı, amandı!
Təbibim özün ol: artıb azarım,
Hər bir dərddə şəfa verən Sübhandı.

Haraya sən yetiş, Heydari-kərrar,
Alında niqabı rəşid Ələmdar.
Yaranmışa ölüm həxdə, yəqin var,
Xəstəlik, zəlillik necə yamandı.

Dünya boşalmasa, dolmasa olmaz,
Yazı qış, qışı yaz olmasa olmaz,
Açılan gül-çəmənlər solmasa olmaz,
Gahdan təbustandı, gah zımistandı.

Çinar budağında sarılsa yarpaq,
Onun balta zədəsi var, yaxşı bax.
Xarabat görünər obasız yaylaq,
Qəmli könül onun kimi virandı.

Şəmsirin pənahı, vəsfi-Peyğəmbər,
Aləmə səbəbkar vahid bir rəhbər.
Gecə də, gündüz də dilində əzbər,
Dilimin ləhcəsi şahı-Mərdandı.

BAĞIŞLA, ALLAH

Kərim kərəminə, rəhman rəhminə,
Bu nur camallara bağışla, Allah.
Laşərik isminə, mürüvvətinə,
Sahib cəallara bağışla, Allah.

Nuri-təcəllada altı gözələ,
Mehriban adına, axır-əzələ,
Bir vahid olana, bir ləmyəzələ,
Xoş nəzər hallara bağışla, Allah.

Mərhəmət qıl mən günahkar möhtaca,
Əfv elə ilahi, Kəbəyə, Haca.
Məhəmmədi sən çağırıdın Meraca,
O gedən yollara bağışla, Allah.

Cümlə peyğəmbərə, imamlarına, –
And verirəm səni baqi-barına.
Yarahı bədənli Şahsuvarına,
Amandı, onlara bağışla, Allah.

Şəmşir, sığın mərdə, dərd-qəm eləmə,
Haqdan qeyri kəsdən dilək diləmə!
Fərat kənarında yatan ələmə,
Ələmdar qollara bağışla, Allah.

NEYNİM

Bəşəri qərt etmə dərdü-möhnətə,
Biz çəkə bilmirik, ay ağa, neynim?!
Çağıraram Nəcəfdə şah olan mərđi,
Bəlkə çatmır səsim uzağa, neynim?!

Unudulmaz kərəm-kani dilimdə,
Neçə var ömrümün sant dilimdə.
Nübüvvət, imamət hanı dilimdə?!
Verillər dilimə qadağa, neynim?!

Yenə ümidvaram mahi-cəbinə,
Hüsnü nur ziyalı bu nuru eynə.
Mənə yol göstərib mərhum Hüseyne,
Edən yox, aparıb sadağa, neynim?!

Ahım bülənd olub ərşi-ələya,
Qəlbim məngənədə, keçib araya,
Güzarım düşəydi o Kərbəlaya,
Müntəzirim qanlı torpağa, neynim?!

Şəmşir, ha səsləyir yazı yazanı;
Müdam ruhum cövlan edir xəzanı.
Ziyarət etməyə imam Rzanı
Yol verilmir gedə qonağa, neynim?!

VAR

Bəşəri xəlq edən, eli xəlq edən,
Hamıya köməkdər bir pənahım var.
Müşgüldə qalana eylər imdadı,
Padşahdan da böyük bir padşahım var.

İnsanı qurtaran dardan salamat,
Qulları hifz edən mardan salamat,
Yananda saxlayan nardan salamat,
İbrahim Xəlilim, qibləgahım var.

O külli-ələmi tək dolandıran,
Növraqi-zəminə pak nizam quran,
Əvvəl-axır ismi hey baqi qalan
Laşərik, laməkan haqq Allahım var.

Hüseyin aşiqiyəm, Əli nökrəri,
Sübhənə rəbbikə deyəndən bəri.
Əsir qəlbim yad etdikcə məşhəri,
Mənəm bir müqəssir, çox günahım var.

Şəmşirəm, dərşimi aldım əlhəmdən,
Bu əqlü-kamalı əxz etdim kimdən?!
Əlimi üzümərəm kani-kərəmdən,
Səxalı, rəhimkar bir İlahim, var.

ŞƏMŞİRİ

İlahi, boynumu namərdə əymə,
Möhtac eləsən də mərdə Şəmşiri.
Rəhmimə bağışla, qəhr ilə döymə,
Salma bu tükənmez dərdə Şəmşiri.

Varmı heç ixtiyar nəçiyəm mən də?
Höküm də, fərman da, kərəm də səndə!
Yer üzündə muram, acizi-bəndə,
Özün xəlq elədin yerdə Şəmşiri.

Ya Rəbbim, əfv qıl ərşi-ələya,
Bir isminə min bir oxunan ayə.
Rəhmi böyük olan bari-Xudaya,
Nökər saxla sən nəzərdə Şəmşiri.

Bir gün köçərgidi dəhri-fənadan,
Uşaqkən yetimdi ata-anadan.
Nə qədər ki sağdı eldən-obadan,
Qoyma, ey ləmyəzəl, gərdə Şəmşiri.

Natəvan qullara çox baratın var,
Alımsən, aqılsən, səxavətin var!
Dərmansız dərdlərə eyləmə düçar,
Bari-kərəm kani, bir də Şəmşiri.

VƏTƏNİN

Könül, aşiqsən, dolan, yorulma,
Hey başına, ayağına vətənin.
Bu cənnətdən qeyri yana vurulma,
İsin isti ocağına vətənin.

Ata yolu saxlayırmı hər oğul?!
Öz yurdunun qurbanıdı nər oğul.
O bir ana, mən də ona bir oğul,
Sığınmışam qucağına vətənin.

Yoldan azan satqınlara uymaram,
Gözəl yerin ləzzətindən doymaram;
Yaxşılıqdan başqa bir söz qoymaram
Gəlib çata qulağına vətənin.

Zəhmət qüdrətidi bizdə səs-hənir,
İşgüzar əllərdən dağlar səksənir,
Baxın, heyran qalın, təbəssümlənir
Ay da, Gün də mayağına vətənin.

“Mərd ata – mərd oğul” – el misalıdı,
İgidin ürəyi öz mahalıdı.
Kişinin əzası qarışmalıdı
Ölən günü torpağına vətənin!

Qoy güllə xainin gözüne dəysin,
Şəmşirin söz oxu üzünə dəysin.
Daş atanın daşı özünə dəysin –
Toxunmasın dırnağına vətənin.

XOŞ GƏLİB

Elimin, günümün böyük şairi
Gətirib dağlara səfa, xoş gəlib!..
Gözlərdik yolunu biz intizarla,
Eyləyib əhdinə vəfa, xoş gəlib!..

Minnətdarıq kamil söz ustadına,
Şan-şöhret yaraşır onun adına,
Bizim Kəlbəcori salıb yadına,
Çəkib sə bu yolda cəfa, xoş gəlib!..

Alqışladıq mahal ilə, el ilə,
Qarşıladiq çiçək ilə, gül ilə,
Saz ilə, söz ilə, şirin dil ilə
Şəmşir deyir bu sərrafa xoş gəlib!..

VAXTIDI

Payız fəsli dağdan el çəkiləndə,
Buludlar qaralır – qarın vaxtıdı.
Qış dolanıb, yaz ayları gələndə,
Deyən olar novbaharın vaxtıdı.

Fələk qoymadı ki, biz də kam alağ,
Yığılıb sinəmə qəm qalaq-qalaq.
Tərhan yuvasına qonub yapalaq,
Qarğa laçın olub, sarın vaxtıdı.

İsa bəy kökəlib, yekəqarındı,
Onun baxtı kəsib işi sarındı.
Meydan alçaqların, satqınlarını,
Nadanların, sarsaqların vaxtıdı.

Şəmşir, bir bax bu gərdeşin çarxına,
Dəhnə dönüb su düzələr arxına.
Quduranlar qalmayacaq qırxına,
Hələ xalqı yoranların vaxtıdı.

1915

YOXDUR

Çəmənli-çiçəkli bahar könlümün,
Açıqdı, çiskini-dumanı yoxdur.
Çəkilib qəlbimdən qara buludlar,
Tufanı, yağmuru, boranı yoxdur.

Ağlasam, təsəlli gözüm üçündür,
Mətləbin mənası sözüm üçündür,
Çəkdiyim cəfalar özüm üçündür,
Bir başqa kimsəyə ziyanı yoxdur.

Dərman görək müşkül işdən qurtarım,
Ola bir köməyim, bir xilaskarım.
Gen günümde çox olsa da dostlarım,
Dər gündə halımı soranı yoxdur.

İnsanın taleyi pul ilə vardı,
Pulum olsa gəlib dada çatardı,
Qohumum-qardaşım qatar-qatardı,
Hani, heç havadar duranı yoxdur.

Şəmşir kimin kəməndində boğulmuş,
Könlüm dəyirmandı – suyu soğulmuş,
Varmı mərd ekilmiş, igid doğulmuş,
Ha gəzirəm dağı-aranı, yoxdur.

1915

MƏNDƏN

Dərdbilən, möhtərəm, istəkli qardaş,
Gəlirmi guşinə naralar¹ məndən?
Qəmli sənətkaram, divanəsərəm,
Nədən qurtarmadı yaralar məndən?

¹ "Nərələr" mənasında

Bad ilə keçərmi yanan bir çıraq,
Faydasızdı bitməz işə ağlamaq.
Gəşt eləyir xəyalımda aran, dağ,
Danışır meylimdə haralar məndən...

Şəmsir sözü dostu qalır yadigar,
Dərdimi arifə eylədim nisar,
Yoxdu ömrə, nə dövrəyə etibar,
Qorxuram sizi də aralar məndən.

1915

DƏYMƏMİŞ

Şövqə gəlib necə desin dərdini
Aşığın əlləri saza dəyməmiş?
İnsafdırmı ayrı salmaq gülündən
Bülbül dəsti bahar, yazı dəyməmiş?

Məlali-möhnətdən olmuşam zinhar,
Mənim üçün haradandır bu qərar?
Ha dedim qəzadan dolanım kənar,
Kirpiyə toxunub, gözə dəyməmiş.

Seyraqup əl çəkmir fitnədən, şərdən,
Yaralı qəlbimi yandırır hərdən.
Nadandan, qanmazdan, hər bihünərdən
Söz qaldımı daha bizə dəyməmiş?!

Qızılgülü bağban kimi dərməyən,
Uçmuş viran könülləri hörməyən,
Naşı olub şikarda ov görməyən,
Vurdum deyir, güllə izə dəyməmiş.

Şəmsir, bir məramı gəlmək yaxşıdır,
Xeyrini, şərini bilmək yaxşıdır.
Avara gəzməkdən ölmək yaxşıdır,
Nakəsin silləsi üzə dəyməmiş.

1915

GETDİ

Qurtara bilmirəm dərdü-bələdan,
Üzümün isməti qalmadı, getdi.
Çoxdan əlim üzülübü anadan,
Demirəm yadına salmadı, getdi.

Qatma cavanlığa, qoca dərdimi,
Ha çəkirəm gündüz, gecə dərdimi,
Təbiblər bilmədi neçə dərdimi,
Axtarıb baş tapan olmadı, getdi.

Bu möhnəti mənə kim bölər yarı,
Qıymaram bir kimse çəkməsin barı,
Anadan olandan ağladım zarı,
Üzüm qəm əlindən gülmədi, getdi.

Canım dözmür bu şiddətli zədəyə,
Bəs necə yalvarım, de, hər gədəyə,
Ürək dostum düz çıxmadı vədəyə,
Yolunu gözlədim, gəlmədi, getdi.

Bilmirəm o niyə biilqar oldu,
Onu tərən sandım, dönüb sarı oldu,
Şəmsirəm, göz yaşım axdı, car oldu,
Gəlib göz yaşımı silmədi, getdi.

1915

ÜZÜNƏ

Sümüyüm eymənir, ətim ürpenir,
Hər baxanda qurumsağın üzünə.
Qiyamət başımda eləyir qiyamət,
Necə baxım bu alçağın üzünə.

Üzə gülür baldan, yağdan "dərəndə"
Əllərimi paylı-püşlü görəndə.
Birce dəfə xurcunu boş görəndə,
Qara düşür sanki ağın üzünə.

21

Zatından qırıqdı, yaramaz kara,
Dost deyib aldandım bu alçaqlara.
Bəs niyə bəxtimə yazıldı qara –
Bülbül müştəq olub zağın üzünə.

Xəbisdən qaçırsan tuşuna gəlir,
Nə işdən qorxursan başına gəlir.
Bayquşun öz işi xoşuna gəlir,
Üzün sürtür yapalağın üzünə.

Şəmşir, ruzin yetirmişdi yetirən,
Mətləbləri hasil edib bitirən.
Elin verdiyini yeyib, itirən
Möhtac qalsın balın, yağın üzünə.

BÜLBÜL

Belə həzin-həzin, qəmli oxuma,
Yaralı sinəmi dağlama, bülbül.
Dərdli, qəmli üreyimə toxuma,
Ağlayan yanında ağlama, bülbül.

Bir sözdü dünyada qalan yadigar,
Bu gərdeşin at işləməz yolu var.
Bivəfa ömürə etmə etibar,
Nə də fələyə bel bağlama, bülbül.

Şəmşir, görmə bir də hicran dağını,
Külək keçirməsin şam, çırağını.
Könül dəftərinin ağ varağını,
Sən də qara rənglə zağlama, bülbül.

1915

1915

EYLƏR

Dörd aydı çıxmısan evdən-əşikdən,
Məni bu firqətin dərdəcər eylər.
Aparıb başımda olan ağlımı,
Bir dəli-divanə, dəngəsər eylər.

Ağ üzünün qoşa xalı necədi?
Ləblərinin şəhdi, balı necədi?
Nə demirsən görəmə halı necədi?
Nə qasidin gəlib şad xəbər eylər.

Gecələr yuxumdan olmursan iraq,
Qəlbimdə şöləsən, gözümdə çıraq.
Çəkmə bu cahanda nə qəm, nə fəraq,
Səadət üstündə xoş nəzər eylər.

Sənsiz mən neynirəm evi, eşiyi,
Olubdu məskənim qəmlər beşiyi,
Bir sən idin çəkən mənə keşiyi,
Bu möhnət canıma çox əsər eylər.

Nifrət etdim əfəndinin işinə,
Şəmşiri qəm çəkir dəmir şişinə.
Gecə-gündüz naləm gələr guşinə,
Səni öz kuyindən dərbədər eylər.

1915

BULUDLAR

Mənim fəryadımdı dağın çiskini,
Nəfəsimin çıxardı buludlar.
Uşaqkən ağladım, çəkdim pis günü,
Göz yaşımdın axardı buludlar.

Nökər-naib oldum zülümkara mən,
Mənsur kimi çəkilmişəm dara mən.
Alovlanıb ha yanımışam nara mən,
Atəşimin buxandı buludlar.

Sənələr dolandı keçdi yaşımdan,
Şəmşirəm, o günlər çıxmır huşumdan,
Tüstüm duman kimi qalxır başımdan,
Məndən xeyli yuxarıdı buludlar.

1916

DEYƏRLƏR

Bir insan ki, qalsa yalqız arada,
İtirib əqlini çəşar deyərler.
İşin düşsə mərd igidin əlinə,
Necə çətin olsa, aşar deyərler.

Naşı hər bəlaya olacaq düçar,
Ədavət axtaran qalacaq naçar,
Kim qəza-qədərdən, davadan qaçar,
Azad öz elində yaşar deyərler.

Şəmşir, gəl bax sözün müəmmasına,
Yetir sözlərini öz bahasına.
Oğul dayısına, qız anasına
Adətdə, xislətdə oxşar deyərler.

1916

DOLANIR

Hamını bir kimse yaradıb yoxdan,
İndi əl-ayağı yolan dolanır.
Xilqəti bir şeydən xəlq olan insan,
Biri yoxsul, biri kalan dolanır.

Birisi ayranın olur möhtacı,
İmdadı az çatır qardaş, ya bacı.
Dilənçi neyləsin, yoxdu əlacı,
O da tapıb belə pünhan, dolanır.

Namərd tutmaz nəəlacın əlini,
Yoxsulun ürəyi şan-şan dəlini.
Nainsaf, zülümkar çapır elini,
Eyləyir obanı talan, dolanır.

Ağanın cibində pul yığın-yığın,
Toplayıb ellərin yağın, qaymağın,
Yağlı kabab yeyib, eşir də biğın,
Nə vecinə ölüb-qalan, dolanır.

Kasıb qonşu verən paya göz dikir,
Qocaldır yazığı hicran, qəm, fikir.
Nə ölür, dirilir, quru can çəkir,
Baxanlar da deyir: filan dolanır.

Can şirindi, oda qalana bilmir,
Satılıb, saçılıb talana bilmir.
Adam var çalışıb dolana bilmir,
Füqaradan daşbaş alan dolanır.

Çoxdu gün keçirən bal, qaymağınan,
Eyşi-işrətinən, təmtərağınan.
Kimi ömür sürür kef-damağınan,
Danışır yetənə yalan, dolanır.

Şəmşir, məzlumları bir-bir yada sal,
Dövrən belə qalmaz deyib el, mahal.
Bir qarın çörəyə şələkeş hambal,
Götürüb belinə palan dolanır.

1916

YARALANMAMIŞ

Dolanıb dünyanı gəzsən ayaq-baş
Bir ürək tapmazsan yaralanmamış.
Ana – oğul deyir, bacılar – qardaş,
Kim qalib ciyəri paralanmamış.

İnsan varmı hicran qəddin əyməyə?
Bir bağ varmı xəzan, dolu döyməyə?
Hanı, kimdi fələk əli dəyməyə
Sevgili yarından aralanmamış?

Şəmşir, bu dünyada əzəldən bəri
Dünya bəndə salıb çox hünərveri.
Elə baxt varmı ki, olsun dəftəri
Hicran qələmiylə qaralanmamış?

1916

YAZIĞIM GƏLİR

Həmdəmsiz aşığam – qəlbi şikəstə,
Özümün özümə yazığım gəlir.
Dərdi-qəm üz verib yatıram xəstə,
Baxan yox üzümə, yazığım gəlir.

Nakəs saxlar zəhər, ağrı evində,
Qalan olur qəm dustağı evində.
Namərd kölgəsində, yağrı evində,
Qanayan dizimə yazığım gəlir.

Dərdə giriftaram mən bəxtiqara,
Alıcı terlanım tay oldu sara.
Yorulmaz təbimlə ağ varaqlara
Yazılan sözümə yazığım gəlir.

Şəmşir niyə qəm möhnəti bol çəkir,
Nədən ötrü xan qəhrini qul çəkir.
Yaxşı günə hələ gözüm yol çəkir,
Yol çəkən gözümə yazığım gəlir.

SƏNİ

Anadan olanda ağlayan insan,
Niyə ağlasınlar öləndə səni?
Dedilərmə yaranmışa ölüm var,
Xəbərdar etdilər gələndə səni?

Kim qurtardı əcəl kimi kələkdən?
Bir gün hamı keçməli idi ələkdən.
Heç bilmirəm nə əskilir fələkdən,
Peşiman etməyə güləndə səni?

Qaydadı qanarı nadan incidər,
Xoryat dörd əhlini yaman incidər.
Tənədil çalışıb hər an incidər –
Dərdi-qəm sərrafı biləndə səni.

Şəmşiri dost anacaqımı, bilmədim,
Fikri nədi qanacaqımı, bilmədim,
Yazı yazan yanacaqımı, bilmədim.
Hesab dəftərindən siləndə səni?

1916

BİR BAX

Çəmənlə, çiçəkli dağlar başında,
Yağışlı buluda, dumana bir bax.
Boğanaqlı külək at oynadanda –
Yağmura, çovğuna, tufana bir bax.

Kəklək nəğmə deyib, süzür laçını,
Baxanda qorxudur qartal ovçunu.
Darayır çaylarda söyüd saçını,
Sənlər çalxanan ümmana bir bax.

Gündü, aydı keçən ömür sanayan,
Şəmşirəm, mən dost yolunu tanıyan,
Əl dəyməmiş yaraları qanayan,
O mənim sinəmdə – nişana bir bax.

SƏNİ

Kəpez silkələndi, Murov ağladı,
Çatdı qulağıma bir ahın sənin.
Mərd olan baxtına ümid bağladı,
Bilmədim nə idi günahın sənin.

Sıxma ürəyini məngənələrdə,
Tutan olar nökrəri də nəzərdə.
İgid gərəkdir dözə möhnətə, dərdə,
Bir gün işıqlanar irahın sənin.

Taleyin oxunu daşa çalmasın,
Karvanın qatardan geri qalmasın.
Bu kəskin taleyin gözden salmasın, –
Yetsin imdadına pənahun sənin.

İstə bu günündə mərdlərdən mədəd,
Yetişər səadət sənə də əlbət.
Şəmşirin duası olsun icabət,
Xeyirli açılısın sabahın sənin.

1916

AĞLAMA

Anam–bacım, bu milleti yaradan,
Bir gün imdadına çatar, ağlama.
Filləri aparın azğın sellərin
Nəzilər, köpüyü yatar, ağlama.

Axır su yerinə insanın qanı,
İmdada yetişən ədalət hanı?
Dövrən belə qalmaz, kəsmə gümanı,
Başında qiyamət qopar, ağlama.

Qisas qalmayacaq bu zülümkarə,
Məhv olub Mənsuru çəkdirən dara.
Təbib qarşı gələr – sağalar yara,
Bu qəmli hicrandan qurtar, ağlama.

Şəmşirin qəlbində dərd belə qalmaz,
Hasıl olmalıdır gözələnən muraz.
Keçər bu zimistan, qorxma, gələr yaz,
Biz də görəcəyik bahar, ağlama.

1916

ÇİÇƏKLƏR

Namərdə dost demə, zimistana yaz,
Üç ay qalib novbahara, çiçəklər.
Dərdim artır sizi solmuş görəndə,
Qövr edir sinəmdə yara, çiçəklər.

Bu nainsaf qışın insafına bax,
Fayda vermir nəre çəkib ağlamaq.
Mənim ürəyimdə var çarpazlı dağ,
Sizdəmi yandırdınız nara, çiçəklər?!

Bu gərmiş belədi özəl binadan,
Odur neşter vurub qəlbi qanadan.
Bəzən də ayrılır ana baladan,
Kimdi doğru etibara, çiçəklər.

İnsafa, mürvətə, işə bax, işə,
Borana qərq olub nərgiz, bənövşə.
Niyə aldandınız çərxi–gərmişə?
Sizi saldı boran, qara, çiçəklər.

Çox ağladım, ağlamıram ta bəsdə,
Bu möhnət, bu hicran səbrimi kəsdi.
Qış günündə bilməm bu nə həvəsdə,
Şəmşir gəlir qəmdən zara, çiçəklər?

1916

GETDİ

Heyif, hədər yerə çürüyən ömrüm
İlqarsız yolunda üzüldü getdi.
Canımın qədrini niyə bilmədim,
Yağ kimi əriyib süzüldü getdi.

Mən oda alışdım, o suya çimdi,
Atəşində yanan bilmədi kimdi?
Bədənim sızlaşır, elə bil simdi,
İncəlib sap kimi nəzildi getdi.

O şad gəzdi, möhnət çəkən mən oldum,
Qüssləndim, azadlıqdan gen oldum,
O dəyirman oldu, mənə dən oldum,
Cismim una döndü, əzildi getdi.

Adını hər gündə andım, anmadı,
Eşqinin oduna yandım, yanmadı,
Dərd çəkdim, qəm yedim qandım, qanmadı,
Fikrim qəm yoluna düzüldü getdi.

Şəmşirəm, qocaltdı intizar məni,
Eşidən görməsin günahkar məni.
Bir gün axtararsan, nazlı yar, məni;
Deyəllər: karvanı pozuldu getdi.

1916

YOX, YOX

Bir kəsə qalmayan dünyanın malı,
Şahi-Süleymana qaldımı, yox, yox.
Dağ Yunisin zəngin qızıl anbarı,
Axır bir insana qaldımı, yox, yox.

Eşitmişəm İsgəndərin səddini,
Kəsmiş bu dağlardan quşlar rəddini.
Fələk əyib səfər üstə qəddini –
Yetişməyə kaman qaldımı, yox, yox.

Sən niyə düşmüşsən bu bəd niyyəto,
Deyəllər: bağlıdır hörmət, hörmətə.
İblis azdı, düçar oldu lənətə,
Yamanlıq şeytana qaldımı, yox, yox.

Yaxşılıq dalınca etmə məzəmmət,
Yaddan çıxmaz eylik, çörək, məhəbbət.
Şəmşir, söylə yaxşılara irəhmet,
Bu alqış yamana qaldımı, yox, yox.

1917

MƏNİ

Anasız balanın kim çəkər nazın,
Vaxtsız yetim qoydu bu xalıq məni.
Soruşursan: aşıq, nədən qocaldım?
Uşaqkən qocaltdı analıq məni.

Çox giley eşitdim qapı dalından,
Kim xəbər tutardı yetim halından?
Bəlalər üzündən, qəm zavalından
Həmin günü tapdı qocalıq məni.

Şəmşirəm, neçə il qoyun otardım,
Bacardıqca yaxşı işlər tutardım.
Qıysam, özüm dəryalara atardım
Kamına çəkərdi bir balıq məni.

1917

GƏLMƏDİ

On beş günə vədə verdi, ay oldu,
Telli sonam felə düşdü, gəlmədi.
Didəmin leysanı axdı çay oldu,
Göz yaşlarım selə düşdü, gəlmədi.

Şərbətim acıdı onsuz ağıdan,
Məni ah-naləmdi söküb-dağıdan.
Çox qorxuram haramıdan, yağıdan,
Yoxsa xain ələ düşdü gəlmədi?

Ömür yoldaşdı qadın kişiyyə,
O qoymazdı ürəyimi üşüyə.
Gəlsə heç qoymaram çıxsın eşiyyə,
Qafil oldum çölə düşdü, gəlmədi.

Gəlişinə ellər desin mərhaba,
Şəmşir döşənərdi xaki-turaba.
Xətt yazıldı neçə-neçə kitaba,
Dastan oldu, dilə düşdü gəlmədi.

1918

ÖZÜMƏ

Zəhmətlə bağ saldım, bağça düzəltdim,
Qismət olmur nədən barım özümə?
Yolları piyada gedib gəlməkdən,
Düşmənlər olub ayaqlarım özümə.

Bəy deyir: "Yaradan mənəm insanı,
İşləsin qapımda çıxınca canı".
Bəs mənim torpağım, əkinim hanı?
Niyə çatmır ixtiyarım özümə?

Çəkilib sinəmə dəmir, şiş dağıt,
Yediyim zəhərdi, içdiyim ağı.
Şəmşir ha qazanır, aparır yağı,
Verən yoxdu qazanc-varım özümə.

DURULMADI HEÇ

Bulanıb möhnətdən qəlbim dəryası,
Nədənsə bir axıb durulmadı heç.
Mən usandım dərdi-möhnət çəkməkdən
Məhəbbət usanıb yorulmadı heç.

Mahmud qoydu Gəncə mülkünü qaçdı,
Əsli, Kərəm məzarında gül açdı.
Qara Keşiş tikan oldu dolaşdı,
Güllər bir-birinə sarılmadı heç.

Nəsimi də bir nigarım var dedi,
Çərxin gərdisində bu sitəm nədi?
Nalə çəkdi, qan ağladı, qəm yedi,
Pərişan əhvalı sorulmadı heç.

Şəmşir yaralıdı zalım gözəldən,
Kim oldu işini qurub, düzəldən?
Bilirsənmi, dünya, səndə özəldən,
İnsaf ilə bir iş görülmədi heç.

1918

NEYNİM

Könül çox istədi ara uzandı,
İşimiz düzəlib bitmədi, neynim?
Cəsədim odlandı, yandı, alışdı,
Əlim yar əlinə yetmədi, neynim?

Qış yetişdi gədəkləri qar aldı,
Mən cəfanı çəkdim, xoryat yar aldı.
Su gəlmədi, gün yandırdı saraldı, –
Gülüm, yasəmənəm bitmədi, neynim?

Şəmşirin qəmləri gələrmə sana?
Əlbəttə, çətindi hicran insana.
Çəkdiyim zəhmətlər oldu əfsana,
Sözüm yerə düşdü ötmədi, neynim?

OLSUN

El qızları çatsın ada, şöhrətə,
Özü gözəl, xasiyyəti xoş olsun.
Elimizə şölə salsın əməli,
Onda kamal olsun, əqli-huş olsun.

Gözəldə gərəkdir bir zərif ürək,
Söyləsin görənlər: ipəkdir, ipək.
Öz işində bir ahçı laçın tək,
Yerdə gəzən, göydə uçan quş olsun.

Gah tənəzzül, gah işimiz saz keçir,
Söz məqamı ancaq ələ az keçir.
Vədə çatır yay yetişir, yaz keçir.
Gözləyirsən payız ötsün, qış olsun.

Dərd zalımdı, ağrı çəkən bədəndi,
İnsan bir qonaqdı, gəlib-gedəndi.
Şəmsir, bilirsənmi bu iş nədəndi?
Kim demişdi bu dərd sənə tuş olsun?!

1918

MƏNİ

Yayın ortasında, ləinin sözü
Qışın buzu kimi dondurur məni.
Sanki tufan kimi, doğrusu, düzü,
Acı nəfəsilə söndürür məni.

Saqın bivəfanın üzündən, haşa,
Mərdlərin oxunu yönəltdi daşa.
Danışır, fikrini düşmürəm başa,
Ya indi tərsinə qandırır məni?

Çətindən çətindi bülbülə qəfəs,
Şair nəfəsidi ondakı nəfəs.
Zər qədrini bilər arif olan kəs,
Sözüm düşən yerdə andırır məni.

Lütfündən rəncidə olsa bir xilqət,
O necə qazanar məhəbbət, hörmət?
Şeytana, xəbisə, xainə lənət, –
Mən haqq aşiqiyəm dandırır məni.

Şəmsir, bilqarda mürüvvət hanı?
Unudur insafi, atır vicdanı,
Naşının əlinə verib baltanı –
Şana, kürək edib yondurur məni.

1919

ÜRƏKDƏN

Gedən getdi, vədə gözlər qalanı,
Xəbər alıb, soruşmuşam fələkdən.
Yığıb xəlbirinə çərxin ələyi,
Ələnməmiş kim qalacaq öləkdən?

Niyə başım bu dünyaya sığışmaz,
Dana tövləsinə maya sığışmaz,
Düzdür, insan aftafaya sığışmaz,
Vaxt olur nazilib çıxır lüləkdən.

Əyləşib bu cəllad yağı sinəmdə
Çəkilib bəylərin dağı sinəmdə.
Şəmsir, varmı sözün saği sinəmdə,
Dərman eyle, yaralıyam ürəkdən.

1919

YADIMA DÜŞDÜ

Dar gündə namərddən gəzdin köməklik,
Etdiyim xam xəyal yadıma düşdü.
Daşqın çayda göbələyə əl atdım,
Dedim yadına sal, yadıma düşdü.

Dərinə düşürəm üz axtarıram,
Sədaqət, həqiqət, iz axtarıram,
Pul gözmirəm, doğru söz axtarıram
Fərasət, xoş xəyal yadıma düşdü.

Zalımın ağzında sözü titrədi,
Dodaqları əsdi, üzü titrədi.
Baxdım ki, varlığın dizi titrədi,
Dili olmuşdu lal, yadıma düşdü.

Haqq var, ədalət var, bilin, dilimdə,
Şəmşirəm, gəzirəm oba, elimdə.
Tənqidin rəndəsi ola elimdə,
Kobudlara sığal yadıma düşdü.

1919

NƏ MƏNASI VAR

Qoşub qəm cütünü, ey arif olan,
Canda dərd əkməyin nə mənası var?!
Yağı düşməni səni kəsdiyi zaman,
Qorxub diz çökməyin nə mənası var?!

Tənəzzül atını çapar, onda gül,
Ağacdən yarpağı, qopar, onda gül,
Gələndə ağladın, aparanda gül,
Qanlı yaş tökməyin nə mənası var?!

Günün keçib, ömür gözlər vədəni,
Qaytarmaq çətindi keçib gedəni.
Dərdi-hicran yaralamış bədəni, –
Qızıla bükməyin nə mənası var?!

Göz dikmə kimsənin yaşıl, alma,
Öz şələni özün götür dalına,
Özündə yoxdursa, özge malına
Gözünü dikməyin nə mənası var?!

Şəmşir gülməmişdir fələk yıxana,
Bəxti yatıb, taleyi kəm baxana,
Bir müşküldən azadlığa çıxana
Paxıllıq çökməyin nə mənası var?!

1919

ƏLİMDƏN

Göz açıb dünyaya düşəndən beri,
Yoxdu bir gileyli insan əlimdən.
Maldan, puldan, zər-zibadan öteri,
İnciyən olmayıb, inan, əlimdən.

Şərdən uzaqlaşıb, xeyirə getdim,
Bacardığım qədər haraya yetdim.
Acizə, yoxsula yaxşılıq etdim,
Yaxşılıq gəlibdi hər an əlimdən.

Oldum haqq aşığı, doğru-duz yazan,
Məni sarsıtmadı quduran, azan.
Nəfsimə tət dedim: "halaldan qazan!"
Olmaz bu baratı alan əlimdən.

Əkinçi atama mən oldum hodaq,
Biz qazandıq, zalım yedi doyuncaq.
Çoxunu onlara verirdik ancaq,
Yığdım mərəklərə saman, əlimdən.

Dağ döşündə, daş üstündə yatardım,
Özüm də bəxtimə qürre atardım.
Bir zaman ellərə qoyun otardım,
Salmadım çomağı çoban əlimdən.

Dədəmdən öyrəndim, sözü, sənəti,
Şəmşirə əfsundur elin hörməti.
Baqidi qəlbimdə el məhəbbəti,
Bir kəsə dəymədi ziyan əlimdən!..

OLDU

Aman, ellər, bu dərđ mənı yandırır,
Dost dedim namərdə, bir şahmar oldu.
Ovçuluq etməyə tula tutmuşdum,
Böyütdüm, bir yağt canavar oldu.

Dərd bir olar, necə dözüm beşinə,
Bu alçaq nakəsin baxın işinə.
Nər yıxılsa, çaqqal qonar nəşinə,
Tülkü duzaq qurdu, hiyləgər oldu.

Şəmşirəm, bu sözü yadigar dedim,
Alimi, arifi xəbərđar edim:
Binamusla bir süfrədə bal yedim,
Aqibəti – ağızım zəhrimar oldu.

GƏRƏK

Uçmaz o qala ki, onun divarı
Saxsı, kərpic olsun, daş olsun gərək.
Deyilən hər sözü saxlaya barı,
Bir kosdə beyinli baş olsun gərək.

Dərin fikir yüküdü bisavadlara,
Yazısız dastanlar gələmməz kara.
Alınmaz matahı çəkmə bazara,
Üzükdə mirvari qaş olsun gərək.

Əməyə, sənətə elmə uymayan,
Övladına təməl daşı qoymayan,
Kitab oxumayan, mənə duymayan,
Ağlasın gözləri, yaş olsun gərək.

Namərd, nanəciblər qəlbi dardılar,
Xainlər, paxıllar dərđ-azardılar.
Dolunu tökməyə həvəşkardılar,
Baisin çanağı boş olsun gərək.

Şəmşir, bil qədrini halal baratın,
Yaraşığı Koroğlunun, Qıratın.
Kim alıb dünyada kamalı satın?!
Ağılsız kəllələr çaş olsun gərək.

YAYILAR

Bivəfa yoldaşa, bilqar dosta
Sırrını bildirmə, elə yayılar.
Bel bağlama sınımmamış hər dosta,
Düşər gizli sırrın dilə, yayılar.

İnanma, “baharam” desə zımistan,
Namərdlə bağ əkmə, bəy ilə – bostan.
Çobanı qurd olan çıxarmı yasadn?
Sökər səni, qanın çölə yayılar.

Məclisə gəlməsin, bir nəş oğlu nəş
Əfsanə danışar, söyləyər əbəs,
Tutmaz Şəmşir ilə xain müxənnəs,
Mərdin adı eldən-elə yayılar.

DURA BİLMƏZ

Sırr açma namərdə, söz demə pıse,
Namərdin qəlbində söz dura bilməz.
Yoldaş olma alçaq olan nakəsə,
Danışar ilqardan, tez dura bilməz.

Mərd ilə ülfət qıl, zəhmətə qatlan,
Salamat baş saxla hər ehtiyatdan.
Bədəni hifz elə, pisdən, bədzatdan,
Haram doğru yolda düz dura bilməz.

Çağıрма zalımı, yetişməz dada,
Şəmşir çox imtahan edib dünyada.
Karsız qohum yaman gündə arxada
Sən çox arzulama, az dura bilməz.

BİLMƏDİ

Nadan gəldi bazarına sərrafın,
Dürrü qiymətinə sata bilmədi.
Naşı ovçu durdu ov bərəsində,
Ov keçdi bərədən, ata bilmədi.

Söz verdilər “gözlə”, “gələrik”, deyə,
Gözlədim, gəlmədi heç biri niyə?
Deyirlər haramdı yalan kişiye?
Dedim, söz başına bata bilmədi.

Gör necə qalmışam oyun, kələkdə,
Nəzərdən salmasın ef də, fələk də,
Şəmşiri yesə də şir də, pələng də,
Tülkü kölgəsində yata bilmədi.

KEÇƏR

Lütfü təmiz, əsli-zatı pak olan
Nə dosta kəm baxar, nə üzdən keçər.
Misri qılınc olar xalis poladdan,
Qulovu qayıtmaz, filizdən keçər.

Aranı pozmasa viran bayquşu,
Arifin, alimin dağılmaz huşu.
İgidin ilqara bağlı olmuşu
Nə bizdən yan ötər, nə sizdən keçər.

Nər adamlar üçün düzəlib meydan,
Dostunu unutmaz bada getsə can,
Yaxşı qardaş məhəbbətin ucundan
Tehrani ayaqlar, Təbrizdən keçər.

Kimlə yoldaş olsan, soruş bil adın,
Ona süd veribdi gör hansı qadın?
Söyüddən dağ boyu qalasan odun,
Külünə köz qalmaz, o tezdən keçər.

Saf seçilib camaatda tanınmış,
Səxavətdə, kəramətdə tanınmış,
Cəsarətdə, məharətdə tanınmış
Deryadan pəsinməz, dənizdən keçər.

Şəmşirə bir möhnət üz verib, əlbət,
Kimsəyə etmiyəm tənə, məzəmmət.
Səhrada sərgərdan gəzər nabeləd,
Nə daşa dırmanar, nə düzdən keçər.

BİR TƏRƏFƏ

Qonşudan uzaşma, çəkilmə kənar,
Qoy səni atmasın el bir tərəfə.
Ayrılib bağından düşməsin cida,
Bülbül bir tərəfə, gül bir tərəfə.

Gen dünya başına niyə oldu dar?
Gözəl bulaqlara çəkdim ahu-zar.
Gözlərimin yaşı daşdı, oldu car,
Şələlə bir yana, sel bir tərəfə.

Qış yaz keçər, düşən yoxdu borana,
Şükür olsun ecəb qurğu qurana!
Gah dağa qaçırım, gah da arana,
Xəyal min tərəfə, yol bir tərəfə.

İndiyədək halal varam qonşuya,
Dəyməyib bir zərbəm, yaram qonşuya,
Lənət pis qohuma, haram qonşuya!
Dodaq bir tərəfə, dil bir tərəfə.

Bir neçə ev bizim kənddən ayrılır,
Şəmşir isti məhəbbətdən ayrılır,
Elə san ki, can cəsəddən ayrılır, –
Ayaq bir tərəfə, əl bir tərəfə.

BİLMƏDİ

Bir kamil ustada tamarzı qaldım,
Heyif ki, qədrimi naşı bilmədi.
Doğru sual verdim, nəş cavab aldım,
Gözümdən anlayıb, qaşu bilmədi.

Dəftərə düşməsin nakəsin adı,
Od alıb yanana olmaz imdadı.
Küləkli dolu tək məni budadı,
Ayağı bilmədi, başu bilmədi.

Bu lütfü natəmiz, xilqəti qatır,
Mərifət anlamır, naz-qəmzə satır.
Bilmir düşmənəmi, dostamı atır, –
Nabələd atdığı daşu bilmədi.

Tənə, təhqir vurur mətləb qanana,
Belə zülmə insan necə dayana?
Bir damcı su atmaz oda yanana,
Sinəmdəki bu ataşu bilmədi.

Şəmsir, daha dərdin çəkmə karsızın,
Məhəbbətdən, düz ilqardan varsızın;
Mən ağlasam, qəlbi yanmaz arsızın,
Gözümdən car olan yaşu bilmədi.

ÇƏTİNDİ

Oxu daşu deyşə kamil ovçunun,
Bəxti dönsə yoldan yana, çətindi.
Daldasınca üzə bədxah oğlunun
Qarğış etsə ata-ana, çətindi.

Hər kim mayasını qərş edə suya,
O hardan xeyrini, şərini duya?!
Halaldan uzaşu, harama uya,
Belə sifət hər insana çətindi.

Bəxtin kotanının ola əkəri,
Gerişə dönməyşə tale təkəri.
Vurma fūqəranı, döymə nökəri,
Xoş gedərmi kərəm-kana, çətindi.

Ləl deyşə bilmirəm sərşvətsiz quma,
Bağban varmı sarağandan bar uma?
İşıqlı bir gözü yaradan yuma,
Baxa bilməz bu cahana, çətindi.

Ellər aşiqiyəm, gəzdim mahalı,
Mərifət tək dürr görmədim bahalı,
Kamil sənətkara verib kamalı,
Axır salsa dəyirmanı, çətindi.

Şəmsirə verən var eşqi-əsəri,
Oldum haqqa, həqiqətə müştəri.
Piyada görməyim at minənləri;
Boyun əyşə mərd nadana, çətindi...

YARANIB

Hamı öz xeyrində, kəşbi-kardadı,
Dünyada nə qədər millət yaranıb.
Qoy var olsun qədərbilən hardadı?!
Qayğıkəşdi, onda qeyrət yaranıb.

İnsan bu dünyada qulmu, nökərmi?
Arif adam ismətini təkərmi?
İblisə uylaşan xeyir çəkərmi,
Şeytanın adına lənət yaranıb.

Yaxşı ol, yaman ol, ixtiyarın var,
Nəalaca imdad elə – varın var...
Yoxsullara arxa durar yaxşılar,
Onlarda məhəbbət, mürvət yaranıb.

Şəmşir qoymaz haqqı gözden yayına,
Şükür-səna eylər haqqın payına.
Cəhənnəm xəlq olub alçaq, xainə,
Müqəddəs insana cənnət yaranıb.

YARAŞMAZ

Söz qızıldı qədirbilən insana,
Xilaf desən yaxşı dosta, yaraşmaz.
Saxta sözlün axır çıxar yalanı,
Belə sifət sənə, usta, yaraşmaz.

Həder söz insanı doğrayar, kəsər,
Hər nə söhbətin var, elə müxtəsər.
Mən sənə nə yazım, eləsin əsər?!
Yaxşı da yaraşmaz, pis də yaraşmaz.

Xəbisi işindən olmaz ayırmaq,
Mahal işdi ac gözləri doyurmaq.
Hər tənqid deyənə xəncər sıyımaq,
Düşmək Şəmşir ilə qəsdə, yaraşmaz.

GETDİ

Bir kəsə qalmaq dünyanın varı,
Hanı xan, xaqanlar getdimi, getdi.
Atanlar, tutanlar, mənəm deyənlər,
Vuranlar, yıxanlar getdimi, getdi.

Qızıldan, gümüşdən anbar yığanlar,
Onlardan nişanə bir tikəmi var?!
Qoyub sapandında atdı ruzigar,
Xəzinə yığanlar getdimi, getdi.

Yer üzünə duman kimi çökənlər,
Nahaqdan bəşərin qanın tökənlər,
Qala uçuranlar, divar sökənlər,
Çox ev dağıdanlar getdimi, getdi.

Özgələr malından maya tutanlar,
Halal mayasına haram qatanlar.
Yaxşı dostu mala-pula satanlar,
Alçaqlar, nadanlar getdimi, getdi.

Dövrən namərdlərə vermişdi hörük,
Onları ərirdi atəşli körük.
Bir-birə qarışdı çox qəlbi çürük,
Xoş gündə yatanlar getdimi, getdi.

Nəmrud da allahlıq edib bir zaman,
Yaranmış məxluqa içirdirmiş qan.
Topal milçək verdi qətlinə fərman,
Göyə ox atanlar getdimi, getdi.

Görmədim fələklə bacaran kəsi,
Kəsdi, sakit etdi qışqıran səsi.
İtdi su üzündən Nuhun gəmisini,
O qanlı tufanlar getdimi, getdi.

Qüdrətli şairlər, saysız ozanlar,
Ömrünün bağına əsdi xəzanlar.
Dastan yaradanlar, kitab yazanlar,
Aqillər, ürfanlar getdimi, getdi.

Yazıq kəndlilərin gönün soyanlar,
Elin qazancını yeyib doyanlar,
Körpə uşaqları yetim qoyanlar,
Azgın qudurğanlar getdimi, getdi.

Alt-üst otaqlarda gün keçirənlər,
Yazığa, yoxsula qan içirənlər,
Oba dağıdanlar, el köçürənlər,
Yağı xuliqanlar getdimi, getdi.

Mətləb hasil olur, söz taraz gəlir,
Qulağına şirin, xoş avaz gəlir.
Hamının üzünə təzə yaz gəlir,
Qəhri-zimistanlar getdimi, getdi.

Daha saralması açılan çiçək,
Xoşqədəm evimiz olsun mübarək.
Günü-gündən gözəl gəlsin gələcək,
O dərdlər, hicranlar getdimi, getdi.

Əzəl gündən aşiq oldum elə mən,
Bülbül kimi süsənə mən, gülə mən,
Şəmşirəm, elimlə varam hələ mən,
O şərlər, şeytanlar getdimi, getdi.

MƏNƏM, MƏN

İkicə hərf ilə aləm yaradan,
Sənin ətəyindən tutan mənəm, mən.
Öz adın xətrinə elə bir dərman,
Uzun illər xəstə yatan mənəm, mən.

Əllərim döşümdə, üzüm duada,
Duam qəbul olsa ərşi-ələda
Dadıma sən yetiş, ey bari-xuda,
Deyərdim arzuma qatan mənəm, mən.

Dərdim tüğyan edir vulkanlar kimi,
Qəlbimin hicranı tufanlar kimi.
Yaş axır gözümdən leysanlar kimi,
Cəzə edib sellərə qatan mənəm, mən.

Möhnet üzür məni eldən dişqarı,
Qəm yolunu kəsir, mənzilim yarı.
İnsafdırmı belə zəif, həm zarı
Aman, ey dərdi-qəm, utan, mənəm, mən.

Daha çatmır əlim, dostum uzaqdı,
Qadir olan verib Şəmşirə baxtı,
Urvatsız eləmə bu qoca vaxtı, –
Sərrafa gövhəri satan mənəm, mən.

DÜŞƏR, DÜŞƏR

Qəflət yuxusunda yatanlar da var,
Yazda da qəlbinə qış düşər, düşər.
Dost deyib dostunu unudanların
Azar əqli-huşu, çaş düşər, düşər.

Şərab içmə alçaq zətin əlindən,
Nə xoryatın, nə bədzatın əlindən.
Ürkək atın, səy arvadın əlindən
Kişinin başına daş düşər, düşər.

Kim görüb xəbəsin xeyir-karını,
Dərən varmı yulğun-söyüd barını?
Mərd, əlindən əsirgəməz varını,
Halal süfrəsinə aş düşər, düşər.

Qarğa qanadlanmaz tərən içində,
İgid köməşiməz düşmən içində,
Əgər tək qalsa da ümman içində,
Kəskin qılıncından baş düşər, düşər.

Şəmşir, yara yetişəndə deşilər,
Dərdi olan boğanaq tək eşilər.
Övladından yarımasa kişilər,
Hər gün gözlərindən yaş düşər, düşər.

ƏZİZİM

Belə olmur sənətkarın hörməti,
Bir sənə gəlirdi güman, əzizim.
Sənə arxalandım əfsanə yerə,
Cənab-ciyərim sandım, inan, əzizim.

Qədərbilənlərə sözümlə bir ayat,
Görən-bilən bu işlərə qalar mat.
Qulunu at doğur, oğulu – arvad,
Atdan qiymətli insan, əzizim.

Bakıda yatırdım xeyli zamandı,
Xəstəhalam, imdad elə, amandı.
O yerlərin qum yoxuşu yamandı,
Yorulur piyada çıxan, əzizim.

Tanıyır bu el də, oba da məni,
Elədin sən dərdi ziyada məni,
Axır yola saldın piyada məni,
Yoxdu cəsədimdə ta can, əzizim.

Mülki-Süleymanın ilxısı hamı?
Dördəlli tutmuşuq niyə dünyanı?!
Çox görmüşəm qızıl anbar yığını,
Onlardan qalmaq nişan, əzizim.

Dövlət yola saldım, naxırı gördüm,
Şəmşirəm, əzəli-axırı gördüm,
Çıxıbdı dostların paxırı gördüm,
Azalıb etibar, iman, əzizim.

YETİRSİN

Budur mənim ilahidən diləyim:
Hər qulun özünə nanı yetirsin.
Qardaşı qardaşa etməsin möhtac,
Öz payını kərəm kanı yetirsin.

Zalım yoxsulluqdu insanın dərdi,
Bəndə böhtanının tamamı zəhərdir.
Nəmərd ayağına yıxmasın mərdir,
Halal rizqi bir rəbbanı yetirsin.

Sinmə pənahına səyin, sarsağın,
Toplanar qəlbinə qəm yığın-yığın.
Nakəsə sığınma, mərdlərə sığın,
Qoy dadına o pünhanı yetirsin.

Can versən, əyilmə nanəciblərə,
Qul ol, qulluq elə ər oğlu ərə.
Bağla ümidini pak ərənlərə,
Harayına o hər anı yetirsin.

Ya Rəbbim, sənindi cəmi ixtiyar,
Qanmazı qanana eyləmə düçar.
Şəmşirəm, çağırtram çərxi-ruzigar,
Dərd əhlinə dərd qananı yetirsin.

DÜŞDÜ, NƏ DÜŞDÜ

Könlüm arzuladı eli uzaqdan,
Oylaqlar yadıma düşdü, nə düşdü...
Kəpəz, Murov, Ağdaş, Qonur, Taxtadüz¹,
O dağlar yadıma düşdü, nə düşdü...

Yelligəzin o al-yaşıl sinəsi,
Çobanın mahnısı, quzunun səsi,
Həmzə çəməninin tər bənövşəsi,
Yaylaqlar yadıma düşdü, nə düşdü...

Qaragölün² təmiz, sərin havası,
Qızılarxac³ – tülək tərhan yuvası,
Şəkər çeşmələri dərdin davası,
Bulaqlar yadıma düşdü, nə düşdü...

¹ Kəpəz, Murov, Qonur, Taxtadüz, Yelligəz – dağ adları

² Qaragöl – göl adı

³ Ağdaş, Qızılarxac – yurd adları

DÜNYANIN QURULUŞU HAQQINDA

(Yaranışın poetik xülasəsi)

İlahi "Kon!" dedi, xəlq oldu dünya,
Yaratdı yer-göyü, bəşəriyyəti.
Altı gündə hər nizamı quruldu,
Üç dona bəzəndi şanı-şöhrəti.

Yer üzü cəm oldu doqquz nöhrəvaq,
Pak aydan seçildi bu ana torpaq.
Üç ad vacib oldu lövhə yazılmaq,
Ya Allah, Məhəmməd, Əli xilqəti.

Dünyanı noxudla doldurdu tamam,
Bir quş gündə birin eləmiş təam.
Axırda ac ölüb, olmayıb əncam, –
Haqq Musaya dedi bu hekayəti.

Sonra qamış bitib: cahan tamam düz,
Onu da təkbətək yeyib bir öküz.
Hanı o qurğudan görünmür bir iz,
Unudulan deyil qadir-qüdrəti.

İki yüz min illər Adəmə kimi, –
Ancaq gəlib-gedib, yoxdu bir kəmi.
Yerin, göyün, ərşin, gürşün hakimi,
Laşərik bilərəm bu kəraməti.

Ondan sonra gəlib Həzrəti-Adəm,
Əlifbanı ona xaliq verib cəm.
Fitnə-fəsadlara vardı cəhənnəm,
Möminin üzünə açıb cənnəti.

Əzrayıl bir mələk donuna girmiş,
Bütün mələklərə şahlıq edərmiş.
Behiştə Adəmə buğda yedirmiş,
Şeytan yoldan azıb aldı lənəti.

Adəm də, Həvva da çıxıb cənnətdən,
Atıldı kənara bu kəramətdən.
Belə əmr olunub barim-Hikmətdən, –
Niyyə gözləməyib, həya, isməti?

Həvva şal toxudu, Adəm cüt əkdi,
Yoldan çıxan cəzalansın görəkdi.
Çox bəlaya düşdü, çox cəfa çəkdi,
Çoxaldı cahanın zülmü, zəhməti.

İnsafılı yarandı mehriban Habil,
Haqqı-həqiqətə oldu müqabil.
Habibi öldürdü qardaşı Qabil,
Götürdü adına tənə-töhməti.

İlahi keçmədi bu nahaq qandan,
Kim keçə bilərdi belə ziyandan?!
Habilin qanını Şeys aldı ondan,
Gördü ədaləti, düz həqiqəti.

Nuh babamız oldu əlli birinci,
Hümbəti bəd olub, tamam irgənci.
Eləyib yurdunu viranə küncü,
Edib hümmətinə qarğış, nifrəti.

Dandı yaradanı kamalsız insan,
Bu qədər vəhşətə dözmədi zaman.
Əzəl su qaynadı, başlandı tufan,
Görəndə çoxaldı Nuhun heyrəti.

İbrahim bığının qabağın aldı,
Saraya and içdi, yadına saldı.
O Xəlilullahdan yadigar qaldı,
İslam üçün bir təmizlik adəti.

Nələr yola saldı bu çərxi-gərdun,
Bir çox nəbiləri etdi ciyərxun.
Musanı qovanda qərç oldu Firon,
Qoşunu deryada gördü zülməti.

DEDİMMİ

Dünyaya etibar, gərdişə dostluq
Sən eyləmə aşikara, dedimmi?
Çoxlarını yola saldı bu fələk,
Onu tutdu səngi-sara,¹ dedimmi?

Bizlərə nə qohum, nə qardaş qalır,
Fələk vergisini əldən tez alır,
Hər igid başına bir düşər çalır,
Qəfil vurur sənə yara, dedimmi?

Baxar aşnasına necə ki, bir yad,
Dar gündə çağırısan eyləməz imdad.
Əgər inanmasan, eyləyim isbat,
Sözlərimi axtar, ara, dedimmi?

Saxlamaq çətindi ömür köçəndə,
Əcəl şərbətini insan içəndə.
Qohumdan-qonşudan səni seçəndə,
Yolum düşər uzaqlara, dedimmi?

Yatmışdın, yuxudan naghah oyandın,
Qəflətdə ləngidən, nə çox dayandın?
Bu çərxin andına niyə inandın?
Şəmşir kimi, ay füqara, dedimmi?

1919

¹ Daşqalaq etdi.

DƏYMƏZ

Etibarsız kişi, ilqarsız arvad,
Qiymətdə bir quru qayığa dəyməz.
Xeyrə, şərə yaramayan bir insan,
Bostana taxılan oyuğa dəyməz.

Qovğa günü solar namərdin rəngi,
Atammaz, olsa da oxu, xədəngi.
Qorxağın qılını, topu, tüfəngi,
İldızı qırılmış qıyığa dəyməz.

Döşünə döysə də sar elə sardır,
Qartalı görəndə göz yaşı cardır.
Laçının döyüşdə hünəri vardır,
Qafilə parçalar, ayığa dəyməz.

Şəmşirəm, görmüşəm şirin-acını,
Yaxşı tanıyıram ana-bacını.
Müftəxorlar yeyər el qazancını,
Əlləri istidən, soyuğa dəyməz.

1920

AĞLAR

Öz elindən cida düşən insanın,
Can deyib yanını kim kəsər, ağlar.
Vətən deyib cənazəsi sızıldar,
Qəbrini qazanda bel düşər, ağlar.

Ayrı salmaq bu fələkdən peşədir,
İnan, söz qanana söz əndişədir.
Qərribə toxunma – qəlbi şüşədir,
Xətrinə dəyersən – tez küsər, ağlar.

Xəyalımda gör dolandı haralar?
Sevgilimdən uzaq düşüb aralar,
Xoryat sözü məni oxtək yaralar,
Dincəlməz gözlerim sərbəsər ağlar.

Bu misal mahalda, eldə əyandır:
Tülkü öz yerində şirdi, aslandı,
Qarğa, vətəninə tülək tərlandı,
İgid qürbət eldə bel bükər, ağlar.

Şəmşirin gözündə hələ var muraz,
Dolanar zimistan, qarşı gələr yaz.
Körpədir evimdə Ələsgər, Çimnaz,
Anasını gəzib dərbədar, ağlar.

1920

SÖZÜMÜ

Əslindən, nəslindən xəbər bilməmiş,
Açdım dedim birdən-birə sözümü.
Sən demə bu zalım bir hiylə imiş,
Xeyir dedim, yozdu şərə sözümü.

Aldanmışam simasına, boyuna,
Saldı məni bir qurtarmaz oyuna.
Qurdu qadir tutmaq olmaz qoyuna,
Çoban gözü görə görə sözümü.

Sözümü dilbilməz nadana dedim,
Nəfini söylədim, danışdı bədim.
Yalvarıb namərdi çox ətəklədim,
Eşitmədi saldı yerə sözümü.

Şəmşirəm, bilirəm dürr qiymətini,
Cavan qiymətini, pir qiymətini.
Zərgər olan bilər zər qiymətini,
Verin qədərbilənlərə sözümü.

1921

NƏDİ

Bir nadan qəlbimə toxundu toyda,
Anlamadı əyri nədi, düz nədi.
İnsan görməmişəm hələ bu boyda,
Başa düşür mətləb nədi, söz nədi.

Ananın bətnindən düşəndən bəri,
Elmi-mərifətdən yoxdu xəbəri.
Çiçək də tikandır ondan öteri,
Əsla bilmir istot nədi, duz nədi.

Özündən dəm vurur, sənətkar deyil,
Söyüd kimi yarpaqlayır, bar deyil.
Dörd fəslin birindən xəbərdar deyil,
Qış nədi, yaz nədi, yay-payız nədi.

Sirkə tündləşəndə çatladar qabın.
Duymaz mənasını dəftər-kitabın,
Şəmşir min danışsa bilməz hesabın,
Altmış nədi, əlli nədi, yüz nədi.

1921

NÖKƏRİ

A bəyzadə, qurban olum boyuna,
Beləmi unudar ağa nökəri?
Qış olanda tər qoynunda gizlədər,
Baharda göndərər dağa nökəri.

Qulam qulluğunda misali-mürid,
İstəsən daş daşıt, istər qar kürüt.
Ləblərinin şirəsini ver kirit,
Qoyma barı ağlamağa nökəri.

Bir yoxsula qismət görə fələkdən,
Boş yerə nə çıxar öldüm deməkdən.
Yazda arı əsəl çəkir çiçəkdən,
Bağban eylə bu şən bağa nökəri.

53

52

Varsa səxavətin, rəhmin, kərəmin,
Xəstə aşiqinə olsun mərhəmin.
Şəmşir üçün varını meylin, məramın,
Əgər varsa al qucağa nökeri.

1921

DAĞLARI

Dəllərdən baxırdım xəstə çağında,
Gözümə göründü Gəncə dağları.
Murovu, Kəpəzi, dəli Qoşqarı,
Görən şəfalanar, mənəcə, dağları.

Kəkliklər daşında gəzir balalı,
Köksü sıx meşəli, çiçək talalı,
Sinəsi sünbüllü, güllü, lalalı,
Var bizim yerlərin incə dağları.

Nə ola, o yerə güzərin düşə,
Şəmşir, əlin bulaqlara yetişə.
Qərənfil, ərğaban, nərgiz, bənövşə,
Al-yaşıl bəzəyir qonça dağları.

1925

GÖRÜNSÜN

Murov, Kəpəz, baxışıma yol verin,
Qoy gözümə gözəl Gəncə görünsün.
Nizaminin yurdu – o qədim şəhər,
İstərem gözümə gəncə görünsün.

Buludlar çəkilsin, açılsın duman,
Yadıma düşübdü şirin danışan.
Mənim mehribanım gəzməsin pünhan,
Qısılmasın xəlvət küncə, görünsün.

Ayrılığı bizə yaman ad olub,
Demirəm ki, onsuz qəlbim şad olub.
Yoxsa küsüb, meyli məndən yad olub?
Divanəsi tək mənəmcə, görünsün.

Nə vaxtdı ayrıldım yaz nəfəsindən,
Məhbub gülüşündən, bülbül səşindən.
Hicranın, həcrətin mənəgəşindən
Çıxarsın könlümü dincə, görünsün.

Şəmşir, ona toxunmasın dərd əli,
O Gəncəni əlvən edib mərd əli.
Mirvarili, əbrişimli, perdeli,
Küçələri gözəl, incə görünsün.

1925

GÖZƏL QIZ

Yüz min gözəl olsa gəlməz eynimə,
A şirin söhbətim, sözüm, gözəl qız.
Maral baxışına mail olmuşam,
Doymur gözlərindən gözüm, gözəl qız.

Laləyanaq, gəl başına dolanım,
Sənə olmaz hiylə, fitnə, yalanım.
Pərvanə tək atəşinə qalanım,
Görünsün küllümdə gözüm, gözəl qız.

Camalın bir mahdı, misali-ayə,
Kərəmət sahibi salıbdı sayə.
Xilqətinə əlbət qatıblar mayə,
Bu işə şahidəm özüm, gözəl qız.

Eşq atından düşən qalır piyada,
Şəmşiri unutma, hərdən sal yada.
Özgənin malısan, a mələkzadə, –
Əzəldən olaydın bizim, gözə qız.

SALAM VER

Kağız, yetişəndə bizim obaya,
Qohuma, qardaşa, elə salam ver.
Ərzim, iltimasım bir budur səndən,
Səni əzəl alan ələ salam ver.

Əgər görsən qoca ustad atamı,
Əvvəl-əvvəl ona yetir butamı,
Söylə, belə unutmazlar adamı,
Tuti kimi şirin dilə salam ver.

Ağdaban adlanan o gözəl oba,
Cənnətə bənzəyir əhsən, mərhəbə.
Alxanın yurduna kim çıxsın ova,
Ona de ki, Çöplü gölə salam ver.

Bax Kəkil meşədən buzluğa sarı,
Soyuq Daşbulağı unutma bəri,
Mən əvəzdən sən görəndə dağları,
Çəmənə salam ver, çölə salam ver.

Şəmşir bu məktubu yazdı nişana,
Xəstədi, gülməyin siz pərişana,
Qoşa Turşsulara, Çayqarışana,
Əyri gedən daşlı yola salam ver.

1928

BƏRİ

Nə söz qaldı mən deməmiş sənə, yar,
Qəlbimin sirtini açandan bəri.
Divanələr kimi düşdüm dağlara,
Sənəm eşq odunu saçandan bəri.

Çox aşıqlar çəkdi getdi karvanı,
Kərəmi, Sənəm deyim gör hanı?
Gəşti-güzar olub gözdüm dünyanı,
Əlimdən tərlandı uçandan bəri.

Dərd əlindən çox adamlar saz aldı,
Biri geri düşdü, biri tez aldı,
Hey dolandı aylar, illər azaldı,
Ömrümün sanından keçəndən bəri.

Fərhad külüng çalib daşa, saldı səs,
Qaldı qiyamətə almadı qisas,
İstəkli bir dostum oldu müxənnəs,
Bildim ilqarından qaçandan bəri.

Şəmşir, səni yetişdirib du diyar,
At dərdi, qüssəni çəkmə intizar.
Bu dünyanın şadlığı var, yası var,
Nizami, Füzuli köçəndən bəri.

1929

OLAN ZAMAN

Dağ olsa eridər külə döndərər,
Kişinin həmdəmi pis olan zaman.
Azad düz yolunu tərsinə gedər,
Evinde övladı nəhs olan zaman.

Məndən inciyirsən, dərdi bil inci,
Bayquşa məskəndi viranə küncü,
Xofludu adamın pisi, gülüncü,
O hürkər özündən səs olan zaman.

Şəmşir izahını göstərdi axır,
Bir qotur danadan çirkənir naxır,
Dayanmaz, üzünə tez çıxar paxır
Qızılın içində mis olan zaman.

1929

GÖRMÜŞƏM

Oğul, indi ədalət var, divan var,
Mən də xeyli dövranları görmüşəm.
Dövlət qeydə qalır, gəzir, axtarır,
Azad olan insanları görmüşəm.

Başa döyüb ellərə qan içirdən,
Obaları talan edib köçürdən,
Əlinə ling alıb evlər uçurdan,
Qaçanları, qovanları görmüşəm.

Qaranlıq gecələr tez səhər oldu,
Zülümkarın balı dərd, zəhər oldu,
Quldurun axını bu təhər oldu,
Xərabəni, viranları görmüşəm.

Nainsaf, kərəmsiz, mürvətsiz ağa,
Pis adamın adı düşdü uzağa.
Şəmsir, çox qoçular çökdü ayağa,
Xalqa kötək vuranları görmüşəm.

1929

VƏDƏSİNDƏ

Səni qarı gördüm, bağrım qan oldu,
Mənim saqqalımın çal vədəsində.
Qəlbimə deydiyən yadıma düşdü,
Çox dedim könlümü al vədəsində.

Ov keçdi bərədən, uyquda yatdım,
Oyandım, xədəngi izinə atdım,
Ha yüyürdüm: nə yetişdim, nə çatdım...
Hər işini qaydına qal vədəsində.

Qubarlandın əldə var olan vaxtı,
Baxçanız bəzənib bar olan vaxtı...
Qoynunda xəstəyə nar olan vaxtı –
Bir dəne qiymədin bol vədəsində.

Süleymanı yola salan dünyadı,
Ayrılıq təblihi çalan dünyadı,
Gözəlliyi qarı olan dünyadı,
Güvəndin hüsnünün gül vədəsində.

Söylə, gözəl, sən nə mətləb üstəsən?
Nədən durdun aşiqinlə qəsdə sən?!
Axtarıb Şəmsiri görmək istəsən:
Doğru-düz ilqara gəl vədəsində.

1937

OĞLUYAM

Qartal düşüncəli, şair xəyallı,
Tərhan yuva salan dağlar oğluyam.
Anam İstisudu, atam Dəlidağ,
Murov, Lülpar, Qonur, Qoşqar oğluyam.

Lələdi, nərgizdi evim-əşiyim,
Köynəyim – sıx meşə, qoymaz üşüyüm,
Qərənfildi, qızılgüldü beşiyim;
Buz bulaqlı, göy yaylaqlar oğluyam.

Bədənim Ərgüneş, Gülüstan, Çilgəz;
Vüqarım Şah dağı – əl çata bilməz!
Məkanım Çalbayır, oylağım Kəpəz,
Min çiçəkli bir lələzər oğluyam.

Cavahirdir Azərbaycan torpağı,
Qızıl, gümüş hər sərvətin yatağı,
Uca zirvələrin – lələ bayrağı! –
Şəmsirəm, nə gözəl diyar oğluyam.

DEDİM, DEDİ

Gözəl, səni görçək tabım-taqətim
Mən dedim: – qalmadı, sən dedin: – qaldı.
Yenə kəc baxışın yazıq canımı
Sən dedin: – almadı, mən dedim: – aldı.

Mən dedim: – qəlbimdə var bir təhlükə,
Sən dedin: – təmənnə edirsən bəlkə?
Nədir yanağında görünən ləkə?
Mən dedim: – busedi, sən dedin: – xaldı.

Mən dedim: – kim düşür hərdən yadına?
Sən dedin: – heyranam söz ustadına.
Sənin hicrin məni eşqin oduna
Sən dedin: – salmadı, mən dedim: – saldı.

Mən dedim: – dərdindən mənəm üzülən,
Sən dedin: – sinəmə sözdür düzülən.
Ləblərindən qətrə-qətrə süzülən
Mən dedim: – şəkərdi, sən dedin: – baldı.

Mən dedim: – bilənə deyək bu halı,
Sən dedin: – küyləmə eli, mahalı.
Bu Aşıq Şəmşirin saçı-saqqalı
Mən dedim: – qaradı, sən dedin: – çaldı.

KİMİ

Atəşində qovrulaydım, yanaydım
Pərvanə şamlara qalanan kimi.
Bələneydim ağ sinənin tərinə,
Bənövşə şəhlərə bələnen kimi.

Mümkün olsa qulluğunda qalardım,
Müşkü-ənber, gül ətrini alardım.
Yanağımı, dodağımı yalardım,
Arı şan üstündə yalanan kimi.

Şəmşiri gəl qoyma gözləri yaşlı,
Ürəyi qüssəli, canı ataşlı;
Dolanım başına, a qələm qaşlı,
Xəstə pir başına dolanan kimi.

GÖRÜNMÜR

Pərilər pərisi, hurilər xası,
Gözəllər sultanı hanı, görünür?
Duruşu, baxışı dağlar qəlbimi,
Düzlərin ceyranı hanı, görünür?

Gərdənində çin-çin edən saçını,
Hüsnü heyran edən Çini-Maçini,
Qoşqarın şahbazı, Murov laçını,
Kəpəzin terlanı hanı, görünür?

Dolan gəl nazınan, a canlar alan,
Şəmşirin gözünün önündə dolan,
Mənəm firqətində intizar qalan,
Dərdimin dərmanı hanı, görünür?

DODAĞINDA

Yorğun baxmaq gözlərində qaydadı,
Bir damş, könül aç, gül dodağında.
Mən ölüm, de görüm, nədən qalıbdı
Bu şirinlik sənin dil-dodağında?

Bağ narını becərirsən sinədə,
Əl dəyməmiş məst eləyir yenə də.
Olmalıydı yanaqlarda, çənədə,
Naşımı nəqş edib xal dodağında!?

Şəmşir atasından yanacaq oldu,
O necə düşüncə, qanacaq oldu?
Meylimin arısı qonacaq oldu,
Qoy əmsin öluncə bal dodağında.

SEVDASINDADIR

Mən qocaldım, ovsanmadı məhəbbət,
Könül bir cananın sevdasındadır.
Hər görəndə dağlar gəzir xəyalım,
Məcnun kimi eşqin havasındadır.

Aşiq olan canda yara bəsləyər,
Ahu deyib səhraları səsləyər;
Mənim qəlbim gündə yanmaq istəyər,
Meylim pərvanənin yuvasındadır.

Dərdi-möhnət bu Şəmşirdən əl çəkin,
Olmuşam hicrindən divanə təkin;
Bir zaman könlümdə olmuşdu sakın,
Bəs indi dünyanın harasındadır?

DEYƏSƏN

O gözəl Sayadın ala gözləri
Sərxoş baxıb canım aldı, deyəsən.
Mənim canım onu görəndən bəri
Üzülüb yanında qaldı, deyəsən.

Baxanda bir bəri o gözəl pəri,
Mən oldum sərsəri, çaşdım dəftəri,
Layiqdirsə əgər, söz müxtəsəri,
Onlar üçün xoş iqbalı, deyəsən.

Nəcibə yaranıb əzəl binadan,
Qəşəngdi kəklikdən, gözəl sonadan,
İstisu üstündə çıxdı xanadan,
Ya ceyrandı, ya maraldı, deyəsən.

Onu görə keçər külli varından,
Əl götürər bağçasından, barından;
Danışanda, qaymaq dodaqlarından
Süzülən şəkərdi, baldı, deyəsən.

Can gedir, ad qalır baqi dünyada,
Eşq atından düşən olar piyada;
Qorxuram Şəmşirə, ay mələkzadə,
“Ağarıb saqqalı – çaldı” deyəsən.

OLARMI

Tellərinə qible desəm, az olar,
Qaşlarına səcdə qılım, olarmı?
Artıb firqətindən dərdim, mələlim,
Mən deyib-danışım, gülüm, olarmı?

Qailəm kuyində, nə qədər varam,
Lütf eləsən, vüsalına çataram.
Təbib əlin dəysə, sağalar yaram;
Davasız-dərmansız ölüm olarmı?!

Məcnunun olmuşam uca dağlarda,
Eşqinlə gəzmişəm boranda, qarda.
Bir qərib qonağam, qoyma kənarında,
Bir gecə mehmanın qalım, olarmı?

Yaşılbaş sonasan, sar edib şikar,
Sənubər misallı, ala gözlü yar,
Bəlkə ürəyinin qeyri dərdi var,
Mən sənə dərmini alım, olarmı?

Şəmşir kəsər quzu sənə qurbanı,
O qamətə, gözəl cana qurbanı.
İldə bir yol olur Mina qurbanı,
Mən gündə qurbanın olum, olarmı?

GÖZLƏRİN

Axşam ayazının ulduzu kimi
Xub yaraşır qələm qaşa gözlərin.
Sənə bəxş eyləyib haqqı-kərəmi,
Şölə verir sənə qoşa gözlərin.

Qamətin qəşəngdi, dağlar maralı,
Fərağından bağda güllər saralı;
Kamil səyyad ov buraxmaz yaralı,
Heç atmır oxunu boşa gözlərin.

Sənənlə çəkilir Şəmşirin adı,
Bəs niyə xəyalın axtarır yadı?
Ürəyimdə olan mətləb-muradı
Baxan kimi düşür başa gözlərin.

GÖRMƏYƏ

A dağlar maralı, Gəncə gözəli,
Xoş gəlibsən sənətkarı görməyə.
Sən bir qıya baxıb canım üzəli,
Uçdu ruhum sizə sarı – görməyə.

Heyran etdin göz-qaşına aşığı,
Dur, dolandır sən başına aşığı,
Kimdi qoyan öz xoşuna aşığı,
Sənə kimi xoş duyarı görməyə?!

Şəmşiri yandırıb, az odlara yax,
Müjganın sinəmi etdi min pardaq.
Ala gözlərini bir dolandır, bax,
Sinəm üstə bu dağları görməyə.

DOLANIM

İlqarına doğru gözəl bir yarın,
İstərəm ki, yüz başına dolanım.
Alışıb oduna pərvanə kimi,
Kabab olum, köz başma dolanım.

Doymuşam dünyanın külli varından,
Şikayət elərimi yar da yarından?
Yaman gündə qaçmaz etibarından,
Belə dostun öz başına dolanım!

Çox çəkdim Şəmşirin cəfa qəhrini,
Çətin işim səndən aldı təhrini.
Abad etdin viran könlüm şəhrini,
Oldu sözüm düz, başına dolanım.

BİR TƏRƏFDƏN

Ey can alan, sənə deyim dərdimi,
Oxu bir tərəfdən, yaz bir tərəfdən.
Qıyqacı baxışın alır taqətim,
Qəmzə bir tərəfdən, naz bir tərəfdən.

Qənd əzilib, bal qatılıb dodağa,
Xallar xətt olunub lələ yanağa,
Nərgizi sinəyə, gülü buxağa,
Bəzə bir tərəfdən, düz bir tərəfdən.

Mənəmlə yad olma sən indən belə,
Bülbül sənə müştəq, sən də bülbülə;
Bir danış, heyranam, yar, şirin dilə.
Seyraqub dinməsin tez bir tərəfdən.

Al başım qoynuna, bulanım tərə,
Qoy batım, qərq olum müşkə, ənbərə,
Məsləhət-məşvərət gəlsin bir yerə,
Söhbət bir tərəfdən, söz bir tərəfdən.

Ya meydi, ya şərbət ləbinin tamı,
Doludur əlində eşqimin camı.
Dursun pişvazında gözəllər, hamı –
Gəlin bir tərəfdən, qız bir tərəfdən.

Saqilər dəstində bir badə kimi,
Durmuşam yolunda amadə kimi,
Şahanə məclisdə şahzadə kimi,
Dolan bir tərəfdən, göz bir tərəfdən.

Qoyma ki, aşiqin çöllərə düşsün,
Uçsun əndəlibin güllərə düşsün,
Vəsfini söyləyək, dillərə düşsün,
Şəmşir bir tərəfdən, saz bir tərəfdən.

1938

ANAM YADIMA DÜŞDÜ

Səhərin vaxtında uca dağlara
Gün düşəndə, anam yadıma düşdü.
Qulağıma həzin bir layla səsi
Yetişəndə, anam yadıma düşdü.

Çəməngül açanda Murov dağında,
Bülbül oxuyanda səbzə bağında,
Körpəcə quzular yaylım çağında
Mələşəndə, anam yadıma düşdü.

Gəldi xəyalıma analı çağlar,
Anasız sinəmə çəkilib dağlar.
Gördüm ki, dalaşır dəcəl uşaqlar, –
Dilləşəndə, anam yadıma düşdü.

Balası çağırır meşədə əlik,
Şəmşir də dinləyir əlində çəlik.
Qartal qıy vuranda, qayada kəklik
Ötüşəndə, anam yadıma düşdü.

VERMƏZ

Gədədan pay umma, səxası yoxdu,
Atası verməyib, özü də verməz.
Namərdin xeyrindən zərəri çoxdu,
Can versən, torpaqdan mizi¹ də verməz.

Babanın yoluyla gedəcək nəvə,
Atmaz adətini uyuşmaz dəbə.
Olsa qapısında səksən min dəvə,
Sailə bir yetim quzu da verməz.

İlqarda, insafda kim olsa naşı,
Yaxşılıq etməyə gətirməz başı.
Nakəs bir dağ kimi yığsa qumaşı,
Möhtaca bir qırıq bezi də verməz.

Alçaq, satqın, gözü, könlü, qəlbi dar,
Onlara yoldaşdı şeytan, canavar.
Yaradan, xainə versə ixtiyar,
İnsana görməyə gözü də verməz.

Şəmşir, xəbislərin şərbəti acı,
Haramdı quldurun baci-xəracı.
Kimsənə olmasın namərd möhtacı,
Sən şəkər istəsən duzu da verməz.

1938

GÜLƏR

Nərvan, söyüd, yulğun desə barım var,
Alma gülər, heyva gülər, nar gülər.
Buzlu çillə yazı qonaq çağırsa,
Boran gülər, tufan gülər, qar gülər.

¹ "Palçıq" mənasında işlənmişdir.

Bayquş verər viranədə səs-səsə,
İnanma yapalaq “tərlandı” desə.
Özünə bir qiymət qoymayan kəsə,
Namus gülər, qeyrət gülər, ar gülər.

Arif bu məzmunu bilər, arasa,
Açar deyər ünvanını harasa.
Əgər adın laçın qoysa yarasa,
Sərçə gülər, qarğa gülər, sar gülər.

Şəmşir, söylə sən doğrunu, gerçəyi,
Solar şaxtalarda payız çiçəyi.
Dese bal çəkirəm himar mülçəyi,
Qarışqalar aqlar, arılar gülər.

1940

NƏYƏ GƏRƏKDİ?

Bir yerdə ki mərdin səsi gəlməyə,
Gərəksiz qıyyalar nəyə gərəkdİ?
Sahibsiz gözəllər, mərdsiz köhlənlər,
Nərsiz ağ mayalar nəyə gərəkdİ?

Bu elsiz yaylaqlar, elsiz oylaqlar,
Qoyunsuz, quzusuz, çobansız daqlar,
Şairsiz ölkələr, bülbülsüz bağlar,
Kəkliksiz qayalar nəyə gərəkdİ?

Söykən elə dağa alasan vüqar,
Şəmşir, belə qüdrət ellərində var.
Sənətkar əlləri yazar, yaradar,
Böhtanlar, şayələr nəyə gərəkdİ?

1941

MƏNƏ NİŞANƏ

Babamdan nəsihət

Yüz qırx bir yaşında ölən babamdan
Bu söz yadigardı mənə, nişana.
Onun nəsihəti çıxmaz yadımdan,
Gəzir xəyalımda getsəm hayana.

O kamallı babam belə demişdi,
Bel bağla, arxa ol elə demişdi.
Yaranmışa qurma tələ, demişdi,
Tələ quran düşməlidir zindana.

Xəbərsiz ov almaz şir səs verməmiş,
Sən də şir kimi ol atalar demiş.
Halal süd əmənlər görməz naqis iş,
Zərəri, ziyanı dəyməz insana.

Mərdimazar ucalmaz heç ölkədə,
Xəsislikdi sonrası da, ilki də.
Toyuq tutmaq bir qaydadı tülküdə,
Lənət nanəcibə, bice, şeytana.

Əmək seven zəhmət çəkər, qol çalar,
Xain, kəzzab¹ günü gündən alçalar.
Qurbağalar “yaz toyunu” bol çalar,
Qış düşəndə, düşüb ölər borana.

Övlad getməlidir ata dalınca,
Cəsədində damla qanı qalınca.
Şəmşir inanmışdı öz kamalınca,
Şən ölkəmiz gərək nura boyana.

1941

¹ Yalançı

HEYİF

Anadan olanda açıldı gözüm,
Ağladım, gülmədim cahana, heyif.
Arifə nə yazım, qurtardı sözüüm,
Mənə cəfa çəkib bir ana, heyif.

Dünyanın dövləti, varı, əmlakı,
Onlardan qəlbimin yoxdu heç pakı.
Hökm dünyanımdı məndə nə var ki,
Yaxşılar yetişir, yamana heyif.

Bəhlul qarğı minib, Koroğlu Qırat,
Rüstəmi-Zala da halaldı barat.
Şirinin yolunda fədakar Fərhad,
Əzib öz başını əfsana, heyif.

Qəm sıxır qəlbimi nədir günahım,
Göylərə uçalıb, bil, yerdən ahım.
Mənim də bu şerim, qalan matahım,
Qanana halaldı, nadana heyif.

Yasəmən demişəm yemşan çöpünə,
Ətəyə ilişən tikan çöpünə.
Dəryada əl atdım saman çöpünə,
Məni qərq elədi ümmana, heyif.

Xəzan vurur bülbül güldən ayrılar,
Şirin söhbət, şirin dildən ayrılar.
Şəmşir bir gün evdən, eldən ayrılar,
Yola salar çərxi-zamana, heyif.

1941

NAR OLA BİLMƏZ

Oddan kül törəyəm – atalar demiş,
Hər daşda qıgılcım, nar ola bilməz.
Tərhan yumurtasın qarğa bəsləse,
İtirməz əslini, sar ola bilməz.

Sevməsə bir insan elmi, sənəti,
Qanmaz, ona desən yüz nəsihəti;
Boran yağdırmaqdı qışın adəti,
Gül açar baharda, qar ola bilməz.

Ustad oğlu olsa ustad yaxşıdı,
Şəmşirəm, öyilməz polad yaxşıdı,
Yüz haram qazandıdan savad yaxşıdı,
Onun kimi yoldaş, yar ola bilməz!

DARIXMA

Azca vədə qalıb sən deyən vaxta,
Dayan hələ, dayan hələ, darıxma!
Mən əmin–arxayın olmuşam baxta,
Düşər namərd axar selə, darıxma!

Mərifət gözləmə ağıl sərsərdən,
Nakəsdə qaydadır: danışar gərdən,
Kişilik axtarma dilənçilərdən,
Atalardan var məsələ, darıxma!

Əvvəldən peşəsi dilənmək olub,
Özgə qumaşına bələnmək olub,
Gədəlikdən yaltaqlanıb bəy olub,
Düşər öz həddinə, lələ, darıxma!

Halaldan Haqq verən bir baratım var!
Qılıncım var, qüvvətim var, atım var.
Şəmşirəm, arifə şikayətim var:
Aya çəkər, qalmaz ilə, darıxma!

İÇİNDƏ

Bad əssə söndürməz, qaralıb keçməz,
Yağ olsa əzəldən çıraq içində.
Səxalı mərd daldalamaz çörəyin,
Göz açıb böyümüş qonaq içində.

Yoxsul olan qalıb dərd ilə, qəmdə,
Bir dada yetişən ola bu dəmdə.
Kimi can çürüdü qurumlu damda,
Kimi dövrən sürür otaq içində.

Birinə zülm olur, birinə barat,
Birisi zülümdə, birisi azad.
Biri atlas geyib gözər qəlbi şad,
Biri ölər köhnə yamaq içində.

Qəza-qədrinə insan neyləsin?
Tutulmaz sözünü kimi var, desin?
Birisi tapammaz – yavan cad yesin,
Birisi bal əmir qaymaq içində.

Şəmşir, ad ucaldan səxavət olar,
Yoxsulluq, ayrılıq qiyamət olar,
Bu şeylər insana düz adət olar:
Göz görə, söz qala qulaq içində.

GƏRƏK

Min fikirdən sənə zərrə nəf olmaz,
Kişidə sədaqət, düz ilqar gərək.
Bəxtin kəskin ola, sözün işləyə,
İnsanda bir tale, bir iqbal gərək.

Qəzadan, qədərdən olasan kənar,
Gəzə səadətin əlində fənar,
Su töksən çıraqa, alışıb yanar,
Tərəqqi şəmində bu misal gərək.

Bülbül güle aşıq, pərvanə – şama,
Bir işarə yetər qanan adama,
Hər məqsəd gözləyən yetişsin kama,
Zənbür üçün şən üstündə bal gərək.

Şəmşir, düz bax, ellər baxan vaxtında,
Nə dəyib, bir kəsə toxan vaxtında,
Kişi vəzifədən çıxan vaxtında,
Saxlaya hörmətin el-mahal gərək.

BAŞINDADI

Kamil ovçu şikarında aldanmaz,
Ovun bərəsində, iz başındadı.
Alim, arif olmaz qoyma ağıldan,
Ağıl hər insanın öz başındadı.

Deyilən suala verim cavabı,
Hər kəs bilməli haqqı-hesabı.
Sən yandırma şiş yandıran kababı,
Onu od yandırır, köz başındadı.

Məcəzi söz artırarmış hirsimi,
Qəlb sazımın nə nizamı gör simi!
Şəmşirəm, ustaddan aldım dərşimi,
Atadan yadigar söz başındadı.

YOXDU Kİ

Dostum, danış mənə sözün düzünü,
Həqiqət sevənəm, lafım yoxdur ki?
Nəcib əllərlə namə yaz mənə,
Çəkinmə kimsədən, xofum yoxdu ki?

Sənə bal nə lazım, sən özün balsan!
Ruhum da inciməz, canımı alsan.
Dərin düşüncəli, sahibkamalsan,
Səndən qeyri bir sərrafım yoxdu ki?

Dünyanın yaşı çox, hüsnü cavandı,
Tər lan qocalsa da, yenə tər landı.
Niyə meylin məndən yana dotandı,
Zəhərli şahmarım, əfim yoxdu ki?

Bezə astar vurmaq olmaz ipəkdən,
Mərifət qanana naziyəm tükdən.
Yaz yağıtək süzülüşəm çiçəkdən,
Qatımda ayrımım, kəfim yoxdu ki?

Şəmşirəm, söhbətim, sözüm səndədi,
Etibar səndədi, dözümlü səndədi,
Hələ də yol çəkir, gözüm səndədi,
Başqa bir qazancım, nəfim yoxdu ki?

OLAYDIM

Arifə, alimə, qədirbilənə,
Duyan adamlara nökrə olaydım.
Nur saçaydım mərd insanlar çeşminə,
Yollarında nurlu səhər olaydım.

Böyük atalardan öyüd götürən,
Xalq üçün baharlı çiçək gətirən,
Xam torpağı yarıb çörək bitirən,
Kotanın ağzında əkər olaydım.

Olmazdım bir kəsin xətrinə dəyən,
Qoymazdım yoxsulu söyən, nə döyən.
Olmayardı məndən küsən, inciyən,
Hamının dilində əzbər olaydım.

Əsəli olaydım quru şanların,
Könlünü alaydım pərişanların.
Elinin xeyrinə qarışanların,
Əzilib, dilində şəkər olaydım.

Ey könül, bu yolda çox sənə gərdin,
Qəm yükü yorubdu səni bu dərdin.
Atasını bəyənməyən namərdin
Qəlbinə tikanlı çəpər olaydım.

Şəmşirəm, qəlbi pak olan adamın,
Kamınca kamala dolan adamın,
Elin qayğısına qalan adamın,
Kaş ki, qılıncında kəsər olaydım.

1942

DEDİM

Sızqa olub məni aparən suya
Daşqın Araz dedim, sel, ümman dedim.
Gözlədim bəxtimi xatalı quldan,
Bu səbəbdən çor deyənə can dedim.

Ağladım, gözümde yaş dolandırdım,
Bağrıma bağladım daş, dolandırdım,
Elimdə düz gözdüm, "baş dolandırdım",
Nə hədyan danışdım, nə böhtan dedim.

Meyl etmədim nəvə cibin aşına,
Sırrını demədim bir yoldaşına.
Gördüm hər kim qanın alıb başına
Mən ona cavabı məhraban dedim.

Şəmşir mətləbinə yetişib daha,
İncidib bir qəlbi batmaz günaha,
Bu günə nə var ki, göz qoy sabaha,
Qail olanları anla, qan dedim.

1942

GÖRƏNDƏ

Nədənsə ağrıyır baxanda gözüm,
Nakəs də, namərd də, nəş də görəndə...
Mən necə dayanım, mən necə dözüüm,
Bu sifəti hər bir kəsdə görəndə.

Biqeyrət tanımaz qohumu, yadı,
Getdikcə alçalar, ucalmaz adı,
Küçə iti quyruq bular qaydadı,
Düşmən də görəndə, dost da görəndə.

Şəmşir, düşüb qəm çayında axma, keç,
Xəbis üçün canın oda yaxma, keç,
Yum gözünü, öt kənardan, baxma, keç,
Bədnəzər də, pis nəfəs də görəndə.

1942

ETİBARSIZ

Bəs nədən unutdun əhdi, vəfanı,
Yoxdumu vicdanın, ay etibarsız?
Əvvəlki məhəbbət görünmür, hanı?
Soyuqlaşıb qanın, ay etibarsız.

O verdiyin ilqar hayanda qaldı?
Qəza vurub əldən yerəmi saldı?
Ürəkdən istəyin nə tez azaldı?
Kəsilib gümanın, ay etibarsız.

Səndən ayrı hər dəqiqəm il oldu.
Gözüm yaşı yanağımda sel oldu,
Götürdüm əlimə, mənə gül oldu,
Sənin cod tikanın, ay etibarsız.

Çəkirsən özünü, satırsan baha,
Batırsan günaha, baxmırsan aha,
Uzaq dur, gözümə görünmə daha,
Ağ olub yalanın, ay etibarsız.

Şəmşiri sən saldın əzəldən dərdə,
Bir ünü göydədi, bir ünü yerdə,
Cavanlıq, gözəllik, görməzsən bir də,
Gedər adın-sanın, ay etibarsız.

1943

MƏN

Mən bir sızqayamsa, atamı – bir derya,
Həmin o deryanın adasıyam mən.
Onun şeri bənzər daşqın bir çaya,
Payıma nə düşsə dadasıyam mən.

Necə ki gecənin olur sabahı,
Mən də bu varlığa ümidəm dahı.
Atmışam möhnəti, çəkmirəm ahı,
Qeyrətli oğul-qız atasıyam mən.

Şəmşirəm, gözlədim adı-sanımı,
Haram yoldan pak saxladım canımı.
El qanından ayırmaram qanıma,
Axsax, el qanına qatasıyam mən.

1943

ÇƏTİNDİ

Saqqal ki, ağardı, gəzmə cavanlıq,
Qocalıqda bu iş, lələ, çətindi.
Qədd əyilir, belin olur doğanaq,
Umud olma o düzələ, çətindi.

İnciyib sözümdən, küsmə aşıqdan,
Kəs meylini eşqi, sevgi, məşuqdan.
O zaman ki, gözün düşdü işıqdan,
Əsanı almasan ələ, çətindi.

Əgər ağıl varsa, nəsihətə bax,
Yaraşmaz öyünmək – qırıxdı yanaq.
Çox əbədi növcavana vurulmaq,
Bu sifət kişiye elə çətindi.

Sığal nə lazımdı daha göz-qəşə,
Bəzək-düzək uylaşarmı bu yaşa?!
Dünyanın işini düşməyən başa, –
Bilməz ismətini, hələ çətindi.

Kərmənin külündən göz axtarmayaq,
Yay günü arandan buz axtarmayaq,
Şəmsir deyər: doğru-düz axtarmayaq,
Götürməyə ağır şələ, çətindi.

ÇÖRƏK DASTANI

Atasan, anasan elə, elata,
Hamının məsləki, əxlaqı çörək!
Əzəl başdan zaminkarsan həyata,
Xilqətin dirəyi, dayağı çörək.

Ürəyin pərinə sənə işlədən,
Alır murazını camaat səndən.
Lütfün verilməsə, məhv olar bədən,
Yaxına gətirən uzağı, çörək.

Sənsiz ölkə tamam olar tari-mar!
Neçə ki sən varsan, dirilik də var.
Sən olmasan, Gün də, Ay da tutular,
Sönər ərz üzünün çırağı, çörək.

Təmiz türfə adın düşməsin ləngə,
Köməyin çatmasa, olluq ələngə.
Lənət atomlara, topa, tüfəngə!
Sənsən yaman günün yarağı, çörək.

Qılınc qan axıdar, sən verərsən qan!
Sənin yetirməndi yaranmış insan.
Şirəni sormasa, yaşamaz bir can,
Dirildir xəstəni, naçağı çörək.

Şəninə dediyim bu tərif azdı,
Tamam vəsfın min kitaba sığmazdı.
Səndən barınmasa, bəşər olmazdı,
Sənsən diriliyin qaynağı, çörək.

Sən sağlıq verirən, atom – qırğını,
Niyə edən yoxdu sual-sorğunu?
Ayıldırısan, dirçəldirsən yorğunu,
Yerdən durğuzursan həm sağı, çörək.

Zəif gözü gətirirsən işığa,
Ruh verirən sənətkara, aşığa!
Salırsan dünyanı sən yaraşığa, –
Torpağın bezəyi-boyacağı, çörək.

Dərd üz versə, ürək yanar, göz ağlar,
Möhtac olan fəryad çəkər, yüz ağlar.
Bir ətək qızıl ver, kırıməz, ağlar,
Kırır bir tikə uşağı, çörək.

Məxluq üçün hər an qeydə qalırısan,
Əjdaha əlindən çəkib alırısan.
Üzü ağ eyləyib, yola salırısan
Hər gələni hörmətli qonağı, çörək.

Süfrələrin əziz neməti sənsən!
İnsanın dizinin taqəti sənsən!
Dünyanın məhəbbət şərbəti sənsən!
Urvata salırsan bal-yağı, çörək.

De hansı kimsədir sənə baş əyməz?!
Qüvvətini dəmir, polad, daş əyməz.
Sən olmasan, plov heç nəyə dəyməz,
Aqillər çox edib sınağı, çörək.

Şah da, padişah da sənə nökdərdir,
Səni unudanlar çox bihünərdi.
Canlılar ölərdi, ya can çəkərdi,
Cahanın ləzzəti, növrağı çörək.

Şəmsir, dastan yarat çörəkdən ancaq,
Qoy sənə yar olsun bu qədim ocaq!
Deyirlər, gəlibsən Adəmdən qabaq
Qədim kitabların varağı çörək!!!

DAĞLAR

Oğlum Qənbərə

Daxil olub, torpağına səcdə qıl,
Bəlkə məni səndən soruşdu dağlar.
Suyu şərbət bulaqlara salam ver,
Nə zaman ki, sənle görüşdü dağlar.

Qar ilə örtülüb, başı, ayağı,
Buz fərşinə döşəndirib yaylağı.
Şad xəbər söyləyəndə, qaçar dodağı,
Bəlkə ağlamadı, irişdi dağlar.

Qar altında darıxmasın çiçəklik,
Məni də kövrəldər xəstəlik, təklik.
Havada torağay, qayada kəklik
Şütmüş qanad büküb bürüşdü dağlar.

Bir iqlimdə getmir dağı-aranı,
Belə hökm eləyib çarxın dövrəni.
Bu il qaşımızın yağmur, boranı,
Zor küləyi sənle vuruşdu, dağlar.

Darıxmasın lələ, nərgiz, bənövşə,
Sabah canlanacaq yamyaşıl meşə.
Novbahar atlanıb, çıxar gərmişə,
Səninlə öpüşdü, görüşdü dağlar.

Xoş gün görəndə varmı yaşda bizim tək?!
Yoxsulu əyləşib başda bizim tək,
Durmada çalışır qışda bizim tək, –
Ay, Gün arasında yarışdı, dağlar.

Şəmsirin qəlbinin var bir diləyi:
Gəlsin ovlağına Güllər mələyi.
Quzeyin moruğu, döş çiyləyi
Görərsən bir-birmə qarışdı, dağlar.

BU YERLƏRƏ

İnsanın ömrünün vəfası yoxdu,
Doluxan gözlerim, bax bu yerlərə.
Qocalıq əl verib, arzum nə çoxdu,
Ürək pərvazlanır, çıx bu yerlərə.

Qışda qışlamışam, mayda gözmişəm,
Yazda yaylağımdı, yay da gözmişəm,
Cənnət olan səkkiz ayda gözmişəm,
Güzərim düşübdü çox bu yerlərə.

Kəskin taleyimə gətirdim pənah,
Heç kimsə çəkməsin bir də fəryad, ah.
Hamının üzünə açılısın sabah,
Atılmasın qəmli ox bu yerlərə.

Qalmasın xaraba yaylaqlar elsiz,
Nə bağlar çiçəksiz, nə bağça gülsüz.
Tarlalar olmasın sarı sünbülsüz,
Dağlar çəkilməsin, yox, bu yerlərə.

Şəmşir, hicran dərdi yazmasın qələm,
Ağzı xeyir sözlü, duakar diləm.
Bir nurlu şəfəqə bələnsin aləm,
Nəşib olsun gözəl vaxt bu yerlərə.

1943

GETDİ

Daşı çox ağırdı bizim vətənin,
Dəydi, çox kəllələr əzildi getdi.
Çingizxan, Napalyon, bir neçələri, –
Haqqına yetişib düzüldü, getdi.

Ömür-gün cəlladı zülümkarların, –
Arzusu puç oldu o xunxarların.
Tərhan yuvasına uçan sarların
Qan-yaşı bu yerdə süzüldü getdi.

Ölkəmiz çox çıxıb hər imtahandan,
Hələ pərsinməmiş xandan, xaqandan,
Dəfələrlə qisas aldıq düşməndən, –
Xainlərin əli üzüldü getdi.

Libasdan-libasa girdi bu dünya,
Tanıdı namərdi, mərdi bu dünya.
Şəmşir, son hökmünü verdi bu dünya, –
Hitlerin də qəbri qazıldı getdi.

1945

BİR DƏ GÜL

Cavanın gülməsi qocaya xoşdu,
Gül, ay qızım, mən qocaya bir də gül!
Xətt ağarıb, diş tökülüb, üz batıb,
Gülünə edib o xudaya, bir də gül!

Əlimdən çıxıbdı cavanlıq dəmi,
Qocalıq dağlayıb bütün sinəmi;
Qoymur düz danışam, əyib çənəmi,
Salıb məni nə hay-haya, bir də gül!

Bir vaxt cavan idim mən də sizin tək,
Deyərdim açılıb çəmənlər, gül, çiçək.
Sevməzdim çirkini, gəzərdim mələk,
Etibarsız bu dünyaya bir də gül!

Mənimlə qəmlərə yarı olarsız...
Gözəlliyin intizarı olarsız...
Siz də bir gün qoca, qarı olarsız...
Bu gərdişə, bu fənaya bir də gül!

Düşkünə lazımdı verəsən quymaq,
Axşam ballı qaymaq, səhər qayğanaq;
Şirin camalından olarmı doymaq?
Etdiyim bu təmənnaya bir də gül!

Eşq ucundan oda yandı pərvanam,
Zəhmətdən qaçmıram, mərd doğub anam.
Deyirdim ov alan qoca tərhanam,
Şəmşir kimi qarçıqaya¹ bir də gül!

1953

¹ Alıcı quş adıdır

GƏLİR

Kəlbəcər yaylağı, çiçəkli dağlar,
Sizə ağ yağışlı dumanlar gəlir.
Eşidib səsini bütün el-oba,
İstisu üstünə nə canlar gəlir...

Mənim söz qılıncım səndən sov alar,
Adınla fəxr edir bizim obalar,
Təmiz axar sular, təmiz havalar,
Xəstələr üstünə dərmanlar gəlir.

Çaylarda çalxanan sonadı, qazdı,
Bir yanda ney, kaman, bir yanda sazdı,
Cavandı, qocadı, gəlindi, qızdı,
Görüşünə igid oğlanlar gəlir.

Qəlbim fərəhlənir qanad çalmağa,
Ellər gəlir səndən mətləb almağa,
Çəmənzar köksündə qonaq qalmağa,
Ceyran bulağına mehmanlar gəlir.

İndi bizim eldə qardaşdı millət,
Nə xan var, nə sultan yoldaşdı millət,
Şəmşir, birgə sözlü, sirdaşdı millət,
Neçə bir can kimi cananlar gəlir.

1955

GÖRÜŞÜR

Loğmanlar anası olan İstisu,
Səndə dostlar, mehribanlar görüşür.
Bizə qonaq gəlir eldən, obadan,
Tanış olur nə insanlar, görüşür.

Xınalı kəkliklər çıxanda daşa,
Öpüşür, əl verir qardaş-qardaşa,
Əmək cəbhəsində çəkilməmiş başa, –
Mərd oğlanlar, qəhrəmanlar görüşür.

Qara gözlü, lalə yanaq, qələm qaş,
Sona tək sallanıb gəl yavaş-yavaş!
Hörmətli, ismətli, Şəmşirə yoldaş
Əziz dostlar bu zamanlar görüşür.

1955

MƏNİM

Min səkkiz yüz doxsan üçdə anadan
Olmuşam, bu qədər yaşım var mənim.
Murov, Qoşqar, Kəpəz, Çilgez, Dəlidağ,
Məskənim olubdu bu dağlar mənim.

Yaylaqda yayladım çobanlarınan,
Gün keçirdim namus, qeyrət, arınan.
Dolandım ellərdə etibarınan,
Dedilər adıma baxtavar mənim.

Sinəmdə köhnədən yara qalıbdı,
Sözüm, şerim bu dağlara qalıbdı.
Ayağım dəyməmiş hara qalıbdı,
İtirməz izimi bu diyar mənim.

Şəmşir qocalsa da sözü təzədi,
Bahar gəldi dünyamızı bəzədi.
Dövrənim eyş ilə meydi, məzədi,
Qəlbimdə qalmamış intizar mənim.

1955

OLMASA

Ləl matahın düşər şor bazarına,
Bilib qiymətini alan olmasa.
Cəfasız kim çatar bağın barına,
Becərib qeydine qalan olmasa.

Bu ana torpağım qoy olsun abad,
Pərişan xəyalım indi olub şad.
Ağlamaz bir bağban, eyləməz fəryad,
Yaşıl pöhrəsini yolan olmasa.

Şəmşir, çox axtardım, gözdin dərinini,
Hər kəs bu dünyada tapar yerini.
Çalan olmaz, inan, biri-birini, –
Namərdin qəlbində ilan olmasa.

SƏNİNDİ

Qəlbimizdə qoşa vuran üreyin,
Birisi mənimdi, biri sənindi.
Könlümdə açılan cəmən, çiçəyin,
Cənnət ətri, gözəl pəri, sənindi.

Düşüncən dərinidi, kamalın ümman,
Züleyxa camallı, Yusifi-Kənan.
Məhəbbət oduna alışıb yanan,
Bu pərvanə müxtəsəri sənindi.

Gül üstə xar qonub, bax bu gərdişə,
Bülbülün bağırını çəkdirir şişə.
Şəmşirin könlündə açan bənövşə,
Yol sal sinəm üstə, yeri, sənindi.

1957

KƏSİLDİ

O qəder ləbinə bal dedim sənin,
Qurtardı arının balı kəsildi.
Başına dolanım, dönüm deməkdən
Bu yorğun canımın halı kəsildi.

Buludlar nə yağış, qar gətirmədi,
Sənin zülmün mənə var gətirmədi.
Bağçalar qurudu bar gətirmədi,
Dəymişi olmadı, kalı kəsildi.

Çox yalvardım nainsafa, dilsizə,
Neynəyim, lütfünü qılmadı bizə.
Qocalıq pərdəsi çəkilib üzə,
Görünmür sözümün dalı, kəsildi.

Çox dedim, ay mələk, cəfadən əl çək,
Şəmşiri eləmə, bəsdı, qan-ürək.
Yanaqları şaxta vurmuş alma tək,
Bürüşdü, üstünün xalı kəsildi.

1958

DAĞLAR

Qüdrətdən binəli, səngər, qalalı,
Sayılmaz qapılı, bacalı dağlar.
Səndəki qurğunu cahı-cəlalı
Görən hər bir insan ucalı, dağlar.

Başın dumanlıdı, köksün meşəlik,
Yaylağın lələli, gül-bənövşəlik,
İnsan bivəfadır, siz həmişəlik,
Borc olur bəşərin ecəli, dağlar.

Sənin qəmin yoxdu qardan, küləkdən,
Kam alırsan hər arzudan, diləkdən.
Təmənnə eyləsək qoca fələkdən –
Verərmi möhləti, macalı, dağlar?!

Mən səni görməsəm canım üzülər,
Çiçəyindən göz yaşlarım süzülər,
Yay olanda körpə əmlək quzular,
Yatar sinən üstə, dincəli, dağlar.

Təmiz havan hədiyyədi, sovqatdı,
Qəlbimdə həmişə adın urvatdı.
Sərin bulaqların abi-həyatdı,
Şəmşir səndə niyə qocalı, dağlar.

1962

YAXŞIMI

Üç yaşını yetirəsən yüzə sən,
Anam, bacım, körpə qızım, yaxşımı?
Qoy bu nəğmə məndən qalsın yadigar,
Şəninə bir tərif yazım, yaxşımı?

Sən elə gözəlsən, qızım Əludə,
Sənin tək balanı çox sevər dedə.
Atanla gəl bizə yaz gələn vədə,
Bu ilqarı gözlər gözüm, yaxşımı?

Arılar şən üstə bal anı gəzər,
Yaz olanda dağlar lalanı gəzər.
Ananın ürəyi balanı gəzər,
Qaydamız beledi bizim, yaxşımı?

Atadan alqış al, yarı anadan,
Körpə laçın uçmalıdı yuvadan.
Qəşəngsən tovuzdan, bir də sonadan,
Gəl telinə inci düzüm, yaxşımı?

Yoxdu bərabərin eldə, obada,
Böyüyüb çatasan şöhrətə, ada.
Şəmşir babanı da salarsan yada,
Düşəndə söhbətim, sözüm, yaxşımı?

1964

KƏKLIYIN

Şeir ocağıdır Şamaxı, Şirvan,
Şairlər məskəni – eli Kəkliyin.
Tuti kimi nəcib şirin danışan,
Şəkərdən şirindi dili Kəkliyin.

Yusif-Züleyxaya taydı camalı,
Deyirsən: bahardı, yaydı camalı.
Bədirlənmiş gözəl aydı camalı,
Nə əcəb düzülüb xalı Kəkliyin.

Cənnəti-rizvanın müşkü-ənberi,
Behiştəndənmi gəlib o gözəl pəri?
Görən Məcnun kimi olur sərseri,
Əqli, huşu, var kamalı Kəkliyin.

Şəmşir, söylə tərif ona yaraşır,
Tər bənövşə yanağına yaraşır.
Qızılgüllər buxağına yaraşır,
Bərq vurur üzündə alı Kəkliyin.

1964

OLA

Zəhmət nə gözəldi dostun yolunda,
O da sənin kimi mötəbər ola.
Sədaqəti başa düşə dərinədən,
Eşqdən, istəkdən baxəbər ola.

O düşünə işarəni düz qana,
Ürəyinin mətləbini tez qana,
Kamil olub, arif olub söz qana,
Can qurban o cana bu təhər ola.

Dahi bilə dərs aldığı ustadı,
Ucalar dünyada tərtemiz adı.
Özünə oxşaya cəsur övladı,
Oğlu da, qızı da hünərvər ola.

89

88

Tapanda özünə münasib yarı,
Şəmşir tək baxmaya fitvaya sarı.
Qələm, əl hökmüylə qazana varı,
Eldən alqış ala, bəxtəvər ola.

1964

QARIŞDIRAR

Haramdan əkilib – haram doğulan,
Fitnədi, fəsaddı, el qarışdırar.
Lənətdən verilib şeytanın payı,
Pozar, bitmiş işə əl qarışdırar.

Mərddən xeyir gələr, namərddən zərər,
Kəlməsi ağıdı, nəfəsi zəhər.
Nakəs həqiqəti çəpinə çəkər,
Əyər ayrılıyə yol qarışdırar.

Sinəmi mərdlərə etmişəm nisar,
Qəlbim saf büllurdu götürməz qubar.
Şəmşirdə məhəbbət, təmiz ürək var,
El xeyrinə şirin dil qarışdırar.

1964

BUZLUĞUN

Kəsibşən aranı, Bəzircan dağı,
Bilmirəm necədi halı Buzluğun?
Qoy görünsün Həmzəçömən, Qaragöl,
Daş arası, Çilik yalı Buzluğun.

O çəkir kamana qışın qarını,
Doldurur çox dərin kahalarını.
Heç əskik eləmir buz anbarını,
Buzu yaydan yaya qalı Buzluğun.

Bir yanı Qanlıgöl, üstü Taqqıldaq,
Ana vətənimdi o gözəl torpaq.
Şışdağ, Çöplü, qardaşı var – Sarı dağ,
Bir də Yəhəryurddu qolu Buzluğun.

Sərt eniş, Şırransu, ayağı Şaban,
Qoşa turşbulaqlı o Çayqarısan,
Döyüslərdən çıxan köhnə Ağdaban,
Olmuş əzellərdən eli Buzluğun.

Şahin, şahbaz, qızılquş gəlir ona,
Kəkliyin nəğməsi xoş gəlir ona,
Səhərin küləyi tuş gəlir ona,
Əskik olmaz sərin yeli Buzluğun.

Baharda bəzənir gül bənövşəyə,
Bənzəyir göy otu məxmər döşəyə.
Baxır Carcarlığa, Kəkil meşəyə,
Uzanır hər yana əli Buzluğun.

Şəmşir ayrı düşüb qələmqaşından,
Bir keçəydim Çaxmaqlının qaşından.
Mürzə çəpərindən, Sandıq daşından,
Gedir kəndimizə yolu Buzluğun.

1967

ADAMI

Vaxt olur bir yalan danışır insan,
Yalan ilan kimi çalır adamı.
Ancaq vaxt olur ki, bir kəlmə yalan
Düşmənin əlindən alır adamı.

Doğruların yalan gəlməz eyninə,
Niyə deyim onun qəlbi dəyinə.
Yalan söz misaldı qəm köynəyinə,
Qaratikan olur yolur adamı.

Yalan ilə beş gün saxlanan bir baş,
Yaramıb dünyaya gəlməyəydi kaş.
Şəmşiri aldatma, ürəyi sert daş,
Yalan el gözündən salır adamı.

1967

DEMƏDİM MƏN

Nər izində qalan yağış suyuna,
Olarsan ümmana tay, demədim mən.
Gecə işıldayan göy böcəklərə
Ulduz demədim mən, ay demədim mən.

Söz gizlidi istəmədim uzana,
Əyri tufəng çətin gələr mizana.
Daş qatından damcı-damcı sızana,
Bulaq demədim mən, çay demədim mən.

Danadan yapışib atmadım nəri,
Sən özün bilirsən haçandan bəri.
Elin də bu sözdən vardı xəberi,
Qafil olmadım mən, ray demədim mən.

Qarğanı tər lana qata bilmərəm,
Vəfalı dostları sata bilmərəm.
İlqarı əlimdən ata bilmərəm,
Qarlı zimistana yay demədim mən.

Dəli dağ alçalıb olmaz təpəcə,
Sən də bu cümlədən halisən necə.
Şəmşir sənle həmənkidi indicə,
Olub əqlim, huşum zay, demədim mən.

1967

GÖLLƏR

Bədirbey dağının qucağındasan,
Məftunam seyrinə çıxalı, göllər.
Təbim deryalar tək qaynadı, daşdı,
Gözüm cəlalına baxalı, göllər.

Lələli, yaylaqlı, çəmənlə, düzlü,
Qonaqlı-qaralı, novbahar üzünü,
Yastı güneyləri güllü-nərgizli,
Qərənfil bəzəkli yaxalı göllər.

Qayaları qartal, laçın yuvası,
Xoşdu İstisuyun abi-havası.
Şəmşirin dərdinin olur dəvası,
Sizdən ayrı qəlbim yuxalı, göllər.

DAĞLARA

Əlim qələm tutub şeir yazandan,
İbtida demişəm söz bu dağlara.
Hörmətli tutmuşam ata-anadan,
Olub məhəbbətim yüz bu dağlara.

Zimistan bürüyür ağ libaslara –
Xalis xam gümüşdü – baxırsan hara.
Bulaq donur, çay bağlayır qarqara,
Onda köynək olur buz bu dağlara.

Beş ay qucağında qış qalır qonaq,
Qartal küskün olur, kəklik bidamaq,
Boran yağır, aman vermir boğanaq,
Maral sala bilmir iz bu dağlara.

Mayda qanadlanır arı, kəpənək,
Çəməngül, bənövşə – neçə cür irəng.
Bəzəyir dağları al-əlvan çiçək,
Nərgiz naz gətirir yaz bu dağlara.

Çoban mənle çörək kəsdi təpədə,
Laləzarlı düzün üstü təpədə,
Quzu mələşəndə yastı təpədə
Qəlbimdə çalınır saz bu dağlara.

Şəmsir, usanmadı sən kimi pirdən,
Heyif ki, dizlərim düşübdü girdən,
Əl verib qocalıq – baxdım ki, birdən,
Doluxub tuturam üz bu dağlara.

1968

İNDİCƏ

Gözlərim yolunu xeyli zamandı,
Yetişmişəm bir muraza indicə.
Sən gələndə dağlar əlvan boyandı,
Əlim çatdı telli saza indicə.

Daş bulağı görməyibsən hələ sən,
Üşüyərsən damcılasa ələ, sən.
Dastan ələ yay obaya, ələ sən,
Başla söhbət, şirin sözə indicə.

Əlik məskənidi yaylım güneyi,
Ovçulardan eyləyirlər gileyi.
Qartalın baxışı, kəkliyin neyi,
Xoş gələcək deyim sizə indicə.

Çıxaq Sarı dağa, Ceyranqaçana,
Bax Qızılaxaca, könül açana.
Nəzər yetir qanadlanıb uçana,
Tər lan qonar Taxtadüzə indicə.

İlham gəlib babasını görməyə,
Süsən balam güllü reyhan dərməyə,
Bu qoca Şəmsirə ürək verməyə,
Bir cür tər lan gəlib bizə indicə.

1968

BAXANDA

Könlümdə gül açdı, gözümdə bahar,
Yolun düşüb bizim ələ baxanda.
Bir yanında lalə, bir yanında qar,
Üzün güllər dönüb belə baxanda.

Bizim Sarıdağdı dağlar göyçəyi,
Çaxmaqlımın süsən-sünbül birçəyi.
Dağ otuyla təzə yemlik çiçəyi,
Dilsizi gətirir dilə, baxanda.

Turşsuyun bulağı bu Çayqarışan,
Buzluğun çayıdı sellənib daşan.
Al bəzənir Ağdabanla Yolaşan,
Doymaz gözüm Çöplü gölə baxanda.

Baxasan hər yana Kəkil meşədən,
Ruhun ətir alar tər bənövşədən.
Sanki zirvələnin büllur şüşədən,
Şövkün artar çəmən, gülə baxanda.

Zəmanə şəhərə döndərüb kəndi,
Çoxdandı bərkiyib bərəsi, bəndi.
Bu ana torpaqda, itirmə zəndi,
Çox sərvət görərsən hələ, baxanda.

Seyr etmək istəsən sən bu dağları,
Yazın son ayında səfər et bəri.
Hərdən nəzər də qıl Murova sarı,
Şəmsir ilə Qaragölə baxanda.

1968

BƏLİ, HEY

Cavan aşiq, bizim ellər bəyəndi
Sidq ürəklə o tutduğun yolu hey.
Pürvüqar eylədin obanı, kəndi,
Qüdrətinə hamı dedi: bəli, hey.

Bağ salmışam çiçəklidi hər yanı,
Hədiyyədir sizin üçün bir yanı.
Dağ küləyi silkələyir dəryanı,
Dənizlərin əskik olmaz yeli hey.

Deyirlər oğuldu hər ana doğmuş,
Məlum oldu səni nər ana doğmuş.
Bəlkə ikimizi bir ana doğmuş,
Öyrənmişik anamızdan dili hey.

Qiymət verdin Ələsgərə, Qurbana,
Tufarqan Abbasi gətirdin cana,
Şerini bənzətdin bağı-gülşana,
Sanki açdı ilk baharın gülü hey.

Yaz laləli dağlar, qışda ağ ətək
Mahalı çox dolandıran ağa tək.
Şəmsir bir gün bürünəndə ağa tək,
Bağlı gedər bellərinə beli hey.

ZİNYƏT

Gözəl dövrənımız tutub əlini,
Yetişibsən əqli-kamala, Zinyət.
Mərifət əhlisən nəcib, nəcibə,
Düşübdü tərifin mahala, Zinyət.

Bir təhrin tərlandı, bir təhrin laçın,
Telinə yaraşır zərdən araqcın.
Dağların kəkliyi ağca göyərçin,
Bənzəyir oxşarın marala, Zinyət.

Sən həmi gözəlsən, həmi kamallı,
Dərin düşüncəli, arif camallı.
Yusif şücaətli, loğman kamallı,
Əhsən bu təmkinə, cələla, Zinyət.

Müjdə olsun sizin elə, mahala,
O yerdə çatıbsan sən bu cəlalə.
Qaşların qələmdi, yanağın lala,
Gözlərin yaranıb piyala, Zinyət.

Xəstə şəfasıdı təbib əllərin,
Bülbülü mat edir şirin dillərin.
Pərilər əliylə siyah tellərin
Nə göyçək verilib sığala, Zinyət.

Əmrini yerinə yetirdi Şəmsir,
Zatı pak, təmizəm, pır oğluyam, pır.
Şəninə layiqdi dediyim şeir,
Düşən olmaz xain xəyala, Zinyət.

1969

HƏLƏ

Zalım əcəl, gəlib döymə qapımı,
Mətləbim, muradım dolmamış hələ.
Cismi-canı mənə verən kimsənə,
Əlimdən əlacım almamış hələ.

Ağ günümü qaralama təzədən,
Məni dostdan aralama təzədən.
Yaralıyam, yaralama təzədən,
Təbiblər bir əlac qılmamış hələ.

Bədənim titrəyir, yaman haldadı,
İndi əğniyalar şad xəyaldadı.
Kəsmə nəfəsimi gözüm yoldadı,
İstəkli Qənbərim gəlməmiş hələ.

Şəmşirəm dost üçün bir candı varım,
Cananım ağlayar, yoxdu qərarım.
Körpə Şəhriyarım, Hacım, Vüqarım,
İlqarım üzümə gülməmiş hələ.

1969

OLUR

Bir oğul bəd olsa ata üzünə,
Taleyi tərs olub, baxtı kəm olur.
Düşür nəzərindən yarın, yoldaşın,
Şad günü ahu-zar, dərdi-qəm olur.

Ağ olmasa ata, ana üzünə,
Nur saçılar o xələfin gözüne.
Ayaq basa heqiqətin izinə,
Taleyindən nə istəsə cəm olur.

Kim deyir yaxşının qeydinə qalma?
At qəmi, qüssəni, vaxtsiz qocalma.
Ömür baltasıdı ~ bədəsil alma,
Qamətin əyilir, qəddin xəmə olur.

Şəmşirin sözünü arif bəyəni,
Yol vuracaq ustadına söyəni.
Yarımam atasını döyəni,
Taledən, qismətdən ömrü kəm olur.

1969

DÜŞƏRMİ

Ağıldan, kamaldan, kəm olmayan kəs,
Divanə olarmı, çölə düşərmə?
Yolundan çıxmayan qala yetişməz,
Bədnam olub dildən-dilə düşərmə?

Qəza kəməndindən qurtarmış bayaq,
Bu çətin ağrını unudur ancaq.
Haram cığır ilə getməyən ayaq,
Görən sənə nahaq tələ düşərmə?

Sən qəlbi ipək ol, daş, dəmir olma,
Qonuya-qonşuya bəd fikir olma.
Yaxşı gün görəndə naşükür olma,
Gözəl gün hər zaman ələ düşərmə?

Girmə döyüşünə, danasan, nərin,
Anla, hünərini bir düşün dərin,
Fəlinə aldanma hər dərbədərin,
Körpünü axtaran selə düşərmə?

Şəmşir doğru yoldan qafil olmamış,
İlqar şərəbini eyləmişəm nuş.
Şeytan tədbirinə yetirməyən guş,
Qəzaya uğrayıb, fələ düşərmə?

1969

DEMİŞLƏR

İbadətədi, ziyarətədi görüsmək,
Yoxsulluq, ayrılıq nəsdə demişlər.
Can sağlığı ömür üçün bahardı,
Qocalıq, xəstəlik pisdə demişlər.

Bəxtin kəsə, sözün daşa işləyə,
Hamı səndən can istəyə, can deyə.
Bundan sora varı axtarım, niyə?
Tamahsız insana bəsdə demişlər.

Dünya malı bu dünyada qalandı,
Çoxlarının taxtı-tacı talandı.
Doğruluqdan qeyri nə var, yalandı,
Məhəbbət vəfalı dostdu demişlər.

Yolum düşə: görəm əhli-dilləri,
Ziyarət eyləyəm gözəl elləri.
Elə bil üzümə səba yelləri
Cənnəti-behiştədən əsdi demişlər.

Gəl Şəmşirin taleyinə bax indi,
Mahirimın meyli mənə yaxındı.
Səhər tezdən bir məktubun oxundu,
Ağrım-acım tamam kəsdi demişlər.

ÜSTƏDİ

Qurbanov Rəşidə

Şikayət eleyir yorğan-döşəyim,
Bir il keçir, başım yastıq üstədi.
Təbiblər təbib, amandı, tez gəl,
Gözüm yolda, qulaqlarım səsdədi.

Bilinməz dərdimə kim dərman desin?
Elə can eyləsin, ya pünhan desin.
Atam ölüb, anam yoxdu "can" desin,
Canı yanan bir bacı var – xəstədi.

Sağ olsun, övladın vəfası hanı?!
Əzəldən deyibdi, Adəmdi tanı.
Özün əlac eyle, ya kərəm kanı,
Bəlkə Şəmşir səndən dərman istədi.

SƏNƏ

Əmrah əmimə

Əmiyi-mehriban, şirin süxəndan!
Qibləmdən eylərəm ibadət sənə.
Mənə ustad olub qardaşın Qurban,
Sözlərim qoy olsun işarət sənə.

Atamın elminə sən oldun bələd,
Verib baratını kani-kəramət.
Xaliqi-ləmyəzəl eləsin qismət
Şahi-Kərbəlanı ziyarət sənə.

Şadlıq ilə gəlir hər gələn soraq,
Sönməz ilahidən yanan bir çıraq.
Xudanın yanında olsun üzün ağ,
Haqq verməsin möhnət, xəcalət sənə.

Küsmə qocalıqdan, dağlar Fərhadı,
Cavanlıq diləmək bir təmənnadı.
Qüvvətin, qüdrətin var, yadımdadı,
Verən pak veribdi məharət sənə.

Bir şagirdəm sənətkarın yanında,
Aciz qulam kirdigarın yanında.
Şəmşir bir dövlətin, varın yanında,
Buyursan, nökrəm, bu halet sənə.

SAXLAYAR

Tərhan kəklik ovlar, şikardan qalmaz,
Sərçə min qarında darı saxlayar.
Beş canavar ərz üzünə sağışmaz,
Bircə pətək yüz min arı saxlayar.

Vəfah ellərə aşiqəm indi,
Qəlbimdə məhəbbət gör neçə mindi?
Mehriban ürəyim o qədər gendi,
Əgər yığsan, bu dağları saxlayar.

Yağsa da Muğana qar tuta bilməz,
Laçın şikarını sar tuta bilməz,
Söyüd çiçəkləyib bar tuta bilməz,
Alma-armud meyvə barı saxlayar.

Bəyanər sözümlü kimdə var həvəs,
Bu bir həqiqətdi, demirəm əbəs.
Qışın tedarükün yayda görən kəs
Maya qədər dol¹ anbarı saxlayar.

Küpəsini kim doldurar, kim sələr?
İnsan undu, ələyindən kimsə ələr.
Şəmsir kimi dostu sevən kimsələr, –
Sədaqəti, düz ilqarı saxlayar.

FƏLƏK

Məni tənəzzüldən sən almadınmı? –
Kəskin iqbalımda ad olan fələk,
Özün verdin kefi, dəmi, dövranı,
Dəhanında şirin dad olan fələk.

Bəxtimi ucaldın dağlar başına,
İlqarını belə pozmaz aşına.
Niyə baxmır gözlərimin yaşına,
Atıb köhnə dostu yad olan fələk.

Qaysımış yarama toxunma, qanar,
Hanı Ay işıqlı verdiyin fənar?!
Nədən uzaqlaşdı durubsan kənar,
Qohumu ağladıb, şad olan fələk?!

Mərdin olar gözü, könlü darmı heç,
Dost olan dostuna qarğıyarmı heç,
Yayın boranını görən varmı heç,
Novbaharı bürfü-bad olan fələk?!

Şəmsiri – sən saldın qala, saxladın,
Dərdü-qəm, möhnəti dala saxladın.
Qoynunda yaxşımı bala saxladın? –
Ana məhəbbəti od olan fələk?

YIXILAR

Qəlbi haram ha varlanıb ucalsa,
Başı dağsa, dibi muydu, yıxılar.
Dosta duzaq quranların sərinə
Mərdlərin qılıncı dəydi, yıxılar.

Mənəm deyib, məğrurlaşdıb gəzmə hey,
Qəvvas olub süd gölündə üzmə hey.
Yoxsul füğəranı döyüb əzmə hey,
İstər xandı, istər bəydi, yıxılar.

Boysuz ağac qorxu çəkməz heç kökdən,
Əyilməz hər əsən zorlu küləkdən.
Namərdin qalası boşdu kələkdən,
Yel əsər, bənnası zaydı, yıxılar.

Qışın da adəti yağdırmaqdı qar,
Çürüdər ömrünə gələndə bahar.
Buzun sütununa olmaz etibar,
Yaz günəşi qəddin əydi, yıxılar.

Şəmsir arxalanır el qüvvəsinə,
Danalar dayanmaz kəl qüvvəsinə.
Başını qoruyan dil qüvvəsinə,
Lütvü şeytan o nə şeydi, yıxılar.

¹ "Dolu" mənasında

BAX

Könül istər qış əlindən yaz ala,
Qəzanın qurduğu tələyə bir bax.
Kim qıyar ki, ömrü bir gün qısalta,
Etdiyimiz hədərlə diləyə bir bax.

Yazar qəbalemi mən dura-dura,
Bəlkə də oxşadar mənə Mensura.
Qərqləyir gah borana, yağmura,
Qopan bu tufana, küləyə bir bax.

Müqəddəs o kəsdir ola xoş əməl,
Ölünce harama heç atmaya əl.
Nurdan xəliq olunub, qılınca çəngəl,
İnsandan can alan, mələyə bir bax.

Ağac budağından düşəndə yarpaq,
Yastığı daş olar, yorğanı torpaq.
Yol alar məzara getməli qonaq,
Bizi yola salan fələyə bir bax.

Mehmanı olduğum çörəkli dünya,
Səxalı, süfrəli, ürəkli dünya,
Solmasın çiçəyin, çiçəkli dünya,
Əyilməz qüvvətə, biləyə bir bax.

Şəmşir, kimdir vaxtı gəlib köçməyən?!
Ayrıliğin şərbətini içməyən...
Bu dünyanın xəlbirindən keçməyən...
Gərdaşın əlində ələyə bir bax.

MƏNİ

Çox çağırıdım, ağam, yetiş dadıma,
Qurtar bu düyünlü yaradan məni.
Güneşli sabahı sən aç üzümə,
Ayrı sal hicranlı qaradan məni.

Bir yanımda möhnət, bir yanımda qəm,
Bir cana insafımı bu qədər sitəm?!
Alıb ətrafımı gör necə möhkəm, –
Gəl çək azadlığa aradan məni.

Qadir olan pənahına qailam,
Halal qazancıma qarışmaz haram.
Qocalıqda nə cavanlıq axtaram,
Edəsən növrəstə haradan məni?!

Oyan, qoca baxtım, sən mənə xoş bax,
Üstümü almamış möhnət, qəm, fəraq.
Qəzadan, qədərdən özün gəl qabaq,
Dehşət təkləməsin sonradan məni.

Şəmşirə süd verib bir nəcib ana,
Şəminə olaydım kaş ki, pərvanə.
Köçən kimse çətin gələr cahana,
Bir dəfə yaradıb, yaradan məni.

DÜNYA

Bir adil divana şikayətim var,
Baxarsa bu haqqa, hesaba dünya.
Sənin işlərinə əzəldən bəri, –
Bir deyənlə oldumu “Mərhaba” dünya?

Köçdü bu fənadən kim üzügülər?!
Hanı 124 min Peyğəmbər?!
On iki istəkli imam gəldilər,
Qalmadı əmbiyə-əsaba, dünya.

Yüz yalvarsam, eşitməzsən iltimas,
Zülmü-sitəmkarlıq sənədi əsas.
Elə bir toy varmı etməyəsen yas?
Şad qəlbi çəkirsən kababa, dünya.

Üzü gülüşlüsən, ürəyi düşman,
İmdad istəyəne vermirsən aman.
Gəldi-getdi neçə şahı-Süleyman,
Necəsən suala, cavaba, dünya?!

Xilqət cəlladısən özəl-axır sən,
Hamını yandırıb oda yaxırsan.
Dünən ucaldırsan, bu gün yığırsan,
Qoyursan yurdunu xaraba, dünya.

Şəmşiri hicrindən ayırmadın bir,
Çürütdü canını, üzdü qəm-fikir.
Bəzən də boynuna salırsan zəncir,
Qoşursan qanana araba, dünya.

BİR GÜN

Özgə danasını bağlayanların
Çatısı əlində qalacaq bir gün.
Yad bağında gül becərən bağbanın
Gülü tez saralıb-solacaq bir gün.

Qəlbi haram yola doğru axanın,
Qonum-qonşusuna haram baxanın,
Sınacaq buynuzu eldən çıxanın,
Yəqin bil, sözüme gələcək bir gün.

Şirni də uşağı gətirər ələ,
Nizamidən qalib, bax, bu məsələ.
Nə isə heç sizə kar etmir hələ,
Görməyənlər görüb biləcək bir gün.

Varsa qonşuluqda yoxsul bir çoban,
Ucaldar adını, fəxr elə ondan.
Gedib dost arama dağdan, arandan,
O çoban qaydına qalacaq bir gün.

Sərraf olub işarədən söz qanan,
Məzmununu, mənasını düz qanan,
Kamil olub bir kəlmədən yüz qanan,
El içində başcıl olacaq bir gün.

Nə qədər bəd olsa qonşunun pisi, –
Düşməni qorxuzar qəlbinin səsi.
Şəmşirə dayaqdı elin nəfəsi,
Qəlbindən qaranı siləcək bir gün.

ANA YURD

Gözəl yaraşırsan qoşa bulağa,
Yetişibsən ada, sana, ana yurd.
Murovla durubsan qabaq-qabağa,
Boy çəkmişən asimana, ana yurd.

Babama babasan, atama ata,
Səndə ilham alıb çatıblar ada.
Qailəm verdiyin böyük barata,
Süd veribsən sən Qurbana, ana yurd.

Ələsgər su içdi Daşbulağında,
Toy etdi Qurbanla Pilovdağında.
Arif məclisində, el yığnağında,
Qiyət çatıb gövhər-kana, ana yurd.

Boztəpənin dalı moruq, qarağat,
Dərir demirçilər, durmur farağat.
Salırsan serinə çəmənlə çarğat,
Bənzəyirsən Güllüstana, ana yurd.

Qarmaq itirənin gülü, nərgizi,
Behbudallar yalı, Qazaxlar düzü.
Pirbulaq, Qanlıyurd, görədim sizi,
Bir çıxaydım o Çolpana, ana yurd.

Açar qanadını Qabaq qılıcı,
Gürnəş daşı gözəllərin qıyqacı,
Ağdaş, Şəfi biçən, Ələm ağacı,
Vəsfın gəlməz həddə, sana, ana yurd.

Çiyələkli olur Qoçunun beli,
Ondan ayrılmamış gözəllər əli.
Aran sünbülünü səhərin yeli,
Tel kimi darayır yana, ana yurd.

Çay çəperi, Göyqum, Səslənən qaya,
Dirənibdi sütun kimi göy çaya.
Olur bir ağ maya, çatanda yaya,
Gah bürünür boz dumanı ana yurd.

Yasəmənli Göyqum, var, yadımdadı,
Şəmşirin o yerdə qoyulub adı.
Anam səndə çox telini daradı,
Sənsən mənə şirin ana, ana yurd.

BİLMƏZ

Dostun bir görüşü dəyər min aya,
Xoş keçən bir günə il çata bilməz.
Birləşsə bir çaydır şəffaf bulaqlar
Coşqun dəryalara göl çata bilməz.

Neyləyəsen qışda qalxan tufana,
Rəhmi gəlməz nə qocaya, cavana.
Uçub sarayından köçən karvana,
Üzülən bir ələ əl çata bilməz.

Sədaqət, həqiqət ola arada,
Onu halal saxla getməsin bada.
Qohumu sağlıqda salasan yada,
O gəlməz yollara yol çata bilməz.

İtməz, ruzigarda qaldı nişanam,
Ellərin dilinə düşən dastanam.
İstəkli olana şirin zəbanam,
Şəmşirin dilinə dil çata bilməz.

MƏNİ

Sən kəskin nəfəsli bir duaxansan,
Qoyma hicran əli yıxanda məni.
Aramızdan azalmasın istəklik,
Tut, qəmlər selində axanda məni.

Anam yox, ölsəm də sən demə layla,
Yaylaq sənə olsun çəməndə yayla.
Mərdləri imdada səsle, harayla,
Bu möhnət yandırıb yaxanda məni.

Atadan, anadan olubsan həlal,
Eyninə gəlmədi nə cah, nə cəlal.
Vəfalı yar, barı hərdən yada sal,
Səfalı dağlara çıxanda məni.

Baharın çağında açanda lələ,
Gözəl, qıymaram çəkəsən nalə.
Nəzər sal Buzluğa, gətir xəyalə,
Çiçəkli boyuna baxanda məni.

Şəmşir, nainsafda etibar hanı?
Karvan keçdi, yoldaş hanı, yar hanı?
Murovdan xəbər al, sənətkar hanı?
Düşünə bənövşə taxanda məni.

XƏSTƏYƏ

(*xəstəxanada*)

Odlu şair, yanmadımı ürəyin,
Bu qəmli, intizar olan xəstəyə.
Varsa əlacımız bir dərman deyin,
Hicrandan saralıb, solan xəstəyə.

Baxıb əhvalımı üzə gülərdi,
Bu düşkün könlümə yol göstərərdi.
Qənbərin gəlməsi şəfa verərdi,
Gözləri yollarda qalan xəstəyə.

Gələydi Qənbərim yanında Məmməd,
Şəmşirin halını bilərlər, əlbət,
İnsandan insana gərəkdə mədəd,
Təbiblərdir kömək olan xəstəyə.

1970

ELƏRSƏN

İldə bir yol olur Mina qurbanı,
Sən məni gündəlik qurban elərsən.
Atarsan sinəmə müjgan oxunu,
Dələrsən bağırimi şan-şan elərsən.

Bədi, az qəm ilə doyursan məni,
Yol alım hayana buyursan məni.
Ala gözlərindən ayırsan məni, –
Elə bil ki, nahaq min qan elərsən.

Şəmşirin adını “haralı” qoyma,
Gözəl gözlərindən aralı qoyma,
Həsretindən məni yaralı qoyma,
Nə zaman dərdimə dərman elərsən?

1970

GEDİRƏM

Bilirsənmi yaxşı səfər üstəyəm,
Bəzənmişəm yaşıl-əlli gedirəm.
Nələr gətirəcəm Bakıdan sənə,
Baxta ümid var, xəyallı gedirəm.

Səadət başıma qoyubdu tacı,
Deyiləm zər, gümüş, ləl, qaş möhtacı
Cəm olsa dünyanın baci-xərəcə,
Ondan artıq varlı, halı gedirəm.

Mən gəlinə çox darıxsan yola bax,
Sərhesab ol, ev-eşiyə, mala bax,
Ayna götür ağ üzündə xala bax,
A ləbləri şirin ballı, gedirəm.

Sən evimdə salamat qal, salamat,
Yuxun şirin olsun, yat, Güllərim, yat,
Şəmşiri unutma, vəfalı arvad,
Bəxtəvərsən xoş iqballı gedirəm.

1971

MÜBARƏK OLSUN

Bu təzə illərin, təzə günlərin,
Bu bahar bayramı mübarək olsun.
Bu bayramda üzü gültür ellərin,
Yazın gözəl namı mübarək olsun.

Qədim zəmanədən bu barat vardı,
Ellər bağçasında güllər açardı,
Hər cismə can verən nazlı bahardı,
Qurğusu, nizami, mübarək olsun.

Qoy olsun dərdi-qəm üzündən haşa,
Bayram da tarixlə yaşasın qoşa.
Nizamı, növrəği yetişsin başa,
Əziz ehtiramı mübarək olsun.

Nəbatat yuxudan oyanır indi,
Günəş tamaşaya dayanır indi,
Aləm al-yaşıla boyanır indi,
Fəslin sərəncamı mübarək olsun.

Qış düşür taxtından, küsür zimistan,
Baxıb məmnun olur, sevinir insan.
Bir sovqat göndərir yerə asiman,
Belə xoş məqamı mübarək olsun.

Armud düymə tökür, almalar çiçək,
Xəyal qanadlanır, çırpınır ürək,
Al-yaşıl bəzəkli cənnət bağı tək,
Şəmşir, söz tamamı mübarək olsun.

BƏNÖVŞƏ

Yaz olanda bizim uca dağlarda,
Öpüşür gül, çiçək, lala, bənövşə.
Maralların, cüyürlərin gözündən
Utanıb, qısıılır kola bənövşə.

Sondəki nə işvə, nə ərki-nazdı?
Boynunu bükməsən məgər olmazdı?
Belə gödək ömrü kim sənə yazdı,
Kim qıyardı açıb – sola bənövşə?

Nolar yuxarı tut, barı, boynunu,
Üşütmez dağların qarı boynunu.
Sən əyəndə yelə sarı boynunu,
Mən çəkirim ahu-nala, bənövşə.

Çağırđım səsime hay verdi bahar,
Sözdən ürəyimə çay verdi bahar,
Səni gözəllərə pay verdi bahar,
Bəzəksən buxaqda xala, bənövşə.

Şəhdən çəmənlərə ətir səpir yaz,
Durmaz, köynəyindən çıxar telli saz.
Şəmşir qocalıqdan inciyib bir az,
Gəlib ki, könlünü ala bənövşə.

1971

SƏSİM

Zəncir kimi dalğa-dalğa yüksələn,
Hamı cavanlıqda ucalan səsım?
Mən demişdim qocalınca əyilmə,
Səadət əlindən güc alan səsım.

Xəstəlikmi durub sənın qəsdinə?
Qocalıqımı hücum çəkib üstünə?
Zil kökündə sim dözmürdü məstinə,
Qüdrətdən, qüvvətdən bac alan səsım.

Şəmşiri gedilməz yollara salma,
Zərli mətahımı əlindən alma.
Aşıqlar dəsindən geridə qalma,
Yorulma, dayanma, qocalan səsım.

1971

QOYMA

Mənim bu dünyaya sığmaz adıımı
Bir adsız nanəcib batırdı qoyma.
İnanırdı qohumunu, yadını,
Şeytandı, fitnədi, qatırdı qoyma.

Fitnədən, fəsaddan uzaqdı aram,
Bəd əməldən hiyləgərdən kənaram.
Baş alıb əlindən qaçdığım haram,
Geldi, yaxınlaşdı, yetirdi qoyma.

İnanın, el, oba, içirəm andı,
O hədyan danışdı, vicdanı dandı.
Hay saldı: qoluma qolun toxundu,
Bilmədim, gözlərim yatırdı, qoyma.

Baxıram təhrinə bicdi, bədzatdı,
İblis kimi bişmiş işə su qatdı.
Nağıldakı küpəgirən arvaddı,
Şuma balıq əkdı, bitirdi qoyma.

Şəmşirəm, nə yaman yerdə qalmışam,
Bu nə bilir mən nə yara almışam.
Mahal gəzib, halal yollar salmışam,
İzimi ellərdən itirdi qoyma.

1971

PƏRİM

İsti məhəbbətin buzamı döndü,
İlqarı unudub yad olan Pərim?
Eşqinin alovu niyə tez söndü,
Məni qəmli görüb şad olan Pərim.

Eldə sayıların biiqlər aşığı,
Olar obasına cannisar aşığı,
Mələklərin məclisinə yaraşığı,
Hurilər içində ad olan Pərim.

Ləblərin şirindi şəhdi-zülaldan,
Qaşlarına zivər çatıb hilaldan.
Dəhanın şirəsi süzülüb baldan,
Şəmşirin dilində dad olan Pərim.

1972

QURBAN

Bu dünyanın malı, varı, dövləti,
Məni bu odlara salana qurban.
Silinməz qəlbimdən yar məhəbbəti,
Eşqi, məhəbbəti olana qurban.

Sinəsi bəyaza, boyu şahbaza,
Qəddi quba qaza, o sərvinaza,
Təzə bahar-yaza, şirin avaza,
Gözəllikdən barat alana qurban.

Şəmşiri salmışan dağa, arana,
Sənin kimi gözəl çətin yarana.
Tovuz kimi gərdən çəkib durana,
Gözləri yolumda qalana qurban.

1972

GÖRÜNMÜR

Gözlərim axtarır Dəllər Kərəmi,
Ha baxıram solu, sağı görünmür.
Şeir silahdaşım, könül həmdəmi
Yoxdu, sanki Murov dağı görünmür.

Sidq ilə gəlmişik görüşünə biz,
Ürəyi aynadır, xəyalı təmiz.
İşrətli keçərdi toy məclisimiz,
Mərəkəsi, yığıncağı görünmür.

Şəmşir itirməmiş huşi-sərinə,
Aradım dayazı, gəzdim dərinə,
Verən yoxdu Dəllərlinin yerini,
Yola salan bol qonağı görünmür.

1972

YARAŞIR

İsmi nə gözəldi altı hərflə,
Qara gözlər qələm qaşa yaraşır.
Yerindədi mərifəti, kamalı,
Güllü kalağayı başa yaraşır.

Nəsli, necabəti huridi bəlkə?
Var olsun belə can yetirən ölkə.
Görüşünə gəlir göyden məleykə,
Qamətdə huriyə qoşa yaraşır.

Mən istərəm gülə, göz-qaş oynada,
Qara xallar nöqtə kimi, boy nida.
Bulaq üstə samavarı qaynada,
Ağ barmağa qızıl maşa yaraşır.

Can qurban edəsen bu şirin dilə,
Şəmşir gərək, gözəl, qədrini bilə.
Çəmənə, çiçəyə, gülə bükülə,
Büllur bədən al qumaşa yaraşır.

1972

A GÖZƏL

Üfüqdən baş verən afitab kimi,
Yanardı gözümdə gözün, a gözəl.
Çəsmeyi-əntəhur – pak olan şərab,
Şəkərdi, şərbətədi sözü, a gözəl.

Mirvari dişindi, yaqut xalındı,
Sevgilim, xoş olan sənənin halındı.
Səhər-oxşarındı, nur-camalındı,
Sanıram qəmərədi üzün, a gözəl.

Şəmşir sevib sənək necib bəşəri,
Hüsnünə heyrandır, ey gözəl peri.
Xilqətində necabətin əsəri, –
Müqəddəs mələksən özün, a gözəl.

1972

ŞİRİNDİ

Tanıdığım adam var ki, gözündə
Dünyanın özündən malı şirindi.
İnsana lazımdı ilqar, etibar,
Cahanın yaşılı, alı şirindi.

Qabaqdan qış gəlir, bağışla məni,
Çoxdandı gəlmirəm görməyə səni.
Dağların çiçəyi, ağ yasəmənə,
Sənin də ləbinin balı şirindi.

Eşqinə giriftar mənəm payı-bənd,
Şəmşirə zülflərin olubdu kəmənd.
Elə bil hüsnünə düzülüb əbcət,
Lalə yanağının xalı şirindi.

1972

YETİŞDİM

Ellər aşiqiyəm mən əzəl gündən,
El içində bu hörmətə yetişdim.
O qədər razıyam bu gözəl gündən,
Xalqı sevdim, məhəbbətə yetişdim.

Səsimi qatmışam elin səsinə,
İndicə düşmüşəm şadlıq bəhsinə.
Şadam mətləbimin düzəlməsinə,
Arzu-kama, səadətə yetişdim.

Getdi, o qaranlıq dumanlar keçdi,
Dünyanı qərq edən tufanlar keçdi.
Şəmşir, nə dövranlar, zamanlar keçdi,
İndi doğru həqiqətə yetişdim.

1972

TOXUNDU

Səməd Vurğuna

Səndən söhbət açdı cavan bir şair,
Ahu-naləm asimana toxundu.
Könül sənsiz səbri-qərar tutmayır,
Cismim oda yana-yana toxundu.

Sənsən ürəyimi sıxan, titrədən,
Fəraqi-firqətdə alışır bədən.
Yoxdur ismarıcın gəlib-gedəndən,
Ayrılıq həsrətin cana toxundu.

Şəmşirin işreti sənsiz hədərdi,
Sənsizlik hər dərdən daha betərdi,
Sən mənə vermisən dağ boyda dərdi,
Qəmli kirpiklərim qana toxundu.

1972

SƏN OLDUN

Qəlbimin qönçəsi, gülü, laləsi,
Könlümün baharı, yazı sən oldun.
Şirin nəğmələrin xoş tərənəsi,
Söhbəti sən oldun, sazı sən oldun.

Ovum keçdi mən oxumu atmadım,
Qəfil ötdü, bərəsində yatmadım,
Ha can atdım mətləbimə çatmadım,
Gözlərimin bir murazı sən oldun.

Müşkül imiş biilqara yar olmaq,
Zülm, sitəm oldu eyliyin ancaq.
Bir gecə kuyində qalmadım qonaq,
Eyləyən hər ərki-nazı sən oldun.

Sən tikansan, mənim qəlbim ipəkdi,
Şəmşir fəraqında nə qəmlər çəkdi?
Vüsahın könlümdə əziz diləkdi,
Dilimin də xoş avazı sən oldun.

1972

QABAĞINDA

Ürəyimin aynasına baxanda,
Mən səni görürəm göz qabağında.
İlqarım, istəyim, saf məhəbbətim,
Gedir pişvazına söz qabağında.

İnan səndən kəsilməzdi gümanım,
Niyə yad olubsan, a məhribanım?
Od tutur qorlanır, alışır canım,
Sanki kabab yanır köz qabağında.

Səni tər yetirib o gözəl Şuşa,
Adını şəhrinlə çəkirəm qoşa.
Kəsibsən aranı gedirəm huşa,
Təzə dağlarını var düz qabağında?

Bu ayrılıq qəlb incidər, can alar,
Dərdiməndlər əhvalıma yanalar.
Qəlbini oğluna verib analar,
Saxlar balasını öz qabağında.

Özün də bir, kimin günahı çoxdu,
Bilmirəm aramız nədən soyuqdu.
Şəmşirin atası, anası yoxdu,
Sən ana qəhrinin döz qabağında.

1972

HAVASINDADI

Məcnun kimi Leyli deyib səslərəm,
Qoca könül eşqin havasındadı.
Dövrənimi saf, firavan istərəm,
Ana balasının yuvasındadı.

Ovsunçuyam qoy əlimə mar alım,
Zənbur kimi ləblərindən mar alım,
Bir alagöz sərxoş baxış maralım,
Qaçıb, Kəlbəcərin obasındadı.

Şəmşir, bəsdə az sinənə odu düz,
Odu dağlar, odu səhra, odu düz.
Budu halal, odu doğru, odu düz,
Bu doğruluq ata-babasındadı.

1972

VAR SƏNİN

Nə zamandı aralığı kəsibsən,
Mən bilmirəm nə əngəlin var sənin.
Ya düşübsən bir gözəlin eşqinə,
Güman ki, bu işdə əlin var sənin.

Gözlərim yol çəkdi, günləri saydı,
Bilmədim fəsillər bahardı, yaydı.
Ağsaqqalı unudubsan bir aydı,
Zarafatın, ya da felin var sənin.

Kim dedi vəfadən əl götür, usan,
Yoxsa sədaqəti ucuz tutursan.
Becər, mübarəkdi bağı-gülüstan,
Yüz bağdan dərilməmiş gülün var sənin.

Bizdən ayaq kəsibsənmi, de görüm,
Ya Şəmşirdən küsübsənmi, de görüm.
Yeller kimi əsibsənmi, de görüm,
Di gəl danış şair dilin var sənin.

QURBANIN

Atam Qurbana

Cəfa çəkdi gecə-gündüz yatmadı,
Elə deydi xeyri, karı Qurbanın.
Halal mayasına haram qatmadı,
Doğru oldu düz ilqarı Qurbanın.

Şahid olsun sözə Ağdaban dağı,
Qurbanı dağlayıb bimürvət yağı.
Çox ərizə yazdı necib barmağı,
İtmədi əməyi, barı, Qurbanın.

Ağlamaqdan nə gözündə yaş qaldı,
Zalımların arasında çaş qaldı.
Məhəmməd köç etdi, nə Qaraş qaldı,
Bayram qalıb bir ənsarı¹ Qurbanın.

Eşit bu kəlməmi, süxəndan ata,
Ey ağıl dəryası, ey ümman ata,
Ruhuna olmuşam duaxan, ata,
Bu Şəmşirdi yadigarı Qurbanın.

1972

MƏNİM TƏK

Leyli deyir dağı dolandı Məcnun,
Yazıq Kərəm yandı oda mənim tək.
Olub Şahbazımın möhnəti əfsun,
Hicran çəkir indi o da mənim tək.

Şair, sən görəndə de qələm-qəşə,
Hər gizli sırımı o düşər başə.
Pərvanələr teki yanan atəşə,
Görən varmı bu dünyada mənim tək?

¹ Kəməkçi, tərəfdar

Rəvadırmı həsrətindən bükülüm,
Xəzan vuran yarpaq kimi tökülüm?
Şəmşir deyir sən də mənə, a gülüm,
Salırsanmı gündə yada mənim tək?

1972

YAZIQ CANIM

Növrəstələr sənə dayı deyəndə,
Ağlaya-ağlaya qal, yazıq canım.
Səndən nəzorini çəkdi gözəllər,
Oldu dilin necə lal, yazıq canım.

Qızlar baba deyir, gəlinlər əmi,
Mən çəkə bilmərəm bu qədər qəmi.
Kim olar mənimlə könül həmdəmi?
Qalmamış canımda hal, yazıq canım.

Şəmşir, qorxma, dərdə dərman tapılar.
Bu sınıq könlündə qala yapılar,
Görünür iqbalda açıq qapılar,
Sən də mətləbini al, yazıq canım.

GÜLLÜNÜN

Həmən bu yaylaqda qurduq alaçıq,
Hüsnü gözəl idi onda Güllünün.
Səhər tezdən o durardı baş açıq,
Qulac saçı hər yanında Güllünün.

Dəhamı şəkərdi, dişləri sədəf,
Gözleri etmişdi aləmi hədəf.
Hər qıya baxanda o mənə tərəf,
Eşqi çoxalırdı canda Güllünün.

Əzəldən olmuşam canan aşığı,
Oduna alışıb yanan aşığı,
Divanə eylədi, inan, aşığı,
Ala gözü hər baxanda Güllünün.

Yar qaşına lam da, yey də demişəm,
Ləblərinə məzə, mey də demişəm.
Taydı hurilərə göydə, demişəm –
Tərifini hər bir yanda Güllünün.

O işvəli ceyran, o necib pəri,
Şəmşiri eylədi dəli, sərsəri.
Nəğməsiylə doldurmuşam dəftəri,
Vəsfi qalsın bu cahanda Güllünün.

YARAŞMIR

(Xəstəxanada)

Həkim qardaş, bu xəlatı neyləyim?
Mən dolsam da ətə-qana, yaraşmır.
Elə bil ki, məndən kəsüb köynəyim,
Boyum yaxşı, nə yamana-yaraşmır.

Ömür salıb Mərdəkana yolumu,
Yaxşı yerə yaman demək olurmu?
Zalım qızı gündə deşir qolumu,
İti iynə zərif cana yaraşmır?

Yaz dağın hüsnünə yaşıl, al çəkər,
Barama tut yarpağından xal çəkər.
Cökə çiçəyindən arı bal çəkər,
Necə deyim zənbur şana yaraşmır.

Ağrı vurur gah başıma, belimə,
Gündə biri dərman verir əlimə.
Xalqa tərif deyən şirin dilimə
Acı dərman mərdi yana yaraşmır.

Təmiz ad insana şövkət, şan alı,
Bu qaragöz hər baxdıqca can alı.
Ağlımı apardı teli xınalı,
Qoca könül növcavana yaraşmır.

Şəmşir, səni zaman bir də gətirməz,
Halal xilqət öz əslini itirməz.
Zalım ovçu şikardan əl götürməz,
Gülle atmaq o ceyrana, yaraşmır.

KİMİ

Gözlərin süzülüb danışanda sən,
Deyirsən gözüme bal, şəkər kimi.
Yəqin təbiətin təbi coşanda,
Hüsnünü yaradıb mahqəməz kimi.

Xublarnı xubusan, ey sahibcamal,
Sənə bəxş olunub fərasət, kamal.
Əbcəd¹ tək düzülüb yanağına xal,
Bəzəklisən təzə abi-tər kimi.

Əslini, nəslini nişan ver bilək,
Simada sərvsən, duruşda mələk.
Hansı məkan can yetirib sənün tək.
Behiştə oxşayan Kəlbəcər kimi.

İstərəm xətrinə sözüm dəyməsin,
Cavansan üzünə üzüm dəyməsin.
Ellər gözəlisən gözüm dəyməsin,
Bədniyyət deyiləm bədnəzər kimi.

Qoca ovçu, ovun marıqda qaldı,
Şəmşir, sözün "ümidvarıq"da qaldı.
Adın dastan oldu tarixdə qaldı,
Düşdü xoş dillərə bir əzbər kimi.

¹ Qədim ərəb əlifbasında ilk dörd hərflər

GƏTİRDİM

Sıdq ürəkden ellərimin dilincə,
Elin salamını sizə gətirdim.
Gözümdeki, könlümdəki vüsalı
Hicranına dözə-dözə gətirdim.

Taleyin, iqbalin sənə yar olsun,
Bu təbib əllərin daim var olsun,
Qoy yazım dünyada yadigar olsun,
Vəsfinizi şirin sözə gətirdim.

Könlümün tərlandı hey çalır pəri,
Şəfəli əlini görəndən bəri.
Açılıb sinəmin şeir dəftəri, –
Nəğməmi təbibə təzə gətirdim.

Gülmezdə üzümə həmişə dərdim,
Dağlıb qəm-qüsse, endişə, dərdim.
Dağların döşündən bənövşə dərdim,
Piltan qatıb gül, nərgizə gətirdim.

Mən şəfa dilədim baxtı kəskindən,
Azadam, çıxmışam keçən pis gündən.
Şairlik nurunu babam Miskindən,
Qubandan yadigar üzə gətirdim.

Şəmşirin gur təbi Vətənsiz dinməz,
Hansı ata balasına can deməz?
Bir az bundan qabaq Kəpəzdən enməz
Murov ceyranını düzə gətirdim.

SƏNƏ

Uzun ömür, can sağlığı dünyada,
Qismət olsun deyir əhli-hal sənə.
Yetişmişən hər mətləbə, murada,
Tale verib bu töhfəni al, sənə.

Buz bulaqlı, göy çəmənli talada,
Bax işrətli, tamaşalı hala da.
Çəmən də, çiçək də, gül də, lala da
Ətir versin bu dağlarda qal, sənə.

Müştəq oldum kalamına, sözüne,
Bənövşələr gülümsədi üzünə.
Ceyran bulağına, Taxtadüzünə
Gəl, İstisu olsun şərbət, bal sənə.

Dəlidağın başı hələ qarlıdı,
Keyti dağı bənövşəli, varlıdı.
Kəlbəcər yaylağı etibarlıdı,
Açılıbdı sinəsindən yol sənə.

Şəmşirin ovlağı, Murova da gəl,
Güllərin üstündə yenə gözdir əl.
Həmzə çəməngahı cənnətdən gözəl,
Bilirəm xoş gələr bu cəlal sənə.

ƏLƏ

Buraxmazdım ətəyini, cavanlıq,
Düşsə idi o girəvə, iz ələ.
Sözümü eşidən, yaradan xaliq,
Sən ömrümü cavan ələ, təzələ.

Ağ saçım təzədən ola qapqara,
Görən deyə baxın bu baxtavara.
Boyum şax görünə alagöz yara,
Bəlkə qəlbi məhəbbətdən nəzilə.

Sevgilim, gəl mənə bir hala gətir,
İstəyə, mətləbə, murada yetir.
Göronlər deməsin “kənardan ötür
O nainsaf gözələ bax, gözələ”.

Hələ ki, huşundan qalmayıb başım,
Satılır bazarda alım, qumaşım.
Uzaqlaşsan selə dönər göz yaşım,
Qoyma axıb damcı-damcı süzülə.

Şəmşirə rəhm elə dolanma haşa,
Ey mina gərdənli, boyu tamaşa,
Gəl əyləş yanımda verək baş-başa,
Şirin danış, məclisimi məzələ.

BEH MƏNƏ

Bu gün çəmənərə qonaq gəlmişəm,
Nərgiz verdi yarpağında şəh mənə.
Yelpik çaldı dan yerinin qanadı,
Sərin-sərin əsdi səhər meh mənə.

Öpdüm yasəmənə, sevdim lalanı,
Göy meşəli, gül bulaqlı talanı.
Dedim arılarım sizdən bal anı,
Gülümsünüb süsən dedi: “bəh” mənə.

Məni el yetirib ələ aşiqəm,
Dərd bilənə, əhli-dilə aşiqəm.
Bilirsənmi niyə gülə aşiqəm,
Bunlar çoxdan vermişdilər beh mənə.

Bu səbəbdən vurulmuşam çiçəyə,
Torpağın qəhrini unudum niyə.
Bağca bəsləmişəm can deyə-deyə,
Nə lazımdı, ayaq basım, lehmənə.

Təbim bülbül kimi bağa bağlıdı,
Elin meyli yaz yaylağa bağlıdı.
Şəmşirəm çox sözüm dağa bağlıdı,
Kim deyər ki, bu nə sözdü, “eh” mənə.

YAYLAQ

Çarğatın çisəkdi, köynəyin duman,
Gör halın necədi bil indi, yaylaq?
Yaxan qurtarıbdı qışın qarından,
Açıbsan ellərə yol idin, yaylaq.

Deyirlər dünyada gözəllik ondu,
Onun da hamısı hüsnünə qondu.
Yaz gəlib elə bil bu gün toyundu,
Şadlıq sazım səndə çalındı, yaylaq.

Çoxalır sinəndə yenə səs-səmir,
Lalələr səhərin şəhindən əmir,
Bənövşə, qərənfil şəfəqdə çimir,
Bülbülə gəl deyir gül indi, yaylaq.

Çıxır buz altından qaynar bulaqlar,
Hər qoyun arxacı min sürü saxlar.
Çəmən, çiçək bir-birini qucaqlar,
Yaylanır köksündə el indi, yaylaq.

Qüdrətdən verilib sənə yaraşlıq,
İstəyin qəlbimə olub sarmaşlıq.
Şəmşiri hüsnünə elədin aşlıq,
Unutma yadına sal indi, yaylaq.

ÇUXALANIBDI

Şaxta baba yenə minib atını,
Ağ xalat bürünüb, çuxalanıbdı.
Qarlandı, buzlandı atının nalı,
Dağların ətəyi yaxalanıbdı.

Külək əsir, duman çökür dağlara,
Bulaq donub, çay bağlayıb qarqara.
Nərgizin gülüşü qalıb bahara,
Lalənin ürəyi yuxalanıbdı.

Yaz gələndə gül bülbülə gəl deyir,
Şəmşir kimi əhli-dilə gəl deyir,
Qoyunlu, quzulu elə gəl deyir,
Deyəsən yaylaqlar səxalanıbdı.

SƏNİN OLSUN

Gözəlim, göyçəyim, cananım mənim,
Bəxtimə yazılan pay sənin olsun.
Darıxma, iqbala, kama çatarsan,
Bu can mənimdirsə qoy sənin olsun.

Doğru, düz yolundan yana düşmə sən,
Dərdə, qəmə, nə hicrana düşmə sən.
Zimistanda qar, borana düşmə sən,
Bahar sənin olsun, yay sənin olsun.

Baxtının ulduzu parləsın hər an,
Adın olsun el içində sayılan.
Şəmşirin istəyi budur binadan:
Çəmən sənin olsun, çay sənin olsun.

GƏRƏKDİ

İstəmirəm özgə bağın barını,
Mənə öz bağımın barı gərəkdı.
Gəzmirəm xərəbə bayquşlarını,
Bülbülümün xoş göftarı gərəkdı.

Söz batmaz beyninə hər ağı azın,
İnanma sözüne sən kələkbazın.
İstəsən taledən çatar murazın,
İgidin bir halaf yarı gərəkdı.

İnsan g r k q m yuxusu yatmaya,
Mayasına z rr  haram qatmaya.
 l n d k h md mini satmaya,
Pak ürəyi, etibarı g r kdi.

Qaydadı b rc olar qala başında,
 emşir, namərdin od qala başında.
Oxuya  erimi, qala başında,
Sözün, şerin xiridarı g r kdi.

QAYDADI

Pay ver, pay alarsan – atalar deyib,
Əzəldən bu adət bizdə qaydadı.
M x nn tl r süfrə a ıb ad almaz,
Yalvarar-yaxarar  z d , qaydadı.

 akilsin könlündən sədaqətə yol,
R hm , m r vv t , k ram t  yol.
G r k ürək versin məhəbbətə yol,
G zlem k bu yolu g z d , qaydadı.

G cl y  k s nib, fağıra g lm ,
 z n  dağlardan çox uca bilmə,
Nam rdd n toxunar zəhərli kəlmə,
Kababı yandırmaq k z d , qaydadı.

 emşir çoxdan deyib: ilana lənət!
Şeytan kimi ara vurana lənət!
Fırıldağa lənət, yalana lənət!
Kişi bütün olar s z d , qaydadı.

D Ş R

Payız olcaq soyuqlaşar havalar,
Duman   k r, dağ başına qar d ş r.
N  gözəl deyibdi ulu babalar:
Hər iři tez başa insanlar d ş r.

Əldən uçan t rl n quşa d n bs n,
Demirəm ki, məndən, haşa, d n bs n.
Soyumuş tufanlı qısa d n bs n,
Yollarına təpə, boranlar d ş r.

Arif iřar d n mətləb duyardı,
Ellərə aydındı, aləmə cardı.
Mənim pak ürəyim yazdı, bahardı,
Qohum gəlsə, bağcamıza bar d ş r.

 emşir qocalıqda olmamış s rs m,
 hdi-ilqarına müqəddəs k s m.
İnanma, yalandı etsələr q s m:
Laçın yuvasına qarğa, sar d ş r.

ƏLƏSGƏR

Böyük tacidarım, kamil sənətkar,
Sənsən mənim pak ustadım, Ələsgər.
Yadımdan çıxarsa yazdığın  sar,
Qopar o gün qiyam tim, Ələsgər.

Ürəyimdə istək, dahı sən oldun,
S n timin qibl gahı sən oldun.
İdrakımın mehri, mahı sən oldun,
Fikrim, zikrim, bir baratım, Ələsgər.

 ems olub düşübsən sən dildən-dilə,
N ğm n pay verilib bağda b lb l .
Xəzinə anbarın baqidir hələ,
Açılıb bazarın “satım”, Ələsgər.

Röyada dərs dedin, öyrətdin mənə,
Pak saxladın eşqi, nəfsi, bədəni.
Fərasət möcüzü sanıram səni,
Haqdı ki, var etiqadım Ələsgər.

Sən mənə səadət, barat vermisən,
Şəmşirin qəlbine qanad vermisən.
Zərrin irəxtili Qırat vermisən,
Durur sən verdiyin atım, Ələsgər.

ONGÖZ BULAQ

Səndən ayrıldığım, ey ana südüm,
Olub otuz səkkiz il, Ongöz bulaq.
Bir görüş gününü vədə ver güdüm,
Özün də aşığa gəl, Ongöz bulaq.

Laləli, nərgizli şehli biçənək,
Sərilib hər yana, gül, çəmən, çiçək.
Süsen balıncına olur söykənmək,
Bürüyür hüsnünü gül, Ongöz bulaq.

Üstün Şəfibiçən, yanın Qırgüney,
Hərdən yaylım quşu səndə çalır ney.
Qaranquş çağırır, kəklik verir hey,
Şirindi onlarda dil, Ongöz bulaq.

Ağdaş, Quzeydamı, Moruq, Çarğatlı,
Qara daşın döşü qum Qarağatlı.
Varmı sənün kimi kövsər baratlı,
Dastanda bəxtiyar ol, Ongöz bulaq.

Cökəlik, Tombadaş, Güneş təpəsi,
Yayılr dağlara köhlənin səsi.
Quzunu boğanda ana məməsi,
Köpüklü ağzını sil, Ongöz bulaq.

Hanı elə karvan keçməmiş səndən,
Olmaz durna gözü seçməmiş səndən.
Bir yolçu qalmadı içməmiş səndən,
Çəkir ləzzətini el, Ongöz bulaq.

Şəmşirə çətindi səndən ayrılmaq,
Mən sənə illərlə olmuşam qonaq.
Yayda buz suyundan donur dil, dodaq,
Dəyəndə göynəyir əl, Ongöz bulaq.

HANI

Soyuqdan, istidən saxlanan canın
Quru yerdə axır bir gün məkanı.
Əzəldən qaydası budur dünyanın,
Gah yazı çağırır, gah zimistanı.

Nə vaxtdan bəridi məsəldir elə,
Fələyin sirtini bilən yox hələ.
Biri hambal olur götürür şələ,
Biri bol qazanır ruzini, nanı.

Çox olur səxasız nainsafda var,
Dövləti artıqca olar tamahkar.
Məəttələm qərarına, ruzigar,
Ucaldırsan, alçaldırsan insanı.

Yarpaq ki saraldı, yetişib vaxtı,
Şəmşir çox da demə ölüm uzaqdı.
Tarac oldu neçə şahların taxtı,
Hanı yer üzünün xanı, xaqanı?

SƏNİ

Həkim dostum, mənim arzum, bil, budur,
Ucalda dağ kimi səadət səni.
İşlərin nizamda tapacaqdı sur,
Yüksəldəcök əhli-səxavət səni.

Sahibi-mərifət, ey kamil insan,
Ellər tərif edir səni hər zaman.
Şofalı təbibsən – xalqa mehriban,
Aləmə tanıdıb bu adət səni.

Sən bizim ellərə əzizsən, əziz,
Adadan bulanmaz dərin bir dəniz.
Səxalı ürəyin billurdan təmiz,
Xoşsifət tanıyıb camaət səni.

Söylərəm hər yerdə düşəndə bəhsin,
Bütün ölkələrdə yayılıb səsin.
Xəstəyə dərmandı loğman nəfəsin,
Şərəfətlə tapıb məharət səni.

İsmim Şəmsir, tanınmışam adımdan.
Dərsimi almışam öz ustadımdan.
Həkim Yusif çətin çıxar yadımdan,
Həmişə istərəm səlamət səni.

QOCALDIM

Təkcə mən deyiləm xətti çal olan,
Baxıram qocalan çoxdu, qocaldım.
Cavanlıq eyşini əlimdən alan
Axır mənə belə baxdı, qocaldım.

Qocalıq qış fəslı, boranlı qardı,
İnsanın ömrünə qorxusu vardı.
Elə ki saqqalım, saçım ağardı,
Bildim ki, yetişən vaxtdı, qocaldım.

Özüm öz halımı qandım ağladım,
Könlümü yorulmuş sandım ağladım?
Gözəllər gülüşdü yandım, ağladım,
Göz yaşlarım sel tək axdı, qocaldım.

Hanı dağ döşündə yuxu yatdığım,
Cüyürə, ceyrana güllə atdığım.
Cıdır meydanında at oynatdığım
Daha məndən çox uzaqdı, qocaldım.

Qocalıq qoyubdu işıqdan gözü,
Qayalı görürəm çəmənli düzü.
Nadanın, xoryatın yaramaz sözü,
Sinəmi yandırdı, yaxdı, qocaldım.

Ariflər sözümdən qüvvət alırdı,
Tuti avazımı heyran qalırdı.
Zil səsim dağlara haray salırdı,
İnanın sözlərim haqdı, qocaldım.

Şəmsirəm, dil verdi nəğmə dilimə,
Qulluq etdim vətənimə, elimə,
Dərman hanı – qocalığa, ölümə...
Neynəyim ki, çara yoxdu, qocaldım.

OĞLUM

Sənə nəsihətim olsun yadigar,
Saxla həmişəlik əmanət, oğlum.
Sözümün şirəsi, şirin şəhdi var,
Sözümle taparsan şərəfət, oğlum.

Ayıq ol həmişə, uyquda yatma,
Namus bir baratdı əlindən atma.
Yoldaşın sirrini yoldaşa satma,
Yadımdan çıxmasın nəsihət, oğlum.

Qoy səni bir işdən eyləyim halı,
Baldan da şirindi dünyanın malı.
Tamahkar, riyakar çəkər zavalı,
Sən çəkmə bu yolda zəlalət, oğlum.

Ocaqdan kül götür, yurddan sayanı,
Zəlil gördüm haram yeyib doyanı.
Halal işlə, halal qazan mayanı,
Eyləmə kimsəyə xəyanət, oğlum.

Kəm baxma yediyin çörəyə, duza,
Doğruya doğru ol, sadıq ol düzə.
Eşqin mənasını duymayan qıza,
Bəsləmə qəlbində məhəbbət, oğlum.

Ədavət çəkmədim bir insan ilə,
Durdum dost yolunda başı-can ilə.
Dolandım elləri adı-san ilə,
Olmadım bir işdə nabeləd, oğlum.

Şəmşirdən söyləmək, səndən eşitmək,
Ustadın yolunu biləsən gərək.
Ad qazan ellərdə sən də mənim tək,
Səni ucaldacaq bu sənət, oğlum.

YAMANLIQ

Yamanlıq da əldən gələn peşədi,
Ancaq elə yamanlığa yamanlıq.
Yaxşıya yaxşılıq elə ölüncə:
Bil ki, sənə turalqacdı hər anlıq.

Yaxşılığı hamı görür, eləsən,
Səbəbkar ol qohum-qardaş, elə sən.
Bir xoş günü mahal üçün dilə sən,
Oba səndən heç görməsin ziyanlıq.

Sən qəlbə toxunma, qaraltma qanı,
Qoyma mərdə qılinc çala nadanı.
Yandırır kül eylər zər də buğdanı,
Seçilməsə, saf olmasa şoranlıq.

Bir kimsə ucundan kədərin olsa,
Ədavət meylində, fikrində bolsa.
Üzünə açıq de, nə sözün olsa,
Qoy qalmasın ürəyində qaranlıq.

Böyükdən nəsihət pirdi ki pirdi,
Atalar demişdi, beynimə girdi.
Sözün yavaşı da, bərki də birdi,
Ovqatını təlx eləyər zoranlıq.

Bacar ki, götürmə töhmət, məzəmmət,
Elə mərifətlə qanana ülfət.
Hoqqabaz, təkəbbür qazanmaz hörmət,
Lənətdən pay alar ancaq şeytanlıq.

Şəmşir, səndə el həvəsi var ki, var!
Eli şən istəməz gözü, könlü dar.
Gülsün xəyalımız yağdırmasın qar,
İndi bizdən uzaqdadı boranlıq.

MƏNİ

Səksəni keçirəm doxsana sarı,
Çox üşüdür boran məni, buz məni,
Sizin kimi qanadlanıb uçardım,
Quşlar, əgər götürsəniz siz məni.

Gəzdim Qarabağı can deyə-deyə,
Gün keçirdim, axır yetdim ərəsəyə.
Ziyanım dəyməyib heç bir kimsəyə,
Hamı bilir etibara düz məni.

Xilqətim düzgündü, düzlə də varam,
Halal süd əmmişəm deyiləm haram.
Elin aşığıyam – pak sənətkaram,
Çəkibdilər imtahana yüz məni.

Sınıq qəlbi tikib-quran yaxşıdı,
Yaman gündə kömək duran yaxşıdı.
Zimistanda dağdan aran yaxşıdı,
Vəfahsan axtar, ara, göz məni.

Günüm keçir, nurlu gəlir sabahım;
Bu torpaqdı elim, günüm, pənahım.
Bu sən, bu mən nədir, axı günahım,
Namərd, bəddi, az qıyqacı süz məni.

Şəmşirəm dağlarda ucalıb səsim,
Qocalıq arana saldı həvəsim.
Xalqımın alqışı bəsimdir bəsim,
Heyif ki, qocalıq tapdı tez məni.

BETƏR

Dostlar, bir qəm məni yaman yandırdı,
Cəhənnəm odundan, nərəndən betər.
İsti bədənim buza döndərdi,
Qışdakı tufandan, borandan betər.

Qarı düşmən yaman dərdi-bələdi,
Alışdırıb cismim oda qaladı.
Bədənim şahmar kimi daladı
Əqrəbdən, ilandan, çayandan betər.

Getmir üroyimdən bu möhnət dağı,
Hədər yerə yaxın sandım alçağı.
Sinəmə ox atdı oxlanmış yağı
Güllədən, nizədən, kamandan betər.

Bir söz üstə alışırım, yanırım,
Sırrımı deməyə mən utanıram.
Əzam sıza çəkir, ufuldanıram,
Yaralı maraldan, ceyrandan betər.

Şəmşir istər halal, təmiz iş görə,
Haram tikə məni tapmaz bir kərə.
Bir məsəldir, elə oddan kül törər –
Ara qarışdırar şeytandan betər.

YAZ KİMİ

Öz gölündən uçan yaşılbaş sona,
Gəl çalxan gölündə quba qaz kimi.
Bahar yanağında lələ görünsün,
Qoynunda gül açsın təzə yaz kimi.

Canana şirin can deməlisən sən,
Baxtımın səadət əməlisən sən.
Eşqimin ilkisən, təməlisən sən,
Coşdurdun təbimi Kür, Araz kimi.

Şəmşir sənə nisar eləmiş sərin,
Şəminə yandırır səməndər pərin.
Nəfəsin cismimdə səs versin şirin,
Qəlbimdə sızılca telli saz kimi.

DOLAŞMA

İşıqlı yolumu qaraldan naşı,
Ayaqda göz, sən də başa dolaşma.
Gövdənə ağırlıq etməsin başın,
Çiləkənə keçmə, daşa dolaşma.

Sözlərimə bir qulaq as gəl indi,
Mənə olan qiymət, hörmət elindi.
Nərlə düşmə, hünerini bil indi,
Düşməyibsən bərke-boşa, dolaşma.

Nizamsız kotanın olmaz əkəri,
Öküz yorulubsa olmaz çəkəri.
Döymə füğəranı, vurma nökeri,
Yanar cismin nar-ataşa, dolaşma.

Şəmsir, işinə bax çərxi-ruzgarın,
Nələr gördün, hara düşdü güzarın?!
Yuva laçınındı, yumurta sarın,
Sar balası, tərhan quşa dolaşma.

KÖYNƏKLƏMİŞDİ

Bu qoca təbiət uca dağları,
Ağ qara bürüyüb, köynəkləmişdi.
Baharı, payızı, bu qış ayları,
Çıxardıb aradan dirşəkləmişdi.

Bulaqlar buz tutub, çaylar qarqara,
Külək gədəkləri bağladıb tara.
Yer donub, bərkiyib, dönüb mismara;
Zimistan qəhrini gerçəkləmişdi.

Qımışanda ilk baharın dodağı,
Behiştə döndərdi aranı, dağı.
Şeh tutanda bənövşəni, yarpağı,
Qərənfil, nergiz də çiçəkləmişdi.

Dumandan ağ yağış yerə çiləndi,
Tamam göy yaylaqlar nura bələndi.
Buludlar kişnədi, yer silkələndi,
Suların aynası çiləklənmişdi.

Dağların qucağı ana misalı,
Arif gərək bilə, qana misalı.
Kalağay təhəri, cuna misalı,
Çən yatıb çölləri gərdəkləmişdi.

Taxtadüzə süfrəsini el açdı,
Bağlar bara çatdı, bağça gül açdı.
Bağbanlar şad oldu, bülbül dil açdı,
Lalənin yanağı göyçəkləmişdi.

İşıqlısan üfüqlərdən çıxan gün,
Güneylərdən şələlələr axan gün.
Güleş gözlə tale mənə baxan gün,
Şəmsir öz baxtını ətəkləmişdi.

GÖZƏLDİ

Bir adam ki, xoşbəxt ola dünyada,
Bu səadət hər insana gözəldi.
Dizin daşa dəysə, salacaq yada,
Əlbəttə, istəkdə ana gözəldi.

Çox müşküldü mərifəti gec anmaq,
Lazımdı ellərin halına yanmaq.
Çətindi özgədən düşüncə qanmaq,
Hər kəs hesabını qana, gözəldi.

Namərd olan dostluq edər var gündə,
İgid olan dada yetər hər gündə.
Şəmsir, sən də mərđi çağır dar gündə,
Sığınsan mərđ insana, gözəldi.

GÜNLƏRİM

Düşürmə yadına keçən zamanlar,
Sən ilə söhbətli, sazlı günlərim...
Gözlərindən gülüb, qaş oynatdığın,
Hanı o qəmzəli, nazlı günlərim.

Eşqimlə baqisən, ey canfəşanım,
Süsənim, reyhanım, gülüm, gülşənim.
Mirvari kəlməli, xoş danışanım,
Sənlə getdi o avazlı günlərim.

Nökərin olardım bacarsam əgər,
Amansız dağları aşarsam əgər.
Yüz illər sən ilə yaşarsam əgər,
Yenə də deyərdim azdı günlərim.

Əfsun ləyaqətin, əfsun hörmətin,
Səni sədaqətin, sənün ülfətin.
Hanı məhəbbətin, sözün, söhbətin,
Gözəl, sənsiz heç olmazdı günlərim.

Şəmşir, bu etdiyən nə haqqı-saydı,
Saniyəm bir gündü, dəqiqəm – aydı.
Mən demişdim bəxtəvərli olaydı,
Bu tərlanlı, bu şahbazlı günlərim.

BAXIRAM

Pəncərədən el yaylağı görünür,
Ara köks ötürüb, ara baxıram.
Laçın qaya ağ dumana bürünür,
Könlüm düşür intizara, baxıram.

Yolunu yerimür tuş ayaqlarım,
Aparmışmı sizi huş, ayaqlarım?
Yeriməz olubdu quş ayaqlarım,
Yanıma üstə ovlaqlara baxıram.

Diləyərdim hasil ola diləyim,
Şəmşir, qocalıqdan çoxdu gileyim.
Əl yetişmir, ünüm yetmir neyləyim?
Uca dağ başında qara baxıram.

BU GÖZLƏR

Min bəzək vurubdur hilal qaşına,
Nurdan vüqarını alan bu gözlər.
Əgər əmr eləsə minnətdarıyam,
Deyir dur başıma dolan, bu gözlər.

Rəhmin əfsunudu eləməz xətər,
Əl tutar dar gündə imdada yetər,
Qul olum qapında, qoy qalın nöker,
Olacaq qeydimə qalan bu gözlər.

Gövhər sən olarsan, dürr sən olarsan,
Saxlayan ürəkdə sirr sən olarsan,
İlqarına doğru bir sən olarsan,
Şəmşiri yadına salan bu gözlər.

SƏNSİZ

Həyat yoldaşım Güllüyə ithaf

Dünyanı ləl edib versələr mənə
Aldanıb eynimə almaram sənsiz.
Cahan mülküm ola, aləm xəzinəm,
Yadıma zər-ziba salmaram sənsiz.

Ürəyi pak olan həyalı mələk,
Nə fitnə bilmədin, nə hiylə, kələk...
Gəl ayrı düşməyək bir gündə ölək,
Əcəl vaxtsiz gəlsə ölmərəm sənsiz.

Payız gecəsində şöləli ülkər,
Lalə yanağında xalina bənzər.
Qailəm yanında olam qul, nökr,
Nə sultan, nə də şah olmaram sənsiz.

Sənle el işinə qarışıb əlim,
Zəhmət bəhrəsidir xeyir əməlim,
Ömrümün yoldaşı, axır-əzəlim,
Ağlamaram sənsiz, gülmərəm sənsiz.

Olsa cənnət evi mənzil otağım,
Hüsnünə baxmasam yanmaz çırağım.
Hər yerdə səninlə gəlsin sorağım
Behiştə getməyəm, gəlmərəm sənsiz

Şəmşiri yetirdin sən halal paya,
Ləkəsiz yaşayıb çıxdın ortaya.
Qar kimi əriyib gedərəm çaya,
Dəhrdə bircə gün qalmaram sənsiz.

CANIM

Oğlum Əkbərin vəfatına

Hicranın qoşunu alıb meydanım,
Dərdin ayağında əzilən canım.
Möhnət səngər çəkib, tutub hər yanım,
Ətrafında qəmlər düzülən canım.

Qəder, qəza yara vurdu dərindən,
Aşıbdı həddindən, öz qəderindən;
Əzası ayrılıb sümüklərindən,
Əriyib şam kimi nəzilən canım.

Özüm ustad ikən olmuşam naşı,
Yüküm ağır oldu – zülmətin daşı;
Bahar seli kimi gözümün yaşı
Car olub üzünə süzülən canım.

İtirdim İmanı, yoxdu nişanı,
Bir soraq almadım, gözdüm dünyanı;
Böyük Ələsgərim, Qurbanım hanı?
Əli o əllərdən üzülən canım.

Şəmşirəm, nə yazım, əsir əllərim?!
Qarışdı torpağa, zay oldu zərim,
Ayrıldı cərgədən cavan Əkbərim;
Qatarı, nizamı pozulan canım!

DƏRDİM

Aman təbib, gəl unutma xəstəni,
Ara dərdim, axtar dərdim, bil dərdim.
Məriz olan sızıldayıb səslənir,
Əfsun dərdim, artıq dərdim, bol dərdim.

İçib kam almışam buz bulaqlardan,
Nəfi buldum yasəmənli bağlardan;
Qərənfilli, yaşıl donlu dağlardan
Çəmən dərdim, çiçək dərdim, gül dərdim.

Deyim sizə, tanış olun adımdan,
Əzəldən çəkdiyim dad-fəryadımdan,
Təzə-təzə bir az çıxıb yadımdan,
Nökr dərdim, nayib dərdim, qul dərdim.

Görəm ki, dünyadan məhv olub zalım,
Həqiqət aləmdə nə xoşdur halım!
Döyünmür ürəyim, şaddır xəyalım,
Daha yoxdur libas dərdim, pul dərdim.

Şəmşirin sözünü eləmə inkar,
Ey mina gərdənim, türreyi-tərrar.
Mən çox dedim: ay dərdini alım yar,
İnsaf elə, sən də mənim al dərdim!

AŞIQƏM

Məhəbbətə, sədaqətə, ilqara,
Bir çörəyə, bir də duza aşiqəm!
Bir qoca yarım var, min qıza dəyər,
Nə gəlinə, nə də qıza aşiqəm.

Mərdə lazım olsa keçərəm candan,
Tərbiyə almışam arif insandan.
Zəhləm gedir hiylə, fitnə, yalandan,
Açıq qəlbə, doğru sözə aşiqəm.

Can de eləsinə o, qədir bilə,
Ürəyindən kini, kədəri silə.
Hər an kömək dura obaya, elə,
Məhəbbətlə baxan gözə aşiqəm.

Halal zəhmət aldım sənət bazarı,
Yol aldım haqq olan düz yola sarı.
Nəyimə gərəkdi dünyanın varı?
Əyridən min tövbə, düzə aşiqəm.

Yan qaçıram naxələfdən, xatadan,
Baratımı pak almışam butadan!
Sənətimi öyrənmişəm atadan,
Şeirdən saldığı izə aşiqəm.

Şəmşiri yetirib tale bu yaşa,
Könül həmdəməmlə gəzirəm qoşa.
Hansı bir dil el nəzəri danışa,
Əhli-dilə, nurlu üzə aşiqəm.

MƏNİM

Qaşları qələmim, şirin kalamım,
Sənsən bir sevgili gözəlüm mənim.
Həm canım, cahanı, küllü aləmə,
Olaydın axırım, əzəlüm mənim.

Qayada kəkliyəm, düzdə ceyranım,
Murovum, Qoşqarım, dağım, aranım.
Şonqarım, şahbazım, tülək tərlandı,
Qəlbimdə növrəstə təzəlüm mənim.

Şərəfim, izzətim, gülbərgitərim,
Kövkəbim, mehrabım, mahım, ölkərim,
Ağzı beçə ballı, dili şəkərim,
Ləbləri şirinim, məzəlüm mənim.

Eşqim, məhəbbətim, arzum, diləyim,
Behiştim, cənnətim, huri mələyim.
Məqsədim, məramım, ruhum, ürəyim,
Öz cismim, öz canım, öz əlim mənim.

Taleyim, dövrənim, eyşim, ləzzətim,
Şəmşirəm, sənədir xətir-hörmətim,
Dilimdə əzbərim, sözüm, söhbətim,
Saf təbim, pak şerim, qəzəlüm mənim.

TAPŞIRDI

Keçdi doxsan günü gözəl baharın,
Dağları bəzədi, yaya tapşırdı.
Əridib ömrünü su etdi qarın,
Axan sellərini çaya tapşırdı.

Dedi yol gözləsin nərgiz, bənövşə,
Qış dolana, bahar gəlib yetişə.
Ceyrana düz verdi, əliyə meşə,
Qartala, kəkliyə qaya tapşırdı.

Təzə ildə olur elin həvəsi,
Gəlir bağçalardan bülbülün səsi.
Şimşəyin çaxışı, göy gurultusu,
Yanvara keç deyib, maya tapşırdı.

Lələ bağısladı gəlinə, qıza,
Sərin su payladı gülə, yarpıza.
Buğdanı saf saxla dedi payıza,
Düşdü belə təmənnaya tapşırdı.

Hökmün nə böyükdü, ey çərxi-qüdrət,
Bir kimsə sirrini bilməmiş, əlbət.
Şəmşir bahar görə bir də, ya qismət,
Bu fərmanı bir mələyə tapşırdı.

SEVİNDİ

Bu gün vəsmə yaxıb bahar qaşına
Yazın bayramına yay da sevindi.
Bir qonağım gəldi dağlar başına,
Günəş də, ulduz da, ay da sevindi.

Qartallar heyretlə baxdılar ona,
Çəmənlər bezəndi al-yaşıl dona.
Göllər dalğalandı, çalxandı sona,
Şələlələr güldü, çay da sevindi.

Gəzib Dəli dağın öpsə üzündən,
Yəqin kədərlənər Vurğun izindən.
İçdi İstisuyun qaynar gözündən,
Büllur stəkanda pay da sevindi.

Kəlbəcər elinə çatanda soraq,
Dedilər xoş gəlib hörmətli qonaq.
Qocaman Şəmşirin baxtına bir bax,
Dostu gəldi Biri Mayda, sevindi.

A ZALIM GÖZƏL

Niyə üzün döndü yad oldun məndən,
Mən sənə neylədim, a zalım gözəl?
Düşkün oldum sənin dərdi-qəmindən,
Qoymadın dərdini az alım, gözəl.

Namərd kösöyü tək əl yandırırısan,
Aşıqlar ağızında dil yandırırısan,
Şahid olsun oba, el – yandırırısan,
Duracaq üzünə mahalım, gözəl?

Daş yanır atəşə, torpaq da yanır,
Piltə külə dönür, çıraq da yanır,
Çəkirsən sümüyə, bıçaq dayanır,
Sənə xoş gəlirmi bu halım, gözəl.

Ləlidim, bu bağda qalmadın, getdin,
Unutdun, yadına salmadın, getdin,
Məni hicr əlindən almadın, getdin,
Artı həsrətindən mələlim, gözəl.

Sən yazıq Şəmşirin qəsdinə durdun,
Üzdün bu canımı, dərd ilə yordun.
Günahsız məhbusam, məhkəmə qurdun,
Tükənmedi sorğu-sualın, gözəl.

OLDUN

Demişdin ölünce dönməyəm səndən,
Aqibətdə nədən biilqar oldun.
Kənardan dolanıb, keçirsən gəndən,
Nədəndir bu qədər zülümkar oldun.

Tapılmaz sənə tək bir səxası kəm,
Sənə dərdlərinde doludur sinəm.
Mənə bəs deyilmi verdiyin sitəm,
Bu cövrü-cəfaya tərəfdar oldun.

Həsretin çəkdikə gözüm ağladı,
Söhbətim ağladı, sözüm ağladı.
Alışdım oduna gözüm ağladı,
Bir yaxın durmadanı, gen-kənar oldun.

Şəmşirin gözündə qaldı murazı,
Gözlədim çatmadı hüsnün niyazı,
Bulud tək qaraldın, dedi ayazı:
Axır getdin özgələrə yar oldun.

BİR SƏHƏR MEHİ

Göz açdım, ayıldım şirin yuxudan,
Əsondə üzünə bir səhər mehi.
Hər kim olsa durmalıdı yuxudan
Vuranda üzünə Kəlbəcər mehi.

Nə bəhsə düşübdü Murov, Dəlidağ,
Bürünüb xalata geyiniblər ağ.
Şəfali, dərmanlı həkimlər sayaq,
Bədəndən ağrımı tez kəsər mehi.

Qoşqar, Kəpəz, Çilgəz, Qonur bir cahan
Geytinin, Məndilin fəslı-gülüstan.
Pay istəsək İstisudan – o dostdan,
Eyləyər xəstəni təzə-tər, mehi.

Meylim aran gəzir ara dağları,
Unutmaram getsəm hara dağları.
Bu gözəl Qafqazın sıra dağları,
Şəmşirə bir şəfa göndərər mehi.

YAXŞIDI

Bu dostun gəlişi bir bahar oldu,
Gözəl qarşıladi bizi, yaxşıdı.
Birgə tutur nəzərində hamını,
Kəskin fəhmi, görəni gözü yaxşıdı.

Ellər dolandırıb çox ildən bəri,
Yayıb aləmə şadlıq xəbəri.
Mərd nəsilin əskik olmaz hünəri,
Süd verən ananın özü yaxşıdı.

Xalqın gözü onu görüb tanıdı,
Bizim zəmanənin qəhrəmanıdı.
Elimizin əziz məhrəbanıdı,
Söhbəti şirindi, sözü yaxşıdı.

İstəmir bir işi ola kəsir, kəm,
Dağstan oğludu ilqarı möhkəm.
Hər xeyirxahlığa qoyduğu qədəm.
Yolu həqiqətədi, izi yaxşıdı.

Şəmşirin qəlbində ucalır həvəs,
Salıb Kəlbəcərə nə gözəl bir səs.
Arif, aqıl, kamil, alim olan kəs,
İgidin doğrusu, düzü yaxşıdı.

DEMƏ, DEMƏ

Sirrə möhkəm olur xilqəti halal,
Nakəsə, namərdə söz demə, demə.
Sirrini faş edər, eşidər aləm,
Xainə dərini tez demə, demə.

Əsli-nəslini gəz, zatını yoxla,
Lütfü təmizdirsə nə desə haqla.
Xəbisdən sözünü örtülü saxla,
Salmasın elminə iz demə, demə.

Hədər uçub yüngül etmə pərinə,
Hərcağı sözlərə vermə sərini.
Ürəyin atlansa açma sirrini,
Heç vaxt yaxşıya da pis demə, demə.

DÜŞƏ BİLMƏZ

Bir ocaq qalasan palıddan qala,
Samandan heç zaman köz düşə bilməz.
Namusa deyiblər alınmaz qala,
Qorusan səmtinə iz düşə bilməz.

Ləkə düşə bilməz günəşə, aya
İştıq salar yerə, ərşi-əlaya.
Xilqətən yaraşır gəlinə haya,
Öz şahlıq taxtından qız düşə bilməz.

Mayasına haram qatmayan insan,
Kəsalət yuxusu yatmayan insan.
Məsləkini pula satmayan insan,
Elin nəzərindən tez düşə bilməz.

Qarşıya dağ gəlsə, bacar aşasan,
Yer var ki, susasan, yer var coşasan.
Şəmşir, sən nə qədər ömür yaşasan,
Daha pis günlərdən söz düşə bilməz.

SARI

İtirmişəm Ələsgəri, Qurbanı,
Bəqadən köçdülər məkana sarı.
Daha mənə düşmür dağın havası,
Könül pervaz edir arana sarı.

Halal xilqət olan halal paydadı,
Meylim bu arzuda, haqqı-saydadı.
Dağların dövrünü yazda, yaydadı,
Qış dözə bilmirəm borana sarı.

Bir sirrini mən də açmaq istədim,
Hərdən tərlan olub uçmaq istədim.
Şəmşirəm yol açıb qaçmaq istədim,
Ağsaqqala kömək durana sarı...

GÖZLƏR

Köhlən at qabağı, ığıd adını,
Mərd insan öz haqqı-sayını gözlər.
Kamil ovçu çıxsa ov şikarına,
Oxu nizamlayar, yayını gözlər.

Dərəcək barını gül əkən bağban,
Zəhmətin şəhrində görünməz duman.
Şair vətəninə sevrər hər zaman,
Tərlan yuvasında tayını gözlər.

Yoldaş istəməyən, yar istəməyən,
Xeyir istəməyən, kar istəməyən.
Var olmaz qonşunu var istəməyən
Görməsin elə pis xayını gözlər.

Sənət bir tükənmez axar-baxardır,
Sədaqət etibar əldə açardır.
Elim qoy var olsun – mənə də vardır.
Şəmşir öz bəxtinin payını gözlər.

YARAŞMAZ

Soyuq külək zimistana layıqdır
Lələ, nərgiz boran-qara yaraşmaz.
Tutmaz yoldaşlığı qış ilə yazın,
Qışın fəslə novbahara yaraşmaz.

İnsanın insana payı gərəkdə,
Bir hörməti, haqqı-sayı gərəkdə,
İğidin münasib tayı gərəkdə,
Bel bağlamaq qeyri yara, yaraşmaz.

Zatı qımcı nə ad gözlər, nə də san,
İstəmər ki, uca ola bir insan,
Saryapalaq ola, qarğa – sağsağan,
Bir yuvada tərən sara yaraşmaz.

Bihəyanın tutub gözün oyasan,
Dəmirçinin küresinə qoyasan,
Danışanda dodaqların soyasan,
Düz danışmaq bu yasara yaraşmaz.

Ağıldan kəm, o acıdil, o çirkin,
Heyif ki, sahibi qılmamış tərkin,
Şəmşir də əlindən düşər didərgin,
Belə dərdi deyim hara, yaraşmaz.

MƏNİ

Səxavət, məhəbbət, rəhmi–mürüvvət,
Sizin tək dünyaya yayalar məni.
Deyirlər o qədər gözəldi “cənnət”,
Kənardan baxmağa qoyalar məni.

Düşər anaların bala yadına,
Yaylaqların çəməni, lala yadına,
Mən öləndə keşkə¹ sala yadına,
Vurğunu olduğum mayalar məni.

Yazda çiçəklənən meyvəli bağlar,
Desən Şəmşir hanı, bülbüllər ağlar,
Moruqlu quzeylər, səfalı dağlar,
Unutmaz səs verən qayalar məni.

¹“Kaş ki” mənasındadır.

DURNALAR

Yazda səfər edin Murov dağına,
Batarsız çiçəyə–gülə, durnalar.
Qoyun köç vaxtını bahar çağına,
Onda gəlin bizim elə, durnalar.

Heyran edərsiniz sular qızını,
Qatar nəğməsinə xoş avazını.
Şəkər dilinizdə şadlıq sazını
Gedərsiniz çala–çala, durnalar.

Laçın caynağına keçməyin bir də,
Siz də azad olun, düşməyin dərde.
Nəğməsinizi hər kim eşitsə yerdə,
Müştaq olur şirin dilə, durnalar.

Bir vaxt yolunuza çıxanda Qoşqar,
Şəmşir sizə göy çəmənlər arzular.
Başcıl vurulmasın, pozular qatar,
Verməyin fürsəti ələ, durnalar.

KƏPƏZİN

Bir tikə ürəyim döndü bir dağa,
Gözümə göründü gözü Kəpəzin,
Məhəbbətli ana kimi görkəmi,
Bir ata oxşarlı özü Kəpəzin.

Çarğata bürünüb qayası, daşı.
Sof çəkib ucalıb Murov qardaşı,
Buludlar fəvçünə yetişir başı,
Ağ gümüş yetirir düzü Kəpəzin.

Sənə baxır Qoşqar, Qonur, Çalbayır,
Köksünə bəxş olub min çəməni, çayır.
Yazıb tərifini nə qədər şair,
Qurtarmaz dastanı, sözü Kəpəzin.

Bu dağların şövkəti var, şanı var,
Qüdrət səngərlidi, adı, sanı var,
Göygölü, həm təbib Naftalanı var,
Şəfa tapır oğul, qızı Kəpəzin.

Saysız gözəlliyi durubdu sanda,
Qəlbi bahar olur insan baxanda,
Qayası səslənir Xan oxuyanda,
Çalınır kamanı, sazı Kəpəzin.

Baxanda Murova, Çilgəzə çarı,
Şəmşirin çoxalır eşqi, vüqarı,
Qoy qalsın, sözlərim yadigar, barı,
Yazılsın k öksünə yazı Kəpəzin.

ƏRGÜNƏŞ

Dilə gəl, düzünü söylə aşığa,
Neçədi bilmirəm yaşın, Ərgünəş?!
Çoxlar tərif deyib bu yaraşığa,
Qızıldı torpağın-daşın, Ərgünəş!

Ucalıqdan tapıb qüdrət nicatı,
Axıdır köksündən abi-həyatı;
Lalədən, nərgizdən olur çarğatı,
Dumana bürünür başın, Ərgünəş.

Don geyirsən yay olanda çiçəkdən,
Sən nəfəs alırsan güclü küləkdən;
Şəmşir yorularmı tərif deməkdən,
Bezəklidi gözün-qaşın, Ərgünəş.

NOVRUZ BAYRAMI

Bahara deyirlər Novruz bayramı. –
Ana dilimizdə – təzə yaz günü.
Bu sözü əzəldən deyib el hamı,
Səadət gətirən bizə yaz günü.

Bizə hər neməti eləyən sovqat,
Yuxudan oyanır cümlə nəbatat;
Bollanır, çoxalır, gəlir məhsulat,
Ruzi verir elimizə yaz günü.

Bağlar bara çatır, bağça gül olur,
Bülbüllərdə şirin nəğmə, dil olur.
Əriyir çöllərin qarı, sel olur,
Suya dönür – baxsa buza yaz günü.

Lüt meşələr don geyinir yarpaqdan,
Nərgiz gülə-gülə çıxır torpaqdan,
Bənövşəni asmaq üçün buxaqdan
Töhfə verir gəlin-qıza yaz günü.

Aləmin bayramı, xoş gələn bahar,
Cahanın zivəri hamı səndə var.
Hayqırır havada qara buludlar,
Yağış müyəssərdir sizə, yaz günü.

Dəhana dad verir quzuqulağı,
Şehli qərənfil, yarpız yarpağı,
Moruq çiyələyə qarışan çağı,
Dərman olur dərdimizə yaz günü.

Qarışqa dən yığın, arı bal çəkir,
Barama yarpaqdan ipək xal çəkir;
Bu ləzzəti bizim el-mahal çəkir,
Yetişirik çox muraza yaz günü.

Qartal uzaq baxır, kəklik çalır ney,
Qaranquş, sığırçın, bülbül tutur mey.
Quzey al bürünür, bəzənir güney,
Səndə vardır işrət, məzə, yaz günü.

Taleyin kəskindi, iqbalın yeyin,
Şadlıq bayramını edirik böyün;
Kəkili qabarır şanapıpiyin,
Çox gözəl görünür gözə yaz günü.

Çoban şiş təkədə tütək çalanda,
Çiçək derib sağ əlinə alanda,
Sürülər göy ota çəhlim salanda
Quzular yayılır düzə yaz günü.

Şəmşirin istəyi, ürəyi sənsən,
Dörd fəslin gözəli-göyçöyi sənsən.
Göyün də, yerin də, çiçəyi sənsən,
Layiqsən söhbətə, sözə, yaz günü!

GÖYGÖL

Otuz altı ildi gəlmirdim bura,
Nələr keçib ondan bu yana, Göygöl.
Hamı izim, varmı cığrılarında,
Sənəndə qalıbmı nişana, Göygöl?

Səni görəni niyə tərif deməzdi,
Şairlər xəyalən hüsnünü gəzdi;
Düşün Marallı göl, başın Kəpəzdi,
Ətəyin nur saçır cahana, Göygöl.

Şəmşirəm, hüsnünü gördüm əzəldən,
İndi dastan olub düşürsən dildən;
Bu cahi-calalı alıbsan əldən,
Əhsən bu qurğunu qurana, Göygöl!

YADIMA DÜŞƏNDƏ

Obanı gəzmişəm uşaq çağında,
Gözüm dolur el yadıma düşəndə.
Bulud tək doluram qocalığımdan,
Çəməni, çiçək, çöl yadıma düşəndə.

Xəyala saldıqca öz ovlağımı,
Gəzib seyr etdiyim vətən dağımı,
Ürəyim axtarır cavan çağımı,
Eniş, yoxuş yol yadıma düşəndə.

Şəmşirin qəlbində nə var dolanır,
Meylində məhəbbət, vüqar dolanır,
Gözümün önündə bahar dolanır,
Ağ yağışlı sel yadıma düşəndə.

GƏLMƏDİN

Gözüm gözlörünün intizarıdı,
Gözəllər sultanı, niyə gəlmədin?
Aralıqda ilqarımız varyıdı,
Pozdun o peymanı, niyə gəlmədin?

Də hansı fitnəyə, fele aldandın,
Dönməz idin, nədən belə aldandın?
Atdın məhəbbəti pula aldandın,
Qəlbimin gülşəni, niyə gəlmədin?

Eşq əhli sınırmı oxdan, hərasdan¹,
Çəkinməz qılıncdan, kəskin almazdan,
Sevgi çətin olar kərəmsiz dostdan,
Sən dədənin canı, niyə gəlmədin?

Bir od saldın bu sinəmin yağına,
Dolumu yağdırdın könül bağına?
Məni sən göndərdin Mina dağına,
Kəsməyə qurbanı, niyə gəlmədin?!

¹ Qorxu, hürkü

Günəş camalına pərdə salmısan,
Oda saldığımı bir də salmısan,
Qırx ildi aşıqı dərdə salmısan,
Səndədi dərmanı, niyə gəlmədin?

Yalandı məhəbbət, yalandı vəfa,
Həderdi Şəmşirin çəkdiyi cəfa.
Əyilmədin eşqə, rəhmə, insafa,
Etdim imtahanı, niyə gəlmədin?

DÜŞƏNDƏN BƏRİ

Məni atəşlərə, oda qaladın,
Sevgilim, eşqinə düşəndən bəri.
Əlbət, rəhmi-mürüvvətin yox imiş,
Mən olmuşam bir divanə sərsəri.

Göz-gözo baxmasa mehriban olmaz,
Sevib-sevilməyən bir insan olmaz,
Sən kənar keçməsən bağrım qan olmaz,
Eşq ilə yazılmaz sinəm dəftəri.

Saldın canım bu fərağa baxmadın,
Mən nökerəm, sənsən ağa, baxmadın,
Yoncumağa, yalvarmağa baxmadın,
Yanımda sözümün yoxdu kəsəri.

Şəmşir bəs dərmini hayana desin,
Hansı atəşlərdən yanana desin.
Soruş əhvalımı pərvana desin,
Müsibət çəkmişəm, bil, müxtəsəri.

GÖZƏLDİ

Bilirsən gözəlin gözəldi nəyi?
İnsanlığı, mərifəti gözəldi.
Doğru qəlbi, pak ürəyi, düz sözü,
Xoş sifəti, xasiyyəti gözəldi.

Təsəlli söz dərd əhlinə dirəkdir,
Uzaqdan da kağız yazmaq ürəkdir,
Yüz günün yarağı bir gün gərəkdir,
Mərd olanın ehtiyatı gözəldi.

Ayıl, kişi, sən uyğudan yatma, dur,
Qeyrətini, namusunu, atma, dur,
Dərdi-qəmin dəryasına batma, dur,
Axtar haqqı, səadəti gözəldi.

Olmaz ətri payız düşən xəzəlin,
Arasan, axtarsan axır, əzəlin,
Biqeyrət kişinin, xain gözəlin,
Bağlasan başına çatı – gözəldi.

Tapsın bu dünyada hər kəs tayını,
Şəmşir, sən də istə halal payını.
Əqrəb gözlərindən çala xaini,
Mərd insanın əsli, zətəti gözəldi.

ÖLDÜR

Demədimmi qan eləmək günahdı,
Qız, məni qaşınan, gözünən öldür.
Ya vur öz başımı ağ məmənlə,
Ya vur ağacınan, daşınan öldür.

Qıya baxıb öz canımı üz, gəlin,
Dilim tutmur sənə deyim söz, gəlin;
İxtiyar səndədir, alagöz gəlin,
Özün bil, zorunan, xoşunan öldür.

Məni eşqi-məhəbbətsiz tanıma,
Rəhmin gəlsin mənim yazıq canıma;
Əsirgəmə o tökdüyün qanıma,
Razıyam canınan, başınan, öldür.

Sən gələndə zimistanım yaz olur,
Sərim ayağında payəndaz olur,
Tək ovçunun hövsələsi az olur,
Bir neçə tayınan, tuşunan öldür.

Şəmşiri əsir tək zülfünə bağlat,
Bir dəmir şiş ilə sinəmi dağlat,
İstəyirsən güldür, istərsən ağlat,
Gözüm dolsa qanlı yaşınan öldür.

SƏNİ

Sənin özgələrə atdığıın kəmənd,
Dolaşar əlinə, tez yıxar səni.
Elə bir boğanaq qalxar qarşına,
Tutular gözlərin, toz yıxar səni.

Qurduğun duzağa düşərsən, naşı,
Sənin yoldaşındı dəllallar başı,
Uzaq gedir ellər atan əl daşı,
Ədalət, həqiqət, söz yıxar səni.

Dayanıb yerində durmaz fitnəkar,
Nütfəsi haramdı, mayası murdar,
Yağdırar əməli yaz günündə qar,
Boran yıxar səni, buz yıxar səni.

Özgenin malıdı söküb yediyin,
Şəmşirə bəs nədi yalan dediyin.
Var hələ qabaqda sual gədiyin,
Bağlanar yolların, iz yıxar səni.

TUTUR

Tısbəğa özünə maral deyəndə,
Ölməyən maralın öləsi tutur.
Tülkü şirə dönüb özün öyəndə,
Göy uçub yerlərə gələsi tutur.

Eldən, camaatdan geridə qalan,
Dinib-danışdığı yalandı yalan.
Utanmır araya fitnə-fel salan,
Xalqın yaxasından beləsi tutur.

İnsafla dinləyin şeir yazanı,
Zəlil gördüm xalqa quyu qazanı.
Fitnə, böhtan yayıb yoldan azanı
Bir gün ədalətin tələsi tutur.

Yarpaq düşməli vaxtı çatanda,
Xunxar yıxılacaq baxtı yatanda.
Dovşan kərgədana şillaq atanda,
Şəmşir ağlasa da güləsi tutur.

NİYƏ GÖRÜNMÜR

Səfalı yaylaqlar, gözəl ovlaqlar,
O gözü xumarım niyə görünmür?
Onun fərağında gözlərim ağlar,
Aman, o dağlarım niyə görünmür?

Qılman tamaşalım, loğman kamallım,
Züleyxa istəklim, Yusif camallım,
Necəldü bilmirəm Leyli xəyallım,
Artır intizarım, niyə görünmür?

Kərəm kimi düşdüm yardan aralı,
Fərhad tək tişəli, qəlbi yaralı.
Şəmşirəm, itirdim sərxoş maralı,
O nazlı nigarım niyə görünmür?

QALMADI

Necə ildi həsrətini çəkirəm,
Dağıldı başımda huş da qalmadı.
Gecə-gündüz axıdıram sel kimi,
Nainsaf, gözümdə yaş da qalmadı.

Mahalda, məclisdə səni çox öydüm,
Can qurban eləyib boyunu söydüm.¹
Hər yada düşəndə sinəmə döydüm,
Qurtardı çöllərdə daş da qalmadı.

Dedilər, var səndə dərdin dərmanı,
Gizlədirsən, görün kimi hər məni,
Şəmşirəm, eylədin dəngəsər məni,
Dağıldı dərrakəm, baş da qalmadı.

ÜRƏYİMDƏ

Oğrun baxışların çıxmır yadımdan,
Gətirir təzəcə bar ürəyimdə.
Sinəndə yetişən tər şamamalar,
Ay gözəl, qalayıb nar ürəyimdə.

Sinəm üstə dərdi-hicran döyüşür,
Bədənim titrəyir, əlim üyüşür;
Mənim də tərhanım yadıma düşür,
Yuva qura bilməz sar ürəyimdə.

Məndən uzaq düşüb könül həmdəmi,
Zəhərdən acıdı ağzımın təmi.
Gözlərin bəxş etdi mənə bu qəmi,
Biryolluq yurd saldın, yar, ürəyimdə.

Üzülüb qalıbdı meylim cananda,
Ahım ərşə çatır ismin ananda.
Mənim yarı canım qalib yanında,
Həsrətin buz olub qar ürəyimdə.

Sən demə Şəmşirə dəli, görəndə,
Soruş əhvalını, bəli, görəndə.
Göz yumuram yad gözəli görəndə,
Sənə məhəbbətim var ürəyimdə.

VERİLMƏZ

Bir busə dilədim qaşı kamandan,
Dedi: – ümid olma müftə verilməz.
Dedim: – əsirgəmə sən pay umandan,
Dedi: – etməmişəm sifətə, verilməz.

Dedim: – xəbərdarsan Məcnun dağından?
Dedi: – mən gəlmişəm cənnət bağından.
Dedim: – aşiq üçün bal dodağından...
Dedi: – bircə qəpik nəf də verilməz.

Dedim: – zülfün niyə dönüb ilana?
Dedi: – dilin öyrəşibdi yalana.
Dedim: – bir dərdimənd yarı olana...
Dedi: – eləsinə çöp də verilməz.

Dedim: – hədə gəlmə ürəyim əsi,
Dedi: – daha nə sözün var deyəsi?
Dedim: – gözəllərin olur niyyəsi,
Dedi: – ilə çəker həftə, verilməz.

Dedim: – məhəbbətin bizə olmasa,
Dedi: – Şəmşir, nolar qəza olmasa.
Dedim: – bir sözdə ki, məzə olmasa,
Dedi: – o məclisə kef də verilməz.

¹ "Sevdim" mənasındadır.

NƏ LAZIM

İnciməsin sözlərimi eşidən,
Toxunmuram bir insana, nə lazım?
Tərbiyə tez düşər ağılsız başdan,
Beləsinə ata-ana nə lazım?

Gəl indi danışaq bir parasından:
Xəstəyəm onların dil yarasından,
Çox deyirəm çıxma söz arasından,
Hünərini qana-qana, nə lazım?

Gözlə öz yolunu, varsa danışan,
Bir tomkindi hal əhlinə yaraşan,
Var döşü atlanan, sellənib daşan,
Mənə lazım deyil, sənə nə lazım?

Söz danış, mətləbdən düşmə uzağa,
Təkiif olunmamış durma qabağa.
Hər kəs öz dilinə versin qadağa,
Atılmasın tez meydana, nə lazım?

Alimin yanında göstər adamlıq,
Arif məclisində eyləmə xamlıq.
Görürsən qüvvətin yox bir tutamlıq,
Gəl danışma yekəxana, nə lazım?

Telin qızıl olsa, birçəyin gümüş,
Yoxsula əl uzat, mərd ilə görüş,
Enər nərdivanın birdən, başa düş,
Hədyan demə ona-buna, nə lazım?

Göz baxsa tanıyar yediyi aşı,
Quru alışanda yandırar yaşı,
Dəysə tez dağılar saxsının başı,
Toxunması sərt zindana, nə lazım?

Qəlbini qəlbimə etmə sən hərəm,
Sən çəkmə dördimi, özüm çəkərəm.
Sənə nə eybi var qulam, nökerəm,
Bürün sən al-yaşıl dona, nə lazım?

Yumaqla kamalı ağartmaz sabın,
İnsan olan qanar haqqın, hesabın.
Bir fikir ver dürüstdürmə xitabın,
Şəmsir kimi mehribana, nə lazım?

İNSAN ƏLLƏRİ

Səndən qeyri hikmət varmı dünyada,
İnsanın qüdrəti insan əlləri?
Dağları yerindən sənsən oynadan,
Dünyanın hikməti insan əlləri.

Tutub turac kimi yolub Tərtəri,
Deşib daş altına, salıb Tərtəri,
Boğub sağ əlinə alıb Tərtəri,
Yaradıb heyrəti insan əlləri.

Gülür Ağstafa, Qazax, Qarabağ,
Qoşqarın başında yanır min çıraq.
Sudan şərbət içir tamarzı torpaq,
Paylayır şərbəti insan əlləri.

Göy gölün üstündə qurulub şəhər,
Ellərin yaylağı cənnətə bənzər.
Şəmsir, bir Muğana, Milə sal nəzər:
Torpağı bəzədi insan əlləri.

ŞƏMŞİRİN

Görən deyir bir ilqarsız oduna,
Altıb yanması bədi Şəmşirin.
Bivəfa eşqində olub pərvana,
Nə imiş görəsən qədi Şəmşirin?

A nainsaf, niyə karsız olubsan,
Söyüdsən, budağı barsız olubsan.
Səxavətdən kasad, varsız olubsan,
Sən olmadın yaxın dostu Şəmşirin.

Mən sənə gül dedim, boz qanqal oldun,
Xoş dillə dindirdim niyə lal oldun?
Soruşub dərdimdən nə bir hal oldun,
Hicran əhədini kəsdi Şəmşirin.

Əzəl gündən heyran oldum camala,
Yandı atəşinə düşdüm nə hala.
Məni Səlmə doğub, sənise Lala,
Çatmadı dəstinə dəsti Şəmşirin.

DÜŞƏN YERDƏ

Yaltaqlanma, çəkəcəkdi mərd olan
Dostun təsivini söz düşən yerdə.
Bir bacaran insan, yüz sualçının
Verər cavabını tez düşən yerdə.

Tələsmə baxtının qabı dolunca,
Əl alta bir paya sənə olunca.
Tək düşmə əjdaha, pələng dalınca,
Şirin pəncəsindən iz düşən yerdə.

Cığırsız su kimi axma kənara,
Ustadan əl üzüb baxma kənara.
Yeri öz xəttinlə, çıxma kənara
Yolun bir mənzilə düz düşən yerdə.

Şəmşir, bu söhbətin, sazın vaxtı var,
İşvənin, qəmzənin, nazın vaxtı var,
Hər fəslin, zamanın, yazın vaxtı var,
Bahar gülmü açar buz düşən yerdə?

OLSUN

Qovğalı olmasa igidin başı,
O görəksiz başa dünya dar olsun.
Tərəqqi, tənəzzül gəzir yanaşı,
Çətindi uyuşub barabar olsun.

Qəsəmsiz söyləyim sənə, gəl inan,
Tərlandan azmayıb ala sağsağan.
Bir cansız uyqudu düşmənsiz insan,
İnsanda qoçaqlıq gərəkdir olsun.

Pələng də pişikdən edir ehtiyat,
Sayıqlıq igidi saxlar salamat.
Düşmənin oyaqsa sular kimi yat,
Yatanlar oyansın, xəbərdar olsun.

Mehriban ol ucaldanda var səni,
Qınamasın yoldaş səni, yar səni,
Saya salmadığın it tutar səni,
Əli yalınlara aşikar olsun.

Ariflər üçündü sözümlərin sonu,
Müqabil lazımdı hər boyun donu.
Namus sümük olsa it yeməz onu.
Biqeyrət adama görüm ar olsun.

Oyatmaq çətindi yatan kimsəni,
Haqq saxlasın dada çatan kimsəni,
Yaman gündə dostu satan kimsəni,
Şəmşirin yanında günahkar olsun.

SƏNİ

Köz kimi qızarıb dağlarda lalə,
Çağırır nərgizli yaylaqlar səni.
Taxtadüz haçandır göz dikib yola,
İstisu üstündə qonaqlar səni.

Kəklilər oxuyur, qartallar baxır,
Şələlə süd kimi güneydən axır.
Buludlar qaralır, ıldırım çaxır,
Sevindirər belə maraqlar səni.

Sən bizim ellərə eyləsən gūzar,
Görərsən bu yerdə gözəllik, vüqar
Mədənlı Kəlbəcər olub lələzar,
Şad elər sərvətli yataqlar səni.

Dəlidağ döşünə düzüb gül, çəmən,
Sən görən qərənfil açılıb həməni.
Piltan, yelgətirən, şəhli yasəmən,
Axtarır lilparlı bulaqlar səni.

Bənövşə izinsiz qonur yaxaya,
Şəmşir saz əlində çalıb-oxuya,
Reyhanlar yol üstdə gedir yuxuya,
Unutmaz bu böyük ocaqlar səni.

BƏSİMDİ

İnan, meylim yoxdu özgə bağında,
Öz bağçamın boldu barı, bəsimdi.
Qailəm qəlbimin qoca çağında,
Alması, heyvası, narı bəsimdi.

Gövhər sərrafıyam bez axtarmıram,
Hər alçaq baxışlı göz axtarmıram,
Sənin kimi gəlin, qız axtarmıram,
Var evimdə gözəl qarı, bəsimdi.

Yapalaq, yarasa bəyənmir günü,
Getməz viranədən bayquşun ünü.
Deşər ürəyini dəvənin kini,
Göz yumuram sənə sarı, bəsimdi.

Məni el tanyır, sən tanımırısan,
Səndə yoxdu iman, din tanımırısan,
Gəl dolan Şəmşirdən gen, tanımırısan,
Çoxdu taleyimın varı, bəsimdi

QOŞQAR

Həsərət gözüm qafil səni görəndə,
Yenə mənim qəlbim ucaldı, Qoşqar.
Kim oldu səninlə ömür yoldaşı,
Yetişib mənzilə bac aldı, Qoşqar.

Xəstələr sərinde o qara baxdı,
Bulağın qaynadı, sellərin axdı.
Gəlibdi ellərin zamanı, vaxtı,
Deyək sözüümüzü macaldı, Qoşqar.

Əsrlər ötdükə yada sal məni,
Gələn aşıqlardan xəbər al məni.
Bu dünya eylədi xətti-çal məni,
Axırda Şəmşir də qocaldı, Qoşqar.

CEYRANA BƏNZƏR

Ceyran bulağında bir canan gördüm,
Doğrudan özü də ceyrana bənzər.
Bu qoca vaxtımda çoxaldı dərdim,
Sandım ki, irəngim xəzəna bənzər.

Dedim, gözəl, bir nəzər sal bəri sən,
Bütün aşıqların dil əzbərisən,
De mələksən, hurisən, ya pərisən,
Hüsnün mələhətdə qılmana bənzər.

Bədənin marmərdir, ipəkdən gözəl,
Gözü Bülqeyisdən, Göyçəkdən gözəl,
Lalədən, nərgizdən, çiçəkdən gözəl,
Tovuzlarda olan nişana bənzər:

Qaşına gizlicə yazılıb bir xətt,
Dəhanda dişlərin düzülüb əbcət...
Sinəsində behişt salıbdır sərhəd,
Qoynu o cənnəti-rizvana bənzər.

Bir tülək tərlandır ovlağında sar,
Mənim o gözələ məsləhət var.
Qoy deməsin qocalıbdı sənətkar,
Şəmşir eşq odunda yanana bənzər.

GÜLBƏNİZ

Nə zamandı bağda gül becərirsen,
Bağbansan bir gözəl bağa, Gülbəniz.
Yoxsa Leyli kimi yol gözləyirsən,
Məcnunun düşübdür dağa, Gülbəniz?

Sinə çəməngüldü, buxağın lala,
Qaymaq dodaqların bələni bala,
Qonub bənövşələr üzündə xala,
Şamamalar yatıb tağa, Gülbəniz.

Bir şəfa qıl, dərman diler bu xəstə,
Mərizi-bitabam sədrində bestə,
Qocalmış aşiqəm qəlbi şikəstə,
Mən qul olum, sən də ağa, Gülbəniz.

Ləbin əmən xəstə kama çatardı,
O səbəb xəyalım çox intizardı.
Sənin həsrətindən könlüm qubardı,
Gəlsən gedək Ağbulağa, Gülbəniz.

Şəmşirin qəlbinin işrət çağında,
Bir seyrana çıxmaq Murov dağında.
Gəzək Qaragölün göy yalağında
Ağ yağışlar yağa-yağa, Gülbəniz.

ƏSKİNAZ

Gözəl oylaqlara düşdü güzərim,
Quş olum güllünə qonum, Əskinaz.
Bəlkə bir toxtaya dərdim, azarım,
Azalıb bədəndən qanım, Əskinaz.

Obalar səndədi, eller səndədi,
Dumanlar, yağışlar, sellər səndədi,
Bülbüllər səndədi, güllər səndədi,
İstəkli sevgilim, canım, Əskinaz.

Düşəndə taqətdən dizlərim ağlar,
Şəmşirəm, ah çəkər, gözlərim ağlar,
Mən yada düşəndə – sözlərim ağlar,
Səndə qalar bu nişanım, Əskinaz.

ŞAİR

Osman Sarıvəlliyyə

Olmasa bir bağı becərən bağban
Öz başına o bağ sultanmaz, şair.
Var belə imtahan, əzəl binadan
Qartarllar zirvəsiz dolanmaz, şair.

Sal yadına, məni bəri unutma,
Söz tapşırın sənətkarı unutma,¹
Meylin olsun bizə sarı, unutma
Deryalar adadan bulanmaz, şair.

¹ S.Vurğuna işarədir.

Ümidsizə ümid gəzmək hədərdi,
Onu təcrübədə həyat göstərdi.
Namərdin tənəsi yaxmasa mərđi,
Alışıb odlara qalanmaz, şair.

Hörmətlə ucalır insanın səsi,
Heç vaxt əskik olmaz mərđin kölgəsi.
Təmiz ürəklərin halal süfrəsi
Silinib yaddaşdan qalammaz¹, şair.

Tufan sovuşmasa – durulmaz dəniz...
Tez duyar mətləbi incə qəlbiniz,
Şəmşir bərk ayaqda heç çökərmə diz,
Top dəyso qalası talanmaz, şair.

1963

BİLMƏZ

Bərk ayaqda bizim eldə qayda var:
Geridə bir gəlin, qız qala bilməz.
Od əskilməz dəmirqara, vələsdən,
Ardıcın külündən köz qala bilməz.

Huşyarlıq lazımdı zənəndə, ərdə –
Nəsihət eşidə saxlaya sərdə.
Ağıl əyləşərmə boş beyinlərdə,
Tökülər başında söz qala bilməz.

Olarını bədzatda, bicedə qanacaq,
Hiylə işlətməkdi adəti ancaq.
Şeytanın övladı şeytan olacaq,
Dayanıb yerində düz qala bilməz.

Bayquş şən istəməz eli, obanı,
Xain ölkə çapar – olsa imkanı,
Haramdı vicdanı, haramdı qanı,
Çörəyində halal duz qala bilməz.

¹“Yaddan çıxılmaz” mənasında işlənmişdir.

Şəmşir, sat, var işə söz müştərisi,
Şahid olsun sənətkarın birisi.
Görünəndə canavarın sürüsü –
Qoyundan, davardan iz qala bilməz.

MUROVUN

Çoxdu payım, yoxdu əskik gərəyim,
Qoşqar girib dayağına Murovun.
Sevinir, ucalır, gülür ürəyim,
Kəpəz çöküb ayağına Murovun.

Səhərin şəhi tək yarpağındayam,
Şirin kəlməsiyəm dodağındayam,
Mən onun tifliyem – budağındayam,
Sinilmişəm qucağına Murovun.

Yayda heyran edir hüsnünə ərşi,
Ülkər məclisilə olur görüşü.
Döşənir baharın çəmənlə fərşi,
Gələn əziz qonağına Murovun.

Mənim atam, anam, qardaşım, bacım,
Cənnətim, behiştim, şöhrətim, tacım,
Əgər oxşatmasam yoxdu əlacım,
Ağ buludu papağına Murovun.

Yazılıb taleyin ağ qələmindən,
Aran dövlətindən, dağ qələmindən,
Təbiət hökmünün sağ qələmindən,
Xal çəkilib yanağına Murovun.

Küləkdən, tufandan eləmir xətər,
Gəlməmiş onun tək qorxusuz heç ər,
Bir dəliqanlıdır bu nər oğlu nər,
Çıxan olmaz qabağına Murovun.

Yayda xəstə üçün saxlayır qarı,
Ərimir, azalmır buzluq anbarı,
Beş ay yaylamağa Kür obaları,
Gəlir ellər yaylağına Murovun.

Gözəl yaylaq hər məhsulu yay verir,
Qarabağa çay axıdır, pay verir.
Arı sızıldayır, çiçək hay verir,
Bal süzülür dodağına Murovun.

Bağlıdı varlığım, üreyim dağa,
Salmasın nəzərdən məni irəyə.
Bənövşə, nərgizi eyləyib sırğa,
Bahar asır qulağına Murovun.

Qoy səndən düşməsin kənar məzarım,
Düşsə Vətəninə anar məzarım,
Alışar məzarım, yanar məzarım,
Qarışmasa torpağına Murovun.

Şəmsiri qoynunda firavan saxlar,
Qurbanı olduğum bu ana dağlar,
Əzəllərdən abi-həyat deyən var,
Sərin, soyuq bulağına Murovun.

DAĞLARA

Həç baxmırsan Çiçəklidən bəri sən,
Gəl bax çəmənəhlı bizim dağlara.
Dürlü sədəf kəsim zərli şeirdən:
Rəssam olum qoy mən düzüm dağlara.

Məndə məharətə, zəfərə bir bax,
Binadan gərəkdi bəzək, təmtəraq.
Sürü otarmışam əlimdə çomaq,
Yaylımış qoyunum, quzum dağlara.

Sansız, saysız təcnis, təxmis varımdı,
Bu yollar əzəldən xub güzarımdı.
Yazdığım kitablar yadigarımdı,
Şeirdən düzülüb izim dağlara.

Füsunkardı bu bəndeyi-kəminə,
Şükür yaradanın öz kərəminə.
Pərvanə olmuşam aran zəminə,
Uşaqkən öyrənib üzüm dağlara.

Daşqın çaylar kimi axsam da əgər,
Savalan seyrinə çıxsam da əgər,
Məğribdən məşriqə baxsam da əgər,
Həsret qalar yenə gözüm dağlara.

Dağlara aşiqəm, həm pasibanam,
Xınalı dağlarda qalır nişanam.
Atam Dəlidağdı, İstisu – anam,
Nəvə olub oğlum, qızım dağlara.

Ağır elli, buz bulaqlı yaylaqlar,
Şəmsir öpüb zirvənizi qucaqlar.
O qədər yazmışam dolub varaqlar,
Əfsundu söhbətim-sözüm dağlara.

İNDİ

Etibarsız, bu ilqarsız olana,
Qələm tutmur əlim, nə yazım indi?
Qadağa vermərəm niyə dilimə,
Yorulmadı eşqim, avazım indi.

Qışın fəsli keçib daha bahardı,
Mənim bu çəkdiyim nə intizardı?
Toylarda dağlara səs yayıladı,
Hanı o zil səsim, o sazım indi?

Şerimi şəms etdim, ellərə yaydım,
Canımı canana nisərimi saydım?
Gedib Daşbulağa bir də baxaydım,
Gözümdə qalmazdı murazım indi.

Yar düşür yadıma, döyünür ürək,
Yalvarıram: macal, möhnət ver, fələk!
Dostlar niyə məni unudub görək,
Sizə nə ərkim var, nə nazım indi.

Göz yaşımı selə qatarsan, kağız,
Ləngisən, günaha batarsan, kağız.
İstəkli əllərə çatarsan, kağız,
Açılar qəlbimdə bir yazım indi.

Anam yoxdu, balasına deyə can,
Mərddən istəyirəm bir şefa, imkan.
Ağzımı yandırır zəhərli dərman,
Yanır, tənqənəfəs boğazım indi.

Şəmsirdən yad olan ellərim hanı?
Şirin tutu ləhcə dillərim hanı?
Şərbət bulaqlarım, göllərim hanı?
Nə sonam çatxanır, nə qazım indi.

ELLƏR GÖZƏLİ

Xəstəyə bir dəstə gül gətiribsen,
Özün də olubsan güllər gözəli.
Qoy səsin yayılsın Azərbaycana,
Ey gözəllər şahı, ellər gözəli.

Lalədən, nərgizdən üzün qəşəngdi,
Qaşım aya bənzər, gözün qəşəngdi,
Şirin danışığın, sözün qəşəngdi,
Şairlər əzbəri, dillər gözəli.

Yanağın dağların al çiçəkliyi,
Sən haqdan alıbsan bu göyçəkliyi.
Sən Kəpəz tərlandı, Murov kəkliyi,
Suların sonası, göllər gözəli.

İşıqlı mayaksan Bakı şəhərində,
Yaranıbsan huri-qılman təhrində.
Laçına oxşarsan dağlar sehrində,
Muğan ceyranısan, çöllər gözəli.

Şəmşir amadədi, hər nə buyursan,
Qeyrətdə təmizsən, lətifə nursan.
Simada mələksən, eldə məşhursan,
Aylar Günəşisən, illər gözəli.

1964

VARMI

Qocalıq əl verib, ağarıb saçın,
Lalə yanağının naxışı varmı?
Məni eşqə salan qarçıqay, laçın,
Sənə cavanların qaxışı varmı?

Dünya kimə qalır axır-əzəllik,
Başa düşərsənmi, məzəli kəklik?
Hanı o səndəki hüsnü-gözəllik,
Fələyin enişi-yoxuşu varmı?

Yenə qalıbsanmı elə ərköyün,
Yoxsa yıxılıbsanmı məhəbbət evin?!
Qorlumu saxladım eşqin kösövün,
Aşığı yandırıb-yaxışı varmı?

Mənim halım olur sənsiz pərişan,
Zülfünə and içim, inan ki, inan,
Hərdən sərxoşlanıb süzülən zaman
Gözlərinin oğrun baxışı varmı?

Şəmşirəm, ixtiyar qalmadı məndə,
Kəramət, səxavət de hanı səndə?
Sənin həsrətinlə düşdüm kəməndə,
Qurtarmağa bunun çıxışı varmı?

1923

GÖZLƏRİN

Gör necə oxşardı yuxusuzlara,
Sənin bu süzülüb axan gözlərin.
Bihuş eləmişdi az qala məni
İldırım sürətli çaxan gözlərin.

Gələn çoxdu bu vəsfinin səsinə,
Gözəllərlə nə edirsən bəhsi, nə?
Yüz aşıq öldürür bir gülləsinə
Hərdən xumarlanıb baxan gözlərin.

Qatıbsan ləbinə şəkəri, qəndi,
Axı kim öyrədib sənə bu fəndi?!
Dağıtdı, taladı obanı, kəndi,
Dağıdıb evimi yıxan gözlərin.

Vurub yerə sərdin gəldiyim yerdə,
Şəmşiri ağlatdın güldüyüm yerdə.
Sinəmə ox vurdun öldüyüm yerdə,
Məni nökrəttdi o xan gözlərin.

1977

KEÇDİ

Qonaq gəldik qulluğuna nihanı,
Qonağı görməyə gəlmədi, keçdi.
Gözəllər sultanı, ilqarın hanı?
Dərdimdən xəbərdar olmadı, keçdi.

Buluddan çıxmadı tutqun Ay kimi,
Fərar eləmədi bir humay kimi.
Qara qaşlarını çatıb yay kimi,
Xumar gözələrindən gülmədi, keçdi.

Nə çağırıb məni qəmdən oyatdı,
Eşqi-məhəbbəti çöləmi atdı?!
Şəmşiri yandırıp küllərə qatdı,
Sonra əhvalımı bilmədi, keçdi.

VAXTIDI

Zalım əcəl məni saldı taxtımdan,
Yayın Günəşinin uzun vaxtıdı.
Al-yaşıl geyinib yollar-yamaclar,
Yaylaqlara baxan gözün vaxtıdı.

Açıb qönçələnilib ətri-yasəməni,
Hələ ki, seyrinə çıxmamışam məni.
Qocaman aşığa qıyarsanmı sən,
Ayrı düşsə, gül-nərgizin vaxtıdı.

Eşit iltimasım, rəhmə gəl, fələk,
Əgər qəbul olsa etdiyim dilək:
Bu yaz dərməmişəm çəməni, gül, çiçək,
Xəstəni axtarın, gəzin, vaxtıdı.

Tələ, sənətkarı salma nəzərdən,
Qoru fəlakətdən, hər bədnəzərdən.
Gəzdim səhər sağı yaylaqda hərdən,
Sinəmə cuşə gəldi, sözün vaxtıdı.

Şəmşirin bağlıdı kürəyi elə,
Məhəbbəti elə, ürəyi elə.
Qarışıb neməti, çörəyi elə,
Halal bir süfrədə düzün vaxtıdı.

1974

GÜLLÜ

Ustad sənətkarın dediyi kimi
Bizim də var meyli-məzəli Güllü.
Qara günü atıb, ağ günə çatıb,
İndi xoş günəşi təzəli Güllü.

Süd gölündə qəvvas olub biryolluq,
Üzüne əfsundu Vətəndə bolluq,
Eləmir nə bəyo, nə xana qulluq,
Bəxtəvər öz başı, öz əli Güllü.

Baxıram hüsnünə, dağılır qəmim,
Yoxdu ehtiyacım, kəsirim, kəməm.
Görsə, çox yazardı Ələsgər əmim,
Budur gözəllərin əzəli Güllü!

Səadət qapısı açılıb bizə,
Şəmsir, sən tərifi başladın təzə.
Azadlıq diləyir cümlədən ərzə,
Darıxma diləyin düzəli, Güllü.

1976

MƏNNƏN

Həyasız xəstəlik on-on beş ildi,
Əyləşib evimdə yanaşı mənnən,
Deyirəm yaxamı burax, dur geri,
Dərhal qalxır onda savaşa mənnən.

Boynuma dolayıb qayıq baldırın,
Yoxdu məndə sinə, boyun, baş, burun.
Ədalət sevənlər, haq divan qurun,
Bəlkə bu nainsaf uzaşa mənnən.

Hərçəndi deyirəm, sığışmır oda,
Nə təbib, nə loğman yetişir dada.
Gah mənə yönəlir, gah da arvada,
Qalıbdı xırırsa-xırırsa mənnən.

Yandırır canımı, alova yaxır,
Usanıb bezmişəm canımdan axır.
Nə yerə, nə göyə, nə anda baxır,
Tutub ətəyimdən sallaşa mənnən.

Yaradını yada sala bilmir o,
Həkimin evində qala bilmir o.
Mənə nə veribdi əla bilmir o,
Qəbrəmi gedəcək birbaşa mənnən?

Nəzilib bədənim, çəkilib yağım,
Gör necə quruyub dilim-dodağım.
Cəzanə gəlibdi oğul-uşağım,
Az qalır qızlarım ağlaşa mənnən.

Tutur hiçqırığım, vermir bir aman,
Ancaq bir ölümə tapılmır dərman.
Kimi yıxır, əl götürmür bu şeytan,
Durubdu tutaşa-tutaşa mənnən.

Şəmsirəm, çəkirəm yüz cəfa xeyli,
Ellər səndən gileyli, gileyli.
Ruhumu cəsəddən almaqdı meyli,
Fikri var ömürlük bağlaşa mənnən.

1976

BİLMİRƏM

Güllüyə

Sən bizə gəldiyin əlli bir ildi,
Baxıram hüsnündən doya bilmirəm.
Yanaqların al-qırmızı lələdi,
“Gözlərinə qiymət qoya bilmirəm”¹.

¹ Misra Aşıq Ələsgərindir.

Sinəne düzülüb cənnətin narı,
Qoynunda açılıb yazın baharı.
Sənin qələm qaşlarının oxşarı
Bənzəyir Günəşə, Aya bilmirəm.

Nə qədər can sağdı, səninlə varam,
İstərdim haqqında min dastan quram,
Xainlərdən, bədnəzərdən qorxuram:
Vəsfini eilərə yaya bilmirəm.

Dişlərin mirvari, ləblərin ləldi,
Əzalardan, zər-zibadan əzəldi.
Boy-buxunun huri kimi gözəldi,
Əfsun gözəlliyi saya bilmirəm.

Şəmşirin gözündə surətin göyçək,
Gözündən nur yağır, üzündən çiçək!
Çox bərli-bəzəkli belə bir göyçək
Görən varmı, ey xudaya, bilmirəm?!

SƏNİN

Baxıram sənindi, bu bağ, bu bağça,
Alma sənin, heyva sənin, nar sənin.
Kərəm eylə qoy dolanım dalınca,
Bir qul olum qulluğunda, yar, sənin.

Mələkə təmkinli, ey qaşı kaman,
Kəm olmaz insafda yaxşı bir insan.
Hər dərman səndədi, mənəm xəstəcan,
Dərdə əlac çox mümkün var sənin.

Şəmşirəm, nainsaf, az aldat məni,
Eyləmə axırda biurvat məni.
İstər ucuz, istər baha sat məni,
Sərraf bazarında ixtiyar sənin.

BƏLKƏ

Ləbinin şirəsi, güllərin xası,
Arılar ağzından süzülüb bəlkə?
Dəhanında olar bal müsəffası,
Qaymaq dodağında əzilib bəlkə?

Zəbərcət yazılıb qaşa xalların,
Gözəl, sənin o tamaşa xalların,
Büllur buxağında qoşa xalların
Dağlar çiçəyindən düzülüb bəlkə?..

Şəmşirəm, var çox mələli canımın,
Harda qaldı el, mahalı canımın,
Ay cavan qız, xəstə halı canımın,
Bilqar yolunda üzülüb bəlkə?

GÖRƏYDİM

Yenə at çapaydım Çöplü dağında,
Düz yurd lalası bir də görəydim.
Könlümün intizar, həsrət çağında,
Qaraqayasını bir də görəydim.

Gün ana qoynundan təzə çıxanda,
Şüası aləmə nurlar yaxanda,
Taladan o taya sarı baxanda,
Dağlar hənasını bir də görəydim.

Çıxaydım Turşsudan Quş yuvasına,
Baxaydım Buzluğun tamaşasına?
Könlüm yetişərmə təmənnasına,
Təmiz havasını bir də görəydim.

Sarıdağ, Dovudlu, Qurğan yalını,
Həmzə çəməninin yaşıl-alını,
Soruşub qohumun, dostun halını,
Eli, obasını bir də görəydim.

Şəmsir, nə arzudur, düşübsən dərin?
Daha qocalmışan, varmı xəbərin?
Ağdaban kəndində bizim yerlərin,
Qurğu-binasını bir də görəydim.

İNSAF ELƏ

Ömürdən nə qədər il keçirmişəm,
Yetmişdən ötübü yaş, insaf elə.
Yanına neçə yol golib-getmişəm,
Yenə bitməz olub iş, insaf elə.

Mən də müdir olsam yalmanar mənə...
Hurilər, pərilər, qılmanlar mənə.
Bu geniş dünyanı etmə dar mənə,
Gəl tök atəyindən daş, insaf elə.

Qəmə qərq olmuşam, açılmır eynim,
İxtiyar səndədi mən yazıq neynim?
Zay olub dərrakəm, işləmir beynim,
Məndə qalmayıbdı baş, insaf elə.

Yoxdumu zərrəcə mürüvvət səndə?!
Qocalıq səni də salar kəməndə.
Elə bil ki, baxır dəvə nalbəndə,
Bir yol bax üzümə xoş, insaf elə.

Bu mənə verdiyin zəlalət nədi,
Qəlbindəki bu kin-küdurət nədi.
Nadan nə bilir ki, mərhəmət nədi?
Məni az kotana qoş, insaf elə.

Firavan keçsə də hələ həyatın,
Vaxt gələr – kəsilər kəndirin, çatın.
Şəmsir tayı deyil bicin, bədzatın,
Tökdürmə gözümdən yaş, insaf elə.

DAĞLAR

Dönürsən cənnətə, bağı-behiştə,
Bahar sənə qonaq gələndə, dağlar.
Şad olur gərmiş də belə görüşdə,
Sənin gözəl üzün güləndə, dağlar.

Elə səxalısən qəlbin gen olur,
Hər gəzən xilqətə yaxşı gün olur,
Yurdun, yuvan, oylaqların şən olur,
El gəlib, yaylağın dolanda, dağlar.

Göz vuranda nə utanar mayadan,
Ağ dumana bürünürsən həyadan,
Qartal, kəklik qulaq asır qayadan
Aşıqlar sazını çalanda, dağlar.

Məni düşmən danar, yenə dost anar,
Səxası kəm olan dolanar kənar.
Arif hayıfsınar, ürəkdən yanar
Sözlərim yadigar qalanda, dağlar.

Dünyadan doymazsan yüz il yaşasan,
Dağlar vəfalıdı – vəfasız insan.
Əyilib baş-başa dəyəcək, inan,
Şəmsirin dərini biləndə dağlar.

BAKI QIZLARI

Güneylər qoynunda bənövşələr tək,
Düzülüb yan-yana Bakı qızları.
Sanasan çalxanır dağlar gölündə,
Hərəsi bir sona – Bakı qızları.

Birisi Yasəmən. birisi Lala,
Biri bəzək vurub üzündə xala,
O kəsmə tellərə, gözəl camala
Qoymaz qubar qona Bakı qızları.

Güneş bizə sarı güləndən beri,
Açılıb sinəmin şeir dəftəri.
Mənim xəyalımda bir bölük pəri, –
Qalacaq nişana Bakı qızları.

Oldunuz bu yurdun səkkiz gözəli,
Yeddi gözəl olub sizdən əzəli,
Vaxt sizi yetirib meyli-məzəli,
Əhsən bu dövrəyə, Bakı qızları.

Söz gözələ, gözəl sözə layiqdi,
Dastan desəm qaşa, gözə layiqdi,
Şəmşirin tərifini sizə layiqdi,
Deyirəm mərdanə, Bakı qızları.

DANIŞAQ

Göydən dəm vurursan dayanıb yerdə,
Burda tutduğumuz işdən danışaq.
Zəhmətin gücülə tökülən tərdən,
Bu hünərdən – əzəl başdan danışaq.

Dövrümüz azadə olduğu ildə,
Nə şöhrət qazandı obada, eldə,
Sübutun, dəlilin nəyin var əldə,
Yalan yerə niyə beşdən danışaq?

Bizim Fərhadımız dağı yaranda,
Yanında oldunmu dağda, aranda
Soyuqda, yağmurda, qışda, boranda,
Yaza nə çıxardın qışdan, danışaq.

Çalışdı, qazandı ellər bu varı,
Xalqıma baratdı öz kəsbi-karı,
Qopdu mərd əlində yerin damarı,
Torpaq sökən kotan, xışdan danışaq.

Sadə danış, coşma belə nər kimi,
Xam olma dünyadan bixəbər kimi.
Vətənin yolunda bir əsgər kimi
Heç çıxdınmı bərkdən-boşdan, danışaq.

Görürəm xəbərin yoxdu o haldan,
Ov keçib, təzədən ox atma daldan,
İndi obalardan yıgдыңın puldan,
Həm yediyin yağlı aşdan danışaq.

Aşiq olan sözü yazsın özündən,
Şübhəliyəm söhbətindən, sözündən.
Şəmşir şəri tanınanda izindən
Dava nə lazımdı, xoşdan danışaq.

HƏYAT YOLDAŞIMA

Sən ey güldən gözəl, alagöz pərim,
Ağ sinən cənnəti-rizvana dəyər.
Mənim fikrim-zikrim, dildə əzbərim,
Bir tərifin neçə dastana dəyər.

Yanağın günəşdi, hilaldı qaşın,
Şad olsun, sevin sin qohum-qardaşın.
Oyansın iqbaldın, ucalsın başın,
Bu səddi-sorağın asmana dəyər.

Xilqətin səadət, vücudun bir nur,
Qəddi-qamətində tapılmaz qüsür.
Sənəmlər içində hamıdan məğrur,
Hüsnünün ziyası cahana dəyər.

Mənim ürəyimdə yuva salıbsan,
Xəyalımda təzə, qonça qalıbsan,
Şəmşirə sən demə çox qocalıbsan,
Bir mərd qoca əlli cavana dəyər.

DAĞLAR

Qüdrətdən binəli, səngər qalalı,
Sayılmaz qapılı-bacalı dağlar.
Səndəki qurğunu, cahı-cəlalı,
Görən hər bir insan ucalı, dağlar!

Başın dumanlıdı, köksün meşəlik,
Yaylağın lalalı, gül-bənövşəlik.
İnsan bivəfadır, siz həmişəlik,
Borc olur bəşərin əcəli, dağlar.

Sənin qəmin yoxdu qardan, küləkdən,
Kam alırsan hər arzudan, diləkdən.
Təmənnə eləsək qoca fələkdən –
Verərmi möhləti, macalı, dağlar?!

Mən səni görməsəm, canım üzülər,
Çiçəyindən göz yaşların süzülər.
Yay olanda körpə əmlək quzular,
Yatır sinən üstə, dincəli dağlar.

Təmiz havan hədiyyədi, sovqatdı,
Qəlbimdə həmişə adın urvatdı.
Sərin bulaqların abi-həyatdı,
Şəmşir səndə niyə qocalı, dağlar?!

1962

QAŞLARIN

Şəbahətdə bənzər mahi-tabana,
Qələm kimi o tamaşa qaşların.
Yamanları düçar olsun yamana,
Vurub qılıncını daşa qaşların.

Küsüb gileylənmə, bizim yerlərdən,
Çəmənli, çiçəkli mənzərələrdən,
Uçurum dağlardan, sərt dərələrdən,
İnciyib olmaya, haşa, qaşların.

Bu çərxi-gərдіңin səxası kəmdi,
De sənə verdiyi nə dərdi-qəmdi?
Elə naxışlanıb, sanki qələmdi,
Qüdrətdən çəkilib qoşa qaşların.

Yanaqda nəqş olub xalı-zəbərçət,
Sədrin zivərlənib – misali-cənnət,
Bilmirəm mələksən, nə sirri-qüdrət,
Aparır aşiqi huşa qaşların.

Sən bizə dərman et, ay gözəl peri,
Ay qəşəng mirvari, dünya gövhəri!
Şəmşirəm, elədim söz müxtəsəri,
Baxanda çox gəlir xoşa, qaşların.

BƏNÖVŞƏNİ

Novbahar yuxudan gözün açanda,
Yetirir bu çəmən, bağ bənövşəni.
Taxır buxağına qızlar, gəlinlər,
Sarı bənövşəni, ağ bənövşəni.

Hər aşiq axtarar sevdiyi yarı,
Çiçək, həsrətini çox çəkir arı.
Əriyib axanda dağların qarı,
Düzür sinəsinə dağ bənövşəni.

Sən də qəmin çadrasını atıbsan,
Dərdi-sərsiz kol dibində yatıbsan,
Şəmşir kimi mətləbinə çatıbsan,
Gördüm indi kefi çağ bənövşəni.

GÖZLƏDİ

Əzəl gündən Qeysi Leyli aldıtdı,
Güno vədə verdi, ili gözlədi.
Məcnun həsrət-həsrət baxdı yollara,
On iki ay tamam yolu gözlədi.

Durub qərib kimi intizar çəkdi,
Güllər yarpağını üstünə tökdü.
Hayana baxdısa, gördü ki, təkdi –
Haraya gəlmədi eli, gözlədi.

Leyli köçü qayıdınca yaylaqdan,
Yazıq Məcnun ayrılmaı bulaqdan.
Ətrini almağa elə uzaqdan
Yaralı ov kimi çölü gözlədi.

Sitəmlər Şəmsirə oxunu taxdı,
Yandırtıb canını odlara yaxdı,
Xəstə maral kimi hər yana baxdı,
Yoruldu qanadı-qolu, gözlədi.

DAĞLAR

Dönürsən cənnətə, bağı-behiştə,
Bahar sənə qonaq gələndə, dağlar.
Şad olur gərdisdə belə görüşdə
Sənin gözəl üzün güləndə, dağlar.

Elə səxalısən qəlbin gen olur,
Hər gözən xilqətə yaxşı gün olur,
Yurdu, yuvan, oylaqların şən olur,
El gəlib, yaylağın dolanda, dağlar.

Göz vuranda nər utanar mayadan,
Ağ dumana bürünürsən həyadan,
Qartal, kəklik qulaq asır qayadan,
Aşıqlar sazını çalanda, dağlar.

Məni düşmən danar, yənə dost anar,
Səxası kəm olan dolanar kənar,
Arif hayıfsınar, ürekdən yanar,
Sözlərim yadigar qalanda, dağlar.

Dünyadan doymazsan yüz il yaşasan,
Dağlar vəfalıdı – vəfasız insan.
Əyilib baş-başa dəyəcək, inan,
Şəmsirin dərdini biləndə dağlar.

BİRİ NƏ?

Üç biçimli verim bir neçə sual,
Biri ağız, biri dodaq, biri nə?
Üç şey öyrən başın olsun salamat,
Biri kamal, biri qeyrət, biri nə?

Biri hey danışar əsla yox canı,
Birisi yetirər, vara insanı.
Biri məşşatədi, bəzər dünyanı,
Biri kağız, biri qələm, biri nə?

Biri var, haqq görse yumar gözünü,
Biri verməz elə xeyir sözünü.
Biri kimi görse kəsər dizini,
Biri quldur, biri alçaq, biri nə?

Biri var dilinə verməz qadağa,
Biri məhəbbətdən qaçar uzağa,
Biri insanlıqdan düşər ayağa,
Bir arsız, biri paxıl, biri nə?

Şəmsir hamı üçün xoş gün arzular,
Həmişə arayar ilqar, etibar.
Bu üç şey dünyada qalar yadigar,
Biri eylik, biri süfrə, biri nə?

DAĞLAR

Süsənli, sünbüllü, al-əlvan rəngli,
Çiyələkli, yaşıl meşə ətəkli,
Nərgiz kalağaylı, lələ gərdəkli,
Al bəzəkli, təzə gəlindi dağlar.

Bütün ərz üzündə gözəllik ondu,
Cənnətin zəvvarı hüsnünə qondu.
Dilsiz qayaların maqnitafondu,
Şadlığın sazını çal indi, dağlar.

Atlanır novbahar olanda əmir,
Yaylaqlardan nə xoş gəlir səs-səmir,
Könül bənövşəsi şerində çimir,
Bülbülə gəl deyir gül indi, dağlar.

Buz altından çıxır qaynar bulaqlar,
Al-yaşıl bəzənir yollar-yolaqlar,
Çəmən-çiçək bir-birini qucaqlar,
Ləzzətin obanın, elindi, dağlar.

Qüdrətdən verilib sənə yaraşlıq,
İstəyin qəlbimə olub sarmaşlıq.
Şəmşiri özəldən sən etdin aşlıq
Unutma, yadına sal indi, dağlar.

OLAR

Haramdan doğulan, olacaq haram,
Ellərin içində şərmsar olar.
Xəndən, xəbisdən uzaqdı aram,
Düz çıxmaz əhdinə bilqar olar.

Xəbis ha qazansa, az deyər çoxa,
Xəznəsi olsa da hesabdı yoxa.
"Bir şagird ki, ustadına kəm baxa"¹.
Malı da, pulu da zəhrimar olar.

¹ Misra Aşığı Ələsgərindir.

Özünə məxsusdu ismi bu nəsin,
Nadan qoy adına insan deməsin.
Quruş versə canı çıxar nakəsin,
Cəsədi alışar tamam nar olar.

Pul güdən aşıqdan kənaram, kənar,
Şəmşirə lazımdı düz söz, etibar.
Xeyrə-şərə gerek olmayan idbar,
Ümidəm bəxtimə, süngüsar olar.

BAĞIŞLA MƏNİ

Xətrinə dəymişəm, səhv etmişəm,
Yanaqları lala, bağışla məni.
Min dəfə qurbanın olum demişəm,
Salma müşkül hala, bağışla məni.

Əzəl gündən sevdim səni axı mən,
Buxağı bənövşə, zülfü yasəmən.
İndən belə ədavətli olma sən,
Ağ üzündə xala bağışla məni.

Ziyarətim var qaşına, gözünə,
Qul kəmtərəm qulluq edim özünə.
İxtiyar ver üzüm sürtüm üzünə,
Ləblərində bala bağışla məni.

Qocalıqda üz döndərmə, qadadı,
Gələrmə aşığın sənsiz sədəsi.
Xəstə dərmanıdı ləbin badəsi,
Ver sən bir piyala, bağışla məni.

Sən bu evə gəlin gələndən bəri,
Şəmşirəm, fədayə sərf etdim səri.
Bircə kəlmə inciməkdən öteri,
Küsmə, gül camala bağışla məni.

ŞUŞA ŞƏHƏRİ

Halal olsun sənə bu şövkət, bu ad,
Mirvari bəzəkli Şuşa şəhəri.
Uçurum qayada kamallı ustad,
Gör yaradıb nə tamaşa şəhəri.

Hər yanı sərt qaya, başı yaymadı,
İnsan əli bir kəm-kəsir qoymadı.
Gözüm gözəlliyə baxdı, doymadı,
Cənnət yaradıbsan yaşa, şəhəri.

Vaqifin itməyən izini gördüm,
Şəmşirəm, çox şirin sözünü gördüm.
Elə bil behiştin özünü gördüm,
Gül bezəmiş başdan-başa şəhəri.

MƏN DƏ

Ölməmiş olsaydı babamız Adəm,
Ömrümə bir kağız alardım mən də.
Qırx il xilqətimə yağmasaydı qəm,
Özümə min yuva salardım mən də.

Deyirlər zülməti gəzib İsgəndər,
Qayıdıb çatmayıb mülkünə qədər.
Dirilik suyundan içsəydim əgər,
Xızr kimi cavan qalardım mən də.

Ovçu gərək xədəngini mərd ata,
Şəmşir, səni halal əkib mərd ata.
Görsəydim ki, süvar olub mərd ata,
Qapısında nöker olardım mən də.

BAŞINA

Bir gün işi düzəlməsə arvadın,
Deyər olsun kül kişinin başına.
Dava salar, səsə gələr qonşular,
Tez yığılar el kişinin başına.

Əzəli şirindi, şəkərdi, baldı,
Əgər biilqarsa hörmət azaldı.
O zaman gözümün odunu aldı,
Bir dağ çəkər zol kişinin başına.

Çoxları canına eyləyir qəsdı,
Artıq tamah insanlara əbəsdı.
Kişiyə ismətli bir qadın bəsdı,
Yığılmasın bol kişinin başına.

Qəbul edin sözüm sözə yarasa,
Şəmşirin əfv edin nöqsanı varsa.
Bihəyadan hər kim qaçıb qurtarsa,
Bəxtəvər o gül kişinin başına.

DAĞARCIĞI

Eləsi var dəyirmanı atılır,
Olur bir məzəli toz dağarcığı.
Eləsi var bir quruşa satılır –
Bir qotur keçinin boz dağarcığı.

Aşıq var ki, haram dəymir dilinə,
Aşıq var ki, cannisardı elinə.
Aşıq var göz vurur qıza, gəlinə,
Dolmur, yarımçıqdı göz dağarcığı.

Aşıq var ki, hər nə desən vardı,
Aşıq var ki, xalqın sənətkarıdı,
Aşıq var kamalda ləl, mirvandı,
Doludu xaralı söz dağarcığı.

Aşıq var ki, bir damcıdı çay olmaz,
Usta var ki, haramxordu bay olmaz,
Aşıq var ki, bir torbaya tay olmaz,
Ay Şəmşir, boşalar tez dağarcığı.

QAYDASINDA

Dərman bir səndə var, ali möhtərəm,
Dərdi elə ver ki, öz qaydasında.
Bilinməz dərdlərə sən elə mərhəm,
Tapılsın əlacı tez, qaydasında.

Qoy gəlsin gedənim, dursun yatanım,
Olmasın möhnətə, yasa batanım,
Atlansın iqbalım, əksin kotanım –
Səmtinə işləsin düz qaydasında.

Nakəsi görəndə quruyur qanım,
Dərdbilməz əlindən inciyir canım.
Az qaldı şam kimi alışıb-yanım –
Haçan deyilmədi söz qaydasında.

Kömək səndən olur hər müşkül işə,
Salma bu Şəmşiri qorxu, təşvişə.
Gözəl baharımı döndərmə qışa,
Qoy baxsın dünyaya göz qaydasında.

MƏNİM KİMİ

Səksən yaşa çatmış hanı bir aşiq,
Deyirmi özündən söz mənim kimi?
Sualçıya cavab versə, adaşiq,
Hazırımı suala tez mənim kimi?

Aşığın lazımdı düz məhəbbəti,
Hər eldə, obada ola hörməti.
Sərvü-sənubər tək qəddü-qaməti
Varmı bir siması düz mənim kimi?

Əsir Dağıstanın yeli Qoşqara,
Yolum çox düşübdü, bəli, Qoşqara,
Kəpəzə, Murova, dəli Qoşqara,
Salar şagirdlərim iz mənim kimi.

Şəmşir bu dövrədən olmadı küskün,
Ustadım Qurbandı, babası Miskin.
Qolum qüvvətli, qılıncım kəskin,
Siz də olun tiği-tiz mənim kimi.

BƏLKƏ

Qaşların zülmətədi, yanağın lələ,
Camalına bənzər Ay ola bəlkə.
Bir bəxşi-qüdrətədi gözün piyalə,
Huri-mələk sənə tay ola bəlkə.

Vəsfini yazmaqda qələm qaldı mat,
İqbaldan səadət, taledən barat,
Kəhkəşan içində olubsan icad,
Hüsnünün təhrində Ay ola bəlkə.

Hüsnünə Bilqeyis, Züleyxa əvəz,
Dolan xəyalımın sarayında göz.
Səni görəndə aşiq ağlar, kirməz,
Gözlərinin yaşı çay ola bəlkə.

Haradan alıbsan belə calalı?
Şəmşiri bu sirdən sən eylə halı;
Kövsərə misaldı ləbinin balı,
Lütf elə, yoxsula pay ola bəlkə.

QOŞA QAFİYƏ

Gör necə qəşənglik, tapıb gözəllik,
O bizim obalı, bizim mahallı.
Qayalarda kəklik, dağda çiçəklik.
Yanaqları xallı, dodağı ballı.

O züfləri kəmənd, eyləyəndə zənd,
Yetirdim məhəbbət, oldum payibənd;
Özü çox dərdimənd, ləblərində qənd,
Dəhanı gövhərli, şəhdi zülallı.

Deyin mən fūqara, ay mahipara,
Qalmışam avara, qaladın nara.
Canımı aşkara çəkirdin dara,
Yandım, gör bu halı, Kərəm misallı.

Eşqinə pərvana, sən qoyma yana,
Bax mərdi-mərdana, oldum divana.
Deyin o canana, gedim hayana?!
Mənəm bu istəkli, o, nə xəyallı?

Sailəm, yalavac, hüsnünə möhtac,
Yoxdu mənə əlac, ay zülfü qulac,
Könlüm oldu tarac, bir baxsan qıyqac,
Di qoyma Şəmşiri qəmli, zavallı.

BƏZƏKLİ

Hüsnü-sücaətdə, boyda mələkdi,
Haqq yaradıb o nigarı bəzəkli.
Müsəffa ləbləri zənbur xanəsi,
Şanına bal çəkib arı bəzəkli.

Bir xalı yaqutdur, bir xalı gövhər,
Bir xalı simuzər, bir xalı əhmər,
Yanaqları şəmsi, qaşları qəmər,
Buxaq ağdı, dodaqları bəzəkli.

Onun fərağında olmuşam möyus,
Şikəstə halıma edərəm əfsus,
Bir gözəl çiçəkdi zənbura məxsus,
Behiştin bağıdı, barı-bəzəkli.

Zəban şəkər, dəhan əsəl, ağız qənd,
Ona heyran olub bu oba, bu kənd,
Tökülüb alınında zülf olub kəmənd,
Pərişan telləri – sarı, bəzəkli.

Şəmşirəm, bu boyda çəkmişəm, xətər,
Bir əlimdə kağız, birində dəftər;
Ağdaban elində adı Sənubər,
Nişan verdim mən o yarı bəzəkli.

BAXMASIN

Gördüm ağ sinəndə büllur bustanı,
Həsret gözüüm necə nara baxmasın?!
Mən ölünce bir gözələ baxmaram,
O da məndən qeyri yara baxmasın!

Harda olsam, meylim sənə sarıdı,
Gözüm gözlərinin intizarıdı.
Sədrin yay günündə dağlar qarıdı,
İnsafımı xəstə qara baxmasın?!

Mən sənə mehriban, demə ki, yadam,
Can sənə qurbandı, ay gözəl adam!
Şikarında cəfa çəkən səyyadam,
Şux tərhanım dönüb sara baxmasın.

Tiflin gəzər dost bağında şirin gül,
Gəl qarşımda şirin danış, şirin gül.
Bülbülünə olmaq gerek şirin gül,
Gül bülbülü qoyub xara baxmasın.

Gey qəddinə, xub yaraşır alım, yar,
Dön bəri bax, ay qadanı alım yar!
Şəmşirəm, üzülməz səndən əlim, yar,
Gözəl gerek biilqara baxmasın.

YAN BELƏ

Ümid bəslədim ki yar bizə gələr,
Telli sonam yenə keçdi yan belə.
Günəş kimi şölələndi camalı,
Elə sandım sübh açılıb Dan belə.

Bir ayaq saxladı, gəc dönüb baxdı,
Baxışı canımı atəşə yaxdı;
Müjgan xadəngini sinəmə taxdı,
Car oldu, yaramdan axdı qan belə.

Çox şirin danışdı, dünyaya deydi,
Gözəl kəlməsinə tuti baş əydi;
Şad olardım, dərdi mənə gələydi,
Qoymuşam yolunda nəqdi can belə.

Cüda bülbül kimi bağa səs saldım,
Fəryad çəkib, çox uzağa səs saldım,
Şəmşirəm, arana, dağa səs saldım,
Kim olar mənim tək ağlayan belə?!

SƏNİN

Baxıram sənindir bu bağ, bu bağça,
Alma sənin, heyva sənin, bar sənin.
Kərəm eylə, qoy dolanım başına,
Bir qul olum qulluğunda, yar, sənin.

Mələkə təmkinli, ey qaşu kaman,
Kəm olmaz insafda yaxşı bir insan.
Hər dorman səndədi, mənəm xəsto can,
Dərdə əlac çox mümkün var sənin.

Şəmşirəm, nainsaf, az aldat məni,
Eyləmə axırda biurvat məni.
İstər ucuz, istər baha sat məni,
Sərraf bazarında ixtiyar sənin!..

ÖLLƏM

Qaracaoğlana nəzirə

Bir ala gözlüyə aşiq olmuşam,
Alsam – ola bilməz, almasam, ölləm.
Qulluğunda qolu bağlı qul kimi
Qalsam – ola bilməz, qalmasam, ölləm.

İgid sonu gözlər, köhlən – qabağı,
Baharda bəslənər şamama tağı;
Onun istəklisi, onun qonağı
Olsam – ola bilməz, olmasam, ölləm.

Doğrusu, çıxmışam bir günü evdən,
Olmuşam möhnətin sürgünü evdən;
Əzəlki arvadın tərkinə evdən,
Qılsam – ola bilməz, qılmasam, ölləm.

Arsız yaşamaqdan ölmək yaxşıdır,
Namusu, qeyrəti bilmək yaxşıdır.
Yenə ağlamaqdan gülmək yaxşıdır;
Gülsəm – ola bilməz, gəlməsəm, ölləm!

Şəmşir heyran hər işinə Pərinin,
Bu naz ilə yerişinə Pərinin.
Gündə yüz yol görüşünə Pərinin
Gəlsəm – ola bilməz, gəlməsəm, ölləm.

1946

GÜL SƏN YANIMDA

Sənsiz qəmgin olub yaralı qəlbim,
Danış sən yanımda, gül sən yanımda.
Dərdimin dərmanı, təbib-loğmanım,
Əylən sən yanımda, qal sən yanımda.

Hüsnünə aşıqı qoymusan həsrət,
Olmazmı insana insandan mədət?
Meylimin sazının simini tərpət,
Oxu sən yanımda, çal sən yanımda.

Gəl qurma Şəmşirə fənd, nə lazımdı?!
Eləmə zülfünə bənd, nə lazımdı?!
Nabat nə lazımdı, qənd nə lazımdı?!
Şəkərsən yanımda, balsan yanımda!

1921

DÖRD FƏSLİN ZİVƏRİ

Nə gözəl yaradıb səni yaradan,
Camalın Günəşdən, Aydan utanmaz!
Dörd fəslin zivəri bəxş olub sənə,
Yanaqların zərrin yaydan utanmaz.

Çətin işdə dosta demə yalanı,
Məhəbbət şəhrinə salar talanı,
Pərvanələr şam başına dolanı,
Külə dönsə haqqı–saydan utanmaz.

Hələ səndən kəsilməmiş gümanım,
Şəmşirə istəkli, a mehribanım,
Yolunda layiqsə, vardır bir canım –
Kasıb olan kasıb paydan utanmaz.

ÇİLGƏZ

Mən səni görəndə dağıldı dərdim,
Sonalar gölündə üzəndə, Çilgəz.
Qıy çəkər laçınlar, səslənər dağlar,
Səhib kəkliklərin süzəndə, Çilgəz.

Qarıxıb bənövşə qərənfillərə,
Yaylaq göy fərşini açıb ellərə,
Göz doymur baxmaqdan şux gözəllərə,
Can ahır qəməsi gəzəndə, Çilgəz.

Nərgizin boynuna qol salıb lala,
Zanbaqlar gözdirir əldə piyala,
Vüqarlı qayalar dalmış xəyala,
Yamacda, dərədə, düzəndə, Çilgəz.

Qızıl güllər taxılıbdı budağa,
Ətrini aparır yellər uzağa,
Arzum budur: gəlib çıxsın bu dağa –
Şəmşir tək nabeləd azanda, Çilgəz.

QONURUN

Havasından, torpağından yarandım,
Qohumum, qardaşım, atam Qonurun.
Xəlv olmuşam onun kimi anadan,
Öpüb ətəyindən tutam Qonurun.

Gəlsən görüşünə Keyvir bulağın,
Öpüşsən, soyuqdan donar dodağın;
Əziz tutur xatirini qonağın,
Gecələr köksündə yatam Qonurun.

Unutmaz bu yerlər, Şəmşir, sözünü,
Çox gəzmişəm dərəsini, düzünü;
Bəlkə tapam tarixlərin izini,
Olarmı sirrinə çatam Qonurun!?

DAĞLAR

Adın bir şerimdə olmasa sənin,
Olarmı sözümlün marağı, dağlar.
Çəməne, çiçəyə, düzə yaraşlıq –
Aranın başının papağı dağlar.

Ağ dumanlar çiyin üstən baxmasa,
Yağışlı buludlar şimşək çaxmasa,
Yaz köksündən daşqın sellər axmasa,
Yanar Qarabağın torpağı, dağlar.

Aşıq Ələsgərdən, Aşıq Qurbandan,
Balaca Behməndən, Məmməd Aslandan,
Şəmşir ayrı düşüb gör nə zamandan,
Amandı siz verin sorağı, dağlar!

DÖZƏRMI

Alışmasa səməndərin qanadı,
Pərvanə yanmasa oda, dözərmi?
Etməsə mərizə təbib imdadı,
Olan derdi çox ziyada, dözərmi?

Gül kimi saralan, solan məni gör,
Camalına aşıq olan məni gör?
Gözlərinə həsrət qalan məni gör,
Müntəzir ay mələkzadə, dözərmi?

Məhəbbət daşqındı Kürdən, Arazdan,
Əndəlib meylini kəsərmi yazdan.
Kamı-dil almadım şahin, şahbazdan,
Çatmır könlüm bir murada, dözərmi?

Şəmşir tanınmışdı adı-sanından,
Çıxıb ustaların imtahanından.
Sevən aşıq keçməliidi canından,
Verməsə ömrünü bada, dözərmi?

YAPIŞIR

Bəzən üz çevirib gül qucur xarı,
Bülbül vəfalıdı güldən yapışır.
Nəmərđ tapdalayır yıxılanları,
Mərd olan durğuzur, əldən yapışır.

Adam var dünyanın dərdini çəkir,
Xalqın varlığına ələyir şükür.
Əğniyələr yer üzündə qan tökür,
Fitnəyə yol verir, fəldən yapışır.

Adam var bəd gündə çox gəlir kara,
Dostuna can qıyır düşəndə dara.
Adam var düz yoldan çıxır kənara,
Ətəyi tikanlı koldan yapışır.

Adam var özünü edir oyuncaq,
Tamahla qazanır yemir doyunca.
Göz çəkmir özgədən ömrü boyunca,
Lütfəsi şeytandı, qaldan yapışır.

Adam var ki, böhtan yardır adına,
Cosarətdə dəyməz bivec qadına.
Şagird var ustadı salmır yadına,
İlqarı unudub, puldan yapışır.

Aşıq xeyli gün keçirdi qocaldı,
Sözlərim, qədrini bilənə qaldı,
Uzun kəsöv əl yandırmaz – misaldı,
Nakəs başa düşmür küldən yapışır.

Şəmşir yar qaşına vurulmadımı?
Axıb çaylar kimi durulmadımı?
Ha yazdı, yaratdı yorulmadımı?
Obadan ayrılır, əldən yapışır!

AĞDABANDA

İltimas eylərəm məktub alana,
Eyləsin bu sözü car Ağdabanda.
Arif duyar, bir söz çatmaz nadana,
Dərd əhlinə eylər kar Ağdabanda.

Vurğunu olmuşam mən o diyarın,
Soyuq bulaqların, buzlu dağların.
Keçirmişəm altmış yeddi baharın,
Qış vaxtı görmüşəm qar Ağdabanda.

Məhəbbəti zövqü səfasız olan,
Dərd üstə qəm qoyan, səfasız olan,
İlqarsız, imansız, vəfasız olan
Neçə bəd illərim var Ağdabanda.

Yamanları nə şad olsun, nə gülsün,
Bilinməz sirləri qoy aləm bilsin,
Elin qəzəb əli başını bölsün,
Çəksin o da ahu-zar Ağdabanda.

Şəmşirəm, bu işə eli qatmıram,
O namərdin tikəsini dadmıram,
Gece-gündüz nifrin edib yatmıram,
Məhv olsun o xain mar Ağdabanda.

OLMAZ

Süfrə nemətinə ehtiram görək,
Vəsfini deməmiş lal yemək olmaz.
Xoşdur duz-çörəyin qədrini bilmək,
Olmasa bir əhli-hal, yemək olmaz.

İgid olan qayalara dırmanı,
Vaxtı keçsə döymək olmaz xırmanı,
Bağdadda, dəyməmiş sarı xurmanı
Üzüb budağından kal yemək olmaz.

Şəmşir, sözün mərd yanında öterdi,
Lütfü təmiz olan dada yetərdi,
Nanəcibin şərbəti də zəhərdir,
Namərd kölgəsində bal yemək olmaz.

QAR ÖLDÜRÜRMÜŞ

Deyirlər düşübmüş Novruz borana,
Onu Qəndab kimi yar öldürürmüş.
Mənə deyən yoxdur sən nə gəzirdin,
Uzun yolda səni qar öldürürmüş.

Qış günü sandım ki, dağlar çəməndi,
lalələr, nərgizlər elə həməndi.
Aldandım keçmişə, itirdim zəndi,
Ağılsız insanı tar öldürürmüş.

Şəmşir, zimistana bağladın vəfa,
Görmədin işrətin, ha çəkdin cəfa,
Sən niyə yol verdin o nainsafa,
Bülbülü gül üstə xar öldürürmüş.

SIĞINSIN

Bir xəstənin son umudu mərd ola,
Qəm etməsin, kərəm-kana sığınsın.
O ki, mehribandı ata-anadan,
Bəndə görək mehribana sığınsın.

Sidqilə çağırısan qolsuz Abbasi,
Sahib-əz-zamanı, Xızır İlyası,
Bir adı Qəşəməm – müşkül ağası,
Qul olan kəs bu pirana sığınsın.

Pərişan baxanda gözün hər mənə,
Şəmşirəm, dağ çəkir nə qədər mənə.
Səxavət əhlini sən göstər mənə,
Aşıq kimə, ey zamana, sığınsın?

HƏR İŞDƏ¹

Özü üçün umac ova bilməyən
Özgəsinə kəsə bilməz, əriştə!
Əlbət, biçərəyə deyən olmayıb,
Gərək insan mahir olsun hər işdə!

Suyunu çox edib, kəsib duzunu,
Qırıb yerə salıb, baş-buynuzunu.
Vurub çənəsinə, əyib ağzını,
Baş açmadım şəbbə tutub, fəriştə?

Sağ olsaydı, göstərərdik Mehriyə,
Deyərdi ki, burnu dönüb dəhriyə.
Oxşarı var pəri sınıq cəhriyə,
Qır qurtarıb, iy dolaşıb kirişdə!

Az olsa da mənim adım, sanım var,
Ağlayardım, eyləməsəm eldən ar.
Bilmirsən, əl vurma, eyləmə murdar,
Bir işə ki, səndə yoxdu səriştə!

Şəmşirdə var etibarın hörməti,
Belə olmur sənətkarın hörməti.
Məni açır yoldaşların hörməti,
Minnətdar olaram Sizlə görüşdə!

EDƏN MƏNİ

Bu sadə xasiyyət baratdı məndə,
İnsanlıq, ismətdi baş edən məni.
Həyalılar lal əyləşir görəndə,
Həyasızlar olur çaş edən məni.

¹ Aşıq Şəmşir bir redaksiyaya şeir göndərir. Onun şerini cybocər şəklə salıb dərc edirlər. Şeir bu münasibətlə yazılmışdır.

Nə ümmanam, nə dənizəm, nə dağam,
Qurbandan yadigar barlı bir bağam.
Özdüyümdə damcı daman bulağam,
Əsərim təbimdir coş edən məni.

Şəmşirəm, sözümlün olmamış kəmi,
Dayağımdı Hakimlərin Hakimi.
Doğru həqiqətdi sən deyən kimi,
Bu gücü-qüdrətdi yaşadan məni.

DURMUŞAM

Qədir bilib, məni adam sayanın, –
Qulluğunda canla-başla durmuşam.
Dilqanmazı, hesabını bilməzi, –
Vurmağa ağacla, daşla durmuşam.

Naşı təbib, gəl, əl vurma yarama,
Meylim üçün qəmii hicran arama.
Halal nemətimi qatma harama,
Öz yerimdə halal aşla durmuşam.

Dosta zərər dəyməmişdir əlimdən,
Şəmşir, kimse inciməyib dilimdən.
Yeri gəlsə, çəkinmərəm ölümədən,
Günüm keçib, 80 yaşla durmuşam!

ELLƏR

Başım yastıqdadı, yanımda döşəkdə,
Gedənə-gələnə baxıram, ellər.
Deyirdilər kərəm çoxdu fələkdə,
Acı dərmanları bixuram, ellər.

Dastanım söylənir elin ağzında,
Əjdaha kam açıb yolun ağzında.
Axşam günəşiyəm tilin ağzında, –
Dağlardan batıram, yaxıram, ellər.

Şəmsir, o gördüyün bu dünyadımı?
Canını yandıran məhşər budumu?
Mahallara tanış olan adımlı
Xəstəlik çevirir, yıxıram, ellər.

KEÇİB GEDİR

Tərən baxtım, bir qanadlan, havalan,
İstəkli dostlarım yan keçib gedər.
Keçən saniyələr, yel olan anlar,
Ömürdən azalıb san keçib gedər.

İndi bağlı deyil, əllər açıqdı,
Dinib danışmağa dillər açıqdı,
Könüldən-könülə yollar açıqdı,
Ürəkdən-ürəyə qan keçib gedir.

Daha tədbirini çaşıbdı sərim,
Gəzir hər diyarda şerim, əsərim,
Şəmsiri unudub istəyənlərim,
Cəsəddən ayrılıb, can keçib gedir.

GÜN AXŞAM OLDU

Məni dərdə salan, alagöz pərim,
Bəs niyə gəlmədin, gün axşam oldu?
Xəstəyəm, təbibim, gəl eylə dərman,
Dərdimi bilmədin, gün axşam oldu.

Bəxtəvər başına sallanıb gedən,
Bir bəri baxmadın söylə bir nədən?
Söhbət məqamında heç mənimlə sən
Danışıb gülmədin, gün axşam oldu.

Qocanın sevgisi qoca yaxşıdı,
Gör necə münasib, necə yaxşıdı!
Mən dedim ixtilat gecə yaxşıdı,
Gecəyə qalmadın, gün axşam oldu.

Bu güllərdən bağçamızda üz barı,
Göz önündə dolan barı, göz barı,
Gecə olmasa da, bu gündüz barı
Könlümü almadın, gün axşam oldu.

Eşqim canda, məhəbbətim soraqda,
Şəmsirə vədəni verdin nə vaxta?
Məcnun kimi gözləyirəm qıraqda,
Yadına salmadın, gün axşam oldu.

1947

GÖRÜNSÜN

Haray bizim başı dumanlı dağlar!
Bax, ay gözüm, yaxşı tanı, görünsün.
Kəndimizin Sarı yalı, Buzluğu,
Şiş Qayanın Bəzircanı görünsün.

Xəstəyəm, yatdığım bu yer şəhərdi;
Bir yanımla çırpınan bəhri-Xəzərdi.
Hər yana baxıram, cənnət təhərdi,
Könlüm istər Ağdabanı, görünsün.

Şair Osman eşitseydi, gələrdi,
Bəlkə bu dərdimə dərman bilərdi;
Eynim açılardı, üzüm gülərdi,
Dostu-mehribanım hanı, görünsün.

Özüm Kəlbəcərli, eşqim yüz bulaq!
Hər səhər ətrini gətirir sazaq,
O yerlər gözümdən olmasın uzaq,
Şəmsir üçün hər nişanı görünsün!

AYPARAM

Hamı desə qapqaradı, inanma,
Hər gözəldən lap qoşəngdi Ayparam.
Huri, pəri ona bərabər olmaz,
Gözəllikdə birçə təkdi Ayparam.

Bir Dan ulduzudu bu Qənbər qızı,
Gözlərindən gülür, güldürür bizi.
Quzeylərdə moruq kimi qırmızı,
Güneylərdə çiyləkdi Ayparam.

Qaşı qara, gözü qara, xub qara,
Bax Şəmsirin nəvəsinə – lap qara.
Var alınada birçəkləri top qara,
Oxşayışda bir mələkdi Ayparam!

YERİDİ

Bəhmən Dəlidağdı, Kərəm – Çalbayır,
Kəlbəcərin qoşa dağı yeridi.
Alova yandırdı eli-obanı,
Dostların qəlbinə ağı yeridi.

Fələk, yaman vurdun alim insanı,
Bu dərya kamallı qananlar hanı?
Vaxtsiz döndü Balacanın dövrünü,
Qəlbimə qəmlərin tağı yeridi.

Gözü yaşlı qoydu əziz yarını,
Görmədi ömrünün etibarını.
Ağlaşdırdı körpə oğlanlarını,
Soldu, düşdü gül yarpağı yeridi.

Ata deyib sıza çəkdi balalar,
Bir aram, təsəlli, kimdən alalar?
Kökündən oynadı böyük qalalar,
Divarı söküldü, tağı yeridi.

Zong çalındı... demək, vədə tamamdı,
Bu nə qara səhər, qara axşamdı?
Elin bir başçılı yüz min adamdı,
Mərdlər köçdü, el sayacağı yeridi.

Şəmsir, qəmin oldu həddən ziyada,
Bu fərmandan olmaq olmaz azada.
Deyin görüm kim qalacaq dünyada?
Doldu gözüm, ağlamağın yeridi.

CAVANLIQ

Tutub saxlasaydı bu çərxi-dövrən,
Qoymazdım əlimdən qaça cavanlıq.
Mən nə bilim qocalığı görəndə
Qanadlı quş kimi uça cavanlıq.

Ağrı tutub gah solumdan, sağımdan,
Bir zörrə nəf yoxdu ağlamağımdan.
Mərdlər məclisində saz çalmağımdan
Keşmə gəlib söhbət açma cavanlıq.

İncimərəm pirim verən baratdan,
Yerişdə, yürüşdə keçirdim atdan.
Gözüm nurdan düşüb, dizim taqatdan,
Yorulub, hey vermir qıça cavanlıq.

Əzəldən qəlbimə olan müsəlsəl,
Nə tezçə üstümdən belə çəkdiñ əl.
Bu düşkün günümde harayıma gəl,
Qoyma ömrüm çıxma puça cavanlıq.

Ölüm haqdi, fələkətmiş qocalmaq,
Dəhşətdi insanı pis günə salmaq.
Yoxdu bu qanunda cavan qız almaq:
Ondan bizə çətin keçmə cavanlıq.

Əhli-hal olmuşam, deyirlər dərde,
Özümdən şikayət etmərəm bir də.
Qoyma Şəmşir qəmdən tapmasın zədə,
Mən olmuşam parça-parça, cavanlıq.

1976

GƏL

Qarabağ gözəli, bizim dağlara,
Zimistanın gözü yumuşanda gəl.
Buzlu bulaqların buzu sınında,
Nərgizin dodağı qımışanda gəl.

Hər fəslin öz vaxtı, atalar demiş,
Qarağat, çiyələk olanda dəymiş.
Bonövşə, qərənfil şəhə bələnməmiş,
Lalənin yarpağı yumuşanda gəl.

Al-yaşıl bəzəyir yaylaqları yaz,
Bülbül bağçalarda eyləyir avaz.
Çayların üstündə çığışanda qaz,
Göllərdə sonalar çimişəndə gəl.

Buludlar karvanı dağdan aşanda,
Səllər köpüklənib qucaqlaşanda,
Quzular mələşib sızıldeşanda,
Körpəcə əmliklər əmişəndə gəl.

Bizim Dəlidağa çıxmaq istəsən,
Murova, Məndilə baxmaq istəsən,
Düşünə çəməngül taxmaq istəsən,
Piltan şəh içində nəmişəndə gəl.

Dan yeri səslənib, dağ uyuyanda,
Səhərin ətrini ürək duyanda.
Buzlu bulaqların əl-üz yuyanda,
Qızların barmağı göynəşəndə gəl.

Dağda soyuq da var, qar da, boran da;
Ləzzət verir yay alaçıq quranda,
Qızılquş qayada kəklik vuranda,
Laçınlar ovuna gəmişəndə gəl.

Beş ay cənnət olur dağların halı,
Yaylaqlar çəməndən toxuyur xalı,
Uyunur pətəkdə beçənin balı,
Yeməyə şirindi tamı şanda, gəl.

Şəmşir qənaətdi vergi payına,
Payızına, baharına, yayına,
Əliklər meşədə qoyun-qoyuna
Doluşub kölgədə yatışanda gəl.

BƏSİMDİ

Fərzəndə Məmmədım soruşub halım,
Mənim halım yaxşı haldı, bəsimdi.
Neynirəm, olmasın arının balı,
Sevgilimin ləbi baldı, bəsimdi.

Dilimdə əzbərdi onun dastanı,
Şəms olub aləmə, tutub hər yanı.
Bəyaz sinəsinin əsəl busatnı
Dəymişdi, ötmüşdü, kaldı, bəsimdi.

İstəkli olarsa ər ilə arvad,
Çatar mətləbinə, tez tapar nicat.
Taledən səadət, iqbaldan barat,
Verən verib pürkamaldı, bəsimdi.

Yanağı gül, dodaqları – mirvarı,
Qoynu cənnət, sanki bir yaz baharı.
Olmaz daha ürəyimin qübarı, –
Üzündəki qara xaldı, bəsimdi.

Güneş ol, aləmə sal işıq, Şəmşir,
Ver ali məclisə yaraşlıq, Şəmşir,
Yarım deyir mənə bu Aşiq Şəmşir
Qocadı, qaltaqdı, saldı, bəsimdi.

1976

GÖRDÜM

Aşiq Vəli ellərini dolandım,
Babamız Miskinin yerini gördüm.
Yaqubun qəbrini ziyarət etdim,
Abdal ocağının piri gördüm.

Baxdım qurğusuna Qarabulağın,
Öpdüm tutya kimi daşın-torpağın.
Dumanı yarıldı o Qanlıdağın,
Buluda boy çəkən sərini gördüm.

Əhsən, səd afərin bu haqqı-saya! –
Səadətdən bizə bəxş olan paya.
Oğlanlarda ədəb, qızlarda haya,
Qocalar üzünün nurunu gördüm.

Koroğlu qalası, Eyvazın yurdu,
Gözəl mənzərəsi məni doyurdu.
Döyüş günüdümü, nə vurhavurdu?
Çapar köhlənlərin tərini gördüm.

Baxanda Şanalı dağına sarı,
Başı dumanlardan qalxıb yuxarı, –
Göstərdilər mənə dəli Qoşqarı,
Çiçəklərin bəhri-bərini gördüm.

Şəmşir, bu yerlərin ətri mey-məzə,
Yetişdim cənnətin bağına təzə.
Güzarımız düşdü Səbətkeçməzə,
Bir qoca mayanın nərini gördüm.

MƏNİM DƏ

Elin nəğməkarı, aşığiyam mən,
Siz qalın qaydım barı mənim də.
Nə umuram qocalıqda təzədən?
Meylim axır dosta sarı mənim də.

Deməyin pisniyyət olub ağsaqqal,
Məni məcbur edir, doğrudan, bu hal,
Yamanca göysünüz, vermirsiniz bal,
Olsa istəməzdim arı, mənim də.

Tamahkar olmadım bu günə qədər,
Qapını kəsmirəm dilənçi təhər.
Şah beçə yaxşıdı, versəniz əgər,
Olar arıxana varı mənim də.

Arılarda hər tamaşa gözəldi,
Gahdan sanca gözə, qaşa gözəldi.
Vızıldaşa-vızıldaşa, gözəldi,
Karvan çəke yal yuxarı mənim də.

Büzse dodağını kimin arvadı,
Bil ki, o payı da fələk budadı.
Könülsüz xələtin heç olmaz dadı,
Çəkib başım bu azarı mənim də.

Bizim bu sevdamız əcəb iş olsun,
Səbəbkar köməkçi haqq-gərmiş olsun.
Töhfəniniz görüm biri beş olsun,
Oyansın baxtımın tarı mənim də.

Əqliniz nə kəsir belə keflidən?
Şəmşir kimi gəlhagəlli, nəflidən.
Bar gətirsin Dovudludan, Çöplüdən,
Adım olsun baxtavarı mənim də.

ŞƏMŞİRİ GÖRƏNDƏ

Bu dağlardan küsüb köç eleyirsən;
Qayıdıb dağlara gələrsənmi, hə?
Yaxşı sözü nahaq dedim yamana,
Yaxşı sözü yaman bilərsənmi, hə?

Seni uçuruma aparır bu hal,
Yaraşmaz təzədən olasan hambal.
Var getdi əlindən, oldun şil, topal,
Özün də halına gülərsənmi, hə?

Mığmığı sancanda gözlərin şişər,
Bulaqlar əlinə çətin yetişər.
Dilin dəhanında od tutub bişər,
Alışıb yanarsan, ölərsənmi, hə?

Gecikmədim, tez də dedim, baxmadın,
Tədbir etdim, söz də dedim, baxmadın,
Əlli dedim, yüz də dedim, baxmadın,
Ağlayıb göz yaşın silərsənmi, hə?

Olarsan zülmətdə qalanlar kimi,
Payızda saralıb, solanlar kimi,
Yayın istisində ilanlar kimi
Şəmşiri görəndə mələrsənmi, hə?

BƏXTİM

Aşıq Ələsgərə nəzirə

O şahım, ustadım Ələsgər demiş:
Dur gəl, a saqqalı çal qoca baxtım,
Quş kimi havalan, elə bir gərmiş,
Sal bizim tərəfə yol, qoca baxtım.

Başlayaq söhbətə, sözə çıx barı,
Məndən kənar gəzmə, üzə çıx barı,
Qayadan, qolpundan düzə çıx barı,
Gedib qucaqlama kol, qoca baxtım.

Öpüm ayağından, tutum dizindən,
Hara getsən, əl çəkmərim izindən.
Atma nəzərindən, salma gözündən,
Dar gündə köməkdar ol, qoca baxtım.

Təbəssüm et sözüm xoşa gedəndə,
Dolu gəlir nəfli işə gedəndə.
Zər gətirim qara daşa gedəndə,
Elə qiymətimi ləl, qoca baxtım.

Əlində var dərdə dərmanın cəmi,
Sən qurtar canımdan möhnəti, qəmi,
Necə ki, mən səni çağırın kimi,
Məni də çağırır el, qoca baxtım.

On beş aydır çıxmır xəstəlik candan,
Əlac hanı, gəlib çata bir yandan?
Döşəkdən, yastıqdan, qəmli yorğandan,
Durguz, at mərizə əl, qoca baxtım.

Açılsın düyünüm, düzəlsin işim,
Bahara bənzəsin, yaz olsun qışım,
Dostun məclisində deyim, danışım,
Eləmə dilimi lal, qoca baxtım.

Bir yol göstər yolun azan çaşqına,
Hicranı, qüssəni həddən aşqına.
Doğru haqqın, yaradanın eşqinə,
Qəlbimdən qaranı sil, qoca baxtım.

Şəmşirin baratı, baxtı gətirsin,
Çətin iş düzəldən özü yetirsin.
Payına xoş səadəti götürsün
Çəksin bu kağıza qol, qoca baxtım.

ƏKBƏR

Toyu yas olan oğluma

Niyə yasa döndü bu toy-büsatın,
Vay-şivənli keçir yığnağın, Əkbər.
Odur, gəzir səni, kişneyir atın,
Səsini eşitmir qulağın, Əkbər.

Gün hələ yaxmamış düşüb axşamın,
Gözündəmi qaldı bu arzu-kamın?
Qaralıb ocağın, sönübdü şamın,
Nə tezdən keçibdi ocağın, Əkbər.

Adaxlı oğlan da belə yatarmı?
Düşkün atasını çölə atarmı?
Ovçu da bəs öz qanına batarmı?
Qanına boyanıb yarağın, Əkbər.

Gəncədə yanımda pay-pürüş alan,
Toyuna tədarük alagöz oğlan.
Məni qınamasın oğul ağlayan,
Sinəmi yandırır bu dağın, Əkbər.

Hanı gözəl boyun, o yaraşığın?
Yolunu gözləyir sevgi aşığın.
Görünmür evində lampa işığı,
Yaman qaranlıqdı otağın, Əkbər.

Özündən deyibdi özünə qada,
O yatmış taleyin çatmayıb dada.
Təzəcə saldığın bağı-bağçada,
Oynaşır əllərin, ayağın, Əkbər.

Qonşusan Məhəmməd, həm Qardaşxana,
Əmin Əmir, Təhb yatır yan-yana.
Oğulluq eləynən baban Qurbana,
De: baba, gəlibdi qonağın, Əkbər.

Qərq olub möhnətə, qəmə gəlibson,
Qayıtmaz bir yola demə gəlibsən,
Dərsini tapşırıb kimə gəlibsən,
Qəlbimə od salıb bu dağın, Əkbər.

Şəmşirəm, bir Haqqa şikayət edim,
Dünyanın özündən bu möhnət qedim...
Səni axtarmağa hayana gedim?
Gəlmir bir tərəfdən sorağın, Əkbər.

1965

TƏZƏ YAZ GƏLİR

Zərdən yəhərləyib bahar atını,
Ellərin bayramı təzə yaz gəlir.
Yuxudan oyadır nəbatatını,
Bu ana torpağa min muraz gəlir.

Ağ duman özünü fərş edir yerə,
Verir nəfəsini gül abutərə.
Qar əriyir, çay axıdır hər dərə,
Deyirsən hər yandan Kür-Araz gəlir.

Yarpağı açmağa hökm edir külək,
Bahar köhlənini minir bir mələk.
Açılıb bənövşə, çəmənlər, gül, çiçək
Səfalı dağlara al-böyaz gəlir.

Bağlar inci düzür bağ düyməsini,
Hər xilqət gözləyir öz vədəsini,
Ucaldır bağçada bülbül səsini,
Qayada kəklikdən xoş avaz gəlir.

Doluxur yağışlı qara buludlar,
Qalxır qoruncalı, yoncalı otlar.
Düzəlir yaylaqda qurğu-büsatlar,
Çobanlar ney tutub sərəfnaz gəlir.

Sürülən yayılır Murov dağına,
Vaxt yetir fəslin gözəl çağına.
Elin mərasimli toy-yığnağına
Şəmşirin əlində telli saz gəlir.

DURNALAR

Yazda səfər edin Yalvız dağına,
Batarsız çiçəyə-gülə, durnalar.
Qoyun köç vaxtını bahar çağına,
Onda gəlin bizim ilə, durnalar.

Xilqətiniz halal, lütfünüz təmiz,
Sakit uçuşunuz salmamış bir iz
Gəlin, vədənizə göz dikirik biz,
Saldığınız ərşdən yola, durnalar.

Heyran edərsiniz sular qızını,
Hər nəfəs oxuyar xoş avazını,
Şəkər dilinizdə şadlıq sazını
Gedərsiniz çala-çala, durnalar.

Ellərdi qəlbinin yaxın sirdaşı,
Fikir dəyişərmə ağıllı başı?!
Bu il yola saldım altmış beş yaşı,
Ürəyim cavandı hələ, durnalar.

Bir zaman qarşına çıxanda Qoşqar,
Şəmşir sizə xilas olmaq arzular.
Başçı vurulmasın, pozular qatar,
Verməyin fürsəti ələ, durnalar.

BİR GÖZƏLİN ŞƏKLİNƏ

Etibarsız ömür, nə deyim sənə?!
Dünyanın bir ovuc torpağısanmış...
Suala cavabsız bu nə baxışdı?
Hüsnünə baxana göz dağısanmış.

Səndən nə təsəlli alım indi mən?
Düzübsən yanına lələ, gül, çəmən...
Dinməz bir daş kimi durubsan həməni,
Kirimmiş qayalar sayağısanmış.

Hanı sazin, sözün, eşqin, baratın?
Nə yaman yorulub köhlən Qıratın?
Hanı qızılgül tək rəngin, sifətin?!
Payızın saralmış yarpağısanmış.

Aşığın sazına sən oldun aşırıq,
Qəlbini qəlbinə etdin sarmaşırıq,
Bir zaman ay kimi salırdın işığı,
Tez yandı, tez söndən çırağısanmış.

Yadına gör kimi saldın, a Şəmşir,
Dərin xəyallara daldın, a Şəmşir,
Sualına cavab aldın, a Şəmşir,
Dünyanın köçəri qonağısanmış.

GÖZƏLSƏN

Vurğun ana deyib Azərbaycan,
Gözəl ölkəmizdə sən də gözəlsən.
Layiqlisən saza, sözə, dastana
Zərli Bakı, sən hər gündə gözəlsən.

Çatırıq qoynunda çox arzumıza,
Yetişirik neçə mətəlb, muraza.
Qurtarmaz tərifi – min şair yaza,
Sən yüz də gözəlsən, min də gözəlsən.

Sərvətli, qiymətli, zərli məskanım,
Ürəyim, istəyim, cismimdə canım.
Ey qızıl torpaqlı Azərbaycanım,
Gəzmərəm sinəndən gəndə, gözəlsən.

Koroğlu yurdusan, Nəbi yurdusan,
Yetirmisən neçə igid növcavan.
Ürəyimin damarından axırsan,
Çoxdu məhəbbətin məndə, gözəlsən.

Söylə hicranına dözərmi Şəmşir,
Deyirəm vəsfini aləm eşidir.
Bulaqların yayda barmaq üsüdüdür,
Əsli cənnət, bu təmkində gözəlsən.

XƏTRİMƏ DƏYDİN

Zəhər olsa mərd əlindən içərdim,
Bu sözdə aşkara xətrimə dəydin.
Namərd tənəsindən çoxaldı dərdim,
Yandı cismim nara, xətrimə dəydin.

Mənim kamalımdı özümə şahım,
İqbalım, taleyim, büştü pənahım.
Baxanlar görür ki, yoxdu günahım,
Vurdun mənə yara, xətrimə dəydin.

Şəmşirin var öz yarası, qurtarmaz,
Acı dilin yüz yarası qurtarmaz,
Belə xoryat söz yarası qurtarmaz,
Bu dərdə yox çara, xətrimə dəydin.

GƏLSİN

Nakəsin gəlişi nə yaman oldu,
Mən dedim gəlsə də, uzağa gəlsin.
Könlümün gülşəni saraldı, soldu,
Lənət mərdimazar “qonağa” gəlsin.

Niyə gəldi bitmiş işə su qatan,
Əfsanə söylədi, danışdı hədyan.
Adəmi Həvvadan ayıran şeytan
Yansın əsli, nəslə duzağa gəlsin.

Qaratikan kimi düşdü araya,
Fil dözərmi belə ağır yaraya.
Şəmşir yazıq hara getsin çaraya,
Bilsin qohum, qardaş sorağa gəlsin.

KÖMƏYİM

Ürək dostum, məndən küsmə, incimə,
Mənim də əzəllər vardı köməyim.
Kimdən gileylənim, ərək edim kimə?
Könlümdəki dövlət, vardı köməyim.

Deyim sənə əhvalımı ağ olsun,
İstəyən dostların dəmi çağ olsun,
Oğlanlarım öz işində sağ olsun,
Üç yaşında Şəhriyardı köməyim.

Şəmşirin ilhamı gurdu, nəzilmir,
Bollanır dövlətim, varım kəsilmir.
Maral balası tək yaxına gəlmir,
Mənim qələm qaşlı yardı köməyim.

NƏ YAZIM

Tərlandan yazıram sevinir əlim,
Ətsiz yansız kəpənəkdən nə yazım?
Bir azca yorğunam yatım, dincəlim,
Bu yay günü mən milçəkdən nə yazım.

İndi səsə düşüb ünü çıxmayan,
Günəşdən danışır günü çıxmayan,
Evdən bir urvalıq unu çıxmayan,
Söhbət açır bəs kəpəkdən, nə yazım?

Qanqal desə reyhanam gül gülər,
Dəmcü özün Araz saysa sel gülər,
Sağsağana laçın desəm el gülər,
Hədər yerə bu bəzəkdən nə yazım?

Mənanı, məzmunu bir düşün, hərif,
Gör vəsfi yaradan kimə göndərib?
Mən yazıq nə edim, yaraşmır tərif
Boş kəllədən, boş ürəkdən nə yazım?

Şəmşirə edirsən hökmü əmrədən,
Batır qulaqlarım səsdən, hənirdən.
Yazaram poladdan, daşdan, demirdən,
Tozarandan, göbələkdən nə yazım.

KƏKLİK

Görəndə uçarsan yad ovçuları,
Düşərsən dağların başına, kəklik!
Qan ağladım səni görüb yaralı,
Bir bax gözlərimin yaşına, kəklik!

Qayalarda qumru kimi ötersən,
Görüb ovçuları yerə çökərsən,
Səhər-səhər qayalarda səkərsən,
Çıxarsan yurdumun daşına, kəklik!

Bahardır, işvələ, naz ilə oyna,
Oxu şirin-şirin, saz ilə oyna,
Ucalsın ürəyin yaz ilə, oyna,
Baş əymə dağların qışına, kəklik!

Ürəyim yolunda olubdu bitab,
Üzümə səpildi ətrindən güləb;
Gözəl yaranmışsan, ey zülfü pürtab,
Sürməni çəkmisən qaşına, kəklik!

Şəmşir fərağında olubdu bihal,
Gözlərində sürmə, buxağında xal,
Dəhanında şəkər, ləblərində bal,
Gəlirmi sözlərim xoşuna, kəklik?!

BƏRİ BAX

Ey sevgilim, elə keçmə kənardan,
Ala gözlüm, əlamandı, bəri bax!
Həqiqi aşiqin dönməz ilqardan,
Qəlbim səni yenə andı, bəri bax!

Mələksən, zəmanə hardan düşübsən?
Şəvə saçla buludlardan düşübsən,
Demə qocalıbsan, kardan düşübsən,
Çərxi-gərdiş nərdivandı, bəri bax!

Bədr Aya oxşayırsan qaşından,
Mən sənə müştəğam cavan yaşından,
Sənin od vurduğun eşq ataşından
Alışdı cəsədim, yandı, bəri bax!

Mənəm qohum-qardaş, ellər ayrısı,
Bülbül kimi qızılgüllər ayrısı,
Olduq sənle aylar-illər ayrısı,
Görüşmürük nə zamandı, bəri bax!

Belə yaranmışdı bəşər, ağlaram,
Çəkərəm ya xeyir, ya şər ağlaram,
Ətrin xətirinə düşər, ağlaram,
Yandı sinəm, yaralandı, bəri bax!

Hicrin, qəmin yollarında süzgünəm,
Şəmşirəm, sözümde doğru-düzgünəm.
Dərdə düşmüş bir xəstəyəm, üzgünəm,
Yar, baxışın bir dərmandı, bəri bax!

GÜLÜR

Hərdən mənə qız-gəlinlər gülərdi,
İndi də qocalmış qarılar gülür.
Qırmızı yanaqlar gülmüşdü bəsdə,
İndi sir-sifəti sarılar gülür.

Hər naşı, nabeləd yolu bacarmaz,
Barama olmayan xalı bacarmaz,
Məkəs-milçək beçə balı bacarmaz,
Haqqı var, bal verən arılar gülür.

Şəmşirəm, görmüşəm başqa bir kələk,
Aşıqlar, bu dərdə siz gəlin gülək!
Bu necə insafdı, cü sərxi-fələk,
Buğda lavaşına darılar gülür?..

QOCALIQ

Gizlənmişdim cavanlığın bağında,
Gəldi mənə birdən gördü qocalıq.
Cavanlıq tərlandı uçdu əlimdən,
Verdi mənə qəmi, dərdi qocalıq.

Harayına çatan dostum olmadı,
Qalmağa var idi qəsdim, olmadı,
Qapını-bacanı basdım, olmadı,
Açdı pəncərədən girdi qocalıq.

Ağzımı boş qoydu, dişimi çəkdi,
Ağladıb gözümlün yaşını tökdü,
Dizlərimi tutub, belimi бүkdü,
Süysünümə çomaq vurdu qocalıq.

Qımzanmağa ərinirəm, doğrusu,
Meh əsəndə бүrünürəm, doğrusu,
İlan kimi sürünürəm, doğrusu,
Olan taqətimi qırdı qocalıq.

Üreyim döyünür, sıxılır hərdən,
Tale mənə qoy salmasın nəzərdən.
Yamanca düşmüşəm daha hünərdən,
Mənə bu yoxuşda yordu qocalıq.

Daşdım, çaylar kimi axa bilmədim,
Güləşdim, mənə onu yaxı bilmədim,
Çalışdım, əlindən çıxma bilmədim,
Ağır yükü, yaman zordu qocalıq.

İştahım kəsilib nazı-nemətdən,
Kababdan, dolmadan, plovdan, ətdən.
Gözəllər yanında düşdüm hörmətdən,
Başımda yüz kələk qurdu qocalıq.

Şəmşir, yeməsən də durmaq olmur ac,
Həkim verən dişdən olmadı əlac.
Ölməsən, bəsindi tapanda umac;
Boğazımı tiko cırdı, qocalıq.

HƏKİM

Sən bir el həkimi, mən el aşığı,
Yoxdu qəlbimizin qarası, həkim!
Məndən əsirgəmə loğman əlini,
Var isə dərdimin çarəsi, həkim!

Qan durur bədəndə qoca yaşında,
Alışib yanırım öz ataşında;
Ağrı gözür kürəyimdə, başımda,
Sağdı bəs canımın harası, həkim?!

Hər dərdirin dərmanı var bizim yerdə,
Uzaqdı insandan qəm də, kədər də.
Ellər aşığı saxla nəzərdə,
Qalsın aramızda burası, həkim!..

Şəmşir xəstələnib bir xeyli yatdı,
Baxtıdan səadət tez gəlib çatdı,
Hələ bu yazdığı bir cüziyyatdı,
Kəsilməz tərifi arası, həkim!

AYRILIQ

Bir günün görüşü min ilə dəyər,
Dərdü-qəmndi, qiyamətdi ayrılıq.
Cismimə od salar, qəlbimə kəder,
Bir dəhşətdi, kəsalətdi ayrılıq.

Hicranda, möhnətdə qəm gəzər, haşa,
Əndişə insanı salar ataşa.
Ayaqdan od alıb, yetişər başa,
Mələmətdi, zələlətdi ayrılıq.

Bir gün yəhərlənər əcəlin atı,
Şəmsir, yaranmışın budur baratı.
İsgəndər axtardı, tapdı zülmətini,
Onu da torpağa qatdı ayrılıq.

AĞLAR

Ölüm haqdı yaranmışa ölməyə,
Göy yaylaqlar, heç olmayın siz ağlar.
Ömrün ilqarına inanım niyə,
Gəldi-gedər yaranmışıq – biz ağlar.

Lalə, nərgiz, gül-çiçəkli sinələr,
Qoca könül sizi anar, ün eylər.
Saz çaldığım çiyələkli güneylər,
Gəzər məni buz bulaqlı düz, ağlar.

Bəs necə ayrılıq Qoşqar, Murovdan?
Şərimin qılıncı tez düşər sovdan.
Ağşar cəsədini, yanar alovdan,
Kabab olsam şiş qızarar, köz ağlar.

Mən nə xəyaldayam, fələk nə sayır,
Dərman diləyirəm dərdimə dəir.

İstisu, Dəlidağ, Keti, Çalbayır,
Tərif yazan hamı, deyib, yüz ağlar.

Pəncərədən Laçın qara görünür,
Kamil ovçu ovlağında sürünür.
Yazda, yayda al-yaşıl bürünür,
Qış dondurur bulaqları, buz ağlar.

Yol üstdəyəm, bir qonağam cahanda,
Aşıq oldum ellər gözdüm hər an da.
Mən yada düşəndə toyda, nişanda,
Qarılar dil deyər, gəlir-qız ağlar.

Əcəl başım üstə çəkəndə əzan,
Solub ömür bağım olacaq xəzan.
Tapılmaz o gündə şerimi yazan,
Dağlar nalə çəkər Şəmsirsiz ağlar.

ALTINDAYAM

Dostlar, bağışlayın, dura bilmirəm:
Yan üstə qalmıram daş altındayam.
Üstündə gəzərdim qara torpağın,
İndi də mən onun baş altındayam.

Qəbrimi bel, düşər qazıb çox dərin,
Mərd necə göstərsin burda hünerin?
Çökmüşəm altına elə bir nərin:
Tərpənməz bir dağın döş altındayam.

Cananım hardadır, mən isə harda?..
Aşıq məğşuş qalıb belə diyarda.
Bir quru qəfəsem dar bir məzarda,
Kəfəne qəm yağıb, yaş altındayam.

De hanı qələmim, hanı dəftərim?
Nə yazım dünyadan, nə var xəbərim?!
Yetişsin dadıma Kərrari-Kərim!
Suala cavabsız iş altındayam.

Qardaş yox burda əlimdən tuta,
Nə anam, nə bacım, tapılmaz ata.
Gəlib çatdım bu qaranlıq zulmata,
Bala uçurmayan quş altındayam.

Görünmür oylaqlar, gəzdiyim dağlar,
Axtarıb hey mənə yarım qan ağlar.
Gözündən içdiyim sərin bulaqlar,
Bilin, köksünüzün tuş altındayam.

Toylarda çaldığım sədəfli sazım,
Ellərə yadigar qaldı avazım.
Məzar zimistandır, açılmaz yazım,
Boranı səngiməz qış altındayam.

Qeyb oldum gözündən dayı, əminin,
Vəfalı dostların, söz həmdəminin.
Mənə çörək verən qızıl zəminin
Kübrəsi olmuşam, xış altındayam.

Oğul hayandadır, qız hayandadır?
Dağlara baxdığım göz hayandadır?
Şəmşir hayandadır, saz hayandadır?
Fikrə qərq olmuşam, huş altındayam.

BİLMƏRƏM

O mənə çox incitsə də,
Mən ondan küsə bilmərəm.
Küssəm də, bil, ümidimi
Biryolluq kəsə bilmərəm.

Nəstər vurma yaram qanar,
Görən-bilən səni qınar,
Ürəyində dərdirni var, –
Qaragöz, nəyə, bilmərəm?!

İlqarını o tərkdə,
Şüşə könlüm tapar zədə.
Bulaq üstə verib vədə,
Gəlsə, gəlməsə, bilmərəm...

Can möhnətə edərmi tab?
Yanar bağrım, olar kabab.
Ərşə çəkər bu haqq-hesab –
Özgə yol, kəsə – bilmərəm.

Şirin sözü incə, zərif,
İsmi pünhan, beşcə hərif...
Şəmşir ona yazır tərif,
Nə deyim pisə, bilmərəm.

SAZIM

Köynəksizdi soyuq dəyib,
Yaman xəstəhaldı sazım.
Dərdə qaldı, hala yandı –
Özün dərdə saldı sazım.

Bəlkə verim tər dərmanı,
Həzm eləmir hər dərmanı.
Tapılmadı bir dərmanı –
Nə günlərə qaldı sazım...

Küsüb pərdə dodaqları,
Dağılıb bənd—calaqları.
Yaman batıb qulaqları,
Həmişəlik laldı sazım.

Sökdüyüm dörd beş gün idi...
Gündə mənə iş günüdür,
Qocalığı qış günüdür,
Çox bozardı, soldu sazım.

Şəmşir səni necə atsın?!
Sənsiz səsi hara çatsın?!
Yorğun düşüb, qoyun yatsın,
Bəlkə durub çaldı sazım.

1916

ELƏ BELƏ

Mən neyləyim, ala qanqal,
Qoxuyanda elə belə.
Arif sözdən mətləb duysun
Oxuyanda elə belə.

Yanıb şişdə olduq kabab,
Can bu zülmə eləməz tab,
Sualıma yoxdur cavab,
Soruşanda elə, belə.

İşlərimiz tamam oyun,
Nə mal qaldı, nə də qoyun,
Qurdlar yeyib, tutar toyun
Bax bu yanda elə belə.

Mən sizi inandırırım,
Dağı, daşı yandırırım,
Sözü gizli qandırırım
Balabanda elə belə.

Varlı yeyir, fəqir baxır,
Hər kim dinsə, oda yaxır,
Son nəfəsə çatdıq axır
Çıxmır can da elə belə.

Gəl sözümü salma lafa,
Zalım gəlməz heç insafa,
Görünməyib belə cəfa,
Haqq divanda elə belə...

1916

GƏLİN

Bir əl saxla, qırma bizi
Burax gedək, sarı gəlin.
Sızılदाşır yaralarım, –
Nə vaxt gələk sarı, gəlin.

Hava soyuq, canım xəstə,
Sən mənimlə durma qəsdə,
Beş saatdı ayaq üstə
Oldum hələk, sarı gəlin.

Ürəyində var nə yanıq,
İnsaf elə, biz də canıq...
Baxma mənə donuq-donuq,
Ay daş ürək sarı gəlin.

Sən özünü saldın dilə,
Sərt dinirsən niyə belə?
Təpinirsən: dur çıx, çölə,
Əsir külək, sarı gəlin.

Şəmşir cana gəlib yənə,
Nə dillə yalvarım sənə?
Bir işini salsın mənə
Çərxi-fələk, sarı gəlin.

1917

QANIRSANMI

A dərdbilməz, eşq oduna
Heç alışıb yamırsanmı?
Söylə görüm bu dünyadan,
Sən də bir şey qanırsanmı?

Quzqulağı, istot, bibar,
Hərəsinin bir tamı var.
Düşünürsən sevgi, nə yar,
Söz, söhbət də anırsanmı?

Nə böyüksən, nə çağasan,
Öz kəndində bir ağasan.
Yaz olanda qurbağasan,
Qış olanda donursanmı?

Nə qaş, nə də göz bilirsən,
Nə yol, nə də iz bilirsən.
Nə düz kəlmə, söz bilirsən,
Özün insan sanırsanmı?

Ağzın əyri, burnun çərə,
Dodaqların bir çəmbərə.
Şəmşiri əzmə, heyvərə,
Zülmündən utanırsanmı.

1919

BARIŞMAZMI

Ərk eləyib bir-birindən
Küsən dostlar barışmazmı?
Aralıqda əzəl gündən
Var etibar, barışmazmı?

Dünya varı məhəbbətdi,
Unudulsa zəlalətdi.
Dostu satan xəcalətdi,
Qohum qınar, barışmazmı?

Düz ilqarlı sadıq nöker,
İlqarından əlmi çəkər?
Şəmşiri sən ansan əgər,
İnsafı var, barışmazmı?

1930

TORPAQ

Xəlq olandan sən olmusan
Bizə ata, ana, torpaq.
Sən qüdrətdən yaranıbsan,
Çatdın ada-sana, torpaq.

Bir yuvasan insanlara,
Bac vermədin tufanlara,
Baş əymədin nə xaqana,
Nə sultana, xana, torpaq.

Hörmət səndə, sərvət səndə,
Şan, şücaət, şöhrət səndə,
Bir tükənmez dövlət səndə,
Çatdın şöket-şana, torpaq.

Şəmşir aşiq olub sənə,
Anam kimi görün mənə,
Əl uzat qədir bilənə, –
Yaşat, yetir sona, torpaq.

1939

KÖNÜL

Nədən susdun, nə sakitsən
Dərya kimi daşan könül?
Yoxsa daha qocalıbsan,
Qarlı dağlar aşan könül?

Semaları sən gəzirdin,
Behiştərdən gül üzürdün,
Ulduzlardan xal düzürdün,
Olurdun kəhkəşan, könül.

Çox qaynadın dolmadınmı,
Mətləbini almadınmı,
Şəmşirlə sən olmadınmı
Elə şeir qoşan, könül?

1942

GEDƏR

Koroğlu tək Qırat minən,
Dağa-daşa çapar gedər.
İsgəndər kimi zülmətdən
Axtardığın tapar gedər.

İgid olan dözər dərdə,
Qorxmaz, susmaz göydə-yerdə.
Qoçaq oğul cəbhələrdə
Peykan oxdan sapar gedər.

Daş atanlar qaranlığa,
Doğru çıxmaz bir anlığa.
Çay bağlasan şoranlığa
Gün vuranda hopar gedər.

Mötəbər ol etibarda,
Qaçma yoldaş qalsa darda.
Xalqı çağır olsan harda,
Köməyinə apar, gedər.

Düzdü əhli-dilin sözü,
Şəmşir sevir bilin sözü.
Bir olarsa elin sözü, –
Uca dağlar qopar gedər.

1943

VAR

Dostun yolu haqq yoludu,
Bu yolları azanlar var.
İlqar verib qol çəkənlər,
Gün keçməmiş pozanlar var.

Nanı haram, duzu haram,
Özü namərd, sözü haram.
Oğlu alçaq, qızı haram,
Xalqa quyu qazanlar var.

Nur lazımdı üzümüzdə,
Çətin yaşar xain bizdə.
Obamızda, elimizdə
Xeyri, şəri yazanlar var.

Pozulmayıb hələ xidmət,
Bülbülden var gülə xidmət.
Vətəninə elə xidmət
Çox eləyən ozanlar var.

Aşiq Şəmşir, yorulma, yaz,
Oxu şirin-şirin avaz.
Bizim bağlar gül soldurmaz,
Qeyri bağda xəzanlar var.

1944

İNDİ

Qəm eləmə, azad aşiq,
Al əlinə sazın indi,
Sözlərinə ver yaraşiq,
Şirin olsun sözlün indi.

Düşər dərdə o ev yıxan,
Eldən geri qalar, inan.
Səni başa çəkər dövrən,
Gülər könlün, gözün indi.

Sür dövranda gözəl heyat,
Qəm yükünü üstündən at.
Qonşuya etmə xəyanət,
Ağ olacaq üzün indi.

Bu yol qalıb atalardan,
Bizik ona addım atan.
Şəmşir, kam al bu dünyadan,
Açar bahar-yazın indi.

1944

GƏLİN

Azərbaycan maralısan,
A qaşları qara gəlin.
Qoy el bilsin haralısan,
Gedərgisən hara, gəlin?

Sənin cismin simü-zərdi,
Hüsnün mahi-münəvvərdi,
Dodaqların bal, şəkərdi,
Qaşların məhpara gəlin.

Yanıb bağrım olub kabab,
Dil möhnətə götürür tab,
Bir buse ver elə savab,
Məni yetir vara, gəlin.

Şəmşir yanar ocağında,
Pərvanə tək çırağında,
Qoy can verim qucağında,
Əlim dəysin nara, gəlin.

1948

BİL

Gözəl, adın nundu, yeydi,
Sonrasını demədim, bil.
Baş hərifin əlif-beydi,
Harasını demədim, bil.

Hər kim bilsə bu adları,
Olar mənle dərde yarı.
Özün pünhan saxla barı,
Orasını demədim, bil.

Maral kimi gizli baxdın,
Ürəyimi oda yaxdın.
Sinəmdəki müjgan oxun,
Yarasını demədim, bil.

Şəmşiri göz, ara-axtar –
Səndə olsa düz etibar.
İki cismin bir canı var,
Parasını demədim, bil.

1957

AĞLAYANA

Nə təskinlik vermək olar
Bala deyib ağlayana.
Necə deyim bax dünyaya
Fələk gözün bağlayana.

Qaçmaq olmaz ölüm haqdı,
O ki haqdı, nə uzaqdı.
Çara yoxdu çatsa vaxtı –
Qəm qəlbini dağlayana.

Şəmşir yazsın, sən de: bəli,
Dərd insanı edir dəli.
Bükülər atanın beli,
Üz döndərsə oğul yana.

1965

MƏNİ

Usanmışam öz canımdan,
Qəm veribdi, bada məni.
Yaralandım ayağımdan,
Saldı yanar oda məni.

Tez qocaldır qəm insanı,
Çağırma həkim, loğmanı.
Çatdırdı çərxin dövrünü
Bir pak, təmiz ada məni.

Şəmsir çəkir nə cəfadır,
Bir görüşmək min səfadır.
O yar necə bivəfadır?
Daha salmır yada məni.

1963

ÜRƏYİMDƏ

Çoxdur sənın məhəbbətin,
Dağlar, mənim ürəyimdə.
Solmaz qızıl güllər açıb,
Bağlar mənim ürəyimdə.

Qəlbimdə kin, nə kədər var,
Dostla ülfət, xoş nəzər var.
Nakam aşiq nə qədər var...
Ağlar mənim ürəyimdə.

Yaylaq olmaz yaylağım tək,
Sınən düzən, zirvən yüksək,
El-obaya yüz min istək
Çağlar mənim ürəyimdə.

1967

QUCAĞINDA

Yay günündə çox yatmışam
Yaylaqların qucağında.
Can saxlayıb boy atmışam
Bulaqların qucağında.

Yollar çətin, mənzil uzaq,
Ana yurdum, a gözlə dağ,
Xəstəyəm gəl halıma bax,
Yad qolların qucağında.

Seyrangahın yada düşür,
İntizardı sənə Şəmsir.
Kəklik, qartal mürğüləşir
Ovlaqların qucağında.

1967

ANA

Alışram şamlar kimi,
Düşəndə hər söziün, ana.
Yoxsa məni yetim qoydun,
Bilə-bilə özün, ana.

Mənə ömür diləyirdin,
Üzüme gül ələyirdin,
Hey açırdın, bələyirdin
Çəkdin oğul nazı, ana.

Arılar tək sızıldaram,
Ana, sənsiz biqəraram,
Cüyür kimi axtararam
Bulaqlardan izin, ana.

Yerdə necə dayanısan?
Daha çətin oyanısan.
Sanki dağlar tərlandısan
Murovun, Kəpəzin, ana.

Şəmşir ağlar, sərvinazdım,
Dərd üz verdi, nələr yazdım?
Yüz yaşında qocalmazdım
Mənə baxsa gözün, ana.

1968

NİGAR SƏNİ

Qəlbim dönür pərişana,
Xəstə gördüm, Nigar səni.
Möhtac eləyib dərmana,
Bu təbibli diyar səni.

Şəkər əzmiş dil üstünə,
Bülbülsən qon gül üstünə,
Səfər etsən gəl üstünə,
Görən sona sayar səni.

Lilparlı düz, adı Taxta,
Məclis quraq Daşbulaqda,
Yayda lala, qışda şaxta
Gəl, sanarın bahar səni.

Dağlar kimi çiçəklisən,
Tovuzdan da bəzəklisən,
Mey-məzəli, hənəklisən,
Şəmşir görüb, ay yar, səni

1968

DOLANMIŞAM

Nə zamandı Məcnun olub,
Ellərinə dolanmışam.
Boynuma bir zəncir salıb,
İllərinə dolanmışam.

Tərlandı boyu mələkzadam,
Belə zalım olmaz adam.
Elə bil ki ənkəbutam,
Tellərinə dolanmışam.

Şəmşiri üzdü firqətin,
Gözəl eşqin, məhəbbətin,
Çəkə bilməzdim həsrətin,
Yollarına dolanmışam.

1971

OLMAZ

İstəkli yar arasında
Demişdilər yalan olmaz.
Mənim kimi heç bir kəsin
Məhəbbəti kalan olmaz.

Eləmirəm qorxu, hədə,
İncimirəm səndən nə də.
On beş günə verib vədə,
Gedib üç ay qalan olmaz.

Unutmuram, canan, səni,
Axtarıram hər an səni.
Qocalıqda, inan, səni,
Məndən qeyri alan olmaz.

Daha bizi sal yada gəl,
A qəmzəli, nazlı gözəl.
Necə çəkmiş mən səndən əl,
Sən tək qəşəng olan olmaz.

Qış dolanıb yetişir yaz,
Şəmşir ağlar əlində saz.
Şəhriyardan, məndən qeyraz,
Səni yada salan olmaz.

1971

GETDİ

Bir gülyanaq, bir qələmqaş,
Yanımdan gəldi, getdi.
Ürəyimə saldı atəş,
Gözlərindən güldü, getdi.

O ki mələkdi, qanıram,
Söz desəm də utanıram.
Gördü alışıb yanıram
Yanmağımı bildi getdi.

Hüsnü lələ, sinəsi qar,
Qoynu cənnət, məməsi nar.
Qucağında şamama var,
Ətri canım aldı getdi.

Şəmşirəm, demə çaşbaşam,
İcməmişəm, nə sərxoşam,
Baxışından tanımışam
Nazik, incə beldi, getdi.

1972

DÜŞƏNDƏ YAR

Ahım ərşə bülənd olur,
Yadıma sən düşəndə, yar.
Qızıl gülün rəngi solur,
Alov vurub bişəndə, yar.

Yollarında sinə gərdim,
Dərmansızdı sənsiz dərdim:
Camalın şöləsin gördüm,
Səmada, kəhkəşanda, yar.

Çəkildə Şahbaz adı,
Canım cismimdə oynadı.
Şirin deyib qan ağladı,
Fərhad dağı deşəndə, yar.

Qüdrət sənə verib bəzək,
Həsretinə necə dözək?
Şəmşirəm, gəl qoşa gezək,
Bahar çağı gülşəndə, yar.

1972

BİLİRSƏNMİ

Mən çəkdiyim bu həsrəti,
De görüm sən bilirsənmi?
Ağlayanda göz yaşını,
Zülflərinlə silirsənmi?

Unutdun əhdi-peymanı,
O verdiyin ilqar hanı?
Oda salıb şirin canı,
Bu halıma gülürsənmi?

Şəmşirəm sinədəftərəm,
Elə sanma dengesərəm.
Ha gedirəm, ha gəlirəm,
Sən bir dəfə gəlirsənmi?

1972

SARI

Nazlı canan axşam çağı
Göz dikmişdi yola sarı.
Çin-çin olub qıvrım saçı
Tökülmüşdü qola sarı.

Aşkar baxma arif duyar,
Ara vurur mərdimazar.
Ləblərinin şirəsi var,
Arı qonar bala sarı.

Üzün göstər qəmər kimi,
Açılmış təzə-tər kimi.
Şəmşiri bir kəmər kimi,
Dola, incə belə sarı.

1972

OLUR

Yazmaq, pozmaq, mahnı demək
Mənim ancaq işim olur.
Söz qəlbimdə boğanaq tək,
Birdən eşim-eşim olur.

Sevirəm dostun mərdini,
Xoşlamıram namərdini.
Çəkirəm elin dərdini,
Qə milə güləşim olur.

Şəmşirəm bir baratım var,
Ustad verib Qıratım var.
Namus, arım, qeyrətim var,
Qiyətdə dörd-beşim olur.

1972

MƏNİM

Gəl başına dönüm, gəlin,
Halım yaman haldı mənim.
Dörd-beş ayı keçdi ilin,
Gözüm yolda qaldı mənim.

Didarımdan sellər axar,
Ürəyimi oda yaxar,
Ağ üzünə kimlər baxar
Canımı dərd aldı mənim.

Yanılmışam oxuşumu,
Çıxammıram yoxuşumu,
Gözlərinə baxışımı,
Fələk ayrı saldı mənim.

Sirr sözümü sənə açım,
Hicr əlindən hara qaçım?
Həsretindən üzüm, başım,
Qara saçım çaldı, mənim.

Şəmşirə istəkli gülüm,
Əhvalını desən bilim.
Bülbül kimi ötən dilim
Elə bil ki, qaldı mənim.

1972

ARALIDI

Mən qəlbimi sənə verdim,
Sənin qəlbini qaraladı.
Qoşa vuran ürəyimiz,
Bir azcana araladı.

Olmaz belə insan yazıq,
Təkcə mənəm inan – yazıq.
Atəşində yanan yazıq,
Heç demirsən haraladı?

Dəlidağdı mənim dağım,
Kəpəz, Murovdu ovlağım.
Qarabağdan ovlandığım
Kəlbəcərin maralıdı.

Müştaq oldum şirin dilə,
Yıxma məni gülə-gülə.
Kəsdin möhnət baltasıla,
Bağrım hələ paralıdı.

Şəmsir səni sevir çoxdan,
Səni var istəyir yoxdan.
Müjganların atan oxdan,
Bax gör sinəm yaralıdı.

1972

SƏN GƏLƏNDƏ

Zimistanım bahar oldu,
Gül açıldı sən gələndə.
Susmuş lal, kar bülbüllərdən
Dil açıldı sən gələndə.

Vəfalısan olma atqın,
Nur camalın olmaz tutqun.
Sənsiz oldum nitqi batqın,
Bil, açıldı sən gələndə.

Sən şöləsən bəbəyimə,
Cismimdə can köynəyimə.
Ürəyindən ürəyimə
Yol açıldı sən gələndə.

Şəmsir, sən bax kəskin baxta,
Düşdü püskün gözəl vaxta.
Yaza döndü acı şaxta,
İl açıldı sən gələndə.

1972

GÖZLƏRİN

İndi mənsiz ağlayır qan,
O gözəl, qara gözlərin.
Murovdan aşanda duman,
Baxar dağlara gözlərin.

İstəklisən, mehribanım,
Olan təbib-i-loğmanım,
Sağalarmı xəstə canım,
Etməsə çara gözlərin?

Ayrılmazdı özü məndən,
Dönməz dostun üzü məndən,
Aldı doğru sözü məndən,
Düzdü ilqara gözlərin.

Şəmsir, halal mətləb istə,
Daha düşmə qeyri qəsdə,
Nə zamandı sinəm üstə
Vurub bir yara gözlərin.

QURBAN OLUM

Danış söndür atəşimi
Dillərinə qurban olum.
Özün gəl sil göz yaşımı,
Əllərinə qurban olum.

Xəyalı şad, ürəyi şən,
Baxtına xoş zaman düşən,
Hilal qaşında səyrişən,
Təllərinə qurban olum.

Sən ağlatma güldür məni,
Dərd əhlinə bildir məni,
Layiq görsən öldür məni,
Fəllərinə qurban olum.

Sənə qurban kim demişdi,
Qürre atdıq mənə düşdü.
Yarpaqları al gümüşdü,
Güllərinə qurban olum.

Birdi arzu, birdi fikir,
Onçun sevir səni Şəmşir.
Ürəyi bir, çörəyi bir
Ellərinə qurban olum.

MƏRDƏKANA

Dəlidağın oğlu aşiq
Qonaq gəlib Mərdəkana.
Hər yanında var yaraşiq,
Əhsən belə ada-sana.

Şəfa çoxdu belə yerdə,
Dərman vardır hər bir dərde.
Çiyələkli dərələrdə,
Şeh düşürdü baldırğana.

Səhər sərin yel əsəndə,
Bələnirdin gülə sən də.
Gəlibsənmi dilə sən də,
Dönüb nəgməkar ozana?

Şəmşir üçün sənən ana,
Atasan mərdi-mərdana.
Məftunam Azərbaycana,
Meylim dönmez qeyri yana.

VARMI

Dostum, qəmin ayağına,
Yıxılmağın nəfi varmı?
Nəzilib iyne gözüne,
Taxılmağın nəfi varmı?

Günün keçir nəşəli, xoş,
Kotanın keçməsin daş,
Tüfəng olsa xəznəsi boş,
Çaxmağın bir nəfi varmı?

Gələk işin harasına,
Dəymə qəlbim yarasına,
Yaxşı dostun arasına,
Soxulmağın nəfi varmı.

Şəmşir, ər oğlu ər kimi,
Meydana yeri nər kimi,
Yazda bişən pəncər kimi,
Sıxılmağın nəfi varmı?

GÖYÇƏK

Nə afətdir gördüm bu gün,
Qaşı qələm, gözü göyçək.
Bir şəkildir, canlanıbdı,
Dili şirin, sözü göyçək.

Ellərinə yolum düşdü,
Dünya, səndə bu nə işdi...
Elə qəşəng bezənmişdi –
Libasından özü göyçək.

Telli haqdan dərənıbdı,
Yar söyləyib, yar anıbdı,
Necə necib yaranıbdı
Bu zalımın qızı göyçək?!

Cənnət ətri nəfəsində,
Şəmşir bunun həvəsində,
Açılıbdı sinəsində
Fəsillərin yazı göyçək.

KƏLBƏCƏRDİ

Bir xoş guşə varsa əgər,
O da bizim Kəlbəcərdir.
Duyan könlüm, sevən qəlbim,
Gülər üzüm Kəlbəcərdir.

Obasında qonaq qaldım,
Qucağında gec qocaldım.
Ellərindən ilham aldım,
Şerim, sözüm Kəlbəcərdir.

İstisuyu min dərmanlı,
Loğman əlli, adlı-sanlı.
Gəl and içim: sağlam canlı,
Canım, gözüm Kəlbəcərdir.

Buz çayı var, tər torpağı,
Mədənlidi zər torpağı,
Belə deyir Dəlidağı:
–Oğlum, qızım Kəlbəcərdir!

Bu bağları el becərdir,
Bağçasında gül becərdir.
Əsli adı: “Gəl, becər”di,
Leqəb sözüm – Kəlbəcərdir.

Şəmşirdəki geniş ürək,
Haqdi ona qüvvə-dirək,
Əndiyim süd, halal çörək,
Tamım, duzum Kəlbəcərdir.

MƏNİ

Cəfəkeşəm səkkiz aydı,
Yorub uzaq yollar məni.
Qış dolanıb, indi yaydı,
Xəstə salma, illər, məni.

Bahar gəlib işrət çağı,
Güllər açıb yaşıl, ağı,
Qarabağlı, istər dağlı
Unutmasın ellər məni...

Dağlar, sənən etibarlı,
Döşü çiçək, başı qarlı...
Yaylaqları çəmənzarlı,
Heyran edib xallar məni.

Buludları şimşək çaxır,
Buz bulaqlar daşqın axır,
Gözüm ona heyran baxır,
Ağladır bu hallar məni.

Murov, Qızılaxacında,
Nəğmə gördüm turacında,
Çox gözdüm yal-yamacında,
Qonaq dilər çöllər məni.

Şəmşir gəlib bir gün geder,
Həyat baqi, insan hədər...
Öz sevgilim fəğan edər,
Yada salar Güllər məni.

QƏRİB

Xəstə canım, gəl darıxma,
Gedib çatar kəndə qərib.
Saqın düz əhdi-peymana,
Pisikmə dar gündə, qərib.

Qohum-qardaş, elim hamı
Olum vətənin qurbanı,
Çağır gəlsin Rübabəni
O da qərib, mən də qərib.

Gözlərimin axır yaşı,
Şəmşir olmaz, nadan, naşı,
Bacı çox sever qardaşı,
Mən də qərib, sən də qərib.

KEÇDİ

Candan artıq istədiyim
Xatirimə dəydi keçdi.
Mənim o şümşad qəddimi
Yaylar kimi əydi keçdi.

Bir tərlandı, bu həyatda,
Yandırdı cismimi odda,
Bir söz dedi zarafatda,
Elə bildim söydü keçdi.

Ta Şəmşirdən dönüb üzü,
Baş tapmadım ondan, düzü,
Qəlbimizi, səbrimizi,
Kəsdi, naçar qoydu keçdi.

BİLMƏDİN

Cismim sənin hicranından
Alışdı, yandı, bilmədin.
Ahu-naləm bülənd olub,
Ərşə dayandı, bilmədin.

Könül çıxıb ağır yükdən,
Dil ahı-zar söyləməkdən,
Nətər çəkib köhnəlikdən,
O nə zamandı, bilmədin?

Namərdlikdən əlini çək,
Elimizdən istə kömək,
Şəmşiri də ara tək-tək
Dərdi nihandı, bilmədin.

SİNƏSİNDƏ

Əzəl başdan böyümüşəm,
Mən də dağlar sinəsində.
Cavanlıqda ilham aldım,
Murov, Qoşqar sinəsində.

Gəzdim meşə talasını,
Dərdim gözəl lalasını.
Mənim kimi balasını
Öpüb-qucar sinəsində.

Bəzəkli dir yaylaqları,
Füsunkardır oylaqları,
Yarpızlı buz bulaqları
Axar, daşar sinəsində.

Görüşünə ellər gələr.
Aşiq Şəmşir deyib-gülər,
Meşəsində cüyür mələr,
Ceyran qaçar sinəsində.

KƏLBƏCƏRİN

Əsəl çəkir çiçəyindən,
Yazda arı – Kəlbəcərin.
Yüz bir çeşmə car eyləyib,
Yaylaqları Kəlbəcərin.

Qaraxaçı, Dəlidağı
Al bəzanir bahar çağı.
Beçə balı, sarı yağı;
Boldu varı Kəlbəcərin.

Bənövşəsi, dağ laləsi,
Südə bənzər şələləsi,
Sanki şərbət piyaləsi –
Bulaqları Kəlbəcərin.

Qız qatarı yollar boyu,
Əskik olmaz ellər toyu,
Loğman kimi İstisuyu –
Can mədarı Kəlbəcərin.

Hava təmiz, yeri cənnət,
Yaranandan bəri cənnət,
Gülü abi-təri cənnət –
Çəmənzanı Kəlbəcərin.

Var hüsnündə nurdan niqab,
Şəmşir, yazıb bağla kitab,
Mın suala verir cavab –
Dilvarı Kəlbəcərin.

ARALANDI

Müxənnətin gəlişindən
Meylin məndən aralandı.
Bir zəhərli acı sözdən
Qəlbim şan-şan yaralandı.

Xəyalım düşdü dərinə,
Sən bax gətir nəzərinə.
Sinəmin ağ dəftərinə,
Qəm od saldı qaralandı.

Boyun mələk, sözün göyçək,
Dodağın gül, bənövşə tək.
Sarınıb bir vuran ürək,
Qılınc ilə paralandı.

Şəmşirəm, artıb fərağım,
Ziyalı çeşmi-çıraqım.
Bol bostanım, bərlü bağım,
Xəzan oldu uralandı.

CANIM

Gəl dərini eləmə faş,
Döz möhnətə dayan, canım.
Gözlərindən axıtma yaş,
Qəm oduna yanan canım.

Ağrıyanda bədən, kürek,
Sıxılmazmı, söylə, ürək?!
Belə hicri çəkən gərək,
Var nə atan, anan, canım.

Məclislərdə düşür bəsin,
İstəyisən hər bir kəsin.
Dağa yaylın salan səsin
Niyə olub yalan, canım.

Başında huş hələ cəmdi,
Gur nəfəsim nədən kəmdi,
Bais kimdi, dərdi-qəmdi
Sənin fikrin, inan, canım.

Payız olcaq düşür yarpaq,
Əcəl qoymaz bir göz qırpaq,
Bir gün sənə qara torpaq
Olmalıdı məkan, canım.

Vermə meylin müsibətə,
Salma özün əziyyəyə,
Peyvənd kimi zəlalətə
Demədim ha calan, canım.

Şəmşir, dayan sən ki dağsan,
Dost yanında üzü ağsan.
Nə qədər ki indi sağsan, –
Ye, iç kef çək dolan, canım.

LALASI

Sən nə gözəl yaranıbsan,
Yanaqların dağ lalası.
Buxaqların qırmızı gül,
Yaylaqların ağ lalası.

Camalın büllur, şüşədi,
Tehrandakı Dilgüşədi.
Dodaqların bənövşədi,
Təzə bağça-bağ lalası.

Sevgi axır-özəl olur,
Məhəbbətsiz xəzəl olur,
Necə göyçək, gözəl olur,
Bəzəkli bulaq lalası?

Bağlamb ilqar behinə,
Dəyib səhərin mehinə,
Bələnib bahar şehinə
Ürəyimin, bax, lalası.

Şəmşir, ağlama ahəstə,
Məcnun oldum – Leyli səsdə.
Açılıbdı sinən üstə
Qəlbimin ancaq lalası.

ARAYANIN

Dərsi varmı ustadından
Mənim elmim arayanın.
Əli gərək təbib olsun
Sınıq könül sarıyanın.

Bülbül qonaq gül başına,
Mən dolanım el başına.
Görüm olsun kül başına,
Tək başımı qoruyanın.

Uyma bu dünya malına,
Şəmşir, güvən iqbalına.
Bu cahanda xoş halına,
Öz baxtından yarıyanın.

OĞRUSU

Oğru var ki, ev oğrusu,
Oğru var ki, çöl oğrusu.
Bildiyini doğru danış,
Olma hədyan dil oğrusu.

Halal sözə qatma haram,
Haram ilə yoxdu aram.
Oğruya mən söz satmaram,
A tamahkar pul oğrusu.

Hiylə ilə yaz min kitab,
Zərrə qədər olmaz savab.
Bir doğruya verməz cavab –
Yüz min fitnə-fel oğrusu.

Şəmşir, beləsindən haşa!
Qondarmalar çatmaz başa.
Bir gün oxun dəyər daşa,
Qəlbi əyri, əl oğrusu.

YOXDU

Bu dünya bal şərbətidi,
Yüz il içsən, dadı yoxdu.
Beş gün qonaq hörmətidi,
Bir saxlancı-zadı yoxdu.

Ağıl ki var bilmək üçün,
Vaxtın azdı gülmək üçün,
Yaramıbsan ölmək üçün,
Ağlamağın adı yoxdu.

Sıxılma, kövrəlmə ürək!
Solmalıdı açan çiçək...
Yar yolunda ayrılıq tək
Cəhənnəmin odu yoxdu.

Şəmşir, cahan meyخانadı,
Çoxlarına nişanadı.
Qara torpaq bir anadı,
Harda ölsən, yadı yoxdu.

OĞUL

Mərd olsa, ata yurdunu
Boş qoyub köçməz hər oğul.
Karsız olub da batıran
El gözündən düşər, oğul.

Namus bilməz, ar gözləməz,
Nə də yoldaş, yar gözləməz.
Qapısında var gözləməz,
Qaraçıdan betər oğul.

Sey danışar, dil saxlamaz,
Hakim qoysan, el saxlamaz.
Xəznə versən, pul saxlamaz,
Baş qaxıncı hədəf oğul.

Şərə çapar natəmiz qan,
Bitmiş işə qatar ziyan.
Atasını tanımayan
Olub hansı bəşər, oğlu?

Şəmşir, pirsən çoxdan bəri,
İnsan təkər zəhmət təri.
Anlamayan xeyri-şəri
Bir gün evdən itər, oğul.

DOYAN İMİŞ

Dərdikləndim şeir yazdım,
Dərd insana ziyan imiş.
Yıxıb könül sarayını,
Axır viran qoyan imiş.

İnsan undu, dünya ələk,
Onda gördüm min bir kələk.
Dost dediyim qoca fələk,
Deme adam soyan imiş.

Doğru çıxmır etibara,
Dostluq hara, sitem hara?!
Dönür zəhərli şahmara,
Bu ilqarsız çayan imiş.

Şəmşir, yazdın təsirli söz,
Kəlmə lətif, mənə da düz.
Bu dünyadan doymayan göz,
Az ömürdən doyan imiş.

ÜZƏRSƏN

Mərifətin bağçasından,
Körpə balam, gül üzərsən.
Elə bağ sal saralmasın,
Bar gətirər bol üzərsən.

Dərsini unutma barı,
Ayaq götür elmə sarı.
Olsan şeir həvəskarı,
Tez məktəbdən əl üzərsən.

Gözün xumar, qaşın qara,
Boyun benzər qarğılara.
Telini ahəstə dara,
Şana dəyər – tel üzərsən.

Tərən kimi çalıb qanad,
Oxu, yetiş mətəbə çat.
Tutiləri qoyarsan mat,
Bülbüllərdən dil üzərsən.

Şəmsir gözlər ismətini,
Qazanıb el hörmətini.
Çəksən ana zəhmətini,
Süd gölündə, bil, üzərsən.

YAXŞIDI

Köçüb payız, düşəndə qış,
Gəzməyə aran yaxşıdı.
Qayaları üşütməsə –
Dağda qar, boran yaxşıdı.

Sənətkarın dinər tarı,
Halal bağın uçmaz barı.
Doğru yolu, düz ilqarı
Düzəldib quran yaxşıdı.

Yaşadacaq xoş adəti –
Səadət səltənəti
Hər peşəni, hər sənəti,
Kamil bacaran yaxşıdı.

Şəmsir, dostla ucalıbsan,
Babalardan güc alıbsan.
Saç ağarıb, qocalıbsan –
Bəs indi haran yaxşıdı?!

ALMAZMI

Kim dolana vicdan ilə,
Mətləbini tez almazmı?!
Bir məclisdə şeyirdinə,
Ustadından söz almazmı?!

Əldə varı olanların,
Bağda barı olanların,
Qanan yarı olanların
Dərdi-qəmi azalmazmı?!

Açan gülün qaydası var,
Qıvrım telin qaydası var,
Bizim elin qaydası var:
Oğlan sevib qız almazmı?!

Mərd igidə ola meydan,
Şəmsir mətləb alar hər an;
Şikar edib tülək tərən,
Kəklik vurub, qaz almazmı?!

AYRILARAM

Halallaşaq, atam, anam!
Dağlar, sizdən ayrılıram.
Bu gün elə pərişanam,
Üzünüzdən ayrılıram.

Yastananda çörək yedim,
Sizə saysız tərif dedim.
Sizi qoyub necə gedim?
Özünüzdən ayrılıram.

Qoca Buzluq, Çöplü, Alxan –
Dərəsindən duman qalxan.
Mənəmmi qəlbi doluxan?
Alagözdən ayrılıram.

Yolum düşmür ora çoxdan,
Fəramuşam səd soraqdan.
Çilik yalı, Daşbulaqdan,
Taxtadüzdən ayrılıram.

Şəmşir, oyan, dostu səsle,
Durdun doğru məram üstə.
Yaradandan mətləb istə!
Demə tezdən ayrılıram.

MƏNDƏN

Vəfalı dost dar günümde
Kənar keçir niyə məndən?
Ya qocalan çıxır yaddan,
Ya xəstəyəm deyə məndən?

Nəzərini yetir sözə,
Bu dünya şirindi bizə.
Aşiq qoca, dərdi təzə,
Etmir şərmi-həya məndən.

Şəmşir çəkir cövrü-cəfa,
Bu gərmişdə varmı səfa?
Şahlar şahı versin şəfa,
Uzaşmasın saya məndən.

DEMƏDİMMİ

El-obanı qoyma viran,
Mərdiməzar, demədimmi?!
Qırxına qalmaz quduran,
Sən ol kənar, demədimmi?!

Əlini çək nahaq qandan!
Zülüm ötüb asimandan.
Tez düşərsən nərdivandan,
A zülümkar, demədimmi?!

Niyə olubsan əjdahı,
Bəşərin nədi günahı?!
Yerdə qalmaz xalqın ahı,
Ədalət var, demədimmi?!

Sən də ağlar qalacaqsan,
Saralıban solacaqsan,
Yurdu viran olacaqsan,
Vaxtın çatar, demədimmi?!

Divan tutma ərəblərə,
Qan boyanıb təpə, dərə.
Ərizəm var ərənlərə,
Bəxtin yatar, demədimmi?!

Şəmşirin var, bilin, gücü;
Yarğan salar selin gücü!
Yağı düşmə, elin gücü
Daşın atar, demədimmi?!

DÜŞMÜŞƏM

Olmaz belə oyun, kələk,
Mən nə azara düşmüşəm.
Bir nakəsin qovğasından,
Çox ahı-zara düşmüşəm.

Olmaz bundan qədir bilən,
Bir fəsiqdi – üzə gülən.
Nə gedən var, nə də gələn,
Niyə avara düşmüşəm.

Vicdanına yoxdu güman,
İnsaf, mürfət bilməz inan.
Heç tanımaz ilqar, iman,
Gör gəlib hara düşmüşəm?

Fitnələr yağır gözündən,
Şəmşir, onun qaç üzündən,
Üşüyürəm hər sözündən,
Sanki mağara düşmüşəm.

MƏNDİL

Bahar sənə gəldi qonaq,
Əridir buz, qarı Məndil.
Al geyinib üzü yenə,
Gülür bizə sarı Məndil.

Doymam çoban tütəyindən,
Göy meşəli ətəyindən,
Yay olanda çiçəyindən,
Şirə çəkir arı, Məndil.

Səndən almasa qüvvəti,
Coşmaz könül məhəbbəti.
Saxlayarsan mal-dövləti,
Çox calalı, varı, Məndil.

Nərgizində var yaraşlıq,
Aç qolunu biz sirdaşlıq,
Səndən ayrı düşən aşlıq
Çəkər ahu-zarı, Məndil.

Yağış yağıb sel gələndə,
Dost əlində gül gələndə,
Şəmşiri sən el gələndə
Bir yada sal barı, Məndil.

QOCALIBSAN

Canım, nə yan, nə də yaxıl,
Yaxşı gördüm, qocalıbsan.
Kimsəyə olmadın paxıl,
Yoxdu dərdin, qocalıbsan.

Yaxşı-yaman nədi – qandın,
El ucundan oda yandın,
El içində ad qazandın,
Dövrən sürdün, qocalıbsan.

Möhnət yığma ürəyinə,
Müxənnət nə gərəyinə.
Meyl eləmə çörəyinə
Hər namərdin, qocalıbsan.

Şəmşir, göz aç, sən ol ayıq,
İgid kimi yaşa sayıq,
Hədyan demək kimə layıq,
Eylə virdin, qocalıbsan.

MƏNİM

Dostum Paşa, deyim sənə,
Belə keçdi işim mənim.
Yolum düşsə Salahlıya,
Olarsan yoldaşım mənim.

Bu nə səfər, bu nə yoldu,
Xəzan əsdi, gülüm soldu,
Getdi Vurğun, gəlməz oldu,
Çaşdı əqlim, huşum mənim.

Yol gözlədim şair gələ,
Gözlərindən gülə-gülə,
Vəda verdi bizim elə,
Gəlmədi qardaşım mənim.

Özü getdi, adı sağdı,
Dərdi-qəmi mənə dağdı.
Hava ayaz, dolu yağdı,
Yaya düşdü qışım mənim.

Sən arıfsən sözüm ara,
Müşkül işe hanı çara?
Şəmşir, əldən uçdu hara
Tülək tər lan quşum mənim?

ÜRƏYİMDƏ

Mənzili var, yatağı var,
Ürəyinin ürəyimdə.
Min kök atmış budağı var
Ürəyinin ürəyimdə.

Durmaz kənar, elər güzar,
Əldə qələm şeir yazar,
Dürr matahtı, bazarı var
Ürəyinin ürəyimdə.

Həm xilqəti, həm rüşəsi,
Olsa qəmi endişəsi.
Açıb nərgiz, bənövşəsi
Ürəyinin ürəyimdə.

Şəmşir səni xeyli gəzər,
Məcnun kimi Leyli gəzər,
Fikri gəzər, meyli gəzər
Ürəyinin ürəyimdə.

DAĞA

Uşaq ikən vurulmuşam,
Qoşqar, Murov, Dəlidağa.
İstisuyu ana sandım,
Ata dedim, bəli, dağa.

Dağın daşı, düzü qüdrət,
Bulaqların gözü qüdrət,
Barat verib özü qüdrət,
Çəmən, çiçək, güllü dağa.

Şəmşir, sən bu gözəl çağda,
Bəxtəvərsən aran, dağda.
Çox gəzmisən Qarabağda,
Bağlamısan beli dağa.

VURAR

Bəxtəvər varsa dünyada
Dövrənini başa vurar.
Ömrün şadlıq sürməsini
Həm gözə, həm qaşa vurar.

Ovçu ağlar keçəndə ov,
Daha almaz qılıncı sov.
Quru yanar, qalxar alov
Qılgılcımı yaşa vurar.

Gülmə dərdə oxuyana,
Alovlanıb oxu yana.
Baxsa mərdin gözü yana
Gülləsini boşa vurar.

Şəmşir, dərdə necə dözək,
Müşkül üçün nə bir bəzək.
Dərd üz versə yanar ürək,
Dalğasını yaşa vurar.

OLSA

Vəfalı dost çətin döner.
Yüz aranı pozan olsa.
Arzum budu özü düşsün,
Bizə quyu qazan olsa.

Bir qılınc ol düşmə sovdan,
Xof eləmə qar, qırovdan.
Güllən boşa çıxmaz ovdan,
Ox əlində mizan olsa.

Sirdaş olma hər zalıma,
Şərik ol düz xəyalıma.
Deyin, cavab sualıma
Doğru yazsın yazan olsa.

Keşikçiyəm göz yoluna,
Mətləb çoxdu söz yoluna.
De qayıtsın öz yoluna,
Düz yolunu azan olsa.

Şəmsir, işin olmaz çətin,
Hasil olar hər niyyətin.
Gülü solmaz məhəbbətin,
Bütün bağlar xəzan olsa.

GÖZLƏRİNƏ

Nişangaham, ay odlu göz,
Şimşək çaxan gözlərinə.
Güc gələrimi çarpaşlıq söz
O çaxnaşan gözlərinə?!

Özgələri güldürmə gəl,
Mən ölmüşü öldürmə gəl.
Yoxluğumu bildirmə gəl
Evlər yıxan gözlərinə.

Məcnunu çox salma dağa,
Utanıram ağlamağa.
Dilim tutmur qarğamağa –
Mənə baxan gözlərinə.

Nəzərindən qaçsam uzaq
Şəmsiri yandırar fəraq.
Qurban olum, a bal dodaq,
Məni çalan gözlərinə.

1953

YALVARA-YALVARA

Bir nainsaf biilqara
Qaldım yalvara-yalvara...
Qapısına gecə-gündüz
Gəldim yalvara-yalvara...

Qaş qələm, boyu şahbaz,
Fəslə-bahar, sinəsi yaz,
Mən yoncudum, o etdi naz,
Öldüm yalvara-yalvara...

Əydim əyilməz başımı,
Heç duymadı təlaşımı;
Sə tək axan göz yaşımı
Sildim yalvara-yalvara...

Şəmsirəm, belə zəhmətlə,
Cana gəldim bu möhnətlə.
Bircə busə yüz minnətlə
Aldım yalvara-yalvara.

1946

ZƏRƏRDİMİ

Qoca baxsa gül camala
Xeyirdimi, zərərdimi?!
Məni saldın sən nə hala,
O da böyük hünərdimi?

Üzün aydı – salır işıq,
Hüsnünə heyran qalmışlıq.
Sənə məftun olan aşlıq,
Bir dəli-dəngəsərdimi?

Kirpiklərin çaxır tək-tək,
Mən yazığı etdin hələk.
Özgə yarı tərifləmək,
Qoca Şəmsir, hədərdimi?

KƏLBƏCƏR

Xəstələrə dərman olan
Təbib bulaqlı Kəlbəcər.
İstisuyu səda salan,
Sədli-soraqlı Kəlbəcər.

Qədir bilən, yol saxlayan.
Dostlar üçün gül saxlayan,
Yayda ağır el saxlayan,
Sərin yaylaqlı Kəlbəcər.

Gözündə var əhdi-vəfa,
Eşqi-işrət, zövqü səfa,
Gələn burda tapar şəfa,
Böyük sınaqlı Kəlbəcər.

Yaxşı keçir hər əhvalı,
Yadıdadı dost xəyalı,
Çaylar kimi axır balı,
Sarı qaymaqlı Kəlbəcər.

Murov, Qonur, Dəlidağa
Xəstə gələn çıxır sağa,
Tamam beş ay yaylanmağa
Olur qonaqlı Kəlbəcər.

Şəmsir üçün yandırdı şəm,
Qoymadı ki haldan düşəm...
Döşlərindən süd əmmişəm,
Ana qucaqlı Kəlbəcər.

GƏLMƏDİN

Vədə verdin on beş günə,
Neçə ay oldu, gəlmədin.
Gözüm yaxşı ruxsarıma
Axdı, çay oldu, gəlmədin.

Eşitmirəm göftarını,
Görmürəm nur didarını.
Niyə pozdun ilqarını,
Əhdin zay oldu, gəlmədin.

Eşqin salıb qəlbimə iz,
Həsretindən dəliyə biz.
Gözəl, sənsiz məclisimiz
Çox qolay oldu, gəlmədin.

Yaxşımı çatmısan kana?
Sən şam oldun, mən pərvana.
Məcnuna, Şeyx Sənana,
Şəmsir tay oldu, gəlmədin.

MƏNİM DƏRDİM

Qoy dəyməsin bir insana,
Mənim dərdim, mənim dərdim.
Yetiribdi məni cana,
Mənim dərdim, mənim dərdim.

Hədər gəldim bu dünyaya,
Hicran çəkdim günə, aya,
Həddən aşıb gəlmir saya,
Mənim dərdim, mənim dərdim.

Getdi əldən ata, ana,
Dolandım, gəzdim əfsana.
Niyə çatmır bir dərmana,
Mənim dərdim, mənim dərdim.

Dil tərptədim qəmli dindi,
Yaralarım çoxdu indi.
Gəl soruşma yüzdü, mindi,
Mənim dərdim, mənim dərdim.

Çox çətindi bala dağı,
Nə tez soldu könlüm bağı,
Bilin budu sözün sağı,
Mənim dərdim, mənim dərdim.

Şəmşir, sənın qəlbin təmiz,
Haram yola salmadın iz.
Söylədim nədi – bildiniz,
Mənim dərdim, mənim dərdim.

QUCAĞINDA

Layla deyir, a Cabbarım,
Mənə dağlar qucağında.
İstisuyun sadıq oğlu,
Niyə ağlar qucağında?

Çox baxmışam o Göygölə,
Vəsf elədim düşdü dilə.
Ana vətən məni hələ,
Yaxşı saxlar qucağında.

Bağ salanlar dərər barı,
Şəmşir gözlər düz ilqarı.
Kamil olan sənətkarı
El qucaqlar qucağında.

OLMASA

Adına deyərlər zənən,
İgiddə ilqar olmasa.
Bağban küsər öz bağından,
Bağçasında bar olmasa.

Dərdsizlər, inan, ağlamaz,
Yarasız insan ağlamaz.
Şeyda bülbül qan ağlamaz,
Gül üstündə xar olmasa.

Şəmşir, olub nələr sənə,
Düzlər yoxuş gələr sənə.
Dərd bilməzlər gülər sənə,
İşdən xəbərdar olmasa.

KÜSƏRƏM MƏN

Sənsən mənim can-ciyərim,
Niyə səndən küsərəm mən.
İstəkli vəfalı yardan
Haçan ümid kəsərəm mən.

Çağrılırsan sən adıma,
Əzəldən yandın oduma.
Düşəndə hərdən yadıma
Yarpaq kimi əsərəm mən.

Şəmşir mətləbdən aldı kam,
Halal maya olmaz haram.
Yanağında xətt olmuşam,
Bir yazılı əsərəm mən.

QARALANDIM

Nadan sözü almaz kimi
Kəsdi məni, yaralandım.
Budaqlarım taxta oldu.
Peyvənd tək aralandım.

El içində dastan idim,
Mərd ürəkli aslan idim,
Mən ki dolu bostan idim,
Nə tez soldum, uralandım.

Şəmşir, könlün, gözün toxdu,
İqbal payı sənə çoxdu.
A bivəfa, yalan yoxdu
Bu işindən qaralandım.

ALACAQMI

Hüsnü gözəl, boyu göyçək,
Baxışın can alacaqmı?
Bu sitemdən, bəsdı, əl çək!
Bizə rəhmin olacaqmı?

Qoy dolanım, yar, başına,
Bax qəlbimin tələşinə.
Yenə məni atasına,
Xumar gözün salacaqmı?

Sənin varımı intizarın,
Söylə, kimdi vəfadarın.
Gülə oxşar yanaqların,
Görən o da solacaqmı?

Şəmşir desin eşit sözü,
Sənsən ayın, günün özü.
Yarın xumar baxan gözü
Görən mənsiz dolacaqmı?

BİR DƏ

Xarabata gedən karvan,
İnanmıram gələ bir də.
Sarayından keçən insan,
Çətin keçər ələ bir də.

Dostdan uzaq ara düşdü,
Sinəm üstə yara düşdü.
Bülbül uçdu, hara düşdü,
Gəlib qonmaz gülə bir də.

Az qalırım oda yanam,
Mən əzəldən mehribanam.
Dostum, sənsiz pərişanam,
Üzüm haçan gülə bir də?

Aramızda var idi sirr,
Kimə deyim onu bir-bir?
Daha tapmaz səni Şəmşir
Gəzir bilə-bilə bir də.

GÜNLƏR

Hanı Qurban, hanı Xəlil,
Yada düşdü keçən günlər.
Cəh-cəh vurub bağda bülbül,
Daldan-dala uçan günlər.

Mərd üzülməz qatarından,
Könül düşməz vüqarından.
Vəfah dost ilqarından,
İnan, olmaz qaçan günlər.

İndi möhnət, qüسسə azdı,
İnsan oğlu sərəfrazdı.
Qış dolanıb, bahar, yazdı,
Keçibdi duman-çən, günlər.

Aşıq, dilək dilə haqdan,
Şahin baxtım düşmə taxtdan!
Olacaqmı Daşbulaqdan,
Şəmşir bir də keçən günlər?..

SƏNDƏN

Şiş qayalı uca dağlar,
Heç doymadı gözüm səndən.
Sənin üzün dönər olsa,
Dönməz mənim üzüm səndən.

Zəhər qatma aşıma sən;
Kəmənd atma başıma sən.
Cığırlardan qaşıma sən:
Qoy itməsin izim səndən!

Keçən qərinedən bəri,
Köç eləmiş neçələri.
Qurban ilə Ələsgəri
Taparammı, gözüm, səndən?

Gəzib fürsət meqamını,
Tora salarsan hamını,
Füzulini, Nizamini
Soruşuram özüm səndən.

Xəstə şəmşir sənə baxdı,
Gözlerimdən sellər axdı,
Qüvvət alır bahar vaxtı
Sazım səndən, sözüm səndən.

1958

AY QIZ

Niyə məndən yan gəzirsən,
Dolanırsan gəndən, ay qız?!
Pərişan qəlbimə dəymə,
Küsər könlüm səndən, ay qız!

Müştağam qələm qaşına,
Gündə dolandım başına;
Pərvanə tək ataşına
Yandım özəl gündən, ay qız!

Həsretini çəkdim hər an,
Dərdin məni əydi pünhan,
Bilmirəm ki, sənə düşman
Nə qandırıb məndən, ay qız!

Cavanlıqda sevdim səni,
İndi qoca görmə məni,
Sadağana bir busəni,
Gəl ver ağ üzündən, ay qız!

Şəmşir üçün ərmağansan,
Sən ki sərvə-xuramansan.
Mən qocaldım, sən cavansan,
Lovğalanıb ennən, ay qız!

1943

BİRDİ

Dava günü mərd iyide
Bərk də birdi, boş da birdi.
Günün yaxşı keçən zaman
Yay da birdi, qış da birdi.

Hər mətləbi tez qanana,
Mənasını düz qanana,
İşarədən söz qanana,
Göz də birdi, qaş da birdi.

Düçar olsan pis üzlərə,
Sən də bəd ol bəd gözlərə;
Hesabını bilməzlərə
Üç də birdi, beş də birdi.

Dost adını anmayana,
El halına qanmayana
Bal ləzzətin qanmayana,
Şor da birdi, aş da birdi.

Çox demə, mətləb uzana,
Rəhmət nəsihət yazana!
Nabələdə, yol azana
Dağ da birdi, daş da birdi.

Şəmşir, sənə toxdu gözün,
Onun üçün gülər üzün,
Sadə danış, keçsin sözün,
Zor da birdi, xoş da birdi.

1928

GƏLİN¹

Uşaqlar məni təkləyib,
Gəl, başına dönüm, gəlin!
Qəmlər məni yedəkləyib,
Bil, başına dönüm, gəlin!

Sürməni çək qələm qaşa,
Ağ buxağa xub yaraşa.
Üzündə var qoşa-qoşa
Xal, başına dönüm, gəlin!

Yoncumaram hər qadına,
Düşmüşəm hicran oduna;
Sən məni tez-tez yadına
Sal, başına gönüm, gəlin!

Yar yarından əlmi çəkər?
Bu möhnətin belim bükər,
Gəl, qapıda olum nökrər,
Qul, başına dönüm, gəlin!

Çoban atmaz dəyəsinə,
İt tanımır yiyəsinə.
Çimnaz ucaldır səsini
Zil, başına dönüm, gəlin!

Bu Məcnunu salma dağa,
Uç tərənək bizim dağa,
Süzülüb qaymaq dodağa
Bal, başına dönüm, gəlin!

Bil ki, sənsiz bu dünyada
Hər zəhmətim gedər bada.
Bülbülündən düşməz cida
Gül, başına dönüm, gəlin!

Yad oğluna vermə sirin,
Saxla nihan, demə birin.
Gəl, qaydına bu Şəmşirin
Qal, başına dönüm, gəlin!

1953

VURANDA

Tikə şişə çəkiləndə
Kabab yanar köz vuranda.
Oda yanar canım mənim,
Sən tənəli söz vuranda.

Gedər ovçu, gələr ovçu,
Dağlardan ov diler ovçu,
Üreyindən güler ovçu
Güllə ovu düz vuranda.

Sənsiz günüm ilə bənzər,
Gözüm yaşı sələ bənzər,
Səhər şəhi gülə bənzər,
Sən üzünə üz vuranda.

Sən məni gətirdin dile,
Dönmüşəm şeyda bülbüle.
Şadlanıram gülə-güle
Yarım mənə göz vuranda.

Şəmşir, sən bu xəyalınan,
Bağlaşdın mah camalınan.
Nazik ipək dəsmalınan,
Küsmə səni qız vuranda.

¹ Aşıq Şəmşirin əsəbi ovqatda dediyi bir kəlmədən vəfalı Güllüsü acıq eləyib atası evinə gedir. Bu gəraylı o münasibətlə yazılmışdır.

NƏ XEYRİ VAR

Qan tökməyin, vuruşmağın,
Döyüşməyin nə xeyri var?!
Can deyərsən – çoxdu nəfin,
Söyüşməyin nə xeyri var?!

Qurumuş göbələk kimi,
Payız solmuş çiçək kimi,
Qışda donmuş milçək kimi,
Üyüşməyin nə xeyri var?!

Şəmsir söylər aşikarda,
Qoyma yoldaş qala darda!
Birlik harda – dirlik orda,
Əyişməyin nə xeyri var?!

YANAQLARI

Qara torpaq çürüdəcək,
Gizlətmə gül yanaqları.
Bürünməkdən bəsdə, əl çək,
Bal süzülən dodaqları.

Qəm şərbətin içdi getdi,
Ömür-günü keçdi getdi.
Bir anlığa köçdü getdi,
Sağ gəzənlər bayaqları.

İnsaf elə Şəmsir qula,
Əgər səndə mürvət ola,
Fələk bir gün salar yola,
Çox istəkli qonaqları.

QAZAN

Tənbəllikdən bir şey çıxmaz,
Çalış zəhmətlə mal qazan.
İstəyirsən xəznədar ol,
Nə qazansan, halal qazan.

Namərdi gör, sən mərdlik et,
Sarsağa bax, kamala yet.
Yaxşılardan dalınca get,
Təmiz fikir, xəyal qazan.

Dost tutma mərdiməzarı,
Sifətinə baxma barı.
Hər kim satsa namus, arı,
Sən də əqli-kamal qazan.

Pis peşədən əlini çək,
Kişini ucaldar çörək.
Saxasız pul nəyə gerek?!
İstərsən bir çuval qazan.

Daşa basma yol ötəni,
Ahu-nalə tutar səni.
Əqlin varsa, eşit məni,
Şəmşirdən dərsin al, qazan.

ÜZÜNƏ

Bir kimsədən etmə qeybət,
De nöqsanı ağ üzünə.
Lənət olsun xəbislərin
Sol üzünə, sağ üzünə!

Dilini saxla qeybətdən,
Özünü salma hörmətdən.
Uzaq dolan biqeyrətdən,
Baxma hər alçaq üzünə.

Həyasızdan kənarda göz,
Onda beş gün söz əylənməz.
Kırşanla üz gözəllənməz,
Çox çəkən var yağ üzünə.

İnsan ola özü gözəl,
Qəlbi təmiz, sözü gözəl.
Namusu pak, gözü gözəl –
Bax bunun ancaq üzünə.

Yola saldım xanı, bəyi,
Şəmşir gəzir indi nəyi?!
Aydı, Gündü göy bəzəyi,
Duman çökər dağ üzünə.

GÜLƏ-GÜLƏ

Maral kimi oğrun baxdı,
Gözün, ay qız, gülə-gülə.
Təzə doğmuş Aya bənzər,
Üzün, ay qız, gülə-gülə.

Bir Günəşdi camalınız,
İlk bahardı bu halınız,
Nədi bilməm xəyalınız,
Sizin, ay qız, gülə-gülə?!

Güldən gözəl yanağınız,
Nəğməlidir dodağınız,
Göy çəmənler – ovlağınız,
Gəzin, ay qız, gülə-gülə.

Sən cavansan, ucalıbsan,
Gözəllikdən bac alıbsan,
Dedin, Şəmşir, qocalıbsan!
Özün, ay qız, gülə-gülə.

SAQQAL

Səni qaxdılar başıma,
Tez ağardın, qara saqqal.
İndi bir bax göz yaşım,
Vurdun mənə yara, saqqal!

Səni gördüm, ağlım azdı,
Dövrənini kimlər pozdu?
Yüz rəng vursam, yenə bozdu,
Yoxdur sənə çara, saqqal.

Mənə etdin çox yamanlıq,
Dayanmadın ta bir anlıq;
Göstər hanı, o cavanlıq,
Göndəribsen hara, saqqal?!

Olubsan bir xumar kimi,
Ağarıbsan lap qar kimi;
Hər bir tükün şahmar kimi
İstər adam vura, saqqal.

Şəmşir dərdin necə deyir?
Gündüz deyir, gecə deyir;
Kim ki görür, qoca deyir,
Çəkir mənə dara saqqal.

ENDİ

Bizim dağdan bulaq üstə
Gördüm ki, beş nəfər endi,
İkisi axşam çağında,
Üçü də lap səhər endi.

Biri qəşəng, adı Nübar,
Biri Nargül, biri Bulqar,
Biri fanar – mərəsi nar,
Gör qoynunda nələr endi...

Biri sanki göy göyərçin,
Biri Tərlan, biri Laçın,
Ağ üzünə töküb saçın,
Biri şəhdü-şəkər endi.

Güller düzüb sinəsinə,
Cənnət bənzər nəfəsinə;
Əlin qoyub məməsinə,
Biri beldə kəməər endi.

Şəmşir, vəsf et, yaz bu qədər,
Dost adını eylə əzbər!
Bir tərəfdən gəldi Mənzər,
Bir tərəfdən Səməər endi.

SƏNİN

Məni görçək yan keçirsən,
Niyə üzün dönüb sənin?
Bəlkə məni unudubsan,
Məhəbbətin sönüb sənin?

Dolanırsan yenə gəndən,
Bilqarsan özəl gündən,
Səbəb nədir axır məndən,
Gözəl, sidqin sınıb sənin?

Demişdin: gəl Maralyana...
Qaldı məndə bir nişana,
Qəlbin dönüb zimistana,
Buz bağlayıb, dönüb sənin.

Əzəl gündən oldun yağı,
Sinəmə çox vurdun dağı...
Deyən yarla oynamağı,
Şəmşir, meylin anıb sənin.

DAĞLARIN

Yazda bəzənir xalı tək
Yaşılı, alı dağların,
Quzu mələr yaylağında,
Xoş keçir halı dağların.

Var nərgizi, bənövşəsi,
Ətəyində göy meşəsi,
Olur oynamaq peşəsi
Elli-obalı dağların.

Bulaq üstə gəlir nazla,
Qız sənəklə, aşıq sazla,
Bülbülü oxur avazla,
Gözəl, səfalı dağların.

Abad olur yaylaqları,
Xubanların oylaqları.
Çoxdu soyuq bulaqları
Sərin havalı dağların.

Qayalarda kəklik səkir,
Bulud qalxır, yağış tökür,
Sinəsinə duman çökür
Güllü, lalalı dağların.

Sarıyera, Xaçbulağa
Oba köçür yaylamağa.
Aranlardan bizim dağa
Gəlir mahalı dağların.

Çobanları çalır tütək,
Göy təpələr gözəl-göyçək,
Gölündə çalxanır ördək,
Çayı sonalı dağların.

Keçir yazı, gəlir yayı,
Şırıltıyla axır çayı,
Səyyadına çatır payı
Halal mayalı dağların.

Yarpağa şəh düşür səhər,
Hər qucağı behişt təhər,
Binələri olub şəhər,
Artıb cəlalı dağların.

Payız çölə düşüb qırov,
Qoşqar, Kəpəz, Çilgəz, Murov...
Şəmşir gəzir köksündə ov –
Hündür qayalı dağların.

OLDUN AXIR

Mənə ixtiyar deyərdin,
Sən də qoca oldun axır.
Alışdım sənin oduna,
Canım oda saldın axır.

Gözüm qaldı buxağında,
Qoşa xal var yanağında.
Bu qoca, düşgün çağında
Dərdim xəbər aldın axır.

Mən ha çəkdim intizarı,
Sən insaf etmədin barı;
Dedimmi olarsan qarı?
Sözlərimə gəldin axır.

Yolunda çox çəkdim əzab,
Nə haqq oldu, nə də hesab.
Vəsfinə bağladım kitab,
Dastanlara doldun axır.

Şəmşir durur dağlar kimi,
Sən qalmısan ağlar kimi,
Xəzan əsmiş bağlar kimi
Eşq əlindən soldun axır.

AXI

Ürək deyir: bax gözələ,
Dizimdə gir yoxdu axı.
O cavanlıq düşməz ələ,
İndi qoca vaxtdı axı.

Şirin desən, düzələr söz,
Köhnə dərdi təzələr söz,
Könül açan mezəli söz,
Ürəyimdə şuxdu axı.

Bu dərd yerə, göyə sığar?
Xəyalımda bilsən nə var,
Hələ ki, istəklidi yar,
Dönsə, canım çixdı axı.

Bu gərdirsin rəhminə bax,
Bir xeyir vermir ağlamaq?
Xəttim olubdu qardan ağ,
Mənim dərdim çoxdu axı.

Həmkar aşiq, yan halıma,
Sözün varmı sualıma?
Qızlar güllür saqqalıma,
Gözüm yaşdı axı.

Tərif dedim min mələyə,
Un oldum, düşdüm ələyə,
Kim ki inandı fələyə,
Fələk onu yixdı axı.

Çox sevirdi inan mənı,
Bilirdi mehriban mənı.
Nədən çərxi-dövrən mənı,
Atəşinən yaxdı axı?

Şəmşir, qadaq ver dilinə,
Hansı nəf çatıb əlinə?!
Ta baxmırsan qız-gəlinə,
Gözün, könlüm toxdu axı...

AYRILANDA

Çətin dözüb dayanaram?
Dağlar, sizdən ayrılanda.
Nalə çəkib sızıldaram?
Bağlar, sizdən ayrılanda.

Görünür Çöplü, Sarıdağ,
Qarşı duran Gözlü bulaq.
Gözüm sizdən düşsə uzaq,
Ağlar, sizdən ayrılanda.

Qoy yazılsın dastanımda,
Boy çəkibsən hər yanımda.
Saralmazmı bostanımda
Tağlar, sizdən ayrılanda?

Ovçu çıxdı şikarıma,
Şəmşirəm, gəlin karıma.
Çəkilməzmi ciyarıma
Dağlar, sizdən ayrılanda.

YAYLAQ

Rövnəq aldın bu bahardan
Açıbsan gül, lala, yaylaq.
Tərif aldın sənətkardan,
Bir yadigar qala, yaylaq.

Çəmənlərin müşki-ənbər,
Cənnətin ətrinə bənzər.
Nə Qurban var, nə Ələsgər
Baxır həsrət yola yaylaq.

Qara duman umar yağış
Süzər qatar-qatar yağış.
Bulud kişnər, yağar yağış.
Səpər sağa-sola yaylaq.

Tərən ovun aldı Sardan,
Xalqın qəlbi çıxdı dardan.
Azad oldun mülkəddardan,
Çatdın bizim elə, yaylaq.

Eyşə baxmaq gözə qaldı.
Haya, ismət üzə qaldı.
Seyrangahın bizə qaldı,
Əbədilik ola, yaylaq.

Ətəklərin göy meşəlik,
Xalqın oldun həmişəlik.
Şəmşir sevir bənövşəlik,
Kim qıyar pis ola yaylaq?!

YA DA MƏNİ

Ey məni xəlq edən xuda,
Sən özün sal yada məni.
Bağışla öz kərəminə,
Böyük olan ada məni.

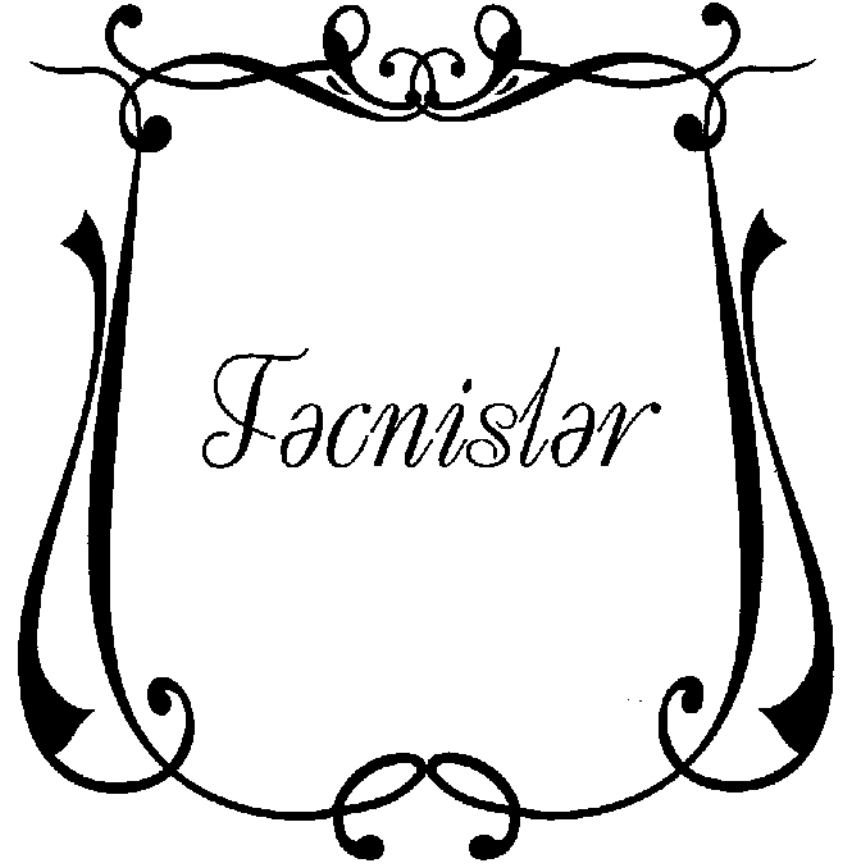
Varmı məntək bir sitəmli,
Gözü yaşlı, əli çəmli?
Yaradıbsan dərddli-qəmli
Niyə bu dünyada məni?

Nə zamandan yaralıyam,
Cəsəd, candan yaralıyam.
Yaranandan yaralıyam,
Alışdırdın oda məni.

Olan hökmə, əmiro bax,
Batan səsə, səmiro bax.
Bu ilqarsız ömürə bax,
Nə tez verir bada məni.

Şəmşirə verdin baratı,
Bağışladın köhlən atı.
Boğazıma salma çatı,
Utandırma, xuda, məni.

1976

MƏNİ

Olmadı qismətim ata-anadan,
Gəzmədi ya bibi ya xala məni.
Ürəyimi yaralama, a nadan,
Az yapış sinəmdən, yaxala məni.

Qoy işləsin, nə çərximi dayandır,
Əlin saxla, insaf elə, dayan, dur.
Ya rəhmə gəl, yandırırısan da yandır,
Alışdır odlara, yax ala məni.

Nə gözəldi bu dağlarda mənzerə,
Ver naməni sizin mələk Mənzərə.
Sərrafısan, müştəri ol mən – zərə,
Sal qızıl təstinə – yaxala məni.

Yollarında var uçurum, yarğanım,
Söylə nədir sənin meylin, yar, qanım?
Müjganınla az axıtsan, yar, qanım,
Həna et ya ələ, ya xala, məni.

Şəmşirəm, sevirəm mərdi, mən əri,
Gözləyirəm namus, qeyrət, mən arı,
Sən çiçəkdə şirin əsəl, mən – arı,
Qondur yanağına, ya xala məni.

AY QARA BAĞLAR

Qış olanda könlüm səni arzular,
Al-yaşıl çəmənlər, ay qara bağlar.
Qatı keçər zimistanda havalar,
Kəsər gədəkləri ay qar a bağlar.

Ayrı düşdük iqbal belə, baxt belə,
Firqətindən qədd əyildi – bax belə.
Mən düşmüşəm gör nə günə: bax belə,
Günəş göy bürünər, ay qara bağlar.

Şəmşir sual verdi, cavab nəş aldı,
Yar don biçib öz boynuna nəş aldı.
Eşqin məni bu günlərə nəş saldı,
Məcnun tək boynuma ay qara bağlar.

YARA YAZ

Gəlib təzə, xəbər verin yara, yaz,
Bəzənsin yaşıla, tez ala gözəl.
Mən danışım, sən dərdimi yara yaz,
Götür, al qələmi tez ələ, gözəl.

Təbiət veribdi gözələ baxtı,
Höküm etdi, buyurdu göz ələ baxdı,
Ürək dedi, gözüm gözələ baxdı,
Yenə məni çəkdi tez ələ gözəl.

Şəmşir, de bir sözün yara məndə var,
Fəryadın dağları yara, məndə var.
Dərmanı səndədir – yara məndə var,
Qoyma dərd canımı tez ələ, gözəl.

A LƏLƏ

Ana dünya, nələr saldın yola sən,
Hanı Məcnun, Əslü, Kərəm, a Lələ.
Dedim bəlkə bizlə yaşa dolasan,
Demədim ha xəlbirini al ələ.

Kənar keçdi nədən uzaq baxdı yar?
İndi bizə bir cənnətdi, bax, diyar.
Əgər olsa bir insana baxtı yar,
Daş götürsə dönməlidə a lələ.

Şəmşir, daha güldür sən bu dağları,
Görübşən sinəndə sən bu dağları,
Gəzdin cavanlıqda sən budaqları,
Qocalıqda telli sazı al ələ.

BU DAĞLAR

Demə tək ağlaram yarsız dünyada,
Kövrələr ürəyim, ara bu dağlar.
Gözlərim doluxur düşəndə yada,
Ara bu yaylaqlar, ara bu dağlar.

Gəl çəkme yanımda bir də qan adı,
Yanar pərvanəmin bir də qanadı.
Yaram qanamışdı, bir də qanadı,
Qövrələr sinəmdə ara bu dağlar.

Şəmşir, sənə kimdi dərman arayan,
Su tökən yox, ara alış, ara yan.
Ovçu, güllən ara tutdu, ara yan,
Hürküşər marallar, ara bu dağlar.

BU DƏRDİ

Aşiqinə can deyərdin əzəldən,
Üzün dönüb necə çəkdim bu dərdi?!
Gileyliyəm o ilqarsız gözəldən,
Bağ bəslədim, güllərini bu dərdi.

Say dərdini, əlli azdı, gəl yüzə,
Qəvvas könül, çıx dəryadan gəl üzə,
Aman təbib, mənə qarşı gəl, üzə
Söylə: xəstə, sənə dərman bu dərdi.

Şəmşir, eşqin kitabını, aç, ara,
Sədaqətdən mətləb dilə, a çara!
Mərd qapısı möhtac olmaz açara,
Mənə barat etdiyiniz bu dərdi.

BU GÖZƏLGİLƏ

Zimistan dolandı, gəldi novbahar,
Bülbül aşiq olub bu gözəl gülə.
Dünyadan bimirad getmərəm, əgər
Bu gözəl danışa, bu gözəl gülə.

Söz deməyə çox utanır bir üzüm,
Sən izin ver, qoy gölündə bir üzüm.
Xəstə üçün qıysan bir nar, bir üzüm,
Qoynunda əzilər bu gözəl gülə.

Çətin uça, bir ürəyə qona qəm,
Şəmşirə de: gəl, ləbimi, qonaq, əm,
Ey dost, bu gün bir mələyə qonağam,
Gəl gedək mənimlə bu gözəlgilə.

DƏRİN GƏZ

Sən gəşt eylə, deryalardan al ləli,
Dərin axtar, dərin ara, dərin göz.
Dilək dilə, rızqın istə, al, ləli,
Səxaltdı, nər igidin dərin göz.

Nakəs eli dərd oduna qaladı,
İnsan getse dəhr içində qala adı,
Sənə yaxşılığın səngər qaladı,
Sərt qayalar, dərin dağlar, dərin göz.

Gəl Şəmşirin yaz adını, saya sal,
Çətin işin asan eylə, saya sal,
Təbibimsən aç yaramı, saya sal,
Xəstələrin tez sağalsa, tərini göz.

YENƏ SƏRİNDİ

Baharın çağında bəzənər bağlar,
Yazın sərin yeli yenə sərindi.
Payız olcaq bar yetirər budaqlar,
Əyilər ayağa yenə sər indi.

Qış bəd olsa, tab gətirməz il qara,
Heç gəlməyə aylar, günlər, il – qara.
Dost odur ki, möhkəm olsun ilqara,
Demərəm məhəbbət yenə sərindi.

Xəstə Şəmşir, arzularsan ya narmı?
Bəxt oyansa, çıraq yağsız yanarmı?!
Dərdə dözməz fil, kərgədan, ya nərmi,
Nadana eyləməz yenə əsər indi.

YARALI DAĞLAR

Yaxşı saxla qaçıb ovçu əlindən,
Sənə bir maralım yaralı, dağlar,
Təbib hanı gəlsin eləsin dərman,
Sızıldar, ah çəkər yaralı dağlar.

Güllə dəyib bir köhnədən bir indi,
Bayquş kimi salıb dağa bir ündü.
Ox keçdi sinədən qara büründü,
Ürəyi çal-çarpaz yaralı dağlar.

Şəmşir ağlar, hanı desin can, ana,
Yaxşı canı gərək şirin can ana.
Mən getsəm də vətən qalsın canana,
Geyinib sallansın yar alı, dağlar.

YA ZƏRİ

Təbib qarşı gəlsə, sağalar yara,
İstər ağla, ya sızılta, ya zarı.
Qışın ömrü təslim olur bahara
Çiçəklərdən bal çəkəcək yaz arı.

Gəl, sən doğru, bu düz yola dön, qarı,
Düzələrmə kəc ağacın donqarı,
Qışdan qalan quzeylərin don qarı,
Görmürsənmi gəldi çatdı yaz, əri.

Ümmandasan, sən bir mayaq al ələ,
Şəmsir sənə yaxşı yoldaş, a lələ!
Seçəcəkdir sərraf baxsa a lələ,
Tanıyaq ya sandalı, ya zəri.

BU YARA MƏNDƏ

Eşqin yolu mənə çətin olsa da,
Sən ilə gedərəm biyara mən də.
Bir gözəlin vurğunuyam dünyada,
Əzəldən aşiqəm bu yara mən də.

Bağban köç elədi, bir bağı qaldı,
Boynumda sevgimin bir bağı qaldı.
Fırqətin sinəmdə bir bağı qaldı,
Sürəcək haçana bu yara məndə?

Şəmsirin qəlbinin alması səndə,
Təşnəyəm, əlimdən alma su sən də.
Təbibsən, bu dərddin alması – səndə,
İstərdim yaramı bu yara məndə.

BƏLKƏ

Elin əhvalına yanmayan ürək
Bilmirəm poladdı, ya daşdı bəlkə.
İgid sayıq olsun hər işdə görək,
Tapdı xəzinəni, yad eşdi bəlkə.

Əymə, sınaq peyvəndimin budağı,
Sən sinəmə çəkdiñ düyün, bu dağı.
Fərhad külüng çalıb çapdı bu dağı,
Dəldi qayaları, ya deşdi bəlkə.

Şəmsir, şamama dər, ay yara, dəymiş,
Nə dedin, dost küstüb ay yara dəymiş?!
Pirimin canına ay yara dəymiş,
Dilində zikr olan ya deşti bəlkə...

SİNƏMİN

Aşiq, niyə çəkdiñ Sənəm adını?
Təzələndi yaraları sinəmin.
Dalğalandı dəryaları təbimin,
Qoymadın ki, sakit dura sinəmin.

Leyli üçün Məcnun gəzən min dərdi,
Qəm bağında dərd gülünü min dərdi.
Qəm hicranı, yüz möhnəti, min dərdi,
Ürəyimdə dağları var Sənəmin.

Şəmsir, arif üçün namə yaz, qanar,
Bülbül bağın tər ətrini yaz qanar.
Qış zədəli, sınıq qəlbim yaz qanar,
Hamı, təbib, bəs sayası sinəmin?!

BİR ADA BAĞLI

Əlifdən dərs aldım, lamə yetirdim;
Min ayə oxudum – bir ada bağlı.
Cəfa çəkdim ləlü-mərcan götürdüm,
Xəzər deryasında bir ada bağlı.

Şər kamandar; oxun ova şər atı,
Nakəs, xəbis doğrulara şər atı.
Sizin yerdə minən çoxdu şər atı,
Orada açıqdı, burada bağlı.

Bizdə solmur çəmə, çiçək, ha lala,
Şəmşir dərdin daim söylər ha lala.
Halal kimse hey çalısar halala,
Bura da bağçalı, bura da bağlı.

SƏNƏM AL

Gəl əl tutaq, sevda vuraq, gülümsən,
Xiridaram, matahımı, Sənəm, al.
Doğru danış, gözlərindən gülümsə,
Qurma mənə hiylə, fitnə, sənəm, al.

Hüsnün günəş, qaşın bənzər hilala,
Ətrin güldü, istər bir də hil ala.
Yanaqların dağ döşündə hilala,
Geyinibsən al üstündən, Sənəm, al.

Sinmə vurduğun yaradı, bax, sən,
Yaradan hökm edər yaradı, bax, sən.
Şəmşir, o sevdinin yara de, bax, sən,
Sən can dedin, o qiymadı sənə mal.

SÖZƏ SİZ

(Qoşma-təcnis)

Sübut yoxdu giley-güzar etməyə,
Niyyə məni qoyursunuz sözə siz.
Oğul gələr dədəsini görməyə,
Layiq budur siz axtarıb gəzəsiniz.

Üç gənc şair, bir də edir naz alim;
Bir əl atın, nə incəlim, nəzilim!
Nə xunxaram, nə calladam, nə zalım,
Nə böhtandı atırsınız düzə siz.

Şirin kəlam gərək şirin oxuna,
Mərdlər toxunmasın şirin oxuna.
Saqqala yaraşır şirin o xına,
Ağ saçımı oxşadın bir xəzə siz.

Dindirdiniz, dil açdınız bu lala,
İstərəm ki, hasil mətləb bu ala.
Sizə peşkəş çəmə, çiçək, bu lala,
Ömür sürün, yaş yetirin yüzə siz.

Şəmşir, yenə sözüün yeri gəldi, yaz;
Qoy olmasın dostların gəlidiyi az.
Məmməd, Sucu, Hüseyin, Qənber, gəldi yaz,
Nur şöləli işıqsınız gözə siz!

AY YARIM OLA

Qəm məni təkloyib, yalqızam bu gün,
Könlümü güldürən ayyarım ola.
Nalə çəksəm, dağa-daşa düşər ün,
Yolunu gözlədim ay yarım ola.

Pələnglərdən ala bilməz bac arıq,
Nə axtarır asimandan bacarıq.
Olsa əgər məndə elə bacarıq,
Sonsuz fəzaları ay yarım, ola.

Niqabından aya oxşar üz açdın,
Tələdən uzaşdın, məndən uzaşdın.
Şəmsir yaxınlaşdı, sənə uzaşdın,
Demişdim: vəfahı ay yarım ola.

LALA DAĞLARI

Qış olanda qar çuxası geyinər,
Baharda bürüyər lala dağları.
Bir ana mehriylə bəsləyər müdam,
Bağrında saxlayar lala dağları.

Küsdürübsən, yalvar təzədən yara,
Fərhad hanı, dağı təzədən yara?
Vurma yaralıya təzədən yara,
İncitmə, ağlatma, lələ, dağları.

Bu meydanda kimdi igid, kimdi nər?
Yoxsul üçün qıyacaqdı kim dinar?
Şəmsir, sənsiz kim danışar, kim dinər?
Tapşırıb gedirsən lala dağları.

TƏKCƏDİ

(Qoşma-təcnis)

Can yansa, sızıldar təkcə yaradan,
Xəstə aşiq çəkər ahı, təkcədi.
Hər iki cahanı təkcə Yaradan, –
Çağır təkcə tək Allahı; təkcədi.

Altı zalda çahar heydi təkcə sin;
Sat satdıqdı, sayəsində təkcə sin.
Tək ağanın ayağına təkcə sin,
Qərarı təkcədi, rahı təkcədi.

Göşt eləyir illər ilə, ay aya,
Qışın yazı tez yetişir a yaya.
Hazır yek ad layiq ola əyaya,
Laşərikdi, tək ilahi təkcədi.

Ağlayır, gəl kirit təkcə ağları,
Nə çəkdir sədrinə təkcə dağları.
Girdigar yaratdı təkcə dağları,
Xəlq eləyən seyrəngahı təkcədi.

Şəmsir, yaz çalınır ad ada təkcə,
Dərya da təkcədi, ada da təkcə.
Yetəndi haraya, a dada təkcə,
Təkcədi, şahların şahı, təkcədi.

BELƏSƏN GÖZƏL

Qaşın qələm, boyun tərhan təhəri,
Dedim gözəllikdə beləsən, gözəl.
Məhəbbət eşqinə düşəndən bəri,
Mənəm yarpaq kimi, bil əsən, gözəl.

Gözəlliyə sən qoymusan ha maya,
Fəslin düşüb yaz ayına, ha maya,
Oxşayırsan qarçıqaya, həm Aya,
Hüsnüdə, simada beləsən, gözəl.

Müskü-ənbər ətrin gəlsə yüz ilə,
Demədim ki, əlli dərdim yüz ilə.
Şəmsir sənsiz günün sayar yüz ilə,
Topla xəyalında belə san, gözəl!

AY AĞAM, HEY BİR

Əlif əzəl bey bir Allah ismidir,
Qadiri-qüdrətdi, ay ağam, hey bir.
Yıxılan qulları sənə durğuzan,
Gəl geri düşmüşəm, ayağam, hey bir.

Bir günümü həftə sandım, ay andım,
Şübhe yoxdu həqiqəti, ay, andım.
Alovlandım, od içində ay, yandım
Əridim dağ oldum, a yağam, hey bir.

Bahar keçdi, dağ başını qar aldı,
Yaz cənnətdi, qar fitnədi, qar aldı.
Doldu gözüm, bulud kimi qaraldı,
İstər ki, leysan tək, a yağam, hey bir.

Dərviş idim, ha dolandım dərdə mən,
Bərabərdi zəhər içən, dərd əmən.
Necə dözüm bu dərmansız dərdə mən,
Çəkirəm cahanda, ayə, qəm hey bir.

Gül solanda bülbül qonmaz budağa,
Dayanarmı sinəm düyün, bu dağa?
Şəmşir ağlar, səsini salar bu dağa,
Çağıraram özün ver, ay ayam, hey bir.

ƏLİ MİNDİMİ

Ya Muderqul katib, ya Əsədulla,
Mübarok adınız Əli mindimi?
Məhəmməd oxudu lafəta illa,
Onda Düldülünü Əli mindimi?

Qarlı, dumanlı dağ budu, yarasan,
Qurtar sinəmdəki budu: yara, sən.
Gəl, ey Nəcəf şahı bu diyara sən.
Qoy sənə yetişsin əlim indimi?!

Canım sənə olsun qurban o niyaz,
Şəmşir desin, dəftərinə onu yaz.
Hər il olur mart ayının onu yaz,
Mən də muradımı alım indimi?

BİR AĞA DOSTUM

Gözdən salma cəlalının eşqinə,
Ağalar ağası bir ağa dostum!
Uzun gecələri, qara günləri,
Yetirən işıqlı bir ağa dostum.

Geyinmişdi al üstündən əli şir,
Birinc üçün gətirmişdi əli şir.
Meracın yolunu kəmiş Əli şir,
Sən minib gedəndə Burağa, dostum.

Şəmşir, sən bu atdığı nə zərdir?..
Bəlkə sənə haqdan bu xoş nəzərdi?!
Bədənimin aradığı nəzərdi, –
Bürünüb gedəcək bir ağa dostum.

BİR ƏLİMDƏ VAR

Ey ya Rəbbi, aləmləri yaradan!
Əhmədi-Muxtarım bir əlimdə var.
Mən bir ismi gecə-gündüz çağırın,
Bu adı yazmağa bir əlim də var.

Üç yüz on üç güllü yaxşı bilən dər,
Ağ bağlı xanəmi yaxşı bilən dər.
Batinləri görənlər yaxşı biləndər –
Alimlər alimi bir alim də var!

Şəmşirəm, sözümün budur bir ağı,
Düşmənlərə içirdəydim bir ağı.
Merac səfərində minmiş Burağı,
Xatəmül-ənbiyə bir əlimdə var.

A YAZARDIMI

Haqdan gəlməsəydi ayeyi-Quran,
Məhəmməd özündən "A" yazardımı?
Allah kəlamıdı, hər hökmi-fərman,
Kəlməsi xoşlandı, ayə, zərdimi?

Mərd olanlar qılınc qurşar atanı,
Bəndəsənsə, haq yolunu a tanı!
İblis aldatmasa Adəm atanı, –
Cənnətin yolunda ay azardımı?

Şeytana lənət de, çəkmə ziyanı,
Şəmşir, bir "sat" axtar, bir də "zey" anı.
Günahkarlar nar içində ze yanı,
Yaradanı danmaq, ay, azardımı?..

YAXŞI QALADI

Qocalıqda canan güldü üzümə,
Odu nu qəlbimdə yaxşı qaladı.
Sevindi, fəxr etdim özüm-özümə;
Mərdin gərək eldə yaxşı qala adı.

Gəl, sınıq könlünü sarı aşığın,
Rəngi zofərandı sarı – aşığın.
Sinəsi yaralı Sarı Aşığın
Canına eşq odun Yaxşı qaladı.

Şəmşir üçün gətir içim yaxşı su,
Yaxşı "beydi", yaxşı "reydi" yaxşısı!
Bir Allahdı yaxşıl arın yaxşısı!
Xainlərin meyli yaxşı qaladı.

BİR SİN İÇİNDƏ

İkimi, birdimi, ayə, əzbərim?
Oxuyum bir hərfi bir sin içində.
Beşinə rəhbərdi Kərrari-Kərim,
Haqdı yaradıcı bir sin içində.

O çətin sirlərin asanı varmı?
Gəzirəm Musanı, əsanı, varmı?
Göydə ulduzların, a sanı varmı?
Nə gözəl yerləşir bir sin içində!

Şəmşir, qoy bələdçi bir alim olsun,
Mən ondan dər simi bir alim, olsun.
Məzarda ustadım bir Əlim olsun,
Asan sual versin bir sin içində.

HƏZARAT

Əlim yetməz ömrün keçən gününə –
Minib çapsan yüz min dəfə...hazır at.
Güzəşt yoxdu haqdan gələn əmirə;
Bəli! – desin qoy eşidən həzarat.

Suyu gəlməz dəhnə dönüb, qaça nov,
Dərd əlindən sər sərini qaçan ov.
Çətin durar ovçu görüb qaçan ov,
İzə dəyər, saxla oxu, hazır at.

Şəmşir, dər din de dərdbilən adaşa,
Təbi gərək dəryalar tək, a, daşa.
Baxtın kəssə, sözün işlər a daşa,
Mat qalarsan, verməyəndə, ha zər at...

TIKƏ DƏ BİLMƏZ

Bir namərdin əli min ev dağıdar,
Min xəbis bir könül tikə də bilməz.
Şər danışar, həqiqətə kəm baxar,
Haqq tərəfə gözün tikə də bilməz.

Lənət xain, xəbis, şeytan sözüne,
Nanəcibin özü nədir, sözü nə?!
Doğru yolu yoxuş bilər özünə,
Addım atsa düzə, dike də... bilməz!

Şəmşir, sənə mənzil olsun min acı,
Bir şirinə qatıb içmə min acı.
Səxa əhli doyuzdurur min acı,
Yüz nakəs verməyə tikə də bilməz.

QALA YARIMÇIQ

Bir bəri çəkmişəm sözdən, şeirdən,
Köməkdər ol, qoyma qala yarımçıq!
Görüm deyərsənmi başa çatmasın,
Qıyarsanmı belə qala – yarımçıq?

Elə sirr var: ara söylə, ara dan,
Olmalıdı ara axşam, ara dan.
Yaşayırısan, uzaqlaşsan aradan,
Qarışma qovğaya, qala, yarımçıq.

Şəmşir, yanar olsa, hamı işə yanar,
Zərrə qığılcımdan ha meşə yanar.
Mərdlərin ocağı həmişə yanar,
Sənə kim deyər ki, qala yarımçıq...

BİR DAĞI DALDAN

Gəl, ox atma yaralıya, nainsaf!
Uçmasın səngərin bir dağı daldan.
Onun sinəsi də, ürəyi də var,
Bir dağı qabaqdan, bir dağı daldan.

Dərdi olan qəm-qəhərə gecələr,
Çərxi-gərdiş ələyini gec ələr.
Qara köhlənini minər gecələr, –
Günəş də atlanır bir dağı daldan.

Şəmşir, haqdan mətləbini bir dilə,
Sən dostunun gül ətrini bir də ilə.
Qadir olan acı dəymiş bir dilə,
Dadızdırma zəhri, bir də ağı daldan.

BAŞ ARASINDA

(Təcnis-qıfılband)

İki min gülü var iki kök üstə,
Altından biri sər-beş arasında.
Sən kamil aşığısan, gəl öyrət məni,
Qalmışam bu çətin iş arasında.

Doxsan dörd min səcdə qılır birinə,
Otuz mini ikram edir pirinə,
On ikisi tac qoyubdu sərinə,
Altısı gəşt edir qaş arasında.

Beş qələmlə, beş kağıza beşi yaz,
Beşi gündür, beşi bahar, beşi yaz.
Beş anada uşaq çoxdu, beşik az,
Hesab çək əql ilə baş arasında.

Yeddi yerdən xətt düşübdü bir ağa,
Beş həqiqət, dördü çıxır Burağa.
Beş şagirdə təlim verir bir ağa,
Dolanır, dil ilə diş arasında.

Kəndim Ağdabandı, yaylağım Murov,
Sözümdə məharət, qılıncımda sov!
Şəmşir bu şikarda tapıbdı bir ov,
Bir milyard iki yüz yaş arasında.

YAXA GEC

Bağ içində danışasan yarınan,
Gün uzana, bu dağlardan yaxa gec.
Çox müştəğam qoyundakı narına,
Zalım, niyə sən açırsan yaxa gec.

Sən top atma mənim qəsri-qalama,
Həmişəlik xəyalımda qal ama.
Görən kimi məni oda qalama,
Yanan canım, yavaş-yavaş yaxa gec.

Novbaharda yerə yağış dost yağı,
Şəmşir, inan, olmaz dosta dost yağı.
Kaş olaydım ətirlənmiş dost yağı:
Yarım məni yanağına yaxa gec.

AZ DANIŞ

Əhli-hal yanında az danış, az gül,
Bir kəlmən dəryadan olmasa dərin.
İgidlər içində ər kimi dolan,
Namus tacın olsun, olmasa da ərin.

Düz dolan... ucalsın öz başın, a yar,
Qanmırsa vur daşı öz başına, yar!
Avara dolanma özbaşına, yar,
Başsız axan sular olmaz ha dərin.

Gör nələr yaranmış bu dağda bir bax,
O dəre bir bağdır, bu dağ da bir bağ.
Şəmşirəm, salmışam bu dağda bir bağ,
Deyəndə qismətim olmasa dərin!

ÇƏTİN

Ustadımdan dərs almamış nəbələd,
Nə əl vur yarama, nə sarı çətin.
Dava günü qorxaq olar payibənd,
Yeriyə düşməne nə sarı çətin.

Şirin oxu, sal səsini o vala,
Ağrı tutub, gəl sərimi ovala.
Görüb-sənmi ala qarğa ov ala?
Tər lan tay saxlayar nə sarı çətin.

Şəmşir, dərdi eliyib-sən nə şirə?
Rubə coşur, boyun çəkir nə şirə.
Hey çalışar yox yanında nə şirə
Bal yığa pətəyə nə sarı çətin.

VARS DA QALDI

Qan ilə torpağı yoğrulmuş cahan,
İnsana beş günün varsa da, qaldı.
Çox Məcnunlar ağlar köçdü dünyadan,
Hələ də dağlarda var səda, qaldı.

Dadmaq olmaz iştahasız hər dadı;
Kömək bilmə, namərd a çəkər dadı.
Füzuliyə bənzər şair hardadı?!
Varsa da ədabaz, varsa da qaldı.

Şəmşir, baxtın göy çuxalı, ağ ətək...
Bir gün olar bükülərsən ağa tək.
Hanı, kimdi mərd ağası ağatək?!
Canımı yolunda var səda qaldı.

GÖRƏN

Bir kitab oxudum: səri-sarsağa,
Min ayə tövsiyə nə qandı, görün?
Hərcaı dilinə vermir qadağa,
Araya saldığı nə qandı, görün?

Mərd oğulu əkməli di mərd ata,
Kamandarlar gərək oxun mərd ata.
Mən istərəm suvar olsun mərd ata,
Mindiyi köhləndi, nə qandı görün?

Dostun arasında bir alması var,
Gərmişin pay verib – bir alması var.
Şəmşir, hədyan sözün bir alması var,
Qəlbə dəyşə topdu, naqandı görün?!

ƏMİR

(Qoşma-təcnis)

Yazda, yayda çeşmələrdən içərlər,
Qış olanda bulaqları buz əmir.
Doğulan gün köhlən atın balası,
Ayaqlaşib anasını tez əmir.

Bulandırılmaz atın, bildim o suda,
Düşməmişəm o hakimə, o suda.
Meylim getmir yad məmədə o südə,
Halal xilqət dayəsini düz əmir.

Üreyinin dostu mənəm, a tanı,
İlqar qınar ilqarını atanı.
Gəl unutma Şəmşir kimi atanı,
Yanar qəlbim alovlanıb köz əmir.

YAY DAĞA

Güneşim, çıx zər donunla üfəqdən,
Nur şöləni xına kimi yay dağa.
Ağ dumanda qalır Qoşqar, Dəlidağ
Gah bürünür qar-boranda yay dağa.

Şərbət içən sağ əlinə cam alı,
Yaz yaylağın atlaz olur camalı.
Qarabağın qoyun-quzu cəm malı,
Yaylamağa köçüb gəlir yay dağa.

Şəmşir, yaz kağıza, qara dayansın;
Mən yanırım, deyin Qara da yansın,
Mərd ona deyərəm qarda da yansın,
Danalar da yeyib olur yayda, ağa.

ULDUZUNU

Əlacım olsaydı, uçub öpərdim,
Göylərin bu gözəl cəm ulduzunu.
Kaş, biləydim nə zamandan bəridi
Bu keçən günlərim cəm il düzünü.

Bədxahları danışdırma, halal et,
Kamil sərraf, matahını halal et.
Ana torpaq, nemətini halal et,
Yedim çörəyini, cəm il duzunu.

Sən can hayda, qəssab istər piy ala,
Şəmşir dərsin haqdan peydər-pey ala.
Dərya qan içində: sanki piyala,
Tökməz piyalədən cəm il düzünü.

AY GÜNDÜZÜNƏ

Danma, a sirdaşım, Haqq sözü məndən,
And vermişəm səni Ay gündüzünə.
Soruşuram üstü örtülü səndən,
Asar yaxasına, ay gündüzünə.

Sait kəlmə yazma sındə tərsinə,
Mömin olan dönməz sındə tərsinə.
Biri səf işləməz sındə tərsinə,
Gedər məqamında Ay gündüzünə.

Bülbül güldən uçdu, ağ şama düşdü,
Pərvanə yanmağa ağ şama düşdü.
Şəmşiri qonaq et, axşam a düşdü,
Çatınca səhərin ay gündüzünə.

AYAZDIMI GÖR

Qış dolandı, cümlə nəbat oyandı,
Bülbüllər oxuşur a, yazdımı gör?
Gözəl novbaharın çırağı yandı,
Buludlar çəkilib, ayazdımı gör!

Bu dünyada olsun üzün, o düz, ağ,
Sədaqətə yaraşarmı o duzax?
Könül dostu gəldi, odu, üzü ağ,
Onun məhəbbəti ay azdımı gör?!

Şəmşir istər qeydimə bir qala əmim,
Nuh naharım "sat" ismində qala "mim".
Mən qocaldım, növcavandı qələmim,
Nəğməsinə necib, a, yazdımı gör?...

MƏNİ

Yaxına gəl, aramızda dağmı var?
Uzaqdan soruşma, a zalım, məni.
Məhəbbət yolunda çəkmişəm kədər,
Qoyma bu tam gündən azalım məni.

Əzəl bir kimsədi çox ali dostum,
Tutandı dar gündə çox əli dostum.
Taleyim yar olsa, çoxalı dostum,
Deməzlər, tanıyır az alim məni.

Şəmşir, bədən üryan, a nəmdə torpaq,
Əslinə baratdı, ənəmdə torpaq.
Öz halal atandı, anandı torpaq,
Bəsləmiş axırım, əzəlim məni...

YARIMÇIQ

Nə baxırsan mənə həsrət o taydan?
Qəvvas olum: Araz-Kürü yarım, çıx.
Təriqətdə bir olmuşuq anadan,
Demrəm ki, əldən namus, ya, arım, çıx.

Zəngindi mənzilim dolu badəynən,
Gül olar dəstində dolu badəynən,
Dost üçün süzülüb dolu badəynən,
Bax, eylədi; küsmə, deyil yarımçıq.

Yaranmışa Gün həyatdı, gündə mən,
Cavan qalar yar ləbini gündə əmən.
Nə zamandı kölgədə sən, gündə mən,
Gəl, Şəmşirin nur üzünə, yarım, çıx.

HALAL DADIMI

Uzaqdayam natəmizdən, nakəsdən,
Qoy çəksinlər mənim halal adımlı.
Kanı-kəramətdə, barı-xudadan,
Onlardan istərəm halal dadımı.

Uylaşmışam həqiqətə, hərəmə,
Bəzək-düzək gör yaraşır harama?!
Halal xilqət meyl eləməz harama;
Halalam, xəyalım halaldadımı?!

Şəmşir, Fərhəd üçün bir Şirin görək,
Tifil əmə anasın bir şirin görək.
İçəsən şərbəti bir şirin görək,
Acı olan zəhər halal dadımı?!

SAĞINA DÜŞDÜ

Leysan yağar, göllər dolar a yazda,
Sonalar soluna, sağına düşdü.
Görən yoxdu dolu düşə ay azda,
Könlümün çiçəkli çağına düşdü.

Ləbtəşnəyəm, qoy alışım, alma su,
Qismət olsun mənə dostun almazı.
Bir qəssabın kəskin, iti alması
Ömür bostanımın tağına düşdü.

Şəmşir kimi düşüb ya dara bülbül,
Çağ elə tellərin, ya dara, bülbül.
Demədim mənə at, yad ara, bülbül,
Uçub özgələrin bağına düşdü.

A TAMIN BİLDİM

Şirin məhəbbətin, gözəl sənətin,
Dadımı anladım, a tamın bildim.
Gedirəm yoluyla düz həqiqətin,
Halalca oğluyam atamın, bildim.

Əkmə bağda təmi acı, nəş alma,
Ustad sözün əldən yerə nə salma.
Yetişməz mənzilə yornuq nəş, alma,
Versən yaxşı qiymət ata, min bildim.

Şəmşiri yüz nadan ad əyməz, oxu,
Qəlp söz qara pula a dəyməz, oxu,
Naşının ahuya a dəyməz oxu,
Şikarda xədəngin ata min bildim.

BİR GƏL

Can xəstə qalanda qərib ellərdə
Deyəcək dilində: ay ana, bir gəl.
Eşitdim yuxuda dostun səsini,
Bəlkə gözüm xabdan oyana, bir gəl.

Məskənimdir yar qəsrində də mənə,
Heç demirsən bağ mənəmdir, də mənə.
Dərdim çoxdur, az tapılar dərmanım,
Sən özün təbibsən, əyana bir gəl.

Məriz meylim sızıldayır a nara,
Leyli köçüb, Məcnun çəkir a nara,
Şəmşir düşüb eşq əlindən a nara,
Az qalıb cəsədım a yana, bir gəl.

1977

PİS ÜZÜM

Sizin bağçalarda, a bağban, dedim:
Yetiştirmisin turş gavalı, pis üzüm.
Cavanlıqda gözəllərə can dedim,
Qocalıqda nələr gördü pis üzüm?!

Sən demə sevdiyim bir qız deyildi,
Bir qız qərənildir, bir qız da güldü,
Mənə o gəlin də, bir qız da güldü,
Tut qolumdan, at deryaya, pis üzüm.

Gəl sənə söyləyim kamil dərdimi,
Xanədən asdığı kamil dərdimi?¹
Şəmşir şamamamı kamil dərdimi?!
Naşiyamsa, öyrət, qoyma pis üzüm.

O YADA

Ey mənimlə aşiq olan bivəfa,
Yenə sirtin niyə verdin o yada?
Mən ki səni unutmam oluncə,
Yaman gündə səni salmaz o, yada.

Mey evində kamançasan, ya tarsan?
Qəlbin qışdı, ya boransan, ya tarsan,
Əgər atıb məhəbbəti – yatarsan,
Məcnun səsim bəlkə səni oyada.

Tiflin olur, bistanından yan əmən,
İnanmıram, könlün bizə yana mən.
Şəmşirəm, ilqardan dönməm yana mən,
Yar xəncərlə sinəm üstün oya da.

¹ Etibarlı, möhkəm qapıdırımı?

SİNƏSİ NƏRDİ

Əgər yarın dərddə anlamaz yar isə,
Könül bir şüşədi sına-sınardı¹.
Mərd oğuldan ata-ana yarısı,
Özü pəhləvandı, sinəsi nərdi.

Leyli üçün gəzdim dağı, o daşı,
Qəm yükünü mənə deyib o, daşı.
Ayaqdan alışar, başdan od aşır²,
Ürək alovlanır, sinə sinərdi³.

Dəyirmançı gözün dikər şahada,
Şəmşir, qalmaz xəzinədən şahı da⁴.
Əcəl birdi: nökrə də, şah da,
Vədəsi gələndə sinə sinərdi⁵.

1968

LALƏ TƏK AÇDI

Qışda dağlar həsrət çəkir a yaza,
Nərgizi qoşadı, lalə tək açdı.
Saldı eşq əlindən sərini ayaza,
Yaxşıya dərddini Lalə tək açdı.

Şəfa üçün gəl, xəstənin tərini aç,
Qəlb evinin sən bağçasın dərin⁶ aç,
Bəhr içində bazarını dərin aç,
Niyə qovvas əlin lələ tək açdı?

¹ Sınhasındadı.

² Od (alov) başdan aşar.

³ İsinmək

⁴ Qəpik də qalmaz.

⁵ Qəbir qəbirdir.

⁶ Qapısını aç.

Derya kimi ürəyimdə sirt daşa,
Kimsə bilməz, əgər versəm sirt daşa,
Şəmşir söyləmədi dostu, sirdaşa,
O səbəb sirtini lala¹ tək açdı.

NAMƏRD DOSTLARA

Ay nanəcib, nə irəngə düşmüşən,
Olubsan bəzəkli ay sala-sarı...
Alçaq adam yerə-göyə sığışmaz,
Çəkər öz-özünü a yala sarı.

Qəza vurur, bir gün bəxtin a yatar,
Gəzər meylin, zuma, qaval, ayə, tar.
Yoxsulluqda namərd dostun, ay, atar,
Görərsən meyl edər, a yala² sarı.

Şəmşir, dost küyünə qədəm adamı,
Mənə xoşdu mərdin otaq, a damı.
Həcvü-hədyan, bəd danışan adamı
Götür bu kəməndi, ay, ala, sarı.

BİRDƏN ƏM

Məclisin şirin söhbət çağında
İnsaf deyil, aşkar addım bir danam.
Sevgilimin nazik əsəl ləbindən
Zənbur meylim, birdən bal çək, birdən əm.

Bağlandım zülfünün bir yar bağında,
Bir şəhom o gülün bir yarpağında,
Olmuşam bağiban bir yar bağında,
Deyirəm, gətirə belkə bar denəm.

¹ Sirt saxlayana

² Yem olan yerə

Şəmşir namus çəkib, ay arı gəzər,
Sızıldar şan üstə, ay arı gəzər,
Məcnun Leyli deyib a yarı gəzər,
Ağlar gözüm ta tökməyə bir də nəm.

QALMADI

Bağ becərüb, bəsləmişəm sənə gül,
Dedim, di qal qonaq yara – qalmadı.
Təbib ayaqların bizə gələndə
Sağaldı sinəmdə yara, qalmadı.
Bağban öz bağında gər¹ əkdı bir gün,

Torpaqda boy atdı, görükdü bir gün,
Yüz günün yarağı gərəkdı bir gün,
Ağılsız vaxtında yaraq almadı.

Şəmşir qulluğunda bir lala bənzər,
Ləblərin mərcana, bir lələ bənzər,
Hüsnünə bir çiçək, bir lala bənzər,
Sənin yanaqların, yar, ağ almadı.

BU ŞİRİN DİYAR

Dedim: – gözəl, gözəl nədi dünyada?
Dedi: – ana vətən, bu şirin diyar!
Dedim: – nə təsəlli olub Fərhadı?
Dedi: – can verəndə bu Şirindi, yar.

Dedim: – yar canımın şirin almasın,
Dedi: – dər bağımın şirin almasın.
Dedim: – sova gətir şirin almasın,
Dedi: – al bıçağı, bu şirindi, yar.

¹ Ağac adıdır.

Dedim: – nazü-nəmək, a nan¹ şirindi,
Dedi: – Şəmşir, dostu anan² şirindi,
Dedim: – hor nemətdən anan şirindi,
Dedi: – tiflin üçün bu şirindi,³ yar.

GÖZƏL, SƏNƏ BİR SÖZÜM VAR

Gözəl, sənə bir sözüm var deməli:
Biri hənək, biri məzə, biri düz.
Sənin sərvə-qamətinə yaraşan
Biri zərdir, biri bəzək, biri düz.

Saqi göldü, sağ əlinə cam aldı,
Aşuq, səni heyran edən camaldı.
Bir çeşmə içində üç şey cəm oldu:
Biri qandı, biri sudu, biri düz.

Fərhad oldu, Şirin özün dul andı,
Şəmşir, dünya boşalandı, dolandı.
Məcnun Leyli deyib gəzdi, dolandı:
Biri dağdı, biri daşdı, biri düz.

YARI, SƏN YARI

Gen gündə dost olub, dar gündə qaçma,
Unutma yoldaşı, yarı, sən yarı.
Dostun sirr sözünü əğyara açma,
Xeyir varsa, mənle yarısan, yarı.

Öz yarını yada salıb yar anı,
Aralıqda düz məhəbbət yaranı,
Təbibimsən, yaxşı bağla yaranı,
Əgər yetişibsə yarı, sən yarı.

¹ Çörək

² Anmaq, yada salmaq

³ Süd

Şəmşir üçün vacib əqli-kamaldı,
Kamallılar bu dünyadan kam aldı.
Çox aşuqlar mətləbini kəm aldı,
Barı sən bəxtindən yarı, sən yarı.

AY ARA TEZ-TEZ

Ey qasid, gedəndə mənim dilimcə,
Söylə bu dərdimi a yara tez-tez.
Naşı neştər vurdu, yənə hov aldı,
Sızıldar sinəmdə a yara tez-tez.

Qış qəhrini əldən a yaz aldımı?
Dumanlar üstünü ayaz aldımı?
Gözəl, məhəbbətin ay azaldımı,
Bəs niyə kəsirsən ay ara tez-tez?!

Arı gəzir şanda şirin¹ eşqinə,
Şəmşir, tiflin ağlar şirin eşqinə,
Fərhad külüng çaldı Şirin eşqinə,
Amansız dağları ay ara tez-tez.

TƏK-TƏK

Pak oturub, pak ustaddan dərslər alan
Ayində əl atar yasinə tək-tək.
Həqiqətin irahına dər salan
Yetişər izzətlə, ya sinə tək-tək.

Danışdın dərddini yara, dağladı,
Naşı neştər çaldı yara da ağladı.
Qəhrinin alovu yara dağladı,
Ya ciyər yandırdı, ya sinə tək-tək.

¹ Şire (bal)

Şəmşir ağlar haraya gəl sən, ağa,
Dada yetiş salacaqlar sınağa.
Köç vaxtında bürünəndə sən ağa
Yaxın ellər gələr, yasına tək-tək.

GÖZLƏR

Qaşın aydı, tel üstündə kəhkəşan,
Nə göyçək göstərir cəmalı gözlər
Olar ancaq mələkədə bun işan,
Geyinib qəddinə cəm alı gözlər.

Sən Leyli ol sal boynuma, bu da bağ,
Mən bülbülün, sən qızıl gül, bu da bağ.
İstər mənə ağac götür buda, bax,
Qoyma tez canımı cəm alı gözlər.

Gəl oxunu, şirin cana qıyam, at
Tərhan çəkdi turac qaldı qıya mat.
Şəmşir, bil ki, o gün qopar qiyamat.
Olsa bədnəzərinə malı gözlər.

QIZINA

Xala, mən ölüm incimə, aşıqom aşkar qızına,
Mailəm, müştəqiyəm, gözlerim baxar qızına,
Canımı xəstə salıb, oldum intizar qızına,
Salmasın gözdən məni özün də yalvar qızına,
Nəfəsi ətri-behişt, gülüşü bahar qızına.

Könlümün sevgilisi o, mənim əzəl şikarım,
Dövlətim, mülküm, malım ona qurban külli varım,
Rövnəqim, eyşim, işrətim, təzə yazım, novbaharım,
Yolunda nəqdi etməyə layiqsə var cannisarım,
Olum qurban, sədəqəsi bircə canım var, qızına.

Çəkilib sərvə kimi boy-büsatı düzdü onun,
Ziyalı mahi-təban, üzü qəmər üzdü onun,
Qəzəbi payız gecəsi, kərəmi gündüzdü onun,
Şəmşirəm, inanmışam, sözü doğru, düzdü onun,
Möhkəm ola vəfasına, vermişəm ilqar qızına.

1915

BU İL

Aşıqlar, söz bağlayın cəm edək dastanı bu il,
Hər gövhərin, cəvahirin açılısın dükanı bu il,
Zəri sərrafa sataq, gen açaq meydanı bu il,
Qoy köçürsün dəftərinə sözün süxəndanı bu il,
Hər nə desəm düz deyəyəm, demərəm hədyanı bu il.

Bizim kəndlilər karvana boş gedib-gəldi Tərtərə,
Yadigar qalsın dünyada bu sözü yazdım dəftərə,
Bir pud buğda on manata tapılmır, dönüb zəhərə,
Hardadır bir adil divan, milləti alsın nəzərə,
O qoymasın qırılmağa cümlə füqəranı bu il.

Qara öküz xəstələnib, yaman əziyyət eyləyir,
Danışır o molla kimi, nəqli-hekayət eyləyir,
Ölən vaxtı kövşək çalır, yoxsa vəsiyyət eyləyir,
Bıçarə mal sahibləri gedir şikayət eyləyir,
Deyirlər ki, bəsdir sizə yerində qalanı bu il.

Ət tökülüb, tük yolunub yaxşı büsat camışdadı,
Dırnaqları sürüb çıxıb, bədəni qeyri işdədi,
Yağış yağır, boran qopur əzabı hələ qışdadı,
O rəhmətlik mallar bizə öz ömrünü bağışdadı,
Getdilər Səhran düzünə – gəzməyə dünyanı bu il.

Öküz yox, toxum, xış yox, əlindən çıxıb əkənək,
Belə çətin vəziyyətdə kəndli nə etsin, de görək?
Qara danam düşüb əldən yüz vur, kar etmir dəyənek,
Sağız, Fındıq, Göytəpə, Göllər, bir də Gülgəz inək,
Bol eyləyin həm qatığı, həm südü, ayranı bu il.

Yoldaşlar, indi gəlin qeyri bir haldan danışaq,
Bizim bu yoxsul kəndlərdə olan əhvaldan danışaq,
Utanırız söhbət açmaq, öküzdən, kaldan danışaq,
Biz gah dağdan, gah arandan, cümlə mahaldan danışaq,
Sığışmaz kitablara yoxsulların sanı bu il.

Qoyunların qırğını mən gördüm arana düşüb,
İndi yüz min bəla gəlib dövlətə, heyvana düşüb,
Bir yer salamat qalmayıb – aləmə, hər yana düşüb,
Bizim Ağdaban kəndində mal leşi yan-yana düşüb,
Belə fəlakət görürəm gəzirəm hər yanı bu il.

Vəsfini başdan-başa deyərəm aşkara, qoyun,
Qaraxal, qumral, küre, ağ, qırmızı, qara qoyun,
Tökülür xəzan kimi, düşüb hər azara qoyun,
Məhv oldu nəçə sürü, çıxmadı dağlara qoyun,
O qırılmış sürülərin ağlayır çobanı bu il.

Aşıq dostlar, verin xəbər, bu işi dostyana yazın,
Nağil edin hər məclisdə vurulsun dastana, yazın,
Heç qorxmayın, çəkinməyin, siz mərdi-mərdana yazın,
Şəmşirin bu sözlərini arif oxuyana yazın,
Heç bir kəsdən çəkinməyin söyün bəyi, xanı bu il.

1918

KƏLBƏCƏR

Şəms olub günəş kimi səddin, sorağın, – Kəlbəcər.
Nihandan aşkara çıxır, sərvət, yatağın, Kəlbəcər,
Bağı-gülüstanə dönüb indiki çağın, Kəlbəcər,
Təzə, gözəl, əndazədə var ağ otağın, Kəlbəcər,
Sayrışır ulduz təhər şəmin, çırağın, Kəlbəcər.

Kəlbəcərdir adın sənin sahibi-dəftər bəyənib,
Səni yaradan təbiət demirəm hədə bəyənib,
Abi-həyat səndə imiş gəlib İsgəndər bəyənib,
Torpağın, gözəlini aşıq Ələsgər bəyənib.
İgidlərin təriflənilib dastansayağı, Kəlbəcər.

Sənin loğman öllərindi hər dərde dərman yetirən,
Duyğulu qartal böyüdən, alıcı tərhan yetirən,
Kəlməsi dürr xəzinəsi kamallı Qurban yetirən,
Piranəyə qədir qoyan, təzə növcavan yetirən.
Günbəgün pardaqlanır şeir ocağın, Kəlbəcər.

Hərəsi bir Tərtər olur köksündəki bulaqların,
Gül, çəmə, nərgiz ilə al bəzənir ovlaqların,
Ruhuma ötir saçır bənövşəli yaylaqların,
Oxşarın Zöhrə ulduzu, aydı, gündü dodaqların,
Günəşdən zinyət alıb gülgez yanağın, Kəlbəcər.

Bədirbey, Murov, Qonur, Sultanheydər səninkidir,
Taxtadüz, Qaraarxac elə nəzər, səninkidir,
Temuruçan, Sarıbulaq bala bənzər, səninkidir,
Dastanlı Ceyran bulağı təmi-şəkər səninkidir,
Dərdlərə dərman olar kövsər bulağın, Kəlbəcər.

Yazıram, yaradıram vəsfın sığışmır kitaba,
Başlıbel, həm Ağcaqızın tərifi gəlmiş hesabı,
Ağcakənd yeniləşib səd afərinlər, mərhəbə,
Kəndlərimiz şəhər olub, bəxtəvərdir bu el, oba,
Dağları çıraxban edib o gur mayanın, Kəlbəcər.

Əzəl gündən ovlağısan hurilərin, mələklərin,
Xeyirxahı, səbəbkarı arzuların, diləklərin,
Suyu sərin, iqlimi xoş dərmanışan ürəklərin,
Məməsinə cövhər verən gözəl, qızıl inkələrin,
Çaylar kimi aşib-daşır bol bahın, yağın, Kəlbəcər.

Səni yaradan təbiət şübhəsiz cənnət yaradıb,
Dəlidağı bir yaraşlıq, Keytini şöhrət yaradıb,
Çalbayıra, Çiçəkliyə verib nə ziynət yaradıb,
Mirvarilər anbarışan qurtarmaz sərvət yaradıb,
Yəmən, yatuqdan bağlanıb kəmə, qurşağın, Kəlbəcər.

Zərif yarpaqlı meşələr düzülüb dağ sinəsinə,
Bənövşə kollar köksünə, lələ yaylaq sinəsi,
Xınalı şiş qayaların həvəslə bax sinəsinə,
Rəssam əli zivər vurub ana torpaq sinəsinə,
Əşidəndə bu sözləri artar marağın, Kəlbəcər.

Qırxbuğun, kığ, baldırğan, cincilim, yarpız, əvəlik,
Moruq, qarağat, çiyələk bunları dedim hələlik,
Kəkliklər də nəğmə deyib özlərini edir ləlik,
Çağırır yaz keçəsi balasını çöldə əlik,
Keçir, eyşi-işrət ilə kefin, damağın, Kəlbəcər.

Ət otu, qılınc otu, bulaq üstə lilparı var,
Yel gətirən, qaya çayı, piltanın müşk-əmbəri var,
Boyxaç, nərgiz, saf qantəpər süsənlərin şeşpəri var,
Qərənfil, bahar gülünün, sünbülün əcəb səri var,
Yemlik, qulançar, sündürük, xatınbarmağın, Kəlbəcər.

Şokli-şəbahətin sənin düşər gözümdən demirəm,
Ellərin, obaların doyar sözümdən demirəm,
Şagirdlərim ayağımı kəsər izimdən demirəm,
Elo çoxdu təb əhlilə tək mən özümdən demirəm,
Şerli, sözlü, nəğməli mindi varacağın, Kəlbəcər.

Şəmşiri bağışlayın sözlərinin varsa səfi¹,
İnsan gərək öz xalqına cəhd cləsin versin nəfi,
Başa varsın ölkəmizin bu şövkəti, şan-şərəfi,
Bədir yaşla sərbəsər, bax, Qoşdaşın üst tərəfi,
Könüldən yaxın görünür, daha uzağın, Kəlbəcər.

XIRDACA GÜL

Ağrın alım, hansı dağın maralısan, xırdaca gül?!
Söylə görüm, nə mənzilə varalısan, xırdaca gül?!
Yoxsa Quba ceyranışan, oralısan, xırdaca gül?!
Köks ötürüb ah çəkmə heç, saralısan, xırdaca gül!
Bəlkə son naşı ovçudan yaralısan, xırdaca gül!

Yaralısan sən nədən?
Gözəl, göyçək, gül bədən!
Ey zülfü nərgiz, səmən,
Anlamışam indi mən,
Dilruba sən sən həmə.

Öz bağımız qonçası,
Ləbləri zər kimyası,
Hüsnü cənnət alması,
Eyni gözəllər xası...

Tanımışam, dağ lələsi, buralısan, xırdaca gül!

Qoy qədəm göz üstünə, bu mənə minnətli, gözəl!
Dil şirin, zəban əsəl, bir ayrı ləzzətli, gözəl!
Ləblərin şəhdi-zülal, çox şirin, şərbətli, gözəl!
Nəcəbətde qazandığın nə böyük şöhrətli, gözəl!
Sinə Səvalan yaylağı, qoynun da cənnətli, gözəl!

¹ Səhvi deməkdir.

Qamətindi sərvətək,
Yanaqların gül, çiçək,
Gözəl belə şux gərək!
Hilal qaşa sürmə çək,
Lazımdı əhsən demək.

Daim yaşa sərəfraz!
Görən olsun cangünaz,
Demə vəsfim oldu az,
Sinən bahar, fəsli-yaz.

Baş əymə heç zimistana, saralısan, xırdaca gül!

Genə təbim cuşa gəlib, düşdü canım dərdə, danış!
Fəhmim azıb, huşum çasıb, ağıl yoxdu sərdə, danış!
Ey qəşəng qız, bu əhvalı gedəndə hər yerdə danış!
Qurban olum tuti dilə, mən ölüm, gəl bir də danış!
Elimizdə, obamızda, ya kənddə, şəhərdə danış!

Danış şirin bal kimi,
Qoyma durum lal kimi,
Qulluğunda qul kimi,
Neçə əhli-hal kimi,
Sən də bir maral kimi.

Tellərini yan dara,
Gözün qara, qaş qara,
Qəməlisən aşkara,
Bəs sən hara, mən hara?

Baxıram ki, qocalardan aralısan, xırdaca güli!

Bağışlasın ustad məni, bəlkə elə günahkaram,
Ariflər bu təqsirimi əfv etsələr, minnətdaram,
Çəkinmişəm əyri yoldan, doğru yolda düz ilqaram,
Əzəl gündən dərd əhliyəm, var canımda çoxlu yaram,
Qeyrətini satan kəslə, binamustla yoxdu aram.

Öz yarımla düz dolan!
Kəs özgedən göz dolan!
Anla doğru söz, dolan!
Xain bağrın əz, dolan!
Süd gölündə üz, dolan!

Kalağay ört qıyğacı!
Sən ey məhpublar tacı!
Olma namərd möhtacı!
Şəmşirə ol sən bacı!

İnciyər qəlbin məndən, qaralısan, xırdaca gül!

XORUZUN DASTANI

Oğurlayıb bir it oğlu bizim bircə tək xoruzu,
Pipikləri qan qırmızı, gözləri şimşək xoruzu,
Qanadları abı-yaşıl, quyruğu gödək xoruzu,
Bir minək, iki yaşar, lap yekə nəhəng xoruzu,
Filmisal bir nər imiş kişinini gerçək xoruzu.

Onu bizə nəvə payı göndərmişdi fağır nənəm,
Mənim üçün at əvəzi – elə bil ki, böyük ənəm.
Fərəhlənib öz-özümə çox deyirdim mənəm-mənəm!
Eşidəndə xoruz səsi, alovlanır, yanır sinəm,
Oğurlayam, ta qoymayam bir yerdə gərək xoruzu.

Gecələri yarı bölüb o çəkirdi doğru banı,
Saati, saniyəni, unutmazdı dəqiqanı;
Oyadardı yuxusundan yatanları səhər danı,
Bais, sənün uçsun koman, bu ağılda xoruz hanı?
İnanmıram bu bilikdə ta bir də görək xoruzu.

Hay vurub qonşulara gərək salam qalmaqağı,
Kəndə bir çaxnaşma düşə, uzun çəkə işin dalı.
Düşüb onun sorağına, axtaracam hər mahalı,
Bənzəyirdi kəbin kəsən kamil axunda saqqalı,
Kim qıyardı ölsün belə bu molla-müxək xoruzu?!

Gəlin sizi inandırım: tülkü, çaqqal aparmadı,
Ağdabandan, Bağırıldan olmuşam hal, aparmadı.
Həşim, Qəşəm, Əlif, Əli, Əbdül, nə Zal aparmadı,
Bizim xoruzun itməyi sorğu-sual aparmadı,
Söyləyin, necə oldu bəs: yığılan, gəzək xoruzu.

İzini izləmişəm, keçməyibdi çay dərədən,
Kəmişəm irəddini düşəlgəli hər bərədən,
Sorağın ala bilmirəm, bir əhval tutdum hərədən,
Əlidən, Cahangirdən, şəklənmişəm Qəddərədən,
Dolixasiyyətdi bir az, öldürər ürək xoruzu.

Utanın, a qonşular, məndə tutar qoymadınız,
Balta, düşər, kərəntimi taladınız, doymadınız,
Adınız məşhur edib, elə az ha yaymadınız,
Utanıb, həyalanıb sənətkarı saymadınız...
Deyin görüm: neylədiniz bu yeddiböyrək xoruzu?

Qonşuluqda hörmət olar, sizdə güman ha qalmadı,
Etibarı tərək etdiniz, ilqar, iman ha qalmadı.
Qarğıdalı, kartof, nə var, lobya, bostan ha qalmadı,
Görəndə diri uddunuz, ta məndə can ha qalmadı,
Axır günü məhv etdiniz yazbuğa bilək xoruzu.

Görüm sənin sınısın belin, quldur, oğru oğul əkən,
Lənət o pis yöndəminə, nahaq yərə qanlar tökən!
Qan soran zəli kimi, canavar tək ciyər sökən,
Barnaqların olsun topal, boğazına bıçaq çəkən!
Heyifin gəlmədimi, sən kəsdin tülək xoruzu?

Mahizər uzaqdadı, siz xəbər tutun Aynadan,
Bəstiyə deyən görək: kimdi qazanda qaynadan?
Gəmirib sümüklərin, kef çəkib, şeşpər oynadan,
Reyqa dağbəyidi, soruşun Saritel, Banıdan,
And verirəm gizlətməyin, kim yeyib, bilək, xoruzu?

Rənginizin, ay oğrular, bizdən artıq harasıdı?!
Sizə dəyon söz gülləsi, mənə xoruz yarasıdı.
Çəkilən üzünü zə cəhənnəmin qarasıdı,
Kəndimiz yüz dərənin, yeddi dağın arasıdı,
Vermisiniz məxaricə çox belə zirək xoruzu.

Görüm xoruz aparının ölüncə olmasın varı!
Qazansın, özgələr yesin, özü qalsın zəlil-zarı.
Yay günü düşsün qotura, qış günü – qulunc azarı,
Uşaqları nə yumurta, nə də görsün toyuq tarı,
Çünki onların dedəsi eləyib hələk xoruzu.

Üzölmüş qaçağan idi, gören niyə keçib ələ?
Onu bədöy köhlən atlar bir dəfə yormamış hələ.
Bəzzatın pis uşaqları yollarına qurub tələ,
Ya inanıb qohumluğa, özünü qərq edib selə,
Heç bir kimsə tutammazdı, etməsə kələk xoruzu.

Müxtəsəri, ay yoldaşlar, söz qurtaranı: tapmadıq,
Dolandıq bu çölləri, dağı, aranı, tapmadıq,
Məşələre saldıq soraq, gəzdik qayanı, tapmadıq,
Yer üzünü ələklədik, yoxdu nişanı, tapmadıq,
Ərşə damazlıq aparıb o huri-mələk xoruzu.

Mən ha dedim: xoruz əti ağızı gətirər tama,
Yağlı döşü sizin olsun, mənə də bəsdə bir oma,
Məsələhət baş tutmadı, söz qaldı gələn axşama,
Bizim arvad da söylədi: bir yol deyərler adama,
Gəlsə bir əziz qonaq, o zaman kəsək xoruzu?

Yalan imiş bizim xoruz, banlamasa vayğa imiş,
Arvad döyüb o gün məni, danlaması vayğa imiş,
Qabırğama odun ilə yanlaması vayğa imiş.
Şəmşirin başa düşüb, anlaması vayğa imiş,
Eşitsə bu dastanımı: öldürər gülmək xoruzu.

ABŞERON

Gələn şair verməlidir, təzə qiymət Abşerona,
Halal olsun qurğu, busat, bu şan, şövkət Abşerona,
Yığılıbdır qardaş kimi, bizim millət Abşerona,
Qoyubdu dövlətimiz gözəl adət Abşerona,
İnqilabla qoşa gəldi belə hörmət Abşerona.

Dincəlməyə çoxdu gələn, nə hesaba, sana gəlir,
Ellər təmiz hava üçün dərdinə dərmana gəlir,
Təbibrər xəstə üstünə elə bil ki, ana gəlir,
Tez sağalır, şəfa tapır quru bədən qana gəlir,
Sayasını qoyub çoxdan, loğman, əlbət, Abşerona.

Xalqlarımız bəxtiyardı, qardaşlığın qüdrətiylə,
Bu torpağa gələn qonaq qarşılanır hörmət ilə,
Qulaq verin hər büsatdan mən danışım cürət ilə,
Hər kəs tapır istəyini, kama çatır ləzzət ilə,
O səbəbdən bəslər hamı hüsn-rəğbət Abşerona.

Daşır, təlatüm eyləyir, “qara qızıl”ın bulağı,
Hər yan gülüstana dönüb, dövrümüzün bu şən çağı,
İstisuyun, Naftalanın alomə çatıb sorağı,
Azərbaycan torpağının, sayılmaz sərvət, yatağı,
Axır dadlı “Badamlı”dan sanki şərbət Abşerona.

Yüz yaşasın, səd afərin bu işıqlı səhərinə,
Külüng vurur, kanal çəkir əhsən onun hünərinə,
Süd gölündə üzür hamı eli ahb nəzərinə,
Görənlər heyran qalır, Bakının simü-zərinə,
Şəmşir, indi səadətdən çatıb xələt Abşerona.

KƏNDLİNİN

Bir nəzər et xoş halına gözəldi çağı kəndlinin,
Çiyələkli güncyləri, çiçəkli dağı kəndlinin,
Ağır el, oba saxlayır, geniş yaylağı kəndlinin,
Xostələrə şəfa verir, soyuq bulağı kəndlinin,
Səhər işə yerışı var tərlansayağı kəndlinin.

O zaman ki, bahar gəlir al bəzənir göy meşələr,
Novbahara səcdə qılır boynun əyir bənövşələr,
Yağış yağmaq, şimşək çaxmaq buludlarda var peşələr,
Gedir zimistanın qəhri, bitir daha əndişələr,
Gözəl gəlir gündən-günə əcəb növrağı kəndlinin.

Ana torpaq gəlir cana, yaşillanır dərə, təpə,
Gəzir havada əbrilər¹, əlində su səpə-səpə,
Çaylar daşır, köpüklənir burulğanda vurur ləpə,
Ağ dumanlar çarğat salır dağ başına öpə-öpə,
Görəndə eyşi-işrəti, artır marağı kəndlinin.

Cəm olur süfrə üstünə beçə balı, əmlək əti,
Göy çəməndə kabab yeyir, görməmişdi bu ləzzəti,
Var elinə, obasına sədaqəti, məhəbbəti,
Mehmanı olsan bir gecə artırır hər an hörməti,
Gülə-gülə yola düşər gələn qonağı kəndlinin.

Öz işini özü bilir azaddır qaldan, qovğadan,
Onun polad əlləriylə ucalır, qalxır dağ, aran,
O özünə bir ağadır, minnəti yoxdur aqadan,
Saz götür, de tərifi, Şəmşir, kəm olma səxadan,
Sarı buğda zəmisindən gəlir sorağı kəndlinin.

ŞAHBAZIM

Saldı məni eşq oduna düşdüm nə hala Şahbazım,
Əhsən belə gözəlliyə, hüsn-cəməla, Şahbazım,
Heyranam səndə olan əqli-kamala, Şahbazım,
Tovuz kimi tellərini verib sığala Şahbazım,
Naz ilə oğrun baxışın istər can ala, Şahbazım!

Behiştin baratısan, səlsəbildi yanaqların,
Dağlar çiçəyindən gözəl, ya sünbüldür, yanaqların,
Bənövşə, nərgiz, ərğəban, qərənfildi yanaqların,
Solmasın, saralmasın qızılgüldü yanaqların,
Afərin, səd afərin, bu xətti-xala, Şahbazım!

¹ Neysan buludu

Püstanın Zöhrə ulduzu, sədrin Savalan qarıdı,
Hüsnün mələk, təhrin pəri, boyun tərhan tavarıdı,
Dilim tutmur, necə deyim: bu gözəl kimin yarıdı?
Çataydı öz sevgisinə fələkdə insaf varıdı, –
Düşüb naşı kəməndinə gəlib zavala Şahbazım!

Buxaqların səhər-səhər, dağda açan lələ kimi,
Ala gözlər şölələnin qızılı piyalə kimi,
Sinəsindən tər süzülür baharda şələlə kimi,
Dönüb Muğan ceyranına, bir gözəl qəzalə kimi,
Oxşayır nazlı yerişin bir şux marala, Şahbazım!

Eşqinin alovunun pərvanəsi mənəm, gözəl,
Firqətinin, həsrətinin divanəsi mənəm, gözəl,
Nəgməkar bülbüllərin təranəsi mənəm, gözəl,
Qurbanın, Ələsgərin nişanəsi mənəm, gözəl,
Bilirsənmi vəsfim düşüb elə, mahala, Şahbazım!

Min doqquz yüz otuz üçdə aşiq oldum, inan, sənə,
Qonub meylim, məhəbbətim Məcnun kimi, canan, sənə,
Şəmşirəm, nəqdi verim lazım olsa bu can sənə,
Sən məndən üz döndərəsən, heç gəlmirdi güman sənə,
Gəl yazaq ilqar üçün doğru qəbələ, Şahbazım!

QOCALIQ

Yerimir qılçım mənəm, aman, ələman, qocalıq,
Hardadı cavanlığım, aç a bir meydan, qocalıq,
Məni haldan elə salıb, yoxdu məndə can, qocalıq,
Nə istəsən dur gəl verim – olasan cavan, qocalıq,
Tərpənirəm, yıxılıram, oluram peşman, qocalıq.

Hanı o gün – beş yaşında bulaq üstə oynadığım,
Qan-yaş tökür didələrim, yada düşür nəsər çağım,
Güneydən dərib çiylək halım varmı moruq yığım?
Çatanda on beş yaşına təzə tərlemişdi bığım,
Duruşuma deyərdilər: ahıçı tərhan, qocalıq.

Yorulmazdım laçın kim, dolanırdım, dağı, daşı,
Tərhan tək olub oylağım şiş qayalı dağlar başı,
Küləklərlə bəhsə girib, quşla uçardım yanaşı,
Hərdən görünəndə gözə sevgilimin qələm qaşı,
Olurdu bu dünya mənə cənnəti-rizvan, qocalıq.

Qol qüvvətli, dizim girli, Fərhad olub çaldım külüng,
Baxdım elə tay-tuşuma, qoçaqlardan aldım bilik,
Toylarda at oynatmaq, peşəm oldu gülləçilik,
Gah başladım ovçuluğa, meşələrdə qovdum əlik,
Zərbimdən dağlar oyanıb, and içim, inan, qocalıq.

Bir zaman da saz götürüb düşdüm elə, obalara,
Bağladım öz niyyətimi doğru yola, düz ilqara,
Rəhmət böyük ustadıma – adlı-sanlı sonətkara,
Ha yazdım, ha yaratdım, aşiq oldum nazlı yara,
Aldı əldən gəncliyimi sevgili canan, qocalıq.

Mahallarda məclis qurdum, cəfa çəkdim, ad qazandım,
Qol çalmaqdan yorulmadım, biləyimi polad sandım,
Uzaq yolu yaxın bildim, nə əyildim, nə dayandım,
Ruzigarın ilqarına əbəs yerə mən inandım,
Etibara düz çıxmadı bu çərxi-dövrən, qocalıq.

Axır bir gün yavaş-yavaş qara saqqal oldu dümağ,
Göz qaraldı əsdi başım, sinəm üstə çəkildi dağ,
Cavanlıqdan yoxdu xəbər, hər tərəfə saldım soraq,
Ürəyim istəyən yerə tutmur dizim, getmir ayaq,
Hər bir dərindən əlacı var, yox sənə dərman, qocalıq.

Könlümdə eşqin həvəsi canlanır, hərdən gözələ,
Axır meylim, məhəbbətim bağlanır birdən gözələ,
Niyə baxsın hədə yerə düşən hünərdən gözələ...
Yerişinə yetirmirəm, baxıram gəndən gözələ,
Belə dərdi ürəyimdə çəkirəm pünhan, qocalıq.

Əllərimdən cavanlığın ixtiyarın alan fələk,
Bir sözünü düz görmədim, etibarı yalan fələk,
Qurban ilə Ələsgəri sənə yola salan, fələk,
Həmişəlik yer üzündə olacaqmı qalan, fələk?
Bu bir aydın həqiqətdir: fəryadsan, ahsan, qocalıq.

Cavanlığın novbahar tək bənövşəsi, laləsi var.
Saf ürəyin, sağ bədənin sanki səngər qalası var.
Qocalığın, düşkünlüyün ərsə çıxan naləsi var:
Diş tökülür, üz qırışır, gör nə dərdi, bəlası var,
Ay boranı kəsilməyən qarlı zimistan qocalıq.

Şəmşir, sən yaxşılıq elə əl uzatma yamanlığa,
Zəmanənin övladın, yeri, yetiş insanlığa
Bodfikirə, nakişiyə, lənət oxu, şeytanlığa,
Özünə xalqı dost elə, nifrət elə düşmanlığa,
Meylini salma kənara vəfalı dostdan, qocalıq.

TUTU

Boyun, ay əllər gözəli, bənzəyir qılmana, Tutu,
Xəstə üçün xəliq olunub ləblərin dərman, a Tutu,
Mən yazım tərifi səs düşsün hər yana, Tutu,
Huri deyim, yoxsa pəri sən kimi insana, Tutu,
Lütfünün çatsa payı, məriz gələr cana, Tutu.

Bu gözəllik, bu boy-büsat kimdən sənə çatıb barat,
O hüsnü-sücaəti yoxsa edibsənmi qarət,
Belə nəcib, nəcibəni, ey təbiət, bir də yarat,
Lalə yanaq, xallarına əhsən desin qoy həzarat,
Bil ki, dilim hədyan deməz mətləbimi qan, a Tutu.

Çəkilib hilal qaşların nuri-təcallaya əvəz,
Şəki-şəbaətdə üzün on dörd günlük aya əvəz,
Əbrulərin əbsərinon¹ göydə Sürəyyayə² əvəz,
Baxışın Bülqeyisə, Yusif, Züleyxaya əvəz,
Yaquba dərman gəlib Misirdən Kənana, Tutu.

¹ Gözlər

² Ülker

Şəmşir ki dağlar oğludu, Qarabatda Leyli gəzir,
Düşüb elə, obalara, bu minvalla xeyli gəzir,
Qonubdu xublar şahına məhəbbəti, meyli, gəzir,
Üz döndərib bülqardan inciyib, gileyli gəzir,
Əldən gedib cavanlığım, olmuşam pirana, Tutu.

ŞAH DAĞI

Əlimizdə, obamızda var adın, sanın, Şah dağı!
Yaz olanda sel gözləyir səndən aranın, Şah dağı!
Qış günündə əskik olmaz qarın, boranın, Şah dağı!
Daşlarında kəklik olur, düzdə ceyranın, Şah dağı!
Ovçular ov bərəsində qurur kamanın, Şah dağı!

Bahar olcaq sinən üstə lalə, nərgiz, güllər açır,
Bənövşələr, yel əsəndə, hər tərəfə ətir saçır,
Daşqın axan çaylarından gözəllər karvanı keçir,
Bilirsənmi neçə mahal sərın bulağından içir?
O səbəbdən olmur sənın xəstə yatanın, Şah dağı!

Yığılıbdı hər mahaldan, səndə çox bəşər cəm olub,
Ətri-rizvan, güləbi-tər, müşk ilə ənbər cəm olub,
Hər söz qanan, iş anlayan, neçə, dilavər cəm olub,
Hədələrdən pəsinməyən belə iyid, nər cəm olub,
Rüstəmi-Zal kimi sənın var pəhləvanın, Şah dağı!

O Qalagah, Xacə Həsən, Sarı Yasamal qayası,
Dağıstanın igidləri salıbdı hər yana səsi,
Bir tərəfi Quba dağı, bir yanı Səngər təpəsi,
Qudyal qarışır Xəzərə, edir təlatüm ləpəsi,
Tüğyan edir ətrafında dəryan, ümmanın, Şah dağı!

Murov, Qoşqar, Alvız, Kəpez... Neçə dağ var, neçə dərə,
Düzülübdü başdan-başa, nizam çəkiblər hər yero,
Qafqazın sıra dağları bir gümüş tac qoyub sərə,
Keti, Qırız tək dağlar gəlir uzaqdan nəzərə,
Şəmşir kimi yaxın dostdu indi hər yanın, Şah dağı!

MƏNİ SƏN

(Cığalı müxəmməs)

İnsaf et, sevgili yar, salmışan haldan məni sən,
Məcnun tək zay elədin əql, kamaldan məni sən,
Gözlərin min can alır, saxla zavalıdan məni sən,
Gəl qurtar, bu mən ölüm, qeylü-qaldan məni sən,
Qovlayıb salma kənar eldən, mahaldan məni sən.

Təzə cavan,
Qaş kaman,
Şirin zəban,
Öldüm, aman!
Halım yaman.

Bir şux cavansan, pərim!
Gözəl, göyçək dilbərim!
Uzun boylu ərərim!
Ətrim, mişkü-ənbərim!
Dildə şirin əzbərim!

Cismdə bir can kimi,
Ağılda ümman kimi,
Tutiyi-imran kimi,
Hüsnüdə qılman kimi,
Çöllərdə ceyran kimi,

Ovçunam, salma uzaq, gözəl qəzaldan məni sən!

Naz ilə bir bəri bax, ağıllı, kamallı gəlin!
Xoş gülüş, xoş danışq, ey incə ufallı gəlin!
Qaşları təhri-qələm, yanaqları xallı gəlin!
Boy gözəl, bədən lotif, bir mələk misallı gəlin!
Sinəsi bir ilk bahar, bənövşəli, allı gəlin!

Qaş hilal,
Huri misal,
Ləbində bal,
Eylər xəyal
Bu xətti çal.

Qoç, quzu alsın qadan!
Bəzəkli tavus nişan!
Gəl danışaq mehriban!
Biz sən ilə hər zaman,
Sirdaş olaq canhacan...

Kəndimizin göyçəyi!
Sinəsi dağ çiçəyi!
Var, kəsmə tel, birçəyi!

İnsaf et, ayırma heç ağ üzdə xaldan məni sən!

Kölgədə, quzey yerdə gün dəyməmiş qardı sinən,
Xəstəyəm, min dermana təkçə bərəbərdir sinən,
Elə bil göy bağçada yetişməmiş nardı sinən,
Gül açır, çiçək açır, bir yeni bahardı sinən,
Simuzər, yaqut, gövhər – açılıb, bazardı sinən.

Sanki mələk,
Bəyaz bilək,
Açma kələk,
Etdim dilək.
Öldüm, fələk!

Səndə nələr var hələ,
Özün salıbsan dilə.
Mən yetimə rəhm elə,
Zər düzülüb kakilə,
Dilin dönüb əsələ.

Çıxdı aşğın canı,
Gözdi bütün dünyanı,
Dolanıram hər yanı –
Cümlə Azərbaycanı,
Sənin kimi can hanı?

Ac arıyam, bir doyuzdur dodaqda baldan məni sən!

Gah qaçır könlüm quşu saçları ilana tərəf,
Gah baxır həsrət gözüm sinəndə bostanə tərəf,
Mürği-ruh fərar edir, uçur asimano tərəf,
A dostlar, nəzər salın bu canlar alana tərəf,
Göz yetirsin hərdən o, biz tək qocalana tərəf.

Bel bükülüb,
Qan çəkilib,
Dərd əkilib,
Əng sökülüb,
Diş tökülüb.

Kötük damaq, boş ağız...
Camalın bir ağ kağız,
Bir busə ver sən, a qız!
Yaram üstə bağla buz,
Kənar keçmə, a duzsuz!

Ol mənimlə qol-boyun,
İstərəm olsun toyun,
Toylarda olur oyun,
Qızlar, siz də oynuyun,
Ləzzəti var bu toyun.

Gəl barı al könlümü, oldun qocaldan məni sən.

Təlləri çin-çin edib, hər yana gərdəndən aşır,
Arxalıq, zər yaxalıq sənə nə əcəb yaraşır!

Camalın şöləsinə baxar-baxmaz göz qamaşır,
Hələ də qoca könlüm dərya kimi aşıb-daşır,
Sən ki el tanıyır, cahanda olmusan məşhur.

Camalı ay,
Qaşları yay,
Aman, haray!
Qılmana tay,
Sailə pay.

Ancaq o da dodaqdan,
Bir cüt busə yanaqdan,
Fikrim odu bayaqdan,
Mən öldüm ağlamaqdan,
Düşdüm əldən-ayaqdan.

İnsaf cəyləsən əgər,
Dərdimi alsan xəbər;
Aşiq üçün bir qəder
Qapında qalan nökr,
Qulluğunda sərbəssər.

De nədir qəsdin, qərəzin, cəylədin yoldan məni sən?!

Şəmşirəm, qeydimə qal, xalqı seven bir aşığam,
Möhnetin sərsəmiyəm, dərd əlindən dolaşığam,
Məhəbbət çırağından şölə çökən bir işığam,
Dərin eşq dəryasıyam, elə sanma bir qaşığam,
Toyların, nişanların məclisində yaraşığam.

Əlimdə saz,
Bülbül avaz.
Oyna az-az,
Sən elə naz,
Ey quba qaz!

Məskəndi göllər sənə,
Çəmənli çöllər sənə,
Quldu gözəllər sənə,
Yoncudu dillər sənə.

Oyna, danış, gül barı,
Dünyanın odu varı!
Bizim tərəfə sarı,
Mənə də bax, sən tarı!
Bir gün olarsan qarı.

Gözəldə yoxdu vəfa,
Çoxu çəkibdi cəfa,
Çoxu gəlib təvafa,
Kimdi sürən xoş səfa?
Yar, sən də gəl insafa –

Yətir arzu-murada özün halaldan məni sən.

1926

¹ "Tanrı" mənasında

HANI

Sualıma bir cavab ver, dünya, səndə kar hanı?
Gizlin işin olsun aydın, söylə aşikar, hanı?
Neçə-neçə arifləri incidib saldın yola,
Əhdi-peyman bağlamışdıq, verdiyin ilqar hanı?

Nə Firdovsi, nə Xaqani, nə də Cami qalmadı,
Nə Nizami, nə Füzuli – söndü şamı qalmadı.
Yoxsa, ömür düşdü tamdan – ağız tamı qalmadı?
Dövrənini tutub duran insani-əhrar hanı?

Bir tərəfdən boşalanda bir tərəfdən doldurur,
Bir tərəfdən lalə açır, bir tərəfdən soldurur,
Bir tərəfdən hey yaradır, bir tərəfdən öldürür,
Çərxi-dövrən, sənin kimi könlü, gözü dar hanı?

Axır səndə kim qalacaq, səxavətin kəm belə,
Ayırıb dostu dostundan eylədin sitəm belə.
Şəmşir də tapa bilmədi dərdinə əncam belə
Öz sevgilim gəzər mənə – deyər sənətkar hanı?

1915

GƏDA

El içində həyalı göz gəlindən, qızdan, gəda,
Xislət səni çıxardacaq düz yoldan, izdən, gəda.
Səndə taqət nə hasildi, girirsən nə çənginə,
Qayıt, sənənin payın yoxdur bahardan, yazdan, gəda.

İlqarda, qeyrətdə gərək yaxşı tanınsın kişi,
Alçaq, nadan, nakəsərin tərsə gedəcək işi,
Bir gün hicran tələsinə, salar çərxin gərdişi,
Gədər əldən bir dəstəlik bağ nədi, bostan, gəda?

Yaranandan elə bil ki, gəlib səylik tək sənə,
Hərcayılıq qoşa gedər, yaşın çatsa səksənə,
Daqqa-daqqa el içində az özünü çəksənə,
Naşı gömin çətin keçər daşqın Arazdan, gəda.

Hər yetənə nə daş tullı, nə bir qeyri-kar elə,
Nə də alçaq hədyan danış, nə kəndi zinhar elə.
Aralıqda çıxar canın, az yerini dar elə,
Naşısən, şairliyə hələ tarazlan, gəda.

Sızqa dağı haçan aşar, dalğa dənizdən gedər,
Daşqın sellər dərələrdən saldığı izdən gedər,
Zəhləkarsən, aşıqların zəhləsi səndən gedər –
Şəmşir ilə dilləşirsən, danış astadan, gəda.

1938

BAYRAM GÜNLƏRİ

Aşıq görək xalqa tərif yazı bayram günləri,
Əlində saz, şirin avaz gəzə bayram günləri.
El nəfinə yaxşı danış eşidən əhsən desin,
Gülür yenə novbahar tək üzə bayram günləri.

Görürsənmi al bezəkli bizim bu şən elləri,
Yel əsəndə ləpələner süsəni, sünbülləri,
Avazla nəgmə oxuyur vətənin bülbülləri,
Xoşbəxtlik hər gündə olub bizə bayram günləri.

Lalə, nərgiz, tər bənövşə bizdə açdı ilk bahar,
Şəmşir, xoşdu səadətini, oldun əcəb bəxtiyar,
Arzu çəkən başqa yerdə hansı bir məxluq ki var –
Qismət olsun bizim kimi sizə bayram günləri.

1968

HARDA VAR

Bir canım var qurban olsun düz etibar harda var,
Lütfü təmiz, namusu pak doğru ilqar harda var.
Dönüm, dolanım başına el saxlayan mərdlərin,
Qoy var olsun yer üzündə bu səbəbkar harda var.

Sorraf olan lol tanıyar, gəzər, tapar anbarı,
Tamahkara açar vermə, açar, satar anbarı,
Məndədi söz xəzinəsi, mirvarilər anbarı,
Gəl al mənim sinəm kimi, açıq “bazar” harda var?

Şəmşir, elin sənətkarı, hər işdən gərəklidi,
Öz xalqına ümidvardı, dağ kimi ürəklidi.
Bizim bu şən Azərbaycan qızıldan bezəklidi,
Mənim gözəl vətənim tək gözəl diyar harda var?

1971

AŞIQ

Bir qulaq ver danışırım gör sənə hardan, aşıq?
Halal olsun var taparsan el verən vardan, aşıq,
Özün üçün yaxşı yoldaş seç üzün ağ eyləsin
Uzaq dolan xain, xəbis mərdiməzardan, aşıq.

Dost sirtini dostla demə, saxla möhkəm sirr budu,
İnsanlara lazım olan namus, qeyrət bir budu,
Əhdi-vəfa, düz yol-ərkan qible budu, pir budu,
Yeri gəlsə geri qalma namusdan, ardan, aşıq.

Bülbül kimi xoşnişan ol, xoş ətri güldən qazan,
Təriqəti, mərifəti, bir əhli-dildən qazan,
Ustaddan kamil dərslər al, hörməti eldən qazan,
Ayrılib düşmə kənara doğru ilqardan, aşıq.

Hayalan qızdan, gəlindən, qəlbini pak saxla sən,
Təmiz ada sahibkar ol, halal ürək saxla sən,
Nəfsini haram yolda etmə həlak, saxla sən,
Haram maya acı olur, bil, zəhrimardan, aşıq.

Yar-yoldaşa xain çıxma, gəzdiyin oymağı sev,
Zəhmət ilə bağça bəslə bağbanı ol – bağı sev,
Qoy aran, dağ səni sevsin, sən aranı, dağı sev,
Eşidənlər tərifləsin səni kənardan, aşığı.

Arif, alim məclisində yaxşı, yaman seçmişəm.
Halal əmək bəhrəsindən, şirin badə içmişəm.
Xalqım üçün cəfa çəkib, daşqın çaylar keçmişəm,
Diksinib xof etməmişəm borandan, qardan, aşığı.

Ürəyində xof gəzdirən vəfalı dostdan olar,
Xəbis, xain, paxılların yazı zimistan olar,
Şəmşirin nəsihəti, dillərdə dastan olar,
Aşığı adın uca tutar, uca dağlardan, aşığı.

OLMASA

Həç kimsənə namərd olmaz, qəlbindən dar olmasa,
Sözü xalqa şirin gələr o dil-azar olmasa.
İküzlülük eyləməsə, hamı inanar ona,
Dostlarına yalan satıb, bətibar olmasa.

Xoş o kəsin əhvalına – kəskin ola iqbali,
İnsana tale lazımdı, puçdu dünyanın malı,
Nadanla həmdəm olanın tez ağarar saqqalı,
Mərd iyidin gər özünə münasib yar olmasa.

Bir qılınc yoxlayanda gəzin polad qatını,
Hər ot bitər kökü üstə – göstərer isbatını.
İgid oğlu gur südünü əmsə, tez itirər zatını,
Qaraquş köhlən götürər – dayısı sar olmasa...

Əhli-ürfan məclisində kinayə söz atma sən!
El xətirin əziz saxla, dost arasın qatma sən!
Dür matahın varsa əgər, hər yetənə satma sən!
Qiyətini bilən sərraf, həm xiridar olmasa.

Şəmşir deyər: bu dünyada xoş keçə vaxtın gərəkdir,
İqbalın çox kəskin ola, qurula taxtın gərəkdir,
Qəflət içrə yatmış olsa, oyana baxtın gərəkdir,
Tərhan təbim qanad çalar – dərde düşər olmasa.

İNSANLARIN

Kimdir qatan aralığı, ay camaat, göz olun!
Çox dolanır xəyalında qeyri-hal insanların.
İşlərinə qafildilər, yoxdan başlar ədavət,
Kəsilməyir arasından qeyli-qal insanların.

Minib şər atını çapma, lənət oxu şeytana!
Ara, axtar ədaləti, meyl vermə böhtana!
Öz zəhməti xəzinədi aqil olan insana,
Gər çıxmasa xəyalından bu misal insanların.

Yalan, qiybət danışmasın, eləsin savab dilin,
Böhtan demə, şər axtarma, çəkər çox əzab dilin,
Ədalətin sualına verərmi cavab dilin?
Onda gəl bax əhvalına dili lal insanların!

Tez yetişər muradına, qəlbini tox istəyən,
Bu dünyada darda qalmaz xalqını çox istəyən,
Çox var özünü istəyən, qonşunu yox istəyən,
Yüz çalışsa ruzi artmaz kəmxəyal insanların.

Düşmən ocaq başındadı, özün üçün dost qazan!
Lazım olar, vaxtı gələr, dada çatar bir zaman.
Vəfalı dost da qardaşla bərabərdir, doğrudan,
Qalacaq mı xətirində bu sual insanların?

Aşığı Şəmşir, sidq dillə həqiqəti sal yada!
İncitmə insan oğlunu, qəlbə dəymə nəbada!
Deyin, kimdi həmişəlik diri qalan dünyada?!
Dolanmasın xəyalında qeyri-hal insanların.

TAPMADIM

Nabələdlə həmrah oldum, mən bir anaş tapmadım,
Bir vəfalı əhli-məclis, doğru yoldaş tapmadım.
Qəvvas kimi deryalarda nə zamandı üzürəm,
Ləl axtardım çox dərində, qiymətli daş tapmadım.

Mən aldandım xüyalara, uydun yağlı dillərə,
İxtiyarım, külli-varım vermişəm bəd əllərə,
Kimə gizli sirr dedimse, açdı yayda ellərə,
Xainləri qəlbi doğru, sirrə sirdaş tapmadım.

Bivəfalar qəşəm etdi, inandım insan kimi,
Zahiri çox gülər üzülü, batini ilan kimi,
Aşikarda bir mələkdə, daxili şeytan kimi,
Zatı iblis müxənnəsin felindən baş tapmadım.

Halal xilqət, halal maya, halal dövlət-var hanı?
Dar günündə dada gələn kar hanı, kirdar hanı?
Deyin, insaf, qeyrət hanı, namus hanı, ar hanı?
Dəhr içində qanı təmiz yoxdu, ey kaş, tapmadım.

Dünya süddü, düz ilqarın varsa əgər üz, oğul!
Sexada bir mərəd dəyməz namərdlərdən yüz oğul!
Anasından ey süd əmmiş, atasından düz oğul,
Tanımıram, bəs kim olar, qalmışam çaş, tapmadım.

İnsan gerek vətəninə dolansın el başına!
Bəylərə bel bağlayanın kəməndi sal başına!
Bəhlul deyib: üç kimsənin elədim kül başına,
Namərdlərdən özüm üçün doğru qardaş tapmadım.

Şəmşir deyir bilqara bir etibar görmədim,
Mən söyüddə, sarağanda, yulğunda bar görmədim,
Heç qurdun yanında sürü, quldurda var görmədim,
Müxənnətin süfresində bir tamlı aş tapmadım.

1919

ƏLDƏN GEDƏR

Yaxşı dostu yalan satma, etibar əldən gedər,
Həm məhəbbət, həm sədaqət, düz ilqar əldən gedər,
Öz payınla kifayətlən, özgələrdən kəs gözün,
Tamah səni bəndə salar, xeyir-kar əldən gedər.

Cənnət bağı demək olmaz hər açılan güllərə,
Namərdlərə bel bağlayıb, uyma yağlı dillərə,
Leyli deyib aşiq olma hərəcayi gözəllərə,
Təzə aşna axtarınca köhnə yar əldən gedər.

İnsanlara yaxşılıq eylə sən cavan çağı,
Təmiz adla bir səxavət dünyada qalar baqi.
Mal-dövlətin olmasa da, əziz saxla qonağı,
Təxti-Süleyman qalmayıb, bir gün var əldən gedər.

Can çürütdüm, nəvəcibin yolunda çəkdim cəfa,
Hər zəhmətim hədə getdi, heç görmədim xoş səfa,
Faş eyləmə öz sirrini, namərddə olmaz vəfa,
Eylədiyən hər yaxşılıq aşikar əldən gedər.

Şəmşir, sən öz qüdrətini bu sözdə, bu sazda gör!
Sən hər zaman işlərini nizamiyə, tarazda gör!
Görəcəyin hər tədbiri qısa qoyma, yazda gör!
Yollarını ta qəflətən alar qar, əldən gedər.

1929

KÖLGƏSİ

Heç sayə salmaz üstünə qaratikan kölgəsi,
Balaca yulğun kolunun yox binadan kölgəsi,
Etmə şeytanla qohumluq, əfi ilanla dostluq,
Etibarda satqın olar, yoxdu nədan kölgəsi.

Söykən elə böyük dağa – vulkana baş əyməsin,
Hər küləkdən xofə gəlib, tufana baş əyməsin,
Dəryalardan dəhşətlənib, ümmana baş əyməsin,
Pəsinməsin yer üzünə gəlsə duman kölgəsi.

Özünü heç tərif etmə, qoy öysün ellər səni,
Sayıq dolan, aldatmasın hərəcayi dillər səni,
Keçmə namərd körpüsündən – aparsa sellər səni,
Heç sığınma boz tülküyə, axtar aslan kölgəsi!

Öz qəlbində sən Vətənə, xalqa məhəbbət ara!
Sən yarı-yoldaşı satma, əgər çəkilsən dara!
Şəmşir deyir: gerek müdam möhkəm olaq ilqara,
El təsibi! çəkənlərin olur hər an kölgəsi!

1944

BAX

Qoca dünyaya inandım, sən bu əqli-huşa bax,
Ətrafımdan yoxa çıxan dostu bax, yoldaşa bax.
Külüng çalan, dağlar yaran qəhrəmanlar hardadı?
Fərhadları yola salan bu çərxi-gərdişə bax.

Ey zəmanə, özün dedin: adımlı çağır mənim,
Köhlən kimi qoşdun cütə, boynumdu yağır mənim,
Niyə tutdun dərdi-qəmdən yükümü ağır mənim,
Bu ilqara, etibara, sən tutduğun işə bax.

¹ "Təəssübü" mənasında

Dost ki dostu hiylə qurmaz, ay səxası kəm belə,
Qüssə, möhnət yükünü sən verdin mənə cəm belə,
Nə insafa, nə mürvətə olmadın möhkəm belə,
Aldandım sənin hiylənə məndə olan başa bax.

Heç bilmədim, vəfasızsan belə hər zaman, niyə?
Gah dolursan, boşalırsan çox olur tufan, niyə?
Dünən gəlir, bu gün gedir bir belə insan niyə?
Ömrü xəzan yarpağıdır, dörd gün keçər, beşə bax.

Bir tərəfdə toy-balaban, bir tərəfdə yas nədi?
Bir yanında eyşi-işrət bir yanda hərəs nədi?
Həm yalançı, həm talançı, məqsədi-əsas nədi?
Bir tərəfdə ilk bahardır, bir tərəfdə qışa bax.

Qoltuğuma qarpız verib, yaxşı ucaldın məni,
Dolandırdın, ovundurdun, yordun, gicəltidin məni,
Əldən aldın cavanlığı, niyə qocaltdın mən,
Kövrəltidin Aşıq Şəmşiri, gözlərimdə yaşa bax.

DÖNDƏRİB

Dost deyib inandığım, aşikar üz döndərib.
Aramızda heç bilmirəm bəs nə var, üz döndərib.
Məhəbbəti buza dönüb, qaynar ürəyin niyə
Unudubdu sədaqəti, biihqar üz döndərib.

Xoşdur yerdən göyə qədər bir qəlbi şad eyləmək,
Yoxsula əl uzadıb kömək, imdad eyləmək,
Kəbə evin tikmiş olur, qulu azad eyləmək?
Səd heyif ki, doğru yoldan günahkar üz döndərib.

Bu gərdişin ələyindən, hər zaman insan keçir,
Gün keçir, il dolanır, gərdişi-dövrən keçir,
Gen günündə mənəm deyən dar günümdə yan keçir,
Mən o günü can dediyim cannisar üz döndərib.

Şəmşirəm, demədim ha şəri hədə mən sənə,
Kəc baxırsan, neyləmişəm, gülməşəkər, mən sənə?
Cəfa çəkdim, can çürütdüm, gör nə qədər mən sənə,
Qocalmışam, niyə məndən nazlı yar üz döndərib?

İSTƏMƏZ

Lütfü haram, qəlbi napak qonşuda var istəməz,
Tək özündən qeyri kəsdən bir xeyri-kar istəməz.
Mərd iyidin qaydasıdır: dünyanı var istəmək!
Bir bəşərin şad gününü mərdimazar istəməz.

Əsli kamil olmayanlar yetişməz insanlığa,
Səxadan kəm, cüssəsi dar dayanmaz bir anlığa.
Yaxşılığa gəlməz əli, başlayar yamanlığa,
Bacarmaz hörmət etməyi, qaçar kənar, istəməz.

Halal qazanc, halal çörək, duz, yaxşılardan qalıb,
Doğru tədbir, düz nəsihət, söz yaxşılardan qalıb,
Gül-çiçəyi könül açan yaz yaxşılardan qalıb,
Qış günündə gül açılmaz, yay boran, qar istəməz.

Qəlbə dəymək, hörmət tökmək üzü boz adamda var,
Şəmşir, bu dünya boş deyil, igid, düz adam da var,
Sədaqətin solmaz bağı, heyif, az adamda var,
Məhəbbətlə açılan gül üstündə xar istəməz.

İNCİMƏZ

Şüursuzdan, ağılsızdan ağılı olan inciməz,
Kamalsızdan, dil qanmazdan, arif, qanan inciməz.
Bivəfadan incimərəm, bisəxadan küsmərəm,
Düşüncədən dərs alana söylə nadan, inciməz.

İnciyərəm o kimsədən arif olub söz qana,
İşarəni başa düşə, mətləbini tez qana,
Dostunu yaxşı tanıya, ilqarını düz qana,
İnsan belə mərd yolunda versə də can, inciməz.

Öluncə mərd olmadı lütfü təmiz hər oğul,
Şən elər ata yurdunu qoçaq, hünərvər oğul,
Cəfa çəkər, say saxlayar, say seçilmiş sər oğul,
Şəmşir onun zəhmətindən yüz il, inan, inciməz.

QAÇIN

Yaxşılara yoldaş olun, şərdən, şeytandan qaçın,
El içində fitnə sahib, ara vurandan qaçın.
Xainlərə, xəbislərə can desən, çor anlayar,
Nütfə napak, qədirbilməz belə insandan qaçın.

Qeyrətdən az, hünərdən kəm gündə döyər arvadın,
Danışar həcvi-hədyanı, gözləməz əsla adın,
Pozular tərbiyəsi, evdə olan övladın,
Göz yumub uzaqlaşın, belə nadandan qaçın.

El ucundan yandırsa da səni atəş, incimə,
Dost yolunda ayağına dəysə min daş, incimə,
Bərkə düşsən, darda qalsan, tökmə qan-yaş, incimə,
Mərdlər üçün nisar olun, dostu satandan qaçın.

Bilməlisən ziyan dəyib, yetişib hardan xata,
Dəyir çoban sürüsünə, bəd canavardan xata,
Əskik olmaz fitnə-fosad, mərdimazardan xata,
Səxalıya pənahlanın, hiylə-hədyandan qaçın.

Saxla başın mürvətsizdən, sənə dəyməsin xətər,
Hər nə görsən, doğru söylə, la kəlmə danışma şər,
Obanı oda yandırar əsli xain bir nəfər,
Xəbis, xain, qırx qazana maya salandan qaçın.

Yarananda ağlamısan, öldün getdin, ağlama,
Biihqara aşna deyib, ürəyini dağlama.
Qoyunu qurda tapşırıb, quldura bel bağlama,
Zahiri dost, qəlbi xain şahmar ilandan qaçın.

Qoy var olsun açıq sifət, gülər üzler harda var!
Şəmşir mətləb qananlara eyləmişdir etibar.
Ancaq yerə baxanlardan həmişə olun kənar,
Daşqın çaylar tez durular, siz lal axandan qaçın.

KİMİ

Namərd sənın qulluğunda qul olar,
Öz işi düzəlib-bitənə kimi;
İrişə-irişə üzünə gülər,
Əli bir nəfərə çatana kimi.

Dostunu tanımaz nadan, sərsəri,
Bu, elin sözüdür nə vaxtdan bəri.
Qoy sellər aparsın nanəcibləri,
Bax dalınca gözdən itənə kimi.

Xoryatın ox sözü qəlbimə deydi,
Büküb qamətimi, qəddimi əydi;
Bildirçin də bir ay payızda bəydi –
Darı sünbülündən yetənə kimi.

Şəmşir görək mərd ocağın qalasın,
Hər kəs çəkər öz dilinin bəlasın.
Qoy səni şir yesin, şir parçalasın, –
Tülkü kölgəsində yatana kimi.

İNSAN OĞLU

Unudar verdiyi əhdi, ilqarı,
Pozar peymanını tez insan oğlu.
Mənim sözlərimə sən inanmasan,
Axtar bu aləmi, göz, insan oğlu.

Sirin vermə, sirt saxlamaz hər adam,
Kimdi atasından halal, nər adam?
Hanı dosta etibarlı bir adam,
Ola ilqarına düz, insan oğlu?!

Huşun nə bir çıxır, nə də cəm olur,
İşim-peşəm möhnət, qüssə-qəm olur,
Biilqar dost səxavətdən kəm olur,
Az gəlib dünyaya, az insan oğlu.

Xainin qəlbinə yüz şeytan dolub,
Saldığı bağçalar saralıb, solub;
Daş da sirr saxlamır, biilqar olub...
Saxlamır qəlbində söz insan oğlu.

Yetse qulağına Şəmsirin səsi,
Sənə şefa verər onun nəfəsi.
Qəzanın qədəri yıxmayan kəsi
Yıxarmı yığılsa yüz insan oğlu?

TOXUNMA

Bizim heç kəs ilə yoxdur işimiz,
Yaxşı deyil, sən bu cana toxunma!
Əgər sən ovçusan, oylağında göz,
Bu yerlərdə yad ceyrana toxunma!

İgid gerek toxunmasın kəndinə,
Öyünməsin fitnəsinə, fədinə;
Keçərsən qıfılənd söz kəməndinə,
El içində ada-sana toxunma!

Ağlın azıb, itiribsen sərini,
Gələndə meydana tökmə tərini;
Anla qüvvətini, bil hünərini,
Bir kələ sürtünmə, dana, toxunma!

Görson, ağsaqqalın soruş halını,
At minəndə döymə ayaqyalını;
Saxla qanacaqla böyük yolunu,
Çox özizdir ata, ana, toxunma!

1943

Bülbüləm, bağında gül sevir məni,
Arif olan əhli-dil sevir məni,
Mən eli sevirəm, el sevir məni,
Şəmsir kimi mehribana toxunma!

1939

OLMAZ

Alim, aqıl, kamil olan insanın
Huşunda, fəhmində söyləmək olmaz!
Bu söz xəznəsinə verən var ona,
Onun baratını söyləmək olmaz!

Mərifət, ədəbdir nəşqi insanın,
Səadət, taledir bəxşi insanın,
Yaxşılıq bacaran yaxşı insanın
Haqqında yamanlıq eyləmək olmaz!

Şəmsir, sən itirmə haqqı-sayını,
İstə öz baxtından halal payını.
Gələnin heç qırmaq olmaz muyunu¹,
Gedəni zəncirlə əyləmək olmaz!

1918

EYLƏR

Bir qaşla, gözlə də bilər mətləbi,
Qanana bir kəlmə işarət eylə!
Artıq məhəbbəti dost arasında,
Demədim ürəklə ticarət eylə.

Sadiq ol dünyada, sən dolandır göz,
Güşinə girməsin fitnə, yalan söz.
Bir bərkə düşəndə polad kimi döz,
Heç qorxub çəkinmə, dəyanət eylə!

¹ Muy - tük

Göstər ehtiramın xalqa nə isə,
Baş əymə namərdə, sirr vermə pisə!
Aqıl, kamil, arif olan məclisə
Sözünü xoş danış, ibarət eylə!

Yaxşıya can söylə, xayını dağla,
İlqarsız adamın yolunu bağla,
Əlacın olanda el üçün ağla,
Yoxsula əl uzat, nəzarət eylə!

Şəmşir bu sevdaya düşəndən bəri,
Gəzir qarış-qarış bizim elləri.
Ürək sevindirən xeyir xəbəri
Qohuma, qardaşa bəşarət eylə!

1918

YARAŞMAZ

Namərdə yalvarmaq insafdan deyil,
Düşməne yaltaqlıq mərdə yaraşmaz!
Öyünüb desə də min yol nakışı:
“Mənəm qəhrəman da, nərdə” – yaraşmaz!

Hər kəs qeyrətini düşünsün əzəl,
Gül olmaz söyüddən, tökülər xəzəl.
Abır, həya, hörmət bilməyən gözəl
Çəksə də üzünə pərdə, yaraşmaz!

Qatil də özünə deməz cəlladam,
Onun işdəyinə düşmənəm, yadam,
Xalqın əhvalına yanmayan adam
Desə də şərəkəm dərdə, yaraşmaz!

Şəmşir məqsədinə çata yaxşıdı,
Gövhəri sərrafa sata yaxşıdı!
Yaxşı oğul, yaxşı ata yaxşıdı,
Bivecsə xeyirdə, şərdə yaraşmaz.

EYLƏR

Dilbilməzə, dərdqanmaza, nadana
Desən mətləb qanmaz, səni mat eylər.
Ağzına gələni deyər, utanmaz,
Nə arını bilər, nə ismət eylər.

Olmaz elə dostun başa varmağı,
Ürəkdən düz olub əhval sormağı,
Qəlbində oynayar iblis barmağı,
Qayıdar üzünə səy-sifət eylər.

Şəmşir, dərsin əlli öyrən, yüz öyrən!
Oxuyanda kamil oxu, düz öyrən!
Ariflərdən mərifətli söz öyrən!
O sözlər sənə çox nəsihət eylər.

1930

DEMƏK OLMAZ

Qəza qədərənib üz verəndə dərd
Kəməndə düşənə qaç demək olmaz.
Nakəs kölgəsinə sığınanda mərd,
Keçər ili, ayı xoş, – demək olmaz.

İblisin dostluğu qəmdi, qəhərdi,
Qurd ilə aşnalıq artırır dərdi.
Namərd plovunu yemə, zəhərdi,
Ağıdı ləzzəti, aş demək olmaz.

Ayaq basma şeytan-iblis izinə,
Lənət bicin əyrisinə, düzünə!
Hər kim baxar olsa arvad sözünə,
Çürükdü kəlləsi, baş demək olmaz.

Çətindi biiman anda inana,
Nə dillə deyim ki, anlaya, qana?
Nanocibə, biilqara, nadana
Etibar eyləyib, iş demək olmaz.

Şəmşir deyər xayın ürək gəzilməz,
Xoryat sözü cana oxdu, dözülməz.
Tərhan yuvasından sümük üzülməz,
İgid tufənginə boş demək olmaz.

1932

ARZULA

Sən xalqın işinə, elin nəfinə
Həmişə bir xeyir xəbər arzula!
Piyadanı atlı, yoxsula varlı,
Qanadsızı quştək gəzər arzula!

Hər xırda iş üçün acığa gəlmə!
Mənasız danışib, əfsanə gülmə!
Söylə cəvahir tək bir neçə kəlmə,
Ancaq məzmununda kəsər arzula!

İnsan ol, insana bəslə məhəbbət,
Şəmşir bu barata uymuşdur, əlbət;
Çalış həqiqətə, olma bədniyyət,
Nə yalan, nə böhtan, nə şər arzula!

1946

SƏNİN

Ucaltma namərdi, taparsa imkan
Qəlbinin şüşəsin qıracaq sənin.
Nakəsin qolundan yapışsan bir gün,
Amansız, boynunu vuracaq sənin.

Nanəcib tanımaz əmi, dayını,
Səbəb: şeytanlıqdan alıb payını.
Yüz zəhmətlə böyütsən də xayını,
Yollarına duzax quracaq sənin.

Ağlın olsun, bivəfaya yar olma,
Heç qurd balasının qaydına qalma,
İnanıb ilanı qoynuna salma!
Bacarsa, gözündən vuracaq sənin.

Düşünmə acizdi, çox fığaradı,
Sən doğrusan, onun meyli haradı?!
Könlü çamırlıqdı, qəlbi qaradı,
Zəli tək qanını soracaq sənin.

Bədəsilə nə aşna ol, nə də yar,
Bivəfa xilqətdə düz olmaz ilqar,
Şəmşir, o kəslərdən sən dolan kənar,
Şər deyib üzünə duracaq sənin.

1946

YOXDU

Hədər cəfa çökmə namərd yoldaşa,
İmkanı var, zövqü-şəfası yoxdu.
Ülfəti, ilqarı yetişməz başa,
Çəksən imtahana, vəfası yoxdu.

İnanma, dönükdür nakəsin üzü,
Qoyma, öz yolundan yan əyər düzü.
Zəhərdən acıdır namərdin sözü,
Axtar təbibləri, davası yoxdur.

Şəmşir, vurğunusan arif olanın,
Ölkəmizdə el qeydinə qalanın;
Yaman gündə dostu yada salanın
Can versən yolunda, cəfası yoxdu.

VƏDƏSİNDƏ

İtirmə özünü, müşkülə düşsən,
Darıxma səbrinin az vədəsində;
Qəlbini gen saxla, gəlsə taledən
Açılar qapalı göz vədəsində.

Baxtın sarayında yana bir çıraq!
Tərəqqi, tənəzzül ondadır ancaq!
Ağacdən düşərmi bivədə yarpaq?
Hər xilqət yetişər öz vədəsində.

Əvvəl gündən el qaydına qal, dolan!
Doğru söylə, demədim ki, lal dolan;
Yaxşı at min, yaxşı gözəl al, dolan,
Canının qüvvətli, saz vədəsində.

Hansı aşiq vəfa gördü gözəldən?!
Çoxu sevdi, yarı çıxdı tez əldən;
Ətir gəlməz payız vaxtı xəzəldən,
Dərilər bənövşə yaz vədəsində.

Sevdiyin gözəldə sən ağıl axtar,
Huşu çaşqınlara olmaz etibar.
İstəsən tapasan vəfalı bir yar,
Yoxla kamalını qız vədəsində.

Xəstə şəfalanar tərri gələndə,
Təbib ona yönü bəri gələndə,
Əgər deyə bilsən, yeri gələndə,
Qılıncdan kəskindi söz vədəsində.

Dost olan dostunu sata, yaraşmaz,
İlqarını öldən ata, yaraşmaz,
Daha bizə hiylə-xata yaraşmaz,
Şəmşir, saqqalının boz vədəsində.

AŞIQ ŞƏMŞİRİN SƏMƏD VURĞUNLA DEYİŞMƏSİ

Səməd Vurğun

Aşiq Şəmsir, Dəlidağdan keçəndə
Kəklikli daşlardan xəbər al məni.
Ceyran bulağından qızlar içəndə
Saz tutub, söz qoşub, yada sal məni.

Aşiq Şəmsir

Qoşqarla yanaşı duran başın var,
Bizim el tanıyır uca dağ səni.
Yanır yolumuzda sənət çırağın,
Bilirik şerdə bir mayak səni.

Səməd Vurğun

Hay vurub, qıy vurub, səs sal dağlara,
Gözəllər oylağı göy yaylaqlara.
Mənim bu dərdimi de oylaqlara,
Sinəmdən oxladı bir maral məni.

Aşiq Şəmsir

Əzəldən başında cəm olub kamal,
Səni oğul kimi sevir el, mahal.
Azad ölkəmizdə hər zaman ucal,
İsteyir könlümüz bu sayaq səni.

Səməd Vurğun

O ceyran baxışlı baxdı uzaqdan,
Canımı odlara yaxdı nahaqdan.
Yüz il də dolanıb keçsə o vaxtdan,
Unutmaz aləmdə əhli-hal məni.

Aşıq Şəmşir

Sən kamil sərrafsan, göz ustadısan!
Fəhmin, fərasətin öz ustadısan!
Qabil sənətkarsan, söz ustadısan:
Deryasan, arzular min bulaq səni.

Səməd Vurğun

Gəlmişəm, gəzməyə sizin dağları,
Baxım yaylaqlara doyunca barı.
Şairin bu yerə düşdü güzarı,
Gözəl qarşıladı xoş iqbal məni.

Aşıq Şəmşir

Günbəgün gül açır Vaqifin bağı,
Bir çox şairlərin ana torpağı.
Səmədin məskəni, şerin ocağı,
Kamala yetirib o Qazax səni.

Səməd Vurğun

Bəxt məni bu yerə qonaq göndərdi,
Gedirəm, yamandı ayrılıq dərdi...
Demə, Səməd Vurğun gəldi-gedərdi,
Unutmaz bu oba, bu mahal məni.

Aşıq Şəmşir

Şəmşirlə görüşün qaldı yadigar,
Unutmaz nə qədər canında can var.
Səndən dərs almağa diyərbədiyar –
Gəzirəm əlimdə şam-çıraq səni.

- GÖRƏYDİM!.. - GÖRƏYDİN!..

Dədə Şəmşirin böyük oğlu Qənbər Şəmşiroğlu Kəlbəcər şəhər
I nömrəli orta məktəbin direktoru işlədiyi zamanlar Məmməd Aslan
da orada müəllim işləyirdi.

Yaz ayları imiş. Çoxdandı Aşıq Şəmşir öz Ağdabanında oturub,
Kəlbəcəre gəlmiş. Artıq Qənbər müəllim də, dost-tanış da
Dədənin bu yerlərə təşrif gətirmədiyindən narahatlıq keçirmiş.

Qənbər müəllim dözə bilməyib Məmməd Aslana deyir:

- Dədəmi bir qoşma ilə bir balaca tərpət: bəlkə bura gətirə bil-
dik. Gələr, gələr; gəlməzsə, heç olmazsa, cavab yazar, təsəlli taparıq.

Uzunca bir yazışma beləcə başlayır. Söz-söhbət o qədər bərə-
kətli olur ki, sonralar aşıqlar bunu toy-mağarda qabaq-qabağa oxu-
yub, bir doyumluq əhvalat halına gətirirlər.

Məmməd Aslan

Aşıq Şəmşir, nə müddətdi getmişən,
Heç demirsən: dostu-yarı görədim.
Nə üz-gözüm öyrənəydi əzəldən,
Nə də belə intizarı görədim.

Dədə Şəmşir

Fəxr edəydin mənim qoca adımdan,
Nolar, gəlib ixtiyarı görəydin.
Kirə istəməz ki, quş qanadından,
Yol salaydın bizə sarı, görəydin.

Məmməd Aslan

Üzünü görənlər çəkir salavat,
Arı səndə qoymayıb ki istahət.
Nə canda tab qalıb, nə cibdə manat,
Barındımı baldan barı görəydin.

Dədə Şəmşir

Olsa Afrikada suların buzu,
Bu təhər yarıtıdı arılar bizi.
Əgər görübsənsə dəvə buynuzu,
Belə verdi balı tarı, görəydin.

Məmməd Aslan

Savaşın olurmu Güllü nəəynən?
Mən ölüm, necəsən naznan-hənəynən?
Get-gəlin qalibmi köhnə binəynən,
İtirdinmi etibarı görəydim?!

Dədə Şəmşir

Güllünün altmış il keçib yaşından,
Yenə əl götürür nax-savaşından,
Öpendə gözündən, qələm qaşından,
Tutaşınq gecəyarı görəydin.

Məmməd Aslan

Gəlsin qocalığı tuği-lənətə!
Hamı imran dilin – bülüllər ötə!
Heç meylin qalibmi kefə, işrətə?
Çəkirmi nazını qarı, görəydim?!

Dədə Şəmşir

Göstərə bilməyib baş bizə təsir!
Hələ içimizdə yaz mehi əsir!
Zaman qarşımızda əmrə müntəzir,
Bizdə olan iftixarı görəydin!

Məmməd Aslan

Olmaya hər şeyə dodaq büzməyin!
Nədir bir kəlməyə min söz gəzməyin?!
Qorxudur gözümü tez-tez küsməyin,
Tərgitmişən qəm-qubarı, görəydin.

Dədə Şəmşir

Yaxşı tanımırsan, baxıram, məni,
Var ulu göylərdən çağıran məni!
Alovdan yoğurub yoğuran məni!
Qəlbimdə tutuşan qoru görəydin!

Məmməd Aslan

Yaman yapışmışan yorğan-döşəkdən,
Ayrıla bilmirsən evdən-əşikdən,
Mürgün bol verilib əzəl beşikdən,
Ayılıydın, sən qəmxarı görəydin.

Dədə Şəmşir

Nə qədər bərk yatam, səndən huşyaram,
Fərhad yaranmışam: çapam, daş yaram!
Yarı gizliyəmsə, yarı aşkaram,
Kaş göz açıb, çəmənzarı görəydin!

Məmməd Aslan

Aşıq olan dildən diribaş olur,
Hansına siri versən, dərhal faş olur...
Niyə belə kəsad olur, boş olur –
Aşıqların beh-bazarı görəydim?!

Dədə Şəmşir

Şəmşirə dəyirsən, farağat otur,
Mənani duyuram, düşürəm “qotur”.
Elan etməlisən: söz kimi tutur? –
Gərək gəzib dilazarı görəydin.

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

QOŞMALAR

Dünyanın	9
Dünyanın quruluşu haqqında	10
Amandı	13
Bağışla, Allah	14
Neynim	14
Var	15
Şəmşiri	16
Vətənin	17
Xoş gəlib	17
Vaxtıdı	18
Yoxdur	19
Məndən	19
Dəyməmiş	20
Getdi	21
Üzüne	21
Bülbül	22
Eylər	23
Buludlar	23
Deyərlər	24
Dolanır	24
Yaralanmamış	26
Yazığım gəlir	26
Seni	27
Bir bax	27
Seni	28
Ağlama	28
Çiçəklər	29
Getdi	30
Yox, yox	30
Məni	31
Gəlmədi	32
Özümə	32
Durulmadı heç	33

Neynim	33
Olsun	34
Məni	34
Ürəkdən	35
Yadıma düşdü	35
Nə mənası var	36
Əlimdən	37
Oldu	38
Gərək	38
Yayılar	39
Dura bilməz	39
Bilmədi	40
Keçər	40
Bir tərəfə	41
Bilmədi	42
Çətindi	42
Yaranıb	43
Yaraşmaz	44
Getdi	44
Mənəm, mən	46
Düşər, düşər	47
Əzizim	47
Yetirsin	48
Düşdü, nə düşdü	49
Dedimmi	50
Dəyməz	50
Ağlar	51
Sözümü	52
Nədi	53
Nökəri	53
Dağları	54
Görünsün	54
Gözəl qız	55
Salam ver	56
Bəri	56
Olan zaman	57
Görmüşəm	58
Vədəsində	58
Oğluyam	59
Dedim, dedi	60

Kimi	60
Görünmür	61
Dodağında	61
Sevdasındadır	62
Deyəsən	62
Olarmı	63
Gözlərin	64
Görməyə	64
Dolanım	65
Bir tərəfdən	65
Anam yadıma düşdü	66
Verməz	67
Gülər	67
Nəyə gerekdi	68
Mənə nişanə	69
Heyif	70
Nar ola bilməz	71
Darıxma	71
İçində	72
Görək	72
Başındadı	73
Yoxdu ki	73
Olaydım	74
Dedim	75
Görəndə	76
Etibarsız	76
Mən	77
Çətindi	78
Çörək dastanı	78
Dağlar	80
Bu yerlərə	81
Getdi	82
Bir də gül	83
Gəlir	84
Görüşür	84
Mənim	85
Olmasa	86
Sənindi	86
Kesildi	87
Dağlar	87

Yaxşımı	88
Kökliyin	89
Ola	89
Qarışdırar	90
Buzluğun	90
Adamı	91
Demədim mən	92
Göllər	93
Dağlara	93
İndicə	94
Baxanda	95
Beli hey	96
Zinyət	96
Hələ	97
Olur	98
Düşərmə	98
Demişlər	99
Üstədi	100
Sənə	101
Saxlayar	101
Fələk	102
Yıxılar	103
Bax	104
Məni	104
Dünya	105
Bir gün	106
Ana yurd	107
Bilməz	108
Məni	109
Xəstəyə	110
Elərsən	110
Gedirəm	111
Mübarək olsun	111
Bənövşə	112
Sesim	113
Qoyma	113
Pərim	114
Qurban	115
Görünmür	115
Yaraşır	116

A gözəl	116
Şirindi	117
Yetişdim	117
Toxundu	118
Sən oldun	118
Qabağında	119
Havasındadı	120
Var sənin	120
Qurbanın	121
Mənim tək	121
Yazıq canım	122
Güllünün	122
Yaraşmır	123
Kimi	124
Gətirdim	125
Sənə	125
Ələ	126
Beh mənə	127
Yaylaq	128
Çuxalanıbdı	128
Sənin olsun	129
Gərəkdi	129
Qaydadı	130
Düşər	131
Ələsgər	131
Ongöz bulaq	132
Hanı	133
Səni	134
Qocaldım	134
Oğlum	135
Yamanlıq	136
Məni	137
Betər	138
Yaz kimi	139
Dolaşma	139
Köynəkləmişdi	140
Gözəldi	141
Günlərim	142
Baxıram	142
Bu gözlər	143

Sənsiz	143
Camım	144
Dərdim	145
Aşiqəm	146
Mənim	147
Tapşırtdı	147
Sevindi	148
A zalım gözəl	149
Oldun	149
Bir səhər mehi	150
Yaxşısı	151
Deme, demə	151
Düşə bilməz	152
Sarı	152
Gözlər	153
Yaraşmaz	153
Məni	154
Dumalar	155
Kepəzin	155
Ərgüneş	156
Novruz bayramı	157
Göygöl	158
Yadıma düşəndə	159
Gəlmədin	159
Düşəndən bəri	160
Gözəldi	161
Öldür	161
Səni	162
Tutur	163
Niyə görünmür	163
Qalmadı	164
Ürəyimdə	164
Verilməz	165
Nə lazım	166
İnsan əlləri	167
Şəmşirin	168
Düşən yerdə	168
Olsun	169
Səni	170
Bəsimdi	170

Qoşqar	171
Ceyrana bənzər	171
Gülbəniz	172
Əskinaz	173
Şair	173
Bilməz	174
Murovun	175
Dağlara	176
İndi	177
Ellər gözəli	178
Varmı	179
Gözlərin	180
Keçdi	180
Vaxtıdı	181
Güllü	182
Mənnən	182
Bilmirəm	183
Sənin	184
Bəlkə	184
Görəydim	185
İnsaf elə	186
Dağlar	187
Bakı qızları	187
Danışaq	188
Həyat yoldaşıma	189
Dağlar	190
Qaşların	190
Bənövşəni	191
Gözlədi	192
Dağlar	192
Biri nə?	193
Dağlar	194
Olar	194
Bağışla məni	195
Şuşa şəhəri	196
Mən də	196
Başına	197
Dağarcığı	197
Qaydasında	198
Mənim kimi	198

Bəlkə	199
Qoşa qafiyə	199
Bəzəkli	200
Baxmasın	201
Yan belə	202
Sənin	202
Ölləm	203
Gül sən yanımda	203
Dörd fəslin ziveri	204
Çilgez	204
Qonurun	205
Dağlar	206
Dözərmi	206
Yapışır	207
Ağdabanda	208
Olmaz	208
Qar öldürürmüş	209
Sığınsın	209
Hər işdə	210
Edən məni	210
Durmuşam	211
Ellər	211
Keçib gedir	212
Gün axşam oldu	212
Görünsün	213
Ayparam	214
Yeridi	214
Cavanlıq	215
Gəl	216
Bəsimdi	217
Gördüm	218
Mənim də	219
Şəmsiri görəndə	220
Bəxtim	220
Əkbər	222
Təzə yaz gəlir	223
Durnalar	224
Bir gözəlin şəklinə	224
Gözəlsən	225
Xətrimə dəydin	226

Gölsin	226
Köməyim	227
Nə yazım	227
Kəklilik	228
Bəri bax	229
Güllür	229
Qocalıq	230
Həkim	231
Ayrılıq	232
Ağlar	232
Altındayam	233

GƏRAYLILAR

Bilmərəm	237
Sazım	237
Elə bele	238
Gəlin	239
Qanırsanmı	240
Barışmazmı	240
Torpaq	241
Könül	241
Gedər	242
Var	243
İndi	243
Gəlin	244
Bil	245
Ağlayana	245
Məni	246
Ürəyimdə	246
Qucağında	247
Ana	247
Nigar səni	248
Dolanmışam	249
Olmaz	249
Getdi	250
Düşəndə yar	250
Bilirsənmi	251
Sarı	252
Olur	252

Mənim	253
Arahdı	253
Sən gələndə	254
Gözlerin	255
Qurban olum	255
Mərdəkana	256
Varmı	256
Göyçək	257
Kəlbəcərdi	258
Məni	259
Qərrib	259
Keçdi	260
Bilmədin	260
Sinesində	261
Kəlbəcərin	261
Aralandı	262
Canım	263
Laləsi	264
Arayanın	264
Oğrusu	265
Yoxdu	265
Oğul	266
Doyan imiş	267
Üzərsən	267
Yaxşıdı	268
Almazmı	269
Ayrılıram	269
Məndən	270
Demədimmi	270
Düşmüşəm	271
Məndil	272
Qocalıbsan	272
Mənim	273
Ürəyimdə	274
Dağa	274
Vurar	275
Olsa	275
Gözlərinə	276
Yalvara-yalvara	277
Zərərdimi	277

Kəlbəcər	278
Gəlmədin	278
Mənim dərdim	279
Qucağında	280
Olmasa	280
Küsəram mən	281
Qaralandım	281
Alacaqımı	282
Bir də	282
Günlər	283
Səndən	283
Ay qız	284
Birdi	285
Gəlin	286
Vuranda	287
Nə xeyri var	288
Yanaqları	288
Qazan	289
Üzüne	289
Güle-gülə	290
Saqqal	291
Endi	291
Sənin	292
Dağların	293
Oldun axır	294
Axı	295
Ayrılanda	296
Yaylaq	297
Ya da məni	298

TƏCNİSLƏR

Məni	301
Ay qara bağlar	301
Yara yaz	302
A lələ	302
Bu dağlar	303
Bu dərdi	303
Bu gözəlgilə	304
Dərin göz	304

Yenə sərindi	305
Yaralı dağlar	305
Ya zəri	306
Bu yara mende	306
Bəlkə	307
Sinəmin	307
Bir ada bağlı	308
Sənəm al	308
Söze siz	309
Ay yarım ola	309
Lala dağları	310
Təkcədi	310
Beleşən gözəl	311
Ay ağam, hey bir	312
Əli mindimi	312
Bir ağa dostum	313
Bir əlimdə var	313
A yazardım	314
Yaxşı qaladı	314
Bir sin içində	315
Həzarat	315
Tikə də bilməz	316
Qala yarımçıq	316
Bir dağı daldan	317
Baş arasında	317
Yaxa gec	318
Az danış	318
Çətin	319
Varsa da qaldı	319
Görən	320
Əmir	320
Yay dağa	321
Ulduzunu	321
Ay gündüzünə	322
Ayazdımı gör	322
Məni	323
Yarımçıx	323
Halal dadımı	324
Sağına düşdü	324
A tamın bildim	325

Bir gəl	325
Pis üzüm	326
O yada	326
Sinəsi nərđi	327
Lalə tək açdı	327
Namərd dostlara	328
Birdən əm	328
Qalmadı	329
Bu şirin diyar	329
Gözəl, sənə bir sözüm var	330
Yarı, sən yarı	330
Ay ara tez-tez	331
Tək-tək	331
Gözlər	332

MÜXƏMMƏSLƏR

Qızına	335
Bu il	335
Kəlbəcər	337
Xırdaca gül	339
Xoruzun dastanı	341
Abşeron	344
Kəndlının	344
Şahbazım	345
Qocalıq	346
Tutu	348
Şah dağı	349
Məni sən	350

DİVANILƏR

Hanı	357
Gəda	357
Bayram günləri	358
Harda var	359
Aşıq	359
Olmasa	360
İnsanların	361
Tapmadım	362

Əldən gedər	363
Kölgəsi	364
Bax	364
Döndərüb	365
İstəməz	366
İnciməz	367
Qaçın	367

USTADNAMƏLƏR

Kimi	371
İnsan oğlu	371
Toxunma	372
Olmaz	373
Eylər	373
Yaraşmaz	374
Eylər	374
Demək olmaz	375
Arzula	376
Sənin	376
Yoxdu	377
Vədəsində	378

DEYİŞMƏLƏR

Aşıq Şəmşirin Səməd Vurğunla deyişməsi	381
Görəydim!.. Görəydin!..	382

Buraxılışa məsul:	<i>Umud Rahimoğlu</i>
Redaktor:	<i>Tofiq Qaraqaya</i>
Texniki redaktor:	<i>Mübariz Piri</i>
Kompyuter səhifələyicisi:	<i>İslam Rzayev</i>
Kompyuter operatoru:	<i>Ruhəngiz Arazqızı</i>
Korrektor:	<i>Zahid Sarıtorpaq</i>

Yığılmağa verilmişdir 01.06.2006. Çapa imzalanmışdır 01.12.2006.
Formatı 60x90 $\frac{1}{16}$. Fiziki çap vərəqi 25. Ofset çap üsulu.
Tirajı 25000. Sifariş 243.

Kitab "Şərq-Qərb" mətbəəsində çap olunmuşdur.
Bakı, Aşıq Ələsgər küçəsi, 17.